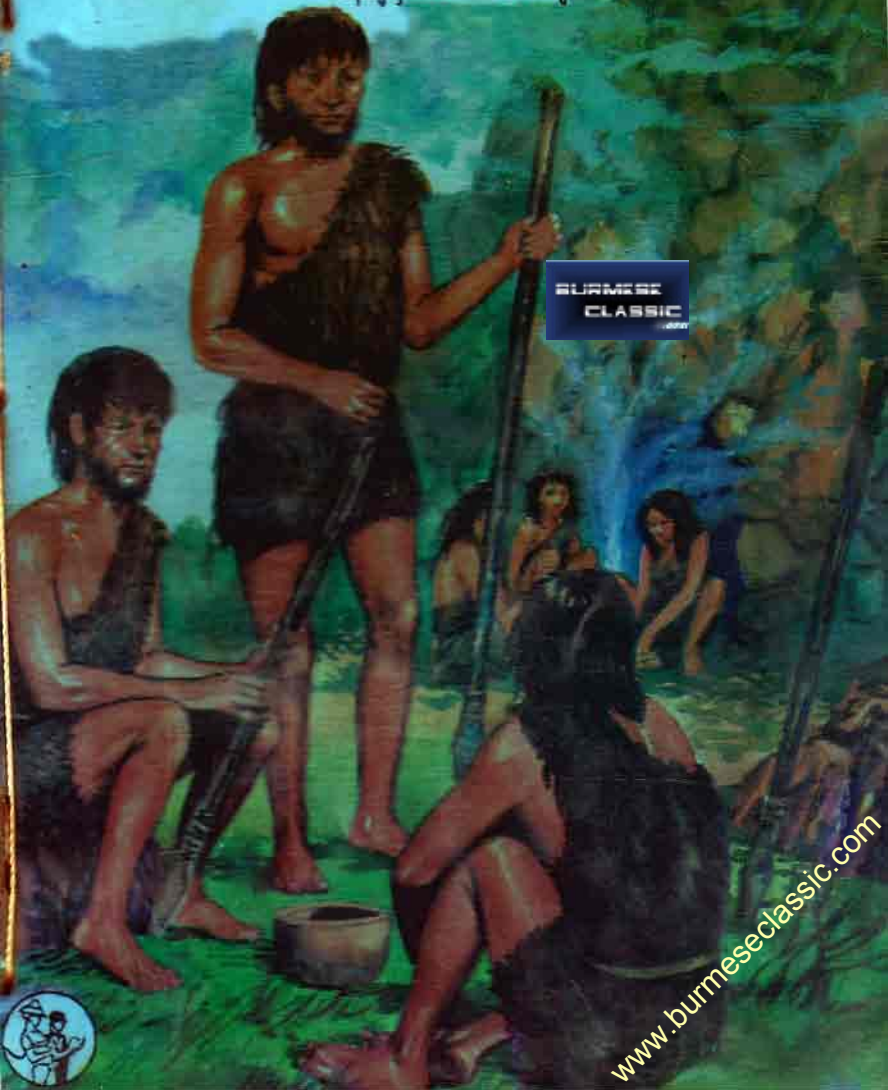

ပဋိပက္ခိမာန်စာမူဆုရ
ပရိုင်းမိတ်ဘဝအစမှသည်လူသားများဆီသို့

ဒေါက်တာမောင်သင်း

ပန်းချီလှသစ်ကောင်၊ အင်းလျား

BURMESE
CLASSIC

၁၉၉၇ ခုနှစ်၊ စာပေဗိမာန် စာမူဆု
သုတပဒေသာ (သိပ္ပံနှင့်အသုံးချသိပ္ပံပညာရပ်)
တတိယဆုရ

ပရိုင်းမိတ်ဘဝအစမှသည် လူသားများဆီသို့

ဒေါက်တာ မောင်သင်း

စီစဉ်တည်းဖြတ်သူ - ဦးညွန့်ဟံ (ညွန့်ဟံ - ကြူတော)
စာတည်း (တာဝန်ခံ)
အပုံးပန်းချီ - လှသစ်အောင်

စာပေဗိမာန်ထုတ် ပြည်သူ့လက်စွဲစာစဉ်

၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ ပထမအကြိမ်၊ အုပ်စု ၂၀၀၀

တန်ခိုး ၁၈၀ တွင်

ပုံနှိပ်ရေးနှင့် စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးလုပ်ငန်း
 ဒုတိယအထွေထွေမန်နေဂျာ (ထုတ်လုပ်) ဒေါ်မြမြ က
 မှတ်ပုံတင်အမှတ် ၄၁၆ (ယာယီ) ဖြင့် ရိုက်နှိပ်၍
 မှတ်ပုံတင်အမှတ် ၂၈၅ (ယာယီ) ဖြင့် ထုတ်ဝေသည်။
 ကွန်ပျူတာစာစီ ဗဟိုပုံနှိပ်စက်ရုံ

www.burmeseclassic.com

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
-	ကျေးဇူးတင်လွှာ	
-	ရည်ရွယ်ချက်	
-	နိဒါန်း	
၁။	လူ (သို့မဟုတ်) စူးစမ်းမှုအမြင်ဆုံးသတ္တဝါ	၁
၂။	လူသည်သက်ရှိသတ္တဝါတစ်မျိုး	၈
၃။	လူသည်တိရစ္ဆာန်နှင့် ဆွေမျိုးတော်သလား	၂၀
၄။	ပရိုင်းမိတ် (သို့) လူသားမျိုးနွယ်များ၏လက္ခဏာများ	၂၅
၅။	ပရိုင်းမိတ်အစ အပင်နေစေ့မျိုးနွယ်က	၃၁
၆။	ပရိုင်းမိတ်အမျိုးအစားများ	၃၄
၇။	ပရိုင်းမိတ်များ၏ ကိုယ်ခန္ဓာဆင့်ကဲတိုးတက်ပြောင်းလဲမှုများ	၅၅
၈။	အပင်ပေါ်မှသည်မြေပြင်ဆီသို့	၆၉
၉။	မြေပြင်တွင်အသက်ရှင်နိုင်ရန်ပြောင်းလဲမှုများ	၇၄
၁၀။	သက်ရှိများကိုမှတ်တမ်းတင်သူ	၈၀
၁၁။	မြန်မာ့မြေပေါ်မှ လူသားမျိုးနွယ်များ ရှာပုံတော်	၈၉
၁၂။	လူတူလူဝံများ(သို့) လူသားတဝသို့တက်လှမ်းနေသူများ	၁၀၂
၁၃။	ရှေးဦးလူသားများ	၁၁၆
	(၁) ကိရိယာများကိုစတင်သုံးစွဲသူလူသား	
	(၂) မတ်မတ်ရပ်နိုင်သည့်လူသား	
	(၃) နီအန်ဒါကားလ်လူသား	
	(၄) ခရိုမက်ဂန္ဓန်လူသား	
၁၄။	ယနေ့ခေတ်လူသား	၁၃၉
၁၅။	လူသား၏ရှေ့ခရီးစဉ်	၁၄၉
	ကျမ်းကိုးစာရင်း	၁၅၁

ကျေးဇူးတင်လွှာ

မိဘများ၏ကျေးဇူးကို ဤစာအုပ်ရေးသား၍ ပညာဖြင့်ပူဇော်ကန်တော့အပ်ပါသည်။ ကလေးဘဝမှ ယနေ့တိုင်အောင် အသိဉာဏ်ဖြင့် သည်ထက်မြင့်အောင် ကြံဆောင်ပေးခဲ့သော သင်ဆရာများနှင့် မြင်ဆရာ၊ ကြားဆရာအပေါင်းတို့၏ ကျေးဇူးကို ဤစာအုပ်ဖြင့် ပူဇော်ကန်တော့အပ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် အငြိမ်းစားပါမောက္ခ ဒေါက်တာ ကျော်စိုးနှင့် ဒေါ်တင်မျိုးငွေ၏ ကျေးဇူးတရားကို ဦးထိပ်ထားလျက် ဤစာအုပ်ကို ရေးသားအပ်ပါသည်။

ဤစာမူဖြစ်မြောက်ရေးတွင် အဘက်ဘက်မှ ဝိုင်းဝန်းကူညီကြသော မော်လမြိုင်တက္ကသိုလ်၊ ရုက္ခဗေဒဌာနမှ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် ဆရာ၊ ဆရာမများ အထူးသဖြင့် ဦးမောင်မောင်မြင့် ဒေါ်စန္ဒာသိန်း၊ ဒေါ်ခင်သန်းဦး၊ ဒေါ်ခင်မျိုးဝင်း၊ ဒေါ်ချိုနွယ်ဦး၊ ဒေါ်ခင်ခင်ချို၊ ဒေါ်အေးအေးခိုင် တို့ကို ကျေးဇူးတင်ကြောင်း မှတ်တမ်းတင်အပ်ပါသည်။ စာမူကြမ်းကို အချောရေးကူးပေးသော မဟာ သိပ္ပံကျမ်းပြု ကျောင်းသူ မခင်သူဇာဦးနှင့် ပုံကြမ်းများကို စိတ်အားထက်သန်စွာဖြင့် အချောသတ် ရေးဆွဲပေးသော ရုက္ခဗေဒသရုပ်ပြ ဆရာမ ဒေါ်စန်းစန်းအေးနှင့် ဦးသန်းစိုး (သရုပ်ပြ)၊ ဓာတုဗေဒဌာန တို့၏ စေတနာကိုလည်း မှတ်တမ်းတင်အပ်ပါသည်။

စာအုပ်စာတမ်းများကို ရှာဖွေစုဆောင်း၍ မိတ္တူကူးကာ ပေးလှူခဲ့သော ဒေါ်တင်တင်လတ် (သရုပ်ပြ ဆရာမ)၊ ဘူမိဗေဒဌာန၏ ပညာဒါနကိုလည်း မှတ်တမ်းတင် သာဓုခေါ်အပ်ပါသည်။

ပညာရပ်နှင့် ရေးသားပုံစံများအား အမြဲတမ်းဝေဖန်အကြံပြု၍ စာရေး
နိုင်ရန် တိုက်တွန်းလေ့ရှိသော မော်လမြိုင်တက္ကသိုလ် ရုက္ခဗေဒဌာန
ပါမောက္ခ ဦးစန်းတင့်အား အထူးကျေးဇူးတင်မိပါသည်။

ပညာရပ်များကို တိုးတက်လေ့လာနိုင်ရန်အတွက် မိမိကိုသာမက ဇနီး
နှင့်သမီးများကိုပါ ကျွေးမွေးထားသော မိဘများဖြစ်သည့် ပဲခူးမြို့မှ ဦးကျော်
နှင့် ဒေါ်အေးကျင်တို့၏ ကျေးဇူးကိုလည်း ဤစာအုပ်ဖြင့် ပူဇော်ကန်တော့
အပ်ပါသည်။

အိမ်ထောင်သက်တစ်လျှောက် မိမိ၏ အိမ်ထောင်ဦးစီးတာဝန်ကို
အလုပ်အတွက် အချိန်ပြည့်တာဝန်ယူထမ်းဆောင်ပြီး နားလည်ခွင့်လွှတ်ကာ
ပညာရပ်နှင့် စာအုပ်ရေးသားနိုင်အောင် အချိန်ပေးထားသော ချစ်ဇနီး
ဒေါ်ချိုချိုသိန်းနှင့် ပညာရပ်လေ့လာမှုတွင် အချိန်ကုန်နေသော ဖခင်အား
နားလည်ခွင့်လွှတ်ကြသော သမီးများဖြစ်ကြသည့် မလှိုင်နွယ်သင်းနှင့်
မမေဖြိုးသင်း တို့၏ မြင့်မြတ်သော စိတ်ထားအား ဤစာအုပ်ဖြင့် ဂုဏ်ပြု
လိုက်ပါသည်။

ရည်ရွယ်ချက်

၁၉၉၇ ခုနှစ် မတ်လနှင့် ဧပြီလတို့တွင် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး
 ဌာန၊ စစ်မဟာဗျူဟာ လေ့လာရေးအဖွဲ့ရုံးမှ ဦးဆောင်လျက်
 ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ပညာရှင်များ ပါဝင်သောအဖွဲ့သည် ပုံတောင်
 ဒေသသို့ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်း ရှာဖွေရေးခရီး ထွက်ခဲ့ကြသည်။
 ထိုခရီးစဉ်မှ “ပရိုင်းမိတ်” ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းများကို တွေ့ရှိခဲ့သည်။
 ထိုအချိန်မှစတင်၍ “ပရိုင်းမိတ်” ဟူသော ဝေါဟာရသည် မြန်မာ
 ပြည်တစ်လွှား ပျံ့နှံ့သွားခဲ့သည်။

ထိုဝေါဟာရနှင့်သက်ဆိုင်သည့် လေးနက်သော သဘောများ
 ကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်၊ မှန်မှန်ကန်ကန်၊ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ၊ ဗဟုသုတ
 ရှိစေရန် ရည်ရွယ်၍ ရေးသားခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

နိဒါန်း

ဤကမ္ဘာကြီးတွင် လူသားများ စတင်ပေါ်ပေါက်လာပုံအဆင့်ဆင့်ကို မှီသူ တစ်ဦးတစ်ယောက်မှလည်း မရှိခဲ့ပေ။ ထို့အတူ လူသားအစမှသည် လွန်ခဲ့သော နှစ်တစ်ရာလောက်အထိ စာရေးသား၍ လူသားဖြစ်ပေါ်ပုံ အဆင့်ဆင့်ကို မှတ်တမ်းတင်ခဲ့မှုလည်း မရှိခဲ့ပေ။ ယနေ့အခါတွင် လူသား၏ အသိဉာဏ်လည်း ဖွံ့ဖြိုးလာခဲ့သည်။ ထိုဖွံ့ဖြိုးလာသော အသိဉာဏ်ကို အသုံး ချလိုက်သောအခါ သိပ္ပံပညာသည် ဘက်ပေါင်းစုံမှ အရှိန်အဟုန်ဖြင့် တိုးတက်ထွန်းကားလာသော ကာလဖြစ်ပေသည်။ တိုးတက်လာသော သိပ္ပံ ပညာကို အသုံးပြု၍ ကမ္ဘာပေါ်တွင် လူသားနှင့် လူသား၏ အဆက်အနွယ် များကို ရှာဖွေခဲ့ကြသည်။

လူသားမျိုးနွယ်စုများကို ပရိုင်းမိတ်ဟု စတင်သိရှိခဲ့သည်။ လူသား စတင်ဖြစ်ပေါ်ရန်အတွက် နို့တိုက်သတ္တဝါများမှ ခွဲထွက်၍ ပရိုင်းမိတ်ဘဝမှ တစ်စတစ်စ ပြောင်းလဲတိုးတက်လာခဲ့ပြီး ဘဝမျိုးစုံ ကျင်လည်ကာ နောက်ဆုံးတွင် ယနေ့ လူသားအဖြစ် မားမားမတ်မတ် ရပ်တည်ခဲ့သည်။ သို့ပါ၍ ဤကျမ်းငယ်ကို “ပရိုင်းမိတ်ဘဝအစမှသည် လူသားဆီသို့” ဟု အမည်ပေးထားပါသည်။

ဤအကြောင်းအရာများသည် လူသားက မိမိ၏ဘဝကို ပြန်လည် စူးစမ်းရာမှ သိရှိလာခြင်းဖြစ်သဖြင့် ဤစာအုပ်တွင် လူသားက လေ့လာနေ ဟန်ဖြင့် ရေးသားထားပေသည်။ လူသား ပြောင်းလဲဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာမှု

(Human Evolution) သည် သိပ္ပံနယ်ပယ်တွင် ရှုပ်ထွေး၍ ပညာရှင်
အချင်းချင်းပင် ညှိနှိုင်းနေဆဲ အကြောင်းအရာများဖြစ်၍ စာဖတ်ပရိသတ်များ
နားလည်နိုင်စေရန် ပညာရပ်ဝေါဟာရနှင့် ရှုပ်ထွေးသော အကြောင်းအရာ
ချွန်ချွန်၍ လူသားပြောင်းလဲဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာမှုကို ပေါ်လွင်အောင် ကြိုစား
ရေးသားထားပါသည်။

အခန်း (၁)

လူ (သို့မဟုတ်) စူးစမ်းမှုအမြင်ဆုံးသတ္တဝါ

လူသားသည် သက်ရှိသတ္တဝါတစ်မျိုးပင် ဖြစ်ပါသည်။ သက်ရှိသတ္တဝါတစ်မျိုးဖြစ်သော လူသည် အခြားသက်ရှိများထက် နေထိုင်၊ ပြုမူ၊ လုပ်ကိုင်ပုံ ကွာခြားသည်။ အရာရာကို အသိတရားက ဦးဆောင်၍ လှုပ်ရှားပြုမူကြသည်။ မိမိ၏ အစားအစာနှင့် အသုံးအဆောင်များကို တီထွင်ထုတ်လုပ် သုံးစွဲတတ်သည်။ အိုးအိမ်များ တည်ထောင်နေထိုင်ကြသည်။ လယ်ယာသီးနှံ စိုက်ပျိုးနိုင်သည်။ အသားစားရန်၊ အလှမွှေး တိရစ္ဆာန်များကို မွေးမြူတတ်ကြသည်။

လူတွင် အတွေးအခေါ်ရှိသည်။ အတွေးအခေါ်ကိုလည်း တစ်ဦးမှသည် လူသားအားလုံးအထိရောက်အောင် ဖြန့်ဝေနိုင်စွမ်းရှိသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် အတွေးအခေါ်ကို လူ့ဘောင်၊ လူ့လောက၊ လူ့အသိုင်းအဝိုင်း မြင့်တက်လာအောင် အသုံးချနိုင်စွမ်းလည်း ရှိပေသည်။ လူတွင် ဘာသာတရားနှင့် ယဉ်ကျေးမှုလည်း ရှိပေသည်။ ဘာသာတရားနှင့် ယဉ်ကျေးမှုကြောင့် လူသားတွင် ကိုယ်ကျင့်တရား၊ ကိုယ်ချင်းစာတရား၊ လူ့ကျင့်ဝတ်၊ လူ့ဂုဏ် သိက္ခာ ဆိုသောအချက်များ ရှိလာသည်။ လူသားသည် မိမိ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လိုက်လျောညီထွေ ကျင့်ကြံနေထိုင်နိုင်သည်။ တရားမှု၊ မတရားမှု၊ အတ္တလွန်ကဲမှု စသည်တို့ မဖြစ်စေရန် အချင်းချင်း ထိန်းကျောင်းနိုင်စွမ်းလည်း ရှိပေသည်။

www.burmeseclassic.com

လူသားသည် အာရုံခံစားမှုကြီးသော သက်ရှိတစ်မျိုးဖြစ်သည်။
 ဖျော်ရွှင်တတ်သည်။ ပျော်ရွှင်စွာနေနိုင်ရန်အတွက် ဘောလုံး၊ တင်းနစ်၊
 ကြက်တောင်၊ ဂေါက်သီးကစားခြင်း၊ လက်ဝှေ့၊ ဟော်ကီ၊ ပိုလို၊ ကိုယ်လက်
 ကြံ့ခိုင်ကစားနည်းအမျိုးမျိုး၊ စစ်တုရင်၊ ကျားကွက်ရွှေ့ခြင်း၊ ဖန်ခုန်၊ ထုတ်ဆီး
 တိုး၊ အပြေး၊ လှံတံပစ်၊ အမြင့်ခုန် စသည်ဖြင့် တစ်ဦးချင်းရော၊ အဖွဲ့
 အသင်းအလိုက်ပါ ကစားနိုင်သော ကစားနည်းမျိုးစုံများ စုံလင်လှပေသည်။

ထို့အပြင် သာယာပျော်ရွှင်စရာအတွက် ဆိုင်း၊ ဗုံ၊ ပတ္တလား၊ စောင်း၊
 စန္ဒရာ၊ အော်ဂင်၊ တယော စသည့် ဂီတတို့ဖြင့် ဂီတသံအမျိုးမျိုးကို တီထွင်
 နားဆင်ကြသည်။ ထိုဂီတသံများနှင့် တွဲဖက်၍ ကပွဲများ၊ ပြဇာတ်များ စသည်
 ဖြင့် ဖြေဖျော်မှု အမျိုးစုံကြသည်။

စားသောက်ဖွယ်ရာမျိုးစုံကိုလည်း ဒေသအလိုက်၊ လူမျိုးအလိုက်၊
 ပတ်ဝန်းကျင်ပေးမှုပေါ် မူတည်၍ ဖွယ်ဖွယ်ရာရာ စီမံစားသောက်ကြသည်။
 ထို့အပြင် ဝမ်းနည်းတတ်သည်။ ပူဆွေးတတ်သည်။ မိမိ၏ ဆွေမျိုးသားချင်း
 များသေဆုံးလျှင် ပူဆွေးတတ်သည်။ ချစ်ခင်မြတ်နိုးသူများနှင့် ကွေကွင်းရလျှင်
 ဝမ်းနည်းကြသည်။ အောင်မြင်မှု၊ ကျဆုံးမှုကြောင့် ပျော်ရွှင်ခြင်း၊ စိတ်ဓာတ်
 ကျခြင်း၊ စိတ်ထိခိုက်ခြင်း စသော ခံစားမှုတို့လည်း ရှိကြသည်။

လူသားသည် မိမိကိုယ်ကို မိမိ စကားပြောတတ်အောင် သင်ယူခဲ့သူ
 လည်း ဖြစ်သည်။ တစ်ဦးကပြောသည့်စကားကိုလည်း တစ်ဦးက နားလည်
 နိုင်သည်အဆင့်တွင်ရှိသည်။ စကားပြောခြင်းဖြင့် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး
 ဆက်သွယ်နိုင်သော မိမိ၏ ခံစားချက်ကို ထုတ်ဖော်နိုင်သော သက်ရှိ ဖြစ်ပါ
 သည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် “စာရေးသားခြင်း” ဟူသော သင်္ကေတဖြင့် စကားပြော
 ခြင်းနည်းတစ်မျိုးကိုလည်း ပြုလုပ်နိုင်သူ ဖြစ်ပါသည်။

အထက်ပါကဲ့သို့သော အပြုအမူ၊ အနေအထိုင်၊ အလေ့အထများကို
 တစ်ခြားမည်သည့်သက်ရှိတွင်မှ မတွေ့ရပေ။ လုပ်နိုင်စွမ်းလည်း မရှိပေ။

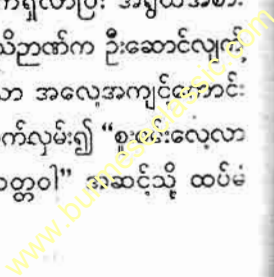
ထိုအရည်အသွေးများ နိမ့်ကျနေခြင်းကြောင့် တိရစ္ဆာန်အဆင့်တွင်သာ ထားရှိပေသည်။ လူသည်ကား မည်သည့် တိရစ္ဆာန်မှ ပြုလုပ်နိုင်စွမ်း၊ ခံစားနိုင်စွမ်း၊ ပြုမှုနိုင်စွမ်းမရှိသေးသော အထက်ပါအရည်အသွေးများကို ပိုင်ဆိုင်ကြသဖြင့် အဆင့်အမြင့်ဆုံး သတ္တဝါဟု သတ်မှတ်ထားကြသည်။

လူသားသည် သက်ရှိသတ္တဝါချင်း တူငြားသော်လည်း အခြားသက်ရှိတွေထက် အဆင့်ပိုမြင့်ပြီး ကျန်သော သက်ရှိများအပေါ် လွှမ်းမိုးချုပ်ကိုင်ထားသည်။ ဤသို့ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ တစ်ခြားသက်ရှိများအားလုံးကို လွှမ်းမိုးထားနိုင်သော လူသားသည် တစ်ခြားသက်ရှိတို့ထက် ခွန်အား၊ အကောင်၊ အရွယ်အစား ပိုကြီးမား၍ မဟုတ်ပေ။ လူသားထက် ခန္ဓာကိုယ်အရွယ်အစား ခွန်အားကြီးသော သတ္တဝါပေါင်းများစွာ ရှိပေသည်။ ပမာအားဖြင့် ဆင်၊ မြင်း၊ ကျွဲ၊ နွား၊ ဝေလငါး တို့သည် ခန္ဓာကိုယ်ရော ခွန်အားပါ လူသားထက်များစွာသာလွန်ပေသည်။ သို့သော် ထိုခွန်အားရော၊ အကောင်ပါကြီးမားကြသော တိရစ္ဆာန်တို့သည် လူသား၏စေခိုင်းရာ၊ လူသား၏ ကျေးကျွန်များသာ ဖြစ်ပေသည်။ ဤသည်မှာ လူသားသည် သူတို့ထက် ခွန်အားနှင့် အရွယ်အစားကြီးခြင်းကြောင့် မဟုတ်ပေ။

ထို့အပြင် လူ့ဘောင်လောကသည် ယခင်နှစ်ပေါင်းနှစ်ထောင်နှင့် ယခုအခြေအနေသည် ကွာခြားလှသည်။ လှေခေတ်၊ လှည်းခေတ်၊ တုတ်၊ လုံး၊ ဓားသွား ခေတ်မှသည် မော်တော်ကား၊ ဂျက်လေယာဉ်၊ ဒုံးပျံ၊ သင်္ဘော၊ တာဝေးပစ်ဒုံးကျည်၊ အနုမြူဗုံး၊ လျှပ်စစ်နှင့် အနုမြူစွမ်းအင်အထိ မြင့်တက်ခဲ့သည်။ ယခင်ဆယ်စုနှစ်သည်ပင် ယနေ့ဆယ်စုနှစ်ထက် ခေတ်နောက်ကျ၍ ကျန်ခဲ့ပေသည်။ ယခင်နှစ်ဆယ်နှစ်ခန့်က ကမ္ဘာ့တစ်နေ့ရာမှ တစ်နေ့ရာသို့ လေယာဉ်ပျံဖြင့် စာပို့ရာမှ ယခုအခါ အီးမေးလ် (E. Mail) ခေါ် တွန့်ပျူတာဖြင့် စာပို့ရာ ဒီဘက်တွင် ရေးပြီးသည်နှင့် ဟိုဘက်တွင် ဖာရောက်နေပေပြီ။ လူ့ဘောင်လောကသည် တစ်စက္ကန့်ပြီး တစ်လွှာနဲ့ အမြဲတမ်း တိုးတက် ပြောင်းလဲနေပေသည်။

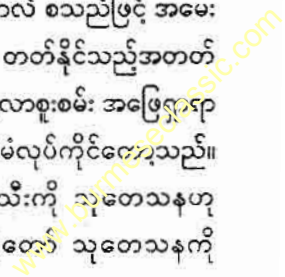
တစ်ခြားသတ္တဝါများ၏ အသိုင်းအဝိုင်းလောကသည်ကား လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၂၀၀၀ နှင့် ယနေ့သည် သိပ်ထူးခြားမှုမရှိလှပေ။ တိရစ္ဆာန်သည် ကား ကြီးထွားရေး၊ ဆက်လက်အသက်ရှင်ရေး၊ မျိုးပွားရေးအတွက်သာလျှင် လှုပ်ရှားသွားလာလှုပ်ကိုင်ကြသည်။ သူတို့၏ အသိုင်းအဝိုင်း ပိုမိုတိုးတက် ကောင်းမွန်စေရန် ဟူသော အသိတရားဖြင့် လှုပ်ရှားမှုမရှိပေ။ ထို့ကြောင့် ခွေးလောက၊ နွားအသိုင်းအဝန်း စသည့် တစ်ခြားသက်ရှိမျိုးနွယ်များ၏ အစုအဝေး စသည်တို့သည် တိုးတက်မှု၊ ပြောင်းလဲမှု မရှိခဲ့ချေ။ လူသည် သက်ရှိ ချင်းတူပါလျက် တစ်ခြားသတ္တဝါတို့ထက် အဆင့်အတန်း ဤမျှမြင့်မားစွာ ရပ်တည်နေရပါသနည်း။ ဘယ်အချက်တွေများ သာလွန်သောကြောင့် သက်ရှိကမ္ဘာသားအားလုံးအပေါ်တွင် လူသားက လွမ်းမိုးထားနိုင်ပါသနည်း။ ထိုမေးခွန်းအားလုံး၏ အဓိကကျသော အဖြေသည်ကား လူသား၏ ဦးနှောက်အရွယ်အစားသည် ခန္ဓာကိုယ်အချိုးအစားထက်စာလျှင် အခြား သတ္တဝါအားလုံး၏ ဦးနှောက်ထက် ပိုကြီးသည်။ ကြီးမားသော ဦးနှောက်နှင့် အတူ ကြွယ်ဝသော အသိဉာဏ်ကိုလည်း ပိုင်ဆိုင်ခဲ့သည်။ ထိုသို့ ဦးနှောက် ဖွံ့ဖြိုးမှုကြွယ်ဝသော အသိဉာဏ်ရှိလာမှု၊ ထိုကြွယ်ဝသော အသိဉာဏ်ကို အသုံးပြုလျက် အရာရာကို စူးစမ်းလေ့လာတတ်မှုတို့သည် အလွယ်တကူ ရရှိပိုင်ဆိုင်ခဲ့ခြင်းမဟုတ်ပေ။ မိမိကိုယ်တိုင် ပါဝင်လျှောက်လှမ်းခဲ့သော ဘဝ ခရီးကြမ်းကြီးအတွင်း ကြုံတွေ့နေရသော အခြေအနေဆိုးများကို ရင်ဆိုင် ဖြေရှင်းရာမှ အထက်ပါ အရည်အသွေးပြည့်ဝသော အဆင့်အမြင့်ဆုံး သက်ရှိအဖြစ်သို့ ရလာခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

အဆင့်အမြင့်ဆုံး သတ္တဝါအဖြစ်သို့ရောက်ရှိလာပြီး အရွယ်အစား ကြီးမားသော ဦးနှောက်ကြောင့် ရရှိလာသော အသိဉာဏ်က ဦးဆောင်လျက် အရာရာကို လေ့လာစူးစမ်း၍ လုပ်ကိုင်တတ်သော အလေ့အကျင့်ကောင်း ရရှိလာခဲ့သည်။ ထိုအခါ လူသားသည် တစ်ဆင့်တက်လှမ်း၍ “စူးစမ်းလေ့လာ မှုတွင် အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်ရှိနေသော သတ္တဝါ” အဆင့်သို့ ထပ်မံ တက်လှမ်းခဲ့ကြပြန်သည်။

လူသားသည် မိမိပတ်ဝန်းကျင်တွင်ရှိသော ရေ၊ မြေ၊ လေ၊ တောတောင် သဘာဝ၊ အပင်သတ္တဝါတို့အားလုံးကို လေ့လာစူးစမ်းသည်။ ထိုပစ္စည်းနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကို လူသားဘဝနှင့် မိမိ အသိုင်းအဝိုင်းတစ်ခုလုံးကို တိုးတက်ကောင်းမွန်ပြောင်းလဲအောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထိုအခါ နှစ်တိုတို အတွင်း မကြုံစဖူး လူ့ဘောင် လူ့အသိုင်းအဝိုင်းသည် တိုးတက်ပြောင်းလဲ လာခဲ့သည်။ လူသား၏ စူးစမ်းလိုသောစိတ်ကြောင့် လူသားသည် တစ်ခြား သက်ရှိများ၏ စိတ်ထဲတွင်မျှ မဖြစ်ပေါ်သေးသော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို ရရှိ ခဲ့သည်။ သက်ရှိအားလုံး၏ အရှင်သခင်အဖြစ် ရပ်တည်နေသည်။ စူးစမ်းလို စိတ်ကြောင့်သာ လူ့ဘောင်လောက တိုးတက်လာသည်ကို သိရသော လူသားသည် အရာရာကို စူးစမ်းဆင်ခြင်တွေးတောတတ်သော အသိဉာဏ် ဖြင့်သာ ဆက်လက်ကြည့်တတ်လာသည်။ ထိုစူးစမ်းလိုစိတ်သည်သာ လူ့လောက ဆက်လက်တိုးတက်စေရေး၏ အဓိကသော့ချက်ဟု ခံယူထား ပေသည်။ ဤကမ္ဘာမြေပြင်ပေါ် ထိုမှတစ်ဆင့် စကြာဝဠာအတွင်းတွင် လူသားအတွက် သိချင်စရာတွေ၊ သိနိုင်စရာတွေ အများကြီး ကျန်သေးသည်။ ဆက်လက် စူးစမ်းလေ့လာရဦးမည်ဟုလည်း လူသားများက ခံယူထားကြ သည်။

ထိုကဲ့သို့ စူးစမ်းတတ်သော အလေ့အကျင့်ဗီဇကောင်းကို ပိုင်ဆိုင်သော လူသားသည် မိမိ၏လျှောက်လှမ်းခဲ့ရာ ဘဝခရီးကိုလည်း အလွတ်မပေးပေ။ လူဆိုတာဘာလဲ၊ လူဆိုတာ ဘာကြောင့် သက်ရှိလို့ ခေါ်သလဲ။ ထိုလူသား တွေ ဘယ်ကစသလဲ၊ လူ့အမျိုးအနွယ်တွေကော ဘာလဲ စသည်ဖြင့် အမေး ဖြင့် စူးစမ်းကြသည်။ တိကျသောအဖြေ မရခဲ့သော် တတ်နိုင်သည့်အတတ် ဖညာမျိုးစုံဖြင့် လေ့လာသည်။ အဖြေရှာသည်။ လေ့လာစူးစမ်း အဖြေရှာရာ တွင် လူသည် စနစ်တကျ တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် စီမံလုပ်ကိုင်ကော်းသည်။ ဤကဲ့သို့သော လေ့လာစူးစမ်းမှုအတတ် အသီးသီးကို သုတေသနဟု ခေါ်သည်။ ဤကမ္ဘာပေါ်တွင် လူသားအစုရှာပုံတော် သုတေသနကို

၆

ပရိုင်းမိတ်ဘဝအစမှသည် လူသားများဆီသို့

~~.....~~ ~~.....~~ ဝိုင်းဝန်းဆောင်ရွက်လိုက်သောအခါ သက်ရှိ
~~.....~~ ~~.....~~ လျှောက်လှမ်းခဲ့ရာ လူ့ဘဝ၏ခရီးရှည်
လမ်းကြောင်းကြီးသည် ပီပြင်စွာ ပေါ်ထွက်လာပေတော့သည်။

လူ (သို့မဟုတ်) စူးစမ်းမှုအမြင့်ဆုံးသတ္တဝါ

၇

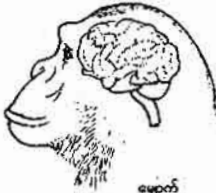
ငါး

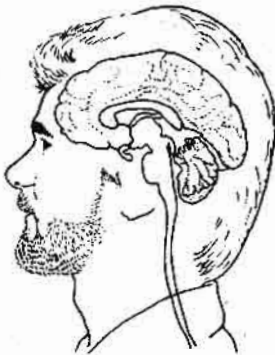
ငှက်

ခွေး

မုန်

လူသား

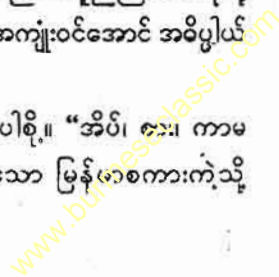
သက်ရှိများ ဦးနှောက်အရွယ်အစား

အခန်း (၂)

လူသည်သက်ရှိသတ္တဝါတစ်မျိုး

ကမ္ဘာကြီး၏ သက်တမ်းသည် နှစ်သန်းပေါင်း ငါးထောင်ကျော်ရှိပြီ ဟု ဘူမိဗေဒပညာရှင်ဟု ဆိုသော လူသားများက ခန့်မှန်းကြသည်။ ကမ္ဘာ တည်စကတည်းက သက်ရှိများ မပေါ်ခဲ့ပေ။ လွန်ခဲ့သော နှစ်သန်းပေါင်း သုံးထောင်ငါးရာလောက်ကမှ စတင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်ဟု လူသားပညာရှင် အသီးသီးက ရှုထောင့်မျိုးစုံမှ လေ့လာသုံးသပ်ပြီး လက်ခံထားကြပေသည်။ လူသားသည် မိမိလျှောက်လှမ်းခဲ့ရာ ခရီးလမ်းရှည်လမ်းကြောင်းကို ပြန်ပြောင်းလေ့လာဆန်းစစ်ရာတွင် မိမိကိုဘာကြောင့် သက်ရှိဟု ခေါ်ဆို ရသည်ဆိုသောအချက်လည်း ပါဝင်ပေသည်။ “သက်ရှိ” ဝေါဟာရ အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ကြည့်ကြသည်။ “သက်ရှိ” ဟူသော အကြောင်းကို တစိုက် မတ်မတ် လေ့လာနေသူ လူသားဖြစ်သည့် ဇီဝဗေဒပညာရှင်များက အလွယ် ကူဆုံး အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုရန် ကြိုးစားအားထုတ်ခဲ့ကြသည်။ မလွယ်ကူပေ။ သက်ရှိဟူသော သတ္တဝါပေါင်း အမျိုးစုံလင်လှသည်။ အမျိုးစုံသလို အသွင် သဏ္ဍာန်၊ လှုပ်ရှား၊ သွားလာ စားသောက် အသက်ရှင်ရေးအတွက် ကြီးပမ်း အားထုတ် ပုံ၊ မျိုးစက်ပြန့်ပွားပုံ စသည်တို့သည်လည်း မတူညီကြပေ။ ထိုသို့ ကွဲပြားခြားနားမှု မျိုးစုံနေသော သက်ရှိအားလုံး အကျုံးဝင်အောင် အဓိပ္ပါယ် မဖွင့်ဆိုနိုင်ကြသေးပေ။

ဥပမာ - သက်ရှိများထဲမှ တိရစ္ဆာန်ဆိုပါစို့။ “အိပ်၊ စား၊ ကာမ ဤသုံးဝသာ၊ ပြုကြသူမှာ တိရစ္ဆာန်ပါ” ဟူသော မြန်မာစကားကဲ့သို့

အစားစားခြင်း၊ မျိုးပွားခြင်း၊ အနားယူအိပ်စက်ခြင်း သုံးမျိုးအပြင် ဘာမှ ပြုလုပ်ခြင်း၊ ခံစားခြင်း၊ မိမိပတ်ဝန်းကျင်နှင့်အဖွဲ့အစည်းကို တိုးတက်အောင် ပြုလုပ်နိုင်စွမ်းမရှိသော သက်ရှိများကို တိရစ္ဆာန်ဟု ခေါ်သည်ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်၍ ရပေသည်။ နောက်ဥပမာတစ်ခုကိုကြည့်လျှင် ဘက်တီးရီးယားဆိုသော သက်ရှိတစ်မျိုးကို အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်မည်ဆိုလျှင် “သာမန်မျက်စိဖြင့်မမြင်နိုင်အောင် သေးငယ်၍ ဆဲလ်တစ်ခု (သို့) အလွန်နည်းသော ဆဲလ်အစုဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည့် အဆင့်နိမ့်သက်ရှိများ” ဟု ဖွင့်ဆိုနိုင်သည်။ သက်ရှိအမျိုးအစား တစ်မျိုးချင်းကို အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုနိုင်သော်လည်း၊ ကမ္ဘာပေါ်တွင် ဘက်တီးရီးယားလို မျက်စိဖြင့်မမြင်နိုင်သော အလွန်သေးငယ်သည့် သတ္တဝါမှသည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် အကြီးဆုံးသတ္တဝါဖြစ်သည့် ဝေလငါးအထိ အမျိုးစုံလှသော သက်ရှိအားလုံးပါဝင်အောင် လွယ်တူရှင်းလင်းစွာ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်နိုင်သေးပေ။ ထိုသို့ အဓိပ္ပါယ် မဖွင့်နိုင်သော်လည်း ဇီဝဗေဒပညာရှင်များက သက်ရှိဆိုတာ ဘာလဲဟူသော မေးခွန်းကို ဖြေဆိုရန် တညီတညွတ်တည်း ဆုံးဖြတ်သဘောတူညီထားသော အင်္ဂါရပ်များ ရှိပေသည်။ ယင်းအင်္ဂါရပ်များနှင့် ချိန်ထိုးကြည့်သောအခါတွင် လူသားသည် မိမိကိုဘာကြောင့် သက်ရှိဟု ခေါ်သည်ဟူသော သဘောသဘာပသည်လည်း ပေါ်လွင်လာပေသည်။ သက်ရှိဟု ခေါ်ဆိုနိုင်သော အင်္ဂါရပ်များမှာ-

(၁) တိကျ၍အခြားသတ္တဝါများနှင့် နီးနွယ်သော ပုံသဏ္ဍာန်ရှိခြင်း

လူတွင် တိကျသော ပုံသဏ္ဍာန်ရှိသည်။ မိခင်ဝမ်းမှ ကျွတ်ခါစ ကလေးမှသည် ဆံဖြူသွားကျိုး အိုမင်းရင့်ရော်နေသော အဘိုးအို၊ အဘွားအိုထိ ပုံသဏ္ဍာန်သည် အတူတူပင်။ အိန္ဒိယ၊ တရုတ်၊ နီဂရိုး၊ ဥရောပ၊ ပစ်ဂမီ၊ အက်စကီမိုး၊ မြန်မာ၊ ဂျပန်၊ မက္ကဆီကို၊ ပီရူး၊ ဘရာဇီး စသည်ဖြင့် လူမျိုးကွဲပြားစွာ ပုံသဏ္ဍာန်ကို မြင်ရုံဖြင့် လူဟု ဆိုနိုင်သည်။ ယို့အတူ ခွေးသည်

ခွေးပုံသဏ္ဍာန်၊ ငှက်သည် ငှက်အသွင်၊ ကျားသည် ကျားပုံစံ စသည်ဖြင့် တိတိကျကျ ရှိကြသည်။ လူသည် ယနေ့ လူပုံပေါက်၍ မနက်ဖြန် ခွေးအသွင် သို့ ပြောင်းလဲခြင်းမရှိပေ။ ကြောင်ပုံစံလည်းမဟုတ်၊ ငှက်သဏ္ဍာန်သို့ ပြောင်းလဲသွားခြင်းမရှိပေ။ မွေးစမှသည် သေသည်အထိ လူသည် မိမိ၏ ရှိပုံပုံသဏ္ဍာန် မပြောင်းပေ။ ထိုအတူ နွား၊ ကြောင်၊ ခွေး၊ ဆင် စသော သက်ရှိ တို့သည်လည်း မိမိ၏တိကျသော အသွင်ဖြင့်သာ အသက်ရှင်သန်ကြသည်။ ပိန်သည်၊ ဝသည်၊ ပုသည်၊ မြင့်သည်၊ ဖြူသည်၊ ညိုသည်၊ မည်းသည် စသည်ဖြင့် မိမိ၏မျိုးရိုး နေထိုင်ရာပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ရရှိသောအစာ ကွာခြား၍သာ ပြင်ပရုပ်သွင် ပြောင်းချင်ပြောင်းမည်။ ထိုပြောင်းလဲချက်သည် လူ၊ ခွေး၊ ကွဲ၊ ငှက်၊ ကြွက် တို့၏ အခြေခံပုံသဏ္ဍာန်ကို ပြောင်းလဲနိုင်စွမ်းမရှိ။

သက်မဲ့ဖြစ်သော ကျောက်တုံး၊ စိန်တုံး၊ မြေကြီး တို့သည် တိကျသော ပုံမရှိ၊ လေးထောင့်၊ အဝိုင်း၊ ရှည်မျောမျော၊ ပါးလွှာသော၊ ထူသော၊ ချွန်သော ထောင့်မျိုးစုံရှိ မညီမညာပုံ၊ ညီညီညာညာ စသည်ဖြင့် ပြင်ပရုပ်သွင် အမျိုးမျိုး ရှိကြသည်။ ပုံသဏ္ဍာန်ကို မြင်ရုံမျှဖြင့် စိန်၊ ကျောက်၊ သံ၊ ကြေးနီ၊ ခဲမဖြူ၊ သဲ ဟူ၍ ခွဲခြား၍မရပေ။ အရည်အသွေးကို စစ်ဆေးမှသာ ကျောက်၊ စိန်၊ ပတ္တမြား ဟူ၍ သိနိုင်ပေသည်။ သက်ရှိအမျိုးအစား အသီးသီးတို့သည် မိမိ တို့၏ တိကျသော ရုပ်သွင်သဏ္ဍာန်နှင့် တည်ဆောက်ပုံရှိကြသည်။ ထိုသဏ္ဍာန် နှင့် တည်ဆောက်ပုံသည် မိမိ၏အသွင်ကို ထင်ဟပ်စေသော်လည်း တစ်ခြား သတ္တဝါများနှင့် နှီးနှွယ်ကြသည်။ ဥပမာ - ကျား၏ပုံသဏ္ဍာန်နှင့် တည်ဆောက် ပုံသည် ကြောင်၊ ခြင်္သေ့၊ ကျားသစ် တို့၏ တည်ဆောက်ထားပုံနှင့် အခြေ ခံအားဖြင့် အတူတူပင်ဖြစ်သည်။ ထိုအတူ ငှက်အမျိုးမျိုး၏ ပုံသဏ္ဍာန်သည် လည်း ကြက်၊ ဘဲ၊ ငှက်ကလားအုတ် စသည်တို့၏ တည်ဆောက်ထားပုံနှင့် နှီးနှွယ်နေပေသည်။ အိမ်မြှောင်၏ပုံသဏ္ဍာန် ဖွဲ့စည်းထားပုံသည် ပုတ်သင်ညို တောက်တဲ့ စသည်တို့၏ တည်ဆောက်ထားပုံနှင့် အခြေခံ အတူတူပင်ဖြစ် သည်။ ထိုတူရာ တူရာ အမျိုးအနွယ် များကို စုပေါင်း၍ မျိုးပေါင်းစုအဖြစ်

ဇီဝဗေဒပညာရှင်များက သတ်မှတ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် သက်ရှိထင်ရှား တစ်မျိုးသည် မိမိကိုယ်ပိုင် တိကျသော ပုံသဏ္ဍာန်ရှိသော်လည်း ထိုပုံသဏ္ဍာန်နှင့် တည်ဆောက်ပုံသည် တစ်ခြား သက်ရှိများနှင့် နီးနွယ်လျက်ရှိပေသည်။

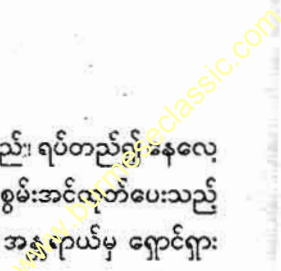
(၂) ကြီးထွားမှုရှိခြင်း

သက်ရှိများသည် မွေးကင်းစမှ အရွယ်ရောက်လာသည်အထိ တဖြည်းဖြည်း ကြီးထွားအရွယ်ရောက်လာသည်အထိ တဖြည်းဖြည်း ကြီးထွားဖွံ့ဖြိုးလာရသည်။ ကြီးထွားလာသော အခြေအနေကို နောက်ပြန်ချဲ့၍မရပေ။ မွေးကင်းစ ကလေးဘဝမှသည် လူပျို၊ အပျို ဖြစ်လာသည်အထိ အရွယ်ဦးနှောက်၊ ဇီဝကမ္မဆိုင်ရာ အင်္ဂါရပ်များ ကြီးထွားဖွံ့ဖြိုးလာရသည်။ (၁၅) နှစ်သားလူပျို၊ အပျိုအရွယ်ဘဝကို မွေးကင်းစ (သို့မဟုတ်) နှစ်နှစ်သား (သို့) ၁၀ နှစ်သားအရွယ်ထိသို့ ပြန်ငယ်၍ မရနိုင်တော့ပေ။ ထို့အတူ ကြက်ဥမှ ပေါက်ဖွားလာသော ကြက်ဖကြီး၊ ကြက်မကြီးကို ကြက်ဥမှ ပေါက်ကာစ ကြက်သားပေါက်ဘဝ ပြန်ငယ်ချင်၍မရပါ။ အပင်ပေါ်တွင် နွယ်တက်၍ ပဲတောင်ရှည်အသီးတွေဖြင့် ဝေဆာနေသော ပဲပင်ကြီးကို အစေ့မှ ပေါက်ကာစ အပင်ပေါက်ကလေးအဖြစ် ပြန်သေးကွေးချင်၍ မရတော့ပေ။ ဤသို့မွေးကာစမှ မျိုးပွားနိုင်သော အရွယ်ရောက်သည်အထိ ဦးနှောက်နှင့် သက်ဆိုင်ရာ အင်္ဂါရပ်များ ကြီးထွားဖွံ့ဖြိုးမှု ရှိမှသာ သက်ရှိဟုခေါ်သည်။

သက်မဲ့ဖြစ်သော ကျောက်တုံး၊ ကျောက်ခဲ၊ ရွှေ၊ စိန်၊ ရေ၊ မြေ၊ လေ တို့တွင် ထိုသဘောကို မတွေ့ရပေ။

(၃) လှုပ်ရှားမှုရှိခြင်း

သက်ရှိဟူသည် လှုပ်ရှားမှု၊ ရွေ့လျားမှုရှိပေသည်။ ရပ်တည်၍ နေလေ့မရှိ။ မိမိ၏ အသက်ရှင်ရေးအတွက် လိုအပ်သော စွမ်းအင်လှုပ်ပေးသည့် ဝေဇာကို ရှာဖွေရန် မိမိတွင် ကျရောက်တတ်သော အန္တရာယ်မှ ရှောင်ရှား

ရန်အတွက် လှုပ်ရှားသွားလာကြသည်။ လူသည် စိုက်ပျိုးရန်၊ သစ်ဥ၊ သစ်ဖုရှာဖွေရန်၊ အမဲ၊ သား၊ ငါး ရှာဖွေရန် လှုပ်ရှားသွားလာကြသည်။ ကျား၊ ကျားသစ်၊ ခြင်္သေ့၊ တောခွေး၊ ဝံပုလွေ စသည့် အသားစား သတ္တဝါများက ခြေလေးချောင်းကို အသုံးပြု၍ မိမိတို့သားကောင်များဖြစ်သည့် သမင်၊ ဒရယ်၊ ယုန်၊ နွား၊ ဆိတ် တို့ကို လိုက်ဖမ်းကြသည်။ ထိုသားကောင်များ ကလည်း မိမိတို့အသက်ရှင်ရေး၊ ဘေးမှလွတ်ကင်းအောင် ခြေလေးချောင်းဖြင့် ပြေးကြသည်။ ဦးချိုဖြင့် ခွေခြင်း၊ ခွာဖြင့် ကန်ခြင်း စသော မိမိ အသက် ရှင်ရေးအတွက် ပြန်လည်တိုက်ခိုက်ခြင်းဖြင့် လှုပ်ရှားကြသည်။ အတောင်ပါ သော ငှက်များက ပျံသန်းကြသည်။ ရေထဲတွင်နေသော သတ္တဝါများက ရေယက်မျိုးစုံဖြင့် ကူးခတ်ကြသည်။ မြွေ၊ တီကောင် စသော တွားသွား သတ္တဝါများက ရေယက်မျိုးစုံဖြင့် ကူးခတ်ကြသည်။ မြွေ၊ တီကောင် စသော ထွားသွားသတ္တဝါများက အကြေးခွံမျိုးနှင့် ကြွက်သားလှုပ်ရှား၍ ရွေ့လျား ကြပေသည်။

ဤတွင် အပင်သည် သက်ရှိဖြစ်လျက် ရွေ့လျားသည့် သဘောကို မတွေ့ရဟု တစ်ချိန်က ငြင်းချက်ထုတ်ကြသည်။ သက်ရှိ၏ လှုပ်ရှားမှုသဘော တွင် အတွင်းအပြင် နှစ်မျိုးပါဝင်သည်။ ဥပမာ - သတိဆွဲ၍ ရပ်ခိုင်းထား သော သင်တန်းသားတစ်စုကို ကြည့်လိုက်ပါက မလှုပ်မရှား ငြိမ်သက်နေ သည်။ ပြင်ပအသွင်အားဖြင့် လုံးဝလှုပ်ရှားမှုမရှိပေ။ သို့သော် ထိုသင်တန်း သားအားလုံး၏ နှလုံးခုန်ခြင်း၊ သွေးလည်ပတ်ခြင်း၊ အသက်ရှူခြင်း စသည့် အတွင်း လှုပ်ရှားမှုများကား အမြဲရှိနေပေသည်။ အကယ်၍ လူအိပ်နေသော် လည်း အထက်ပါလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ရန် ခန္ဓာကိုယ်အတွင်းရှိ ဆဲလ် အမြဲမပြတ် လှုပ်ရှားနေပေသည်။ ထိုလှုပ်ရှားမှုရပ်သွားလျှင် နှလုံးသွား ပေမည်။

ထိုသဘောကဲ့သို့ပင် အပင်သည် မြေကြီးတွင် အမြစ်ဖြင့် ကုပ်တွယ် ထားသဖြင့် အပြင်မှကြည့်လျှင် လုံးဝလှုပ်ရှားမှုကို မတွေ့ရပေ။ သို့ရာတွင်

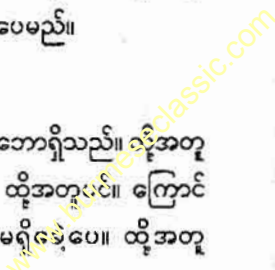
အထက်ဖော်ပြပါ သတိဆွဲထားသော လူတစ်စု (သို့) အိမ်နေသော လူကဲ့သို့ အပင်၏ အသက်ရှင်သန်နေရေးအတွက် အစာဖွဲ့စည်းခြင်း၊ အသက်ရှူခြင်း နှင့် အစာရေသယံပို့ခြင်း စသော လုပ်ငန်းများအတွက် အပင်အတွင်းရှိ သက်ရှိဆဲလ်များ၊ မော်လီကျူးများသည် သက်ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများကို စက္ကန့် မလပ် လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်နေပေသည်။ ထိုလုပ်ငန်းများရပ်သွားလျှင်ကား အပင်သည် သက်ရှိမဟုတ်တော့။ ဤသို့ အပင်သည် လူ၊ ကျွဲ၊ နွား၊ ငှက်၊ ကြောင်၊ ခွေး တို့လို ဟိုသွားသည်သွား ရွေ့လျားခြင်း မရှိသော်လည်း သူတို့၏ အတွင်းအင်္ဂါရပ်များသည် လှုပ်ရှားနေကြသဖြင့် သက်ရှိစာရင်းဝင်ပေသည်။

(၄) မျိုးပွားနိုင်ခြင်း

သက်ရှိအားလုံးသည် မိမိတို့ မျိုးဆက်မပျောက်ကွယ်ရန်နှင့် ဆက်လက်တည်တံ့ရန်အတွက် မျိုးပွားကြသည်။ လူမှ လူသားငယ်ကလေး များ မွေးဖွားသလို ခွေးမှလည်း ခွေးသားလေးများ မွေးဖွားကြသည်။ ကြက်၊ ငှက်၊ ဘဲ၊ အိမ်မြှောင်၊ လိပ်၊ ယင်ကောင်၊ ခြင်များမှ ဥများ ဥကာ ထိုဥများမှ အချိန်တန်လျှင် ကြက်၊ ငှက်၊ ဘဲ၊ အိမ်မြှောင်နှင့် လိပ်သားလေးများ ခြင်ကောင်၊ ယင်ကောင်၊ ပေါက်စကလေးများ ပေါက်လာကြသည်။ ထိုအတူ သစ်ပင်များက သစ်စေ့များ သီးရင့်ကြပြီး ထိုအစေ့များမှ အပင် ကလေးများ ပြန်လည်ပေါက်လာကြသည်။ မျက်စိဖြင့် မမြင်နိုင်သော ဘတ်တီးရီးယားများမှလည်း သက်ဆိုင်ရာ ပိုးကောင်ကလေးများ ဆက်လက် ပေါက်ဖွားကြသည်။ ဤသို့ သက်ရှိဟူသမျှသည် မိမိတို့၏ အမျိုးမတုံး စေရန်အတွက် မျိုးပွားမှုကို ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်း ရှိပေမည်။

(၅) မျိုးရိုးဗီဇရှိခြင်း

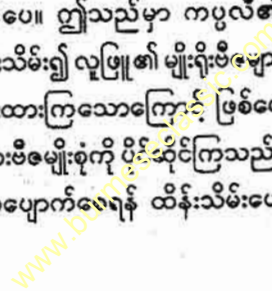
လူသားကသာလျှင် လူကို မွေးဖွားကြသည် သဘောရှိသည်။ ထို့အတူ ကြောင်က ကြောင်ကို မွေးဖွားသည်။ ခွေးကလည်း ထိုအတူပင်။ ကြောင် မွေးပေါက်စကို မွေးဖွားသည်အဖြစ်မျိုး မရှိပေ။ ထိုအတူ

ခွေးမကြီးမှ ကြောင်လေးများ မမွေးခဲ့ပေ။ လူသားမိခင်မှလည်း ကြောင်နှင့် ခွေးသားလေးများကို ဝမ်းနှင့်လွယ်၍ မွေးသည်ဟူ၍ မရှိခဲ့ပေ။ လူ၊ ခွေး၊ ကြောင်၊ ကျွဲ၊ နွား၊ ဆိတ်၊ ဆင် တို့၏ အမများက ယင်းတို့နှင့် သက်ဆိုင်ရာ သားသမီးများကိုသာ မွေးဖွားလာကြသည်။ သို့မှသာ လူမျိုး၊ ခွေးမျိုး၊ ကြောင် မျိုး၊ ကျွဲနွား၊ ဆိတ်၊ ဆင် တို့၏ အမျိုး မပျောက်နိုင်ပေ။ ဤသို့ လူမှ မိမိအမျိုး ဖြစ်သည့် လူသားမိခင်မှ လူသားကလေးများသာ မွေးခြင်း၊ ခွေးမကြီးမှ ခွေးသားပေါက်ကလေးများသာ မမှားမယွင်း မွေးဖွားနိုင်ခြင်းသည် သက်ရှိ တိုင်းတွင် မျိုးရိုးဗီဇရှိခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။ စံပယ်ပန်းပင်မှ စံပယ်ပန်း ပွင့်ခြင်း၊ နှင်းဆီပင်မှ နှင်းဆီပန်း ပွင့်ခြင်းတို့သည်လည်း မျိုးရိုးဗီဇကြောင့် ပင်ဖြစ်သည်။ စံပယ်၏ မျိုးရိုးဗီဇက နှင်းဆီပွင့် ပွင့်ခြင်းကို ခွင့်မပြုပေ။ ထို့ အတူ နှင်းဆီပင်၏ မျိုးရိုးဗီဇကလည်း နှင်းဆီပွင့်သာပွင့်စေ၍ စံပယ်ပွင့်၊ ဂန္ဓမာ၊ သစ်ခွပွင့်များ ပွင့်ခြင်းကို ခွင့်မပြုပေ။

သက်ရှိအဖိုများတွင် သားမဖွားနိုင်ခြင်း၊ ဖိုမျိုးပွား အင်္ဂါရပ်များ ပါလာ ခြင်း၊ ထိုအတူ အမများက ကိုယ်ဝန်ဆောင်၍ သားဖွားနိုင်ခြင်း၊ ဥများ အုနိုင် ခြင်း၊ မ မျိုးပွား အင်္ဂါရပ်များ ပါဝင်လာခြင်း စသည်တို့လည်း အဖိုတွင် အဖို ဆိုင်ရာ မျိုးရိုးဗီဇရှိခြင်းနှင့် အမများတွင် အမများနှင့် သက်ဆိုင်ရာ မျိုးရိုးဗီဇ ရှိခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

ထိုနည်းတူစွာပင် ကပ္ပလီများမှ လူဖြူသားသမီးများ မမွေးဖွားနိုင်ပေ။ ထိုအတူ လူဖြူများမှလည်း ကပ္ပလီကဲ့သို့ သပိတ်ရောင် အသားအရေရှိသည့် သားသမီးများကို ဘယ်လိုမှ မမွေးဖွားနိုင်ပေ။ ဤသည်မှာ ကပ္ပလီ၏ မျိုးရိုးဗီဇသည် ကပ္ပလီမျိုးကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်း၍ လူဖြူ၏ မျိုးရိုးဗီဇများ ကလည်း လူဖြူ၏ မျိုးရိုးဗီဇကို ဆက်ထိန်းထားကြသောကြောင့် ဖြစ်ပေ သည်။ သက်ရှိတစ်မျိုးစီတွင် သူတို့၏ သီးခြားဗီဇမျိုးစုံကို ပိုင်ဆိုင်ကြသည်။ ဤသို့ဖြင့် သက်ရှိတိုင်းတွင် မိမိတို့ အမျိုးမပျောက်လေရန် ထိန်းသိမ်းပေး သည့် မျိုးရိုးဗီဇ ရှိနေကြပေသည်။

(၆) ဇီဝဖြစ်ပျက်မှုရှိခြင်း

သက်ရှိများအားလုံးသည် အသက်ရှူကြသည်။ သွေးလှည့်ပတ်သည်။ အစားအစာကို အာဟာရဓာတ်ရရန် နည်းမျိုးစုံဖြင့် စားသုံးသည်။ စုပ်ယူသည်။ လှုပ်ရှားကြသည်။ စွမ်းအင် ထုတ်လုပ်သည်။ အညစ်အကြေးစွန့်သည်။ ချွေးထွက်သည်။ နှလုံးခုန်သည် စသည်ဖြင့် လုပ်ငန်းများကို လုပ်ဆောင်ရသည်။ ထိုလုပ်ငန်းများ အားလုံးကို ဇီဝဖြစ်ပျက်မှုလုပ်ငန်းဟု ခေါ်သည်။ ထိုလုပ်ငန်းများသည် အသက်ရှင်နေသော သတ္တဝါအားလုံးတွင် အစဉ်အဆက်မပြတ် ဖြစ်ပေါ်နေသည်။ ခဏတဖြုတ် ရပ်နားထား၍ မရပေ။ ဇီဝဖြစ်ပျက်မှုလုပ်ငန်းများ ရပ်ဆိုင်းသွားပါက သက်ရှိသည် ဆက်လက်အသက်ရှင်ရပ်တည်နိုင်မှု မရှိတော့ပေ။ ဤသည်ကို သေသည်ဟု ခေါ်ဆိုကြသည်။ သို့ပါသောကြောင့် သက်ရှိအားလုံးသည် သက်ရှိအဖြစ် ဆက်လက်ရပ်တည်ရန် ဇီဝ ဖြစ်ပျက်မှု လုပ်ငန်းအားလုံးကို လုပ်ဆောင်ရပေသည်။

(၇) ပတ်ဝန်းကျင်၏ လှုံ့ဆော်မှုကို တုံ့ပြန်နိုင်ခြင်း

သက်ရှိများတွင် ပတ်ဝန်းကျင်လှုံ့ဆော်မှုများကို ချက်ချင်း တုံ့ပြန်နိုင်စွမ်းရှိသည်။ လူ၏လက်သည် အပူနှင့် ထိမိပါက ချက်ချင်း ထိသည်လက်ကို ပူသောနေရာမှ ခွာလိုက်သည်။ သတိဖြင့် ခွာခြင်းမဟုတ်ပေ။ သူ့အလိုလို ခွာခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ အကယ်၍ အေးလာပါက ချက်ချင်းတုန်လာသည်။ ချမ်းလာသည်။ ထို့အတူ ပူအိုက်သော ရာသီဥတုတွင် ချွေးထွက်လာခြင်းဖြင့် ပတ်ဝန်းကျင် အပူဒဏ်ကို ကိုယ်ခန္ဓာက ခံနိုင်အောင် ဖန်တီးသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်၏ လှုံ့ဆော်မှုများကို အမြန်ဆုံး လိုက်လျောညီထွေ တုံ့ပြန်ခြင်းဖြင့် ခန္ဓာကိုယ်ပျက်စီးမှုကို ကာကွယ်၍ ဆက်လက်အသက်ရှင်သန်ကြသည်။

(ဝ) ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လိုက်လျောညီထွေရှိနိုင်ခြင်း

ဤကမ္ဘာကြီး၏ ပတ်ဝန်းကျင်အနေအထားသည် အမြဲပြောင်းလဲနေသည်။ ထိုပြောင်းလဲနေသော ပတ်ဝန်းကျင် အနေအထားပေါ်မှီ၍ သက်ရှိများသည်လည်း လိုက်၍ ပြောင်းလဲရ၏။ ထိုပြောင်းလဲမှုဒဏ်ကို မခံနိုင်သူများသည် သေကြေပျက်စီးရသည်။

ဥပမာအားဖြင့် အပင်များတွင် ရေများသောအရပ်တွင် ပေါက်သော အပင်များ၏ အရွက်များတွင် ဖယောင်းလွှာပါး၍ ကြီးသည်။ အရွက်များတွင် ရေထွက်ပေါက်များရှိသည်။ အရွက်ကြီးလေ ရေထွက်ပေါက်များလေဖြစ်သည်။ ဖယောင်းလွှာပါးဥဖြင့် အပြင်သို့ ရေဆုံးရှုံးမှုနှုန်း များသည်။ သို့သော် ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ရေများများရနိုင်သဖြင့် ဆုံးရှုံးသွားသောရေကို အမြစ်များကပြန်၍ စုပ်ယူနိုင်သည်။ ခြောက်သွေ့သောဒေသတွင် ပေါက်ရောက်သော အပင်များတွင် အရွက်များသည်သေး၍ ဖယောင်းလွှာထူသည်။ အရွက်သေးသဖြင့် ရေထွက်ပေါက်နည်းသည်။ ဖယောင်းလွှာထူသဖြင့် အပင်မှ ရေများ အပြင်သို့ ဆုံးရှုံးမှုနည်းသည်။ ထို့ကြောင့် အပင်အတွက် လိုအပ်သော ရေပမာဏသည် အမြဲတမ်း အပင်တွင် လုံလုံလောက်လောက် ရှိနေသည်။ ဖယောင်းလွှာထူခြင်း၊ ပါးခြင်း၊ အရွက်ကြီးခြင်း၊ သေးခြင်းသည် အပင်၏ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ရေရမှုအနည်းအများကိုမှီ၍ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လိုက်လျောညီထွေ ပြုပြင်ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ထိုသို့ မပြောင်းလဲနိုင်ပါက အပင် သေသွားပေမည်။ ထိုအတူ အပူပိုင်းဒေသရှိ ခွေးများသည် အမွေးတို၍ တောင်ပေါ် အအေးပိုင်းဒေသရှိ ခွေးများသည် အမွေးရှည်ကြသည်။ ရှည်လျားသော အမွေးများ ကိုယ်ခန္ဓာမှထုတ်သော အနွေးဓာတ်ကို ထိန်းပေးသဖြင့် အအေးဒဏ်ကို ခံနိုင်ရည်ရှိကြသည်။

ဤသို့လျှင် သက်ရှိများအားလုံးသည် မိမိ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ကြုံတွေ့ရသော အခြေအနေများနှင့် လိုက်လျောညီထွေစွာ လိုက်လံပြောင်းလဲကြသည်။ ဤသို့ ပြောင်းလဲခြင်းသည် သတ္တဝါများ ဆက်လက်အသက်ရှင်ရန် အထက်ဖြစ်ပေသည်။

(၉) ဆင့်ကဲပြောင်းလဲတိုးတက်လာခြင်း

ယနေ့ မြင်တွေ့နေရသော သက်ရှိများသည် သက်ရှိများ ဤကမ္ဘာပေါ်တွင် စတင်ကတည်းက ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ခြင်း မဟုတ်ပေ။ ပြောင်းလဲလာသော ရာသီဥတု ပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေပေးမှုပေါ်မူတည်ပြီး ဖြည်းဖြည်းချင်းပြောင်းလဲလာကြသည်။ ချက်ချင်း ပြောင်းလဲလာခြင်း မဟုတ်ပေ။ နှစ်ပေါင်း သိန်းသန်းချီ၍ ကြာလေ့ရှိကြသည်။ ဆိုးဝါးသောရာသီဥတု၊ အစာရေစာငတ်မွတ်ခေါင်းပါးမှု၊ ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ကြုံတွေ့ရသော အခါ အသက်ဆက်လက်ရှင်သန်မှု အလို့ငှာ အမျိုးမျိုး ပြုပြင်ပြောင်းလဲလာကြသည်။ ထိုပြောင်းလဲမှုကြောင့် သက်ရှိများသည် ပိုမို အဆင့်မြင့်မားလာခဲ့သည်။

သစ်ပင်ကြီးများသည်လည်း ရေထဲတွင် အဆင့်နိမ့်အပင်များအဖြစ် အစပြုခဲ့ကြသည်။ ဤကမ္ဘာကြီးပေါ်ရှိ ရေမျက်နှာပြင်သည် ရုတ်တရက် တိမ်သွားပြီး ကုန်းမြေများ ပေါ်လာသောအခါ ရေထဲပေါက်နေခဲ့ကြသော အပင်ကလေးများ ကုန်းမြေပေါ်တွင် ကျန်ခဲ့ကြသည်။ ရေထဲတွင် ရှင်သန်ပေါက်ဖွားစဉ်ကာလတွင် အပင်များသည် ရေကို အမြဲရနေပေသည်။ တုန်းပေါ်သို့ ရောက်လာသောအခါ ရေရရန် အခက်အခဲ ရှိလာတော့သည်။ ရေထဲနေစဉ်က ကျောက်ဆောင်၊ မြေကြီးများ တွယ်ကပ်သည့် အင်္ဂါများသာ ချီခဲ့သည်။ အပင်များတွင် အမြစ်များ မရှိခဲ့ပေ။

မြေပြင်ပေါ်သို့ရောက်လာသောအခါ ရေမရရှိသဖြင့် ရေအောက်မှာ နေစဉ်က တွယ်ကပ်နေသော အင်္ဂါရပ်များသည် ရေရရှိရန်အတွက် ရေရှိရာ မြေကြီးအတွင်းသို့ တိုးဝင်ရသည်။ မြေကြီးအတွင်းမှ ရေကို စုပ်ယူရသည်။ ထိုရေစုပ်ယူသော အင်္ဂါကို အမြစ်ဟုခေါ်သည်။ ရေထဲမှာနေစဉ်က အပင်သည် ရေကိုစုပ်ယူရန် မလိုသဖြင့် ရေစုပ်ယူသော အင်္ဂါမရှိပေ။ မြေပြင်ပေါ် ရောက်လာသောအခါ မြေပြင်ပေါ်ရှိ ရေရှားပါးသော ပတ်ဝန်းကျင်အနေအရ ရေရရန်အတွက် ရေစုပ်ယူမည့် အင်္ဂါဖြစ်သည့် အမြစ်

ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။ ထိုသို့ ရေထဲမှ ကုန်းပေါ်တွင် တင်ကျန်ပြီး အမြစ်
ဖြစ်လာမှုသည် လျင်လျင်မြန်မြန် ဖြစ်လာခဲ့ခြင်း မဟုတ်ပေ။ နှစ်သန်းပေါင်း
၁၀၀ မှ ၁၅၀ အထိ ကြာခဲ့သည်။

ထိုအတူ ရေထဲမှာနေစဉ်က မျိုးပွားရန်အတွက် ယခု အပင်များကဲ့သို့
အပွင့် ပွင့်ရန်၊ အသီး သီးရန်၊ အစေ့ဖြစ်ရန် မလိုပေ။ အပင်၏ အင်္ဂါအစိတ်
ပိုင်းတစ်ခုခုသည် ပြတ်ထွက်သွားပြီး ကျောက်ဆောင်များပေါ်တွင် တွယ်
ကပ်ရုံနှင့် အပင်သည် ဆက်လက်ရှင်သန်ကြီးထွားနိုင်သည်။ မြေပြင်ပေါ်သို့
ရောက်သည့်အခါ အပင်၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုခုဖြစ်၍ မြေပြင်ပေါ်ရောက်
ရုံနှင့် အပင်မပေါက်တော့ပေ။ ထိုအခါတွင် အပင်မျိုး ဆက်လက်ရှင်သန်ရန်
အတွက် သေချာသော မျိုးပွားအင်္ဂါများသည်ကား အပွင့်၊ အသီး၊ အစေ့များ
ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ အပွင့်၊ အသီး၊ အစေ့များ ဖြစ်ပေါ်လာရန်အတွက် အပင်များ
မြေပြင်ပေါ် တင်ကျန်ရစ်ခဲ့သည်မှ နောက်ထပ် နှစ်သန်းပေါင်း ၃၀၀ မှ
၃၅၀ အထိ ကြာခဲ့သည်။ ကြားထဲတွင် အဆင့်ပေါင်း မြောက်မြားစွာ၊ အပင်
အမျိုးအစားနှင့် ပုံသဏ္ဍာန်ပေါင်း မြောက်မြားစွာ တဖြည်းဖြည်း ပြောင်းလဲ
ဖြစ်ထွန်းလာခဲ့ပြီးမှ ယနေ့ တွေ့နေရသော အပွင့်၊ အသီးများ၊ အစေ့များ
ဖြစ်ထွန်းလာခဲ့သည်။

နောက်ဥပမာတစ်ခုမှာကား သစ်ကုလားအုတ်များဖြစ်၏။ မူလက
သစ်ကုလားအုတ်များသည် လည်ပင်းမရှည်ကြပေ။ သူတို့ စားသော ကန္တာရ
ဆူးပင်များသည် အလွန်မြင့်သည်။ ထိုမြင့်သောဆူးပင်မှအရွက်ကို မမှီသော
သစ်ကုလားအုတ်များ သေကြေကြသည်။ လည်ကိုဆန့်၍ မှီအောင် ခူးစားနိုင်
သော အကောင်များသာ ကျန်ခဲ့သည်။ ထိုအကောင်များက မွေးဖွားလာ
သော အကောင်များကလည်း လည်ကိုဆန့်၍ အပင်မြင့်မှ အရွက်ကို ဆက်ခူး
စားပြန်သည်။ လည်ကိုမဆန့်နိုင်၍ အစာမရသော အကောင်များ သေကြေ
ကြပြန်သည်။ ဤသို့လျှင် မျိုးဆက်တစ်ခုစီတွင် အနည်းငယ် လည်ပင်းရှည်
လာ၍ မျိုးဆက်ပေါင်း ရာထောင်ချီ၍ နှစ်ပေါင်း သိန်းသန်းကြာလာသော

အခါ ယခုကဲ့သို့ လည်ပင်းရှည်သော သစ်ကုလားအုတ်များ ဖြစ်လာတော့သည်။

ထိုသဘောအတိုင်းပင် သက်ရှိ စတင်ဖြစ်ပေါ်လာသည်မှ ယနေ့အသက်ရှင်နေကြသော လူသားနှင့် အခြားသက်ရှိသတ္တဝါများ ဖြစ်ပေါ်လာရန်အတွက် ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေပေးမှုကို မူတည်၍ အမျိုးမျိုးပြောင်းလဲလာရသည်။ ပြောင်းလဲမှုဖြစ်စဉ် တစ်ခုပြီးတိုင်း ထိုသက်ရှိသည် အဆင့် တစ်ဆင့်ပြီး တစ်ဆင့် တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးလာခဲ့သည်။ လွန်ခဲ့သော နှစ်သန်းပေါင်း ၆၀၀ ခန့်လောက်က ဖြစ်ထွန်းခဲ့သော သတ္တဝါမှ အစပြုကာ တဖြည်းဖြည်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲလာပြီး ယနေ့ တွေ့နေရသော လူ၊ ခွေး၊ ကြောင်၊ ယင်ကောင်၊ ခြင်၊ ဆင်၊ ကျွဲ၊ ဝေလငါး၊ မိကျောင်း၊ တီကောင်၊ ငှက်၊ ခြင်္သေ့၊ ဘက်တီးရီးယား အပါအဝင် သက်ရှိသတ္တဝါအမျိုးအစားပေါင်း မြောက်မြားစွာ ဤကမ္ဘာပေါ်တွင် ပေါ်ထွန်းခဲ့သည်။

သက်ရှိများသည် မိမိတို့ ပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေပေးမှုကို မူတည်ပြီး ဤကမ္ဘာပေါ်တွင် ဆက်လက်အသက်ရှင်ရန် တရွေ့ရွေ့နှင့် နှစ်သန်းပေါင်းများစွာ တိုးတက်ပြောင်းလဲခြင်းကို ဆင့်ကဲတိုးတက်ပြောင်းလဲလာခြင်း (Evolution) ဟု ခေါ်သည်။

ဤသို့လျှင် လူသားသည် မိမိကိုယ်ကို အထက်ပါ အင်္ဂါရပ်များနှင့် ချိန်ထိုးကြည့်သောအခါတွင် လူသား ဟူသည် သက်ရှိသတ္တဝါတစ်မျိုး ဟူ၍ သိလာရသည်။

အခန်း (၃)

လူသည် တိရစ္ဆာန်နှင့် ဆွေမျိုးတော်သလား

လူသည် မိမိကိုယ်ကို လေ့လာလိုက်သောအခါ ရေ၊ မြေ၊ လေ၊ ကျောက်ခဲ ကဲ့သို့ သက်မဲ့ဝတ္ထုပစ္စည်းမဟုတ်ဘဲ ရှင်သန်လှုပ်ရှားနေသော သက်ရှိဖြစ်ကြောင်း သိရှိခဲ့ရသည်။ သက်ရှိဟူသော လက္ခဏာအထဲမှ လှုပ်ရှားမှုရှိခြင်း၊ မျိုးပွားနိုင်ခြင်း၊ ကြီးထွားမှုရှိခြင်း၊ မျိုးရိုးဗီဇရှိခြင်း၊ ပတ်ဝန်းကျင်လှုပ်ရှားမှုကို တုံ့ပြန်နိုင်ခြင်းနှင့် အသက်ရှင်နိုင်ခြင်းတို့ကို မြင်တွေ့ကြုံတွေ့ရုံဖြင့် သိနိုင်ပေပြီ။ ဇီဝဖြစ်ပျက်မှုကိုလည်း မိုက်ခရိုစကုတ်နှင့် ဓာတုဆေးဝါးများ အကူအညီဖြင့် လေ့လာသိရှိနိုင်ပေပြီ။ သို့သော် “တိကျ၍ အခြားသတ္တဝါများနှင့် နှိုင်းနှိုင်းသောပုံသဏ္ဍာန်ရှိခြင်း” နှင့် “ဆင့်ကဲပြောင်းလဲတိုးတက်လာခြင်း” ဟူသော အချက်နှစ်ချက်ကိုမူ လူသားသည် အားရကျေနပ်မှုမရှိပေ။ ပထမအချက်ဖြစ်သော လူသည် “တိကျသောပုံသဏ္ဍာန်ရှိသည်။ ခန္ဓာကိုယ်တည်ဆောက်ထားပုံရှိသည်မှာ သေချာပြီ။ သို့သော် ထိုပုံသဏ္ဍာန်” အခြား သတ္တဝါများနှင့် နှိုင်းနှိုင်းသော ပုံသဏ္ဍာန်ရှိရမည်ဆိုထားခြင်းက လူသား၏ စူးစမ်းစိတ်၊ သိချင်စိတ်ကို ထပ်မံ စိန်ခေါ်လိုက်ပြန်သည်။ ထိုအခါ “ငါတို့လူသားသည် ဘယ်သက်ရှိတွေနှင့် ကိုယ်ခန္ဓာ ဖွဲ့စည်းပုံသဏ္ဍာန်တူနေကြသလဲ” ဟူသော မေးခွန်းပေါ်ပေါက်လာပြန်သည်။ အမေးရှိလျှင် အဖြေရှိရမည်။ အဖြေရရန်အတွက် လူသားသည် ဤကမ္ဘာပေါ်တွင် ပေါ်ထွန်းနေသော သက်ရှိသတ္တဝါများနှင့် ပျောက်ကွယ်သွားပြီး

www.burmeseclassic.com

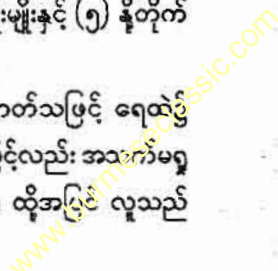
ဖြစ်သော သတ္တဝါများ၏ ပုံသဏ္ဍာန်နှင့် မိမိ၏ ကိုယ်ခန္ဓာတည်ဆောက်ထားပုံတို့ တူ မတူ စနစ်ကျနှိုင်းယှဉ် လေ့လာတော့သည်။

ယနေ့ကမ္ဘာကြီးတွင် အသက်ရှင်နေရသော သက်ရှိများကိုမူ အလွယ်တကူနှိုင်းယှဉ်နိုင်သော်လည်း ဤကမ္ဘာကြီးပေါ်မှ နှစ်သန်းပေါင်းများစွာက ပျောက်ကွယ်သွားပြီးဖြစ်သော သက်ရှိများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ရန်မူ ခက်ခဲလှပေသည်။ ထိုလွန်ခဲ့သောနှစ်သန်းပေါင်းများစွာ ပျောက်ကွယ်သွားသော သက်ရှိများ၏ အကြောင်းကိုကားဘယ်မှာ ရှာမည်နည်း။ ယင်းတို့၏အရိုးစုများ မြေကြီးအတွင်း ကျောက်ဖြစ်နေသည့်အခြေအနေ (ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်း) များမှတစ်ဆင့် လေ့လာနိုင်ပေသည်။

လူသားကိုသာမန်မျက်စိဖြင့်မြင်နေရသဖြင့် မိုက်ခရိုစကုပ်ဖြင့်ကြည့်မှသာ မြင်ရသော ဘက်တီးရီးယားမျိုးနွယ်တော့မဟုတ်ပေ။ သွားလာရွေ့လျားနေသဖြင့် သစ်ပင်ပန်းပင်မှီပင်တို့လို တစ်နေရာတည်းတွင် မြေကြီးကို ကုတ်တွယ်ထားသော အပင်မျိုးနွယ်သက်ရှိလည်းမဟုတ်ပေ။ ခြင်၊ ယင်၊ ပုစဉ်း၊ နံကောင်၊ ပျား၊ ပိတုန်း ကဲ့သို့သော သေးငယ်၍ တောင်ပံပါရှိသော ကျော်ရိုးမရှိသော အင်းဆက်မျိုးလည်း မဟုတ်ပေ။

လူတွင် အဓိက ထင်ရှားသောအချက်မှာ ကျောဘက်တွင် ခန္ဓာကိုယ်ကို တည်မတ်နေအောင် ထောက်ကန်ပေးထားသော ကျောရိုးမကြီး ရှိနေပေသည်။ ဤသို့ဆိုလျှင် လူသည် ကျောရိုးရှိသတ္တဝါအုပ်စုထဲတွင် ပါဝင်နေပေသည်။ ယနေ့ အသက်ရှင်နေသော သတ္တဝါများတွင် ကျောရိုးရှိသတ္တဝါအမျိုးအစား (၅) မျိုးတွေ့ရသည်။ (၁) ငါးအမျိုးမျိုး (၂) ကုန်းနေရေနေတိရစ္ဆာန်များ (၃) တွားသွားသတ္တဝါများ (၄) ငှက်အမျိုးမျိုးနှင့် (၅) နို့တိုက်သတ္တဝါတို့ အမျိုးအနွယ်တို့ ဖြစ်ကြသည်။

လူသည်ကုန်းပေါ်တွင်သာ နေထိုင်ကျက်စားတတ်သဖြင့် ရေထဲ၌ နေသော သတ္တဝါမဟုတ်။ ထို့အတူ ငါးကဲ့သို့ ပါးဟက်ဖြင့်လည်း အသက်မရှူပေ။ အဆုတ်ဖြင့်သာ နှာခေါင်းမှ အသက်ရှူကြသည်။ ထို့အပြင် လူသည်

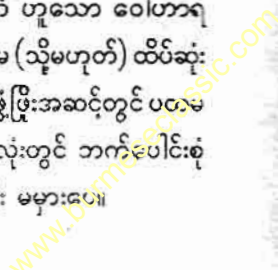

ခြေနှစ်ချောင်းဖြင့်လှုပ်ရှားသည်။ ငါးတို့သည်ကား ရေယက်များနှင့် လှုပ်ရှားသွားလာသည်။ ထို့ကြောင့် ငါးအနွယ်ဝင်လည်း မဟုတ်ပေ။ ငါးနှင့် ဆွေမျိုးမတော်စပ်လျှင် ကုန်းနေ၊ ရေနေသတ္တဝါများဖြစ်သည့် ဖားအမျိုးမျိုးနှင့် နီးစပ်သလားဟု ဆွေမျိုးစပ်ကြည့်လျှင်လည်း နီးစပ်မှု မရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ဖားကဲ့သို့ ကုန်းနေရေနေ သတ္တဝါတို့သည် လူတို့၏ဘဝကို ဖားတစ်ပိုင်း ငါးတစ်ပိုင်း ဘဝမျိုးဖြင့် ရေထဲတွင် အစပြုခဲ့သည်။ ဖားပုံသဏ္ဍာန်ပေါ်လာသည့်အရွယ်ရောက်သော ဖားဖြစ်ပါမှ ကုန်းပေါ်သို့တက်လာသည်။ ထို့အပြင် ဖားများ၏ သားလောင်းသည် ဥမှတစ်ဆင့် ပေါက်ဖွားသည်။ လူသည်ကား လူသားငယ်ကို တိုက်ရိုက်မွေးဖွားသည်။ မွေးကတည်းက ကုန်းပေါ်တွင်မွေး၍ ကုန်းပေါ်တွင်ပဲ နေထိုင်ကြသဖြင့် ဖားကဲ့သို့ ကုန်းပေါ်နေလိုက် ရေထဲသွားနေလိုက် သတ္တဝါလည်း မဟုတ်ပေ။ ထို့အတူ မြွေ၊ မိကျောင်း၊ ဖွတ် စသည် ကိုယ်ခန္ဓာနှင့် မြေကြီးရှုပ်တိုက် သွားလာတတ်သော တွားသွားတိရစ္ဆာန်များ မဟုတ်ပေ။ သူတို့၏သွေးမျိုးသည် အေးနေသည်။ လူသား၏သွေးသည် နွေးနေသဖြင့် သွေးနွေးသတ္တဝါ ဖြစ်သည်။ မြွေ၊ မိကျောင်း တို့နှင့် မနီးစပ်ပေ။ ဒီလိုဆိုလျှင် ကောင်းကင်တွင် ပျံသန်းနေသော ငှက်နှင့်တော့ တူနိုင်စရာ ရှိသလားဟု ဆန်းစစ်ကြပြန်သည်။ ငှက်များကဲ့သို့ ငှက်မွေးနှင့် တောင်ပံများ မရှိပေ။ ထို့အပြင် ငှက်များသည် မျိုးပွားရာတွင် ဥက ပေါက်ဖွားလေ့ရှိသည်။ လူသည် တိုက်ရိုက်လူသားငယ်ကလေးကို မွေးဖွားလေ့ရှိသဖြင့် ငှက်များနှင့်လည်း မနီးစပ်ပေ။ ထို့ကြောင့် ကျောရိုးရှိ သတ္တဝါအုပ်စု ငါးစုတွင် လူသည် ဖော်ပြပါ ငါးအမျိုးမျိုး၊ ကုန်းနေရေနေ သတ္တဝါများ၊ တွားသွားတိရစ္ဆာန်များ၊ ငှက်တို့နှင့် ဆွေမျိုးနီးစပ်မတော်နိုင်ပေ။

နောက်ဆုံး ကျောရိုးရှိ သတ္တဝါတစ်မျိုးဖြစ်သည့် နို့တိုက်သတ္တဝါနှင့် ဆွေမျိုး တော် မတော် ဆန်းစစ်ကြပြန်သည်။ လူသားသည် မိမိ၏ ငှက်သွေးကို နို့ချိုတိုက်ကျွေးမွေးမြူလေ့ရှိသဖြင့် နို့တိုက်သတ္တဝါဖြစ်သည်မှာ သေချာပေသည်။ နို့တိုက်သတ္တဝါများ၏ သွေးသည်ကား အမြဲတမ်း ပူနွေးနေသဖြင့်

သွေးနွေးသတ္တဝါများဟုလည်း ခေါ်သည်။ နို့တိုက်သတ္တဝါ မျိုးပေါင်းကလည်း စုံလင်လှသည်။ ဝေလငါးအုပ်စု၊ ဆင်၊ ကြံ၊ ဝက်ဝံအုပ်စု၊ သမင်မျိုးစုံ၊ ကြွက်အုပ်စု၊ လင်းနီအုပ်စု၊ ယုန်မျိုးစုံ၊ ခွေးမျိုးစုံ၊ ကျားသစ်၊ ခြင်္သေ့ ကဲ့သို့ သားစားအုပ်စု စသည်ဖြင့် အမျိုးပေါင်းစုံလင်လှသည်။ သူတို့သည် မိမိသားသမီးကို နို့ချိုတိုက်ကျွေးသလို လေကို အဆုတ်ဖြင့် အသက်ရှူကြတာတော့ လူနှင့် တူကြသည်။ သို့သော် သူတို့၏ ရုပ်သွင်အပြုအမူ သွားလာလှုပ်ရှားပုံ စသည်တို့သည်ကား လူနှင့် လုံးဝမတူပေ။

လူနှင့်အတူဆုံး အုပ်စုသည်ကား မည်သည့်အုပ်စု ဖြစ်မည်နည်း။ အုပ်စုလိုက်ရှာဖွေနေလျှင် လူနှင့် အလေ့အထ၊ အသိဉာဏ်ဖွံ့ဖြိုးမှုအတူဆုံး၊ နို့တိုက်သတ္တဝါကား ချင်ပင်ဇီပင် ဖြစ်သည်။ ချင်ပင်ဇီသည် လူဝံမျိုးနွယ် ဖြစ်သည်။ သူနှင့် နှီးနွယ်နေသော အမျိုးအနွယ်များကို ဆက်လက်လေ့လာသောအခါ မျောက်များကို တွေ့ရသည်။ “လူဝံအုပ်စုရဲ့ ဘိုးဘွားဟာ မျောက်တွေဖြစ်နိုင်တယ်ဆိုလျှင် မျောက်တွေရဲ့ ဘိုးဘွားကတော့” ဟု ဆက်လက် အချို့စစ်ကြသောအခါ အလွန်ရှားပါး၍ မျိုးတုံးလုနီးပါး ဖြစ်နေသော တာဆီယာအုပ်စုကို တွေ့ရသည်။ တာဆီယာထက် ရှေးကျသော ဆွေမျိုးကို လိုက်ရှာသောအခါ လီမာများကို တွေ့ရသည်။ လီမာထက် ပိုစောသော ဆွေမျိုးတွေကို ရှာသောအခါ လူ၊ လူဝံ၊ မျောက်ဝံတို့နှင့် တူသောလက္ခဏာကို ပိုင်ဆိုင်သည့် သတ္တဝါ မတွေ့ရတော့ပေ။ မိမိတို့ လူသားမှ အစပြု၍ ဘိုးဘေးဘီဘင်များ ဖြစ်ကြသော လူဝံ၊ မျောက်၊ တာဆီယာ၊ လီမာ အထိ လူသားမျိုးနွယ်စုကို ပရိုင်းမိတ် (Primates) အုပ်စုဟု တိရစ္ဆာန်များကို လေ့လာသော ပညာရှင်လူသားများက အမည်ပေးလိုက်ကြသည်။ ပရိုင်းမိတ် ဟူသော ဝေါဟာရ (Primates = first, top) ၏ မူလ အဓိပ္ပာယ်ကို ပထမ (သို့မဟုတ်) ထိပ်ဆုံးဟု ဆိုလိုသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အသိဉာဏ်၊ အပြုအမူ ဖွံ့ဖြိုးအဆင့်တွင် ပထမနေရာ၌ရှိသည့် သက်ရှိဟု ဆိုလိုသည်။ သက်ရှိအားလုံးတွင် ဘက်ပေါင်းစုံ ဖွံ့ဖြိုးမှုထိပ်ဆုံးတွင်ရှိသော သတ္တဝါဟု ဆိုလျှင်လည်း မမှားပေ။

လူသည် မိမိ၏ ဆွေစဉ်မျိုးဆက် သတ္တဝါများရှာဖွေသောအခါတွင်
 မိမိ၏ အမျိုးအနွယ်သည် ပရိုင်းမိတ် မျိုးနွယ်ဖြစ်ကြောင်း သိရှိခဲ့ရပေသည်။
 လူမှလွဲလျှင် ပရိုင်းမိတ်အားလုံးသည် တိရစ္ဆာန်များပင် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်
 လူသည် တိရစ္ဆာန်များနှင့် ဆွေမျိုးတော်ကြောင်း သိလာရသည်။

အခန်း (၄)

ပရိုင်းမိတ် (သို့) လူသားမျိုးနွယ်များ၏ လက္ခဏာများ

လူသား၏ စူးစမ်းစိတ်ကြောင့် မိမိတို့သည် တိရစ္ဆာန်နှင့် ဆွေမျိုးတော်ကြောင်း သိလာရသည်။ အနီးစပ်ဆုံး ဆွေမျိုးများမှာ ပရိုင်းမိတ်များဖြစ်ကြောင်းလည်း ထပ်မံသိရှိခဲ့ပေသည်။ ပရိုင်းမိတ်များကလည်း အမျိုးအစားများပေစွာ ထိုသို့ များပြားလှသော မိမိဆွေမျိုးများဖြစ်သည့် ပရိုင်းမိတ်များကို တွေ့လျှင် မှတ်မိနိုင်မည်လား။ အမျိုးအစား တူညီသော သက်ရှိများတွင် ယေဘုယျအားဖြင့် တူညီသော သွင်ပြင်၊ စရိုက်၊ အပြုအမူတို့ ရှိကြပေသည်။ ထိုတူညီသော အချက်များကား အဘယ်နည်း။ မည်သို့ သတ်မှတ်မည်နည်း။ လူသည် ပရိုင်းမိတ်များနှင့် အမျိုး တော် မတော် ဆွေမျိုးစပ်ခဲ့စဉ်က မိမိကိုယ်နှင့်ယှဉ်၍ ဆွေမျိုးများကိုလိုက်၍ စပ်ခဲ့သည်။ ထိုအတူ ယခုအခါလည်း မိမိ၏ ခန္ဓာကိုယ်တည်ဆောက်ပုံ၊ သွင်ပြင်၊ အပြုအမူ၊ စရိုက်တို့နှင့် အသေးစိတ်ယှဉ်၍ လေ့လာလိုက်သောအခါ ပရိုင်းမိတ်တို့၏ သွင်ပြင်လက္ခဏာများသည် တစ်ခြား နို့တိုက်သတ္တဝါများမှ ကွဲပြားခြားနားစွာ ပီပီပြင်ပြင် ပေါ်ထွက်လာခဲ့ပေသည်။

(၁) ပရိုင်းမိတ်တို့သည် များသောအားဖြင့် သစ်ပင်ပေါ်တွင် နေလေ့ရှိသော သတ္တဝါများ ဖြစ်ကြသည်။ အစာရှာဖွေစားသောက်ခြင်း၊ အိပ်စက်ခြင်း၊ ယူခြင်းနှင့် မိတ်လိုက်ခြင်း၊ မျိုးပွားခြင်းနှင့် အစုအဝေးလိုက်ကစားခြင်းတို့ကို သစ်ပင်ပေါ်တွင်သာ ပြုလုပ်လေ့ရှိကြသည်။ အပင်

www.burmeseclassic.com

များပေါ်တွင် နေထိုင်ခြင်းဖြင့် သစ်ရွက်၊ အဖူး၊ အသီးနှင့် အင်းဆက် စသော အစားအစာများကို ရနိုင်ပေသည်။ ထို့အပြင် မိမိတို့ကို ဖမ်းယူစားသောက် ကြမည့် မြေပြင်မှ သားရဲတိရစ္ဆာန်များနှင့် ဝေးသဖြင့် သူတို့၏ အန္တရာယ်မှ လည်း ကာကွယ်ပြီး ဖြစ်သည်။ ယခုအခါ မြေပေါ်တွင်သာ နေထိုင်ကြသော လူနှင့် လူဝံများသည်လည်း မူလက အပင်ပေါ်တွင်သာနေ၍ နောက်မှ ပတ်ဝန်းကျင်ကိုလိုက်၍ မြေပြင်ပေါ်သို့ ဆင်းသက်လာကြသူများ ဖြစ်ပေ သည်။

(၂) လျင်မြန်စွာ ရွေ့လျားနိုင်သော လက်မောင်း၊ ခြေတံနှင့် ပခုံးသား တို့ဖြင့် ခန္ဓာကိုယ်ကို ဖွဲ့စည်းထားသည်။ လက်မနှင့် ခြေမများသည် အခြား လက်ချောင်း၊ ခြေချောင်းများနှင့် ကန့်လန့်ဖြတ်ဆန့်ကျင်၍ တည်နေခြင်းက သစ်ကိုင်းများနှင့် အရာဝတ္ထု တစ်ခုခုကို စွဲမြဲစွာ ဆုပ်ကိုင်နိုင်ပေသည်။ တစ်ခြား နို့တိုက်သတ္တဝါများဖြစ်ကြသည့် ခွေး၊ ကြောင်၊ ဝက်ဝံ၊ ကျား တို့တွင် ခြေမ၊ လက်မ များ၏ အနေအထားသည် ထိုသို့ မဟုတ်ပေ။ တစ်ခြား လက်ချောင်းများနှင့်ယှဉ်၍ နေကြသည်။ ထို့ကြောင့် အရာဝတ္ထုများကို စွဲမြဲ စွာ ဆုပ်ကိုင်နိုင်စွမ်း မရှိပေ။

(၃) လုံး၍ ရှည်ထွက်နေသော လက်သည်း၊ ခြေသည်းကို တစ်ခြား နို့တိုက်သတ္တဝါများဖြစ်သည့် ကြောင်၊ ခွေး စသည်တို့တွင် တွေ့ရသော်လည်း ပရိုင်းမိတ်များတွင် ပြားသော လက်သည်း၊ ခြေသည်းများ ရှိပေသည်။ ထိုသို့ ပြားသော ခြေသည်း လက်သည်းများကို ပိုင်ဆိုင်ခြင်းကပင် ပရိုင်းမိတ်များ အရာဝတ္ထု တစ်ခုခုကို စွဲမြဲစွာ ကိုင်တွယ်နိုင်စေရန် ဖန်တီးပေးထားခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

(၄) သေးငယ်၍ ပေါ့ပါးသော ပရိုင်းမိတ်တို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာသည် ကျဉ်းမြောင်းသော ပခုံးနှင့်ခါးတို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားပေသည်။ ထို့အတွက်ကြောင့် ပရိုင်းမိတ်များသည် သစ်ကိုင်းပေါ်တွင် မတ်မတ်ထိုင်နိုင်သည်။ ထိုသို့ ထိုင်ရာတွင်လည်း ကိုယ်ခန္ဓာ၏ ဟန်ချက်ကို လွယ်ကူစွာ ထိန်းမတ်နိုင်သည်။

(၅) တစ်ခြား နို့တိုက်သတ္တဝါများဖြစ်ကြသော ခွေး၊ ကြောင်၊ နွား၊ ဆည်တို့ရဲ့ သွားများ၏ ပုံသဏ္ဍာန်သည် သေးသွယ်ပြီး လုံး၍ ချွန်နေကြသည်။ ထို့ကြောင့် အစာကို ကြေညက်အောင် မဝါးနိုင်ပေ။ များသောအားဖြင့် ချိုချိုကြသည်။ သို့သော် ပရိုင်းမိတ်များ၏ သွားများသည် ကြီး၍ ပြားနေကြသည်။ ထို့ကြောင့် အစာကို များများနှင့် မြန်မြန် ကြေညက်အောင် ဝါးနိုင်ပေသည်။

(၆) ပရိုင်းမိတ်များ၏ ဦးခေါင်းသည် အကြမ်းမုဉ်းအားဖြင့် ခပ်လုံးလုံး ဖြစ်နေကြသည်။ တစ်ခြား နို့တိုက်တိရစ္ဆာန်များ၏ ဦးခေါင်းသည် ခပ်ချွန်ချွန် ဖြစ်နေသည်။ ဆင်၊ မြင်း၊ ကျွဲ၊ နွား၊ ခွေး၊ ကြောင် တို့၏ ဦးခေါင်းသည် ချွန်၍ ရှည်နေသည့် ပုံသဏ္ဍာန်ရှိသည်။

(၇) ပရိုင်းမိတ်တို့၏ မျက်နှာကို ရှေ့တည်တည်မှကြည့်လျှင် အကြမ်း မုဉ်းအားဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့ မျက်နှာကဲ့သို့ ပြားနေပေသည်။ တစ်ခြား နို့တိုက် သတ္တဝါများဖြစ်ကြသော ခွေး၊ ကျွဲ၊ နွား၊ ကျား၊ ခြင်္သေ့ တို့၏ မျက်နှာပေါက် သည် အမြဲတမ်း ခပ်သွယ်သွယ် ရှည်ရှည် ဖြစ်နေသည်။

(၈) ပရိုင်းမိတ်များ၏ မျက်လုံးနှစ်လုံးသည်လည်း မျက်နှာ၏ ဆူတည်တည်တွင်ရှိသည်။ ခွေး၊ ကျွဲ၊ နွား၊ ဆင်၊ မြင်း၊ ဆိတ် စသည့် နို့တိုက် သတ္တဝါတွေရဲ့ မျက်လုံးများ မျက်နှာရှေ့တည်တည်တွင် မရှိပေ။ ဘေးဘက် ကိုသာ မြင်နိုင်စွမ်းရှိပေသည်။ ထိုသို့သော မျက်လုံးကို ပိုင်ဆိုင်သဖြင့် ခွေး၊ ကျွဲ၊ နွား တို့သည် အရာဝတ္ထုတစ်ခုကို တစ်ထပ်တည်း မမြင်ရပေ။ ဆိုလို သည်မှာ ဘယ်ဘက် မျက်စိကတစ်ပုံမြင်၊ ညာဘက် မျက်စိကလည်း တစ်ပုံ မြင်နေသည်။ ပရိုင်းမိတ်နှင့် လူတို့၏ မျက်လုံးများသည် မျက်နှာ၏ ရှေ့တည် တည်တွင် တည်ရှိကြသဖြင့် အရာဝတ္ထုများကို ရှေ့တည်တည်မှ မြင်နိုင်စွမ်း ရှိပေသည်။ ထို့အပြင် ပရိုင်းမိတ်များ၏ ဘယ်နှင့်ညာ မျက်လုံးများသည် ပုံရိပ် များကို တစ်ထပ်တည်း မြင်ရပေသည်။ ထို့အပြင် လူနှင့် ပရိုင်းမိတ်များသည် များသောအားဖြင့် တစ်နေရာကို တစ်နေရာသော အရာဝတ္ထုများကို မြင်နိုင်စွမ်းရှိသော်လည်း ခွေး၊

ကြောင့် ကျွဲ၊ နွား တို့သည် ရှေ့မှ အရှာဝတ္ထုကိုသာ မြင်နိုင်ပြီး ၎င်းနောက်
သေသောအရာကိုပါ တစ်ချိန်တည်းမှာ မမြင်နိုင်ပေ။ လူနှင့် ပရိုင်းမိတ်များ၏
အမြင်အာရုံကို သုံးဘက်မြင် အာရုံဟု ခေါ်သည်။

(၉) ပရိုင်းမိတ်များသည် ယင်းတို့၏ သားသမီးများကို လူကဲ့သို့ ဂရု
တစိုက် ထိန်းကျောင်းခြင်း၊ အစာအာဟာရကျွေးခြင်း၊ အစာရှာဖွေရန်နှင့်
အန္တရာယ်မှ ကာကွယ်ရန် သင်ကြားပေးခြင်း စသည်တို့ကို အရွယ်ရောက်
ပြီး သားသမီးများ မိမိကိုယ်တိုင် ရပ်တည်နိုင်သည်အထိ ဂရုစိုက် သင်ပေးနေ
ကြသည်။ ဤကဲ့သို့ မိခင်က သားသမီးအပေါ် ဂရုစိုက်ပြုစုထိန်းသိမ်းမှု
ကြောင့် ပရိုင်းမိတ်တို့၏ မွေးဖွားပြီး သားသမီးများ အသက်ရှင်မှုနှုန်း ပိုမို
များပြားလာခဲ့သည်။

(၁၀) လူသည်သာလျှင် မတ်မတ်ရပ်နိုင်၍ လမ်းလျှောက်နိုင်သည်။
အဆင့်မြင့် ပရိုင်းမိတ်များဖြစ်သည့် မျောက်များနှင့် လှုပ်များသည် ခြေနှစ်
ချောင်းဖြင့် ခပ်ကိုင်းကိုင်း လမ်းလျှောက်နိုင်ပေသည်။ အဓိကအားဖြင့်
နောက်ခြေနှစ်ဘက်ပေါ်သို့ ကိုယ်ခန္ဓာ အလေးချိန်ကျရောက်နေပြီး ၎င်းတို့၏
ရှည်လျားသော ရှေ့လက်နှစ်ဘက်ကို အသာအယာထောက်၍ လမ်းလျှောက်
နိုင်ကြောင်း တွေ့ရပေသည်။ ဤသို့ သူတို့၏ ရှေ့လက်များသည် ရှည်နေ
သောကြောင့် ခြေ၊ လက် ၄ ချောင်းဖြင့် လမ်းလျှောက်စေကာမူ ကိုယ်ခန္ဓာ
မှာ ခပ်ကိုင်းကိုင်း ထောင်မတ်နေသည်။ အန္တရာယ်တစ်ခုခုနှင့် ကြုံတွေ့လျှင်
မူ ခြေနှစ်ချောင်းတည်းဖြင့် အမြန်ပြေးလွှားနိုင်ပေသည်။ အခြား နို့တိုက်
သတ္တဝါအားလုံးသည် ခြေလေးချောင်းကို အမှီပြုလျက် သွားလာလှုပ်ရှားကြ
သည်။ ပရိုင်းမိတ် မဟုတ်သော ခွေး၊ ကြောင်၊ ကျွဲ၊ နွား၊ ဆင်၊ မြင်း
ကုလားအုပ်၊ မြင်းကျား၊ ခြင်္သေ့၊ ကျား၊ မြေခွေး၊ ဝက် စသည့် နို့တိုက်သတ္တဝါ
များတို့၏ လှုပ်ရှားမှုအားလုံးသည် ခြေလေးချောင်းပေါ်မှနေပေသည်။ ကိုယ်
ခန္ဓာသည်လည်း ထောင်မတ်မနေဘဲ မြေပြင်နှင့် တစ်ပြေးတည်း ပြိုင်နေကြ
သည်။ ထို နို့တိုက်သတ္တဝါများသည် ရှေ့လက် နှစ်ဘက်ကိုလွတ်စွာ

တည်မတ်စွာ မထိုင်နိုင်ပေ။ ရှေ့လက်နှစ်ဘက်ကို ကြမ်းပြင်ပေါ်ထောက် လျက်သာ ထိုင်ကြသဖြင့် တည်မတ်မှု မရှိပေ။ ခပ်စောင်းစောင်းကလေး ဖြစ်နေသည်။ အဆင့်မြင့် ပရိုင်းမိတ်များမှာမူ ထိုသို့မဟုတ်ပေ။ ခပ်မတ်မတ် ထိုင်နိုင်သည်။ ထိုင်နေစဉ်တွင်လည်း ရှေ့လက်နှစ်ဘက်ကို မြေပြင်သို့ ထောက်ထားရန် မလိုပေ။ လွတ်ထားနိုင်သည်။ ထိုသို့ ရှေ့လက်နှစ်ဘက်ကို လွတ်၍ ထိုင်နိုင်သဖြင့် ရှေ့လက်နှစ်ဘက်သည် အစာ စားခြင်း၊ တစ်ခုခုကို ကိုင်တွယ်ခြင်း စသော လုပ်ငန်းများကို လုပ်ဆောင်လာနိုင်သည်။

(၁၁) ကိုယ်ခန္ဓာ၏ အမျိုးအစားနှင့် နှိုင်းယှဉ်လိုက်လျှင် ပရိုင်းမိတ် များ၏ ဦးနှောက်သည် အခြား နို့တိုက်သတ္တဝါများထက် အလွန်ပင် ကြီးမား ကြောင်း တွေ့ရသည်။ ဦးနှောက်သည် ကြီးမားရုံ မဟုတ်ပေ။ ဖွံ့ဖြိုးမှုလည်းရှိ သည်။ အတုခိုး လွယ်သည်။ သင်လျှင် တတ်လွယ်သည်။

(၁၂) ပရိုင်းမိတ်များသည် နို့တိုက်သတ္တဝါများဖြစ်သည့်အလျောက် အမများတွင် မိမိတို့၏ သားငယ်များကို နို့ချိုတိုက်ကျွေး၍ အာဟာရပေးရန် ကြီးမားဖွံ့ဖြိုးသော သားမြတ်များ (နို့များ) ပါရှိကြသည်။ သားမြတ်များသည် များသောအားဖြင့် ဦးခေါင်းနှင့် အနီးဆုံး ရင်ဘတ်တွင် တည်ရှိကြသည်။ အစ်ခြား နို့တိုက်သတ္တဝါများဖြစ်သည့် ဝက်၊ ခွေး များတွင် ရင်ဘတ်၊ ဝမ်းဗိုက် တစ်လျှောက်လုံးတွင် သားမြတ်များကို တွေ့နိုင်၍ ကျွဲ၊ နွား၊ ဆိတ်၊ မြင်း စသည်တို့တွင် သားမြတ်များကို ဝမ်းဗိုက်များတွင် တည်ရှိကြသည်။ ပရိုင်းမိတ်များတွင် သားမြတ်သည် များသောအားဖြင့် နှစ်လုံးသာ ပါရှိသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ပရိုင်းမိတ်များသည် များသောအားဖြင့် တစ်ခါမွေး သွင် လူသားကဲ့သို့ သားသမီးတစ်ဦးစီသာ မွေးဖွားလေ့ရှိသောကြောင့် ဖြစ်ပါ သည်။

(၁၃) ဦးနှောက်အရွယ်အစားသာမက မျိုးပွားအင်္ဂါများ၏ အရွယ် အစားကလည်း ကိုယ်ခန္ဓာ အမျိုးအစားနှင့် ယှဉ်ကြည့်ပါက တခြားသတ္တဝါ များထက် ပိုမိုကြီးမားဖွံ့ဖြိုးကြောင်း သိရသည်။ ပရိုင်းမိတ်များတွင် မမျိုး

www.burmeseclassic.com

ဥ ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် ဖိုမဆက်ဆံမှုသည် မည်သို့မျှ မသက်ဆိုင်ပေ။ ဥပမာ ပရိုင်းမိတ် မဟုတ်သော ခွေးမများသည် မမျိုး ဥ ဖွံ့ဖြိုးချိန်တွင် မိတ်လိုက်လေ့ရှိသည်။ ထိုအတူ ဆင်များသည်လည်း မမျိုး ဥ ဖွံ့ဖြိုးချိန်တွင်သာ မုန်ယိုလေ့ ရှိကြပေ သည်။ လူအပါအဝင် ပရိုင်းမိတ်များသည်ကား ထိုသို့ မမျိုးပွားဥ ဖွံ့ဖြိုးချိန်ကို စောင့်ရန်မလိုပေ။ အချိန်ရာသီမရွေး လိင်ဆက်ဆံမှုကို ပြုနိုင်ကြပေသည်။ မျိုးပွားရန်အတွက် လိင်ဆက်ဆံကြရာတွင်လည်း ပရိုင်းမိတ်များသည် လူသားများကဲ့သို့ မျက်နှာချင်းဆိုင်၍ ဆက်ဆံမှု ပြုကြပေသည်။ အခြား သတ္တဝါအားလုံး၏ လိင်ဆက်ဆံကိစ္စများတွင် နောက်ကျောမှနေ၍ လိင် ဆက်ဆံမှု ပြုကြပေသည်။ ထိုသို့ မျက်နှာချင်းဆိုင် ဖိုမ ဆက်ဆံနိုင်မှုနှင့် လိုက်လျောညီစေမည့် မျိုးပွားအင်္ဂါများ၏ အနေအထားမျိုးကိုလည်း ပိုင်ဆိုင် ကြသည်။

ဤသို့ဖြင့် စူးစမ်းလေ့လာတတ်သော လူသားသည် မိမိ၏ အမျိုး အနွယ်များဖြစ်ကြသော ပရိုင်းမိတ်များကို မြင်တွေ့လျှင် ဆွေမျိုးစပ်နိုင်ရန် အလို့ငှာ - ဆွေမျိုးများ၏ ယေဘုယျစရိုက်လက္ခဏာများကို သတ်မှတ်နိုင် ခဲ့သည်။ ထို ယေဘုယျလက္ခဏာများကိုကြည့်၍ လူသားသည် သတ္တဝါ တစ်ကောင်အား ဘယ်နေရာမှာ တွေ့တွေ့ မိမိ၏ အမျိုး “ပရိုင်းမိတ်” ဟုတ် မဟုတ် ခွဲခြားနိုင်ပေသည်။

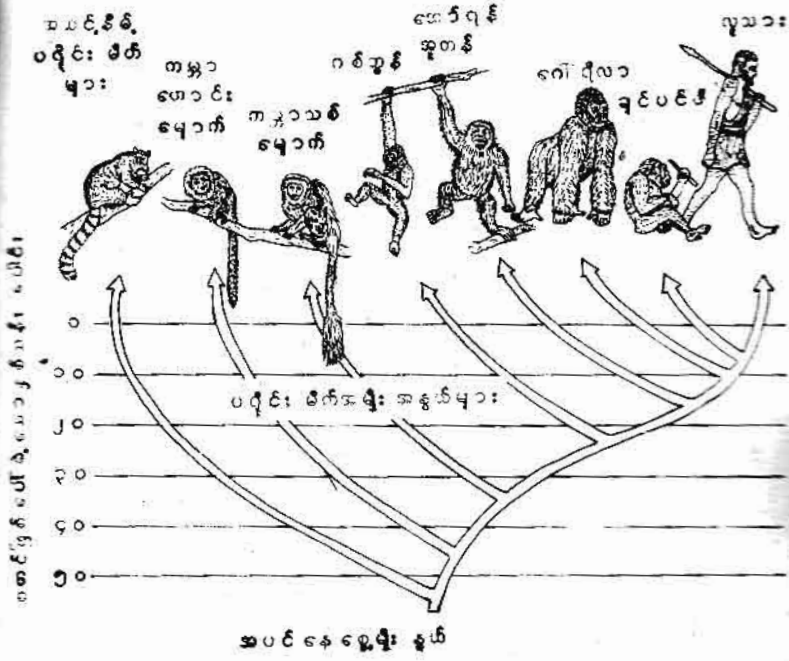
အခန်း (၅)

ပရိုင်းမိတ်အစ အပင်နေစွေမျိုးနွယ်က

စူးစမ်းတတ်သော သန္ဓေအပြည့်ပါလာသော လူသည် မိမိနှင့် ဆွေမျိုး
 တော်စပ်သော ပရိုင်းမိတ်များကို လေ့လာပြီးသောအခါ ပရိုင်းမိတ်များ
 အဆင့်ဆင့် ဖြစ်ပေါ်ပြောင်းလဲ တိုးတက်လာပုံကို သိလိုပြန်သည်။ နို့တိုက်
 သတ္တဝါအချင်းချင်း ဘယ်သို့သော အခြေအနေများကြောင့် ပရိုင်းမိတ်များ
 ဖြစ်လာကြသနည်း။ နို့တိုက်သတ္တဝါများစွာထဲမှ ဘယ်နို့တိုက်သတ္တဝါမှ
 စတင်ခဲ့ထွက်၍ ပရိုင်းမိတ်များအဖြစ် ပေါ်လာရသနည်းဟူသော မေးခွန်း
 များသည် လူသား၏စိတ်တွင် ဆက်တိုက် ဆက်တိုက် ပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။
 သိလိုစိတ်ဖြင့် ဆန္ဒပြည့်ဝရန်အတွက် ရှာဖွေလေ့လာအားထုတ်ပြန်သည်။
 ထိုအခါအဆင့်မြင့်ဆုံးပရိုင်းမိတ် ဖြစ်သည်လူမှသည် အဆင့်အနိမ့်ဆုံး
 ပရိုင်းမိတ်ဖြစ်သော လီမာများအထိ ရုပ်သွင်သဏ္ဍာန်များကို လေ့လာသည်။
 အဆင့်အနိမ့်ဆုံး လီမာများကို အခြားနို့တိုက်သတ္တဝါများနှင့် နှိုင်းယှဉ် ကြည့်
 သည်။ ခွေး၊ ကြောင်၊ ဝက်၊ ကျွဲ၊ နွား၊ ဆိတ်၊ ကျား၊ ကျားသစ်၊ ဆင်၊ မြင်း
 စသော နို့တိုက်သတ္တဝါများ၏ စရိုက်၊ ကိုယ်ခန္ဓာဖွဲ့စည်းပုံတို့နှင့် လေ့လာ
 နှိုင်းယှဉ်သောအခါ အမာရွတ်၏အရွယ်၊ ကိုယ်ခန္ဓာဖွဲ့စည်းပုံနှင့်မတူကြောင်း
 တွေ့ရသည်။ လီမာနှင့်တူညီသော နို့တိုက်သတ္တဝါကို ရှာကြသောအခါ
 အပင်ပေါ်တွင် နေကြသော စွေမျိုးနွယ်များ (treeshrew) ကို တွေ့ရပေ
 သည်။

www.burmeseclassic.com

အပင်နေစွေသည် ကြီးမားသောရှဉ့်နှင့်တူသည့် သတ္တဝါဖြစ်သည်။ သစ်ပင်ပေါ်တွင် အနေများသည့်အတွက်ကြောင့် အပင်နေစွေ (သို့မဟုတ်) သစ်စွေဟု မြန်မာပြည်တွင် အမည်ပေးထားသည်။ မြန်မာပြည် အပါအဝင် အရှေ့တောင်အာရှ၏ မုတ်သုံသစ်တောများတွင် ကျက်စားသည်။ အင်းဆက်အကောင်များကို ရှာဖွေစားသောက်ကြသည်။ ရှဉ့်ထက် အရွယ် ကြီးသည်။ နှာတံအတော်ချွန်သည်။ ထူထဲသောအမွေးပါရှိသည့် အမြီးကို ပိုင်ဆိုင်သည်။ အပင်နေစွေအမျိုးမျိုးရှိရာ အမွေးအရောင် အမျိုးမျိုးကွဲပြား နိုင်သည်။ မြန်မာပြည်တွင် ခုနစ်မျိုးခန့်ရှိသည်။ ကျောဘက်တွင် အမွေးရှည် ၍ ထူတတ်သည်။ ဝမ်းဗိုက်ရှိ အမွေးရှည်များ ရှိလေ့မရှိပေ။ ခြေစောင်းရှည် သည်။ ခြေဖဝါးတွင် အမွေးမရှိပေ။ ခြေသည်များချွန်၍ ကွေးနေသည်။ နားရွက်သည်ထူ၍ သေးငယ်ပြီး လူနားရွက်နှင့်ဆင်သည်။ အထီးအမနှစ်မျိုး စလုံးတွင် ရင်ဘတ်အလယ်၌ အနံ့ရှိသော ဂလင်းအိတ်ရှိသည်။ အမများတွင် သာသမီးများကို နို့ချိုတိုက်ကျွေးရန် သားမြတ် (ရင်သား) နှစ်ခုမှ ခြောက်ခု ထိ ပါရှိကြသည်။ မျက်နှာသွင်ပြင်သည် ခွေးမျက်နှာပေါက်ကဲ့သို့ ချွန်ချွန်၊ သွယ်သွယ် ဖြစ်နေသည်။ သို့သော် မျက်လုံးနှစ်လုံးက အရာဝတ္ထုများကို မြင်ရာတွင်မူ တစ်ပုံတည်း မြင်ကြသည်။ ဥပမာအားဖြင့် မြေခွေးသည် သားကောင်ဖြစ်သည့် ယုန်တစ်ကောင်တည်းပင်၊ ဘယ်ဘက်မျက်လုံးက တစ်ပုံမြင်၍ ညာဘက်မျက်လုံးက တစ်ပုံမြင်သည်။ လူအပါအဝင် ပရိုင်းမိတ် အားလုံးသည် အရာဝတ္ထုတစ်ခုကို မျက်လုံးနှစ်လုံးမှ ပုံတစ်ပုံတည်း မြင်သည်။ စွေ၏မျက်လုံးတစ်စုံက ပုံရိပ်တစ်ခုတည်းကိုသာ လူသားကဲ့သို့ မြင်နိုင်ပေ သည်။ နောက်တစ်ချက် လူနှင့်တူသောအချက်မှာ လူ၏ လက်မကဲ့သို့ စွေမျိုးနွယ်များက လက်မများကလည်း ကျန်လက်ချောင်းများ ကန်လန်ဖြတ် အနေအထားတွင် တည်ရှိနေပေသည်။ ထို့ကြောင့် သစ်ကိုင်းများကို စွဲမြဲစွာ ဆုပ်ကိုင်နိုင်သည်။ ဤအချက်များကြောင့် အဆင့်နိမ့် ပရိုင်းမိတ်များသည် စွေမျိုးနွယ်စုများမှ ဆင့်ကဲပြောင်းလဲလာခဲ့သည်ဟု ယူဆခဲ့ကြသည်။

အခန်း (၆)

ပရိုင်းမိတ် အမျိုးအစားများ

လူသားသည် မိမိ၏ ဆွေမျိုးများဖြစ်သော ပရိုင်းမိတ်များ၏ ယေဘုယျ သွင်ပြင်နှင့် စရိုက်လက္ခဏာများကို မှတ်သားပြီး ထိုလက္ခဏာများနှင့် ကိုက်ညီသော သက်ရှိများ ဤကမ္ဘာပေါ်တွင် မည်ရွေမည်မျှ ရှိမည်နည်း။ သူတို့တတွေ ကမ္ဘာ၏ ဘယ်အရပ်မှာရှိကြသနည်း။ လက်ရှိ အသက်ထင်ရှား ရှိနေသူတွေ ဘယ်နှစ်ယောက် ရှိမည်နည်း။ သေဆုံးကုန်ကြသော အမျိုးတွေ ကကော ဘယ်သူတွေလဲ စသည်ဖြင့် ဆက်လက် စူးစမ်းလေ့လာကြပြန် သည်။ စူးစမ်းမှုပြည့်ဝစေရန် ကမ္ဘာအနှံ့ ဆွေမျိုးရှာပုံတော်ခရီး ဖွင့်ခဲ့ကြသည်။ ကမ္ဘာကြီးကလည်း ကျယ်သလို ပျောက်ဆုံးကုန်သော ဆွေမျိုးတွေကလည်း များပေစွ။ ထို့ကြောင့် ယနေ့တိုင် လူသားအမျိုး ရှာဖွေမှုသည် မပြီးသေးပေ။ နောင်တွင်လည်း ဆက်လက်ရှာဖွေရဦးမည်။

ယနေ့ထိ ရှာဖွေပြီးသမျှသော ပရိုင်းမိတ်အမျိုးအနွယ်ပေါင်း ၁၈၀ ရှိပေသည်။ ဤကမ္ဘာပေါ် သက်ရှိပရိုင်းမိတ်များ အားလုံးလောက်ကိုတော့ စာရင်းပြုစုပြီး ဖြစ်ပေသည်။ ထိုသက်ရှိ ပရိုင်းမိတ်စာရင်းတွင် သူတို့ကို အများဆုံး တွေ့နိုင်သော နေရာများကိုပါ မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။

ထိုပရိုင်းမိတ်များကိုလည်း သူတို့၏ စရိုက်လက္ခဏာများသည် လူသား ဘက်နီးသလား၊ လူသားနှင့် ပိုတူသော စရိုက်လက္ခဏာများ ရှိပါသလား၊ လူနှင့် ဝေးသလား၊ လူနှင့်တူသော စရိုက်လက္ခဏာများ နည်းနေသလား

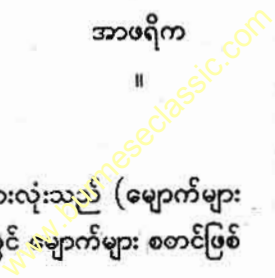
www.burmeseclassic.com

စသည်တို့ကို မှတ်သားပြီး ထပ်မံအုပ်စုခွဲကြသည်။ လူနှင့်တူသော စရိုက် လက္ခဏာများ ပိုမိုပါရှိပါက အဆင့်မြင့်ပရိုင်းမိတ်အုပ်စုဟုခေါ်၍ လူနှင့်တူ သော လက္ခဏာများ နည်းပါးနေပါက အဆင့်နိမ့် ပရိုင်းမိတ်အုပ်စုဟု ခေါ်သည်။

သက်ရှိပရိုင်းမိတ်အမျိုးအစားများ

အမည်	တွေ့ရှိရာဒေသ
(က) အဆင့်နိမ့်ပရိုင်းမိတ်များ	
(၁) လီမာ	မာဒါဂက်စကာ
(၂) လော်ရီ	။
(၃) အေယာ - အေယာ	။
(၄) ဂယ်လာရို	အာဖရိက
(၅) ပေါ့တို	။
(၆) တာဆီယာ	အာရှ
(ခ) အဆင့်မြင့်ပရိုင်းမိတ်များ	
(၁) ကမ္ဘာဟောင်းမျောက်များ	အာရှ၊ အာဖရိက
(၂) ကမ္ဘာသစ်မျောက်များ	အလယ်နှင့် တောင်အမေရိက
(၃) လူဝံများ	
(က) ဂစ်ဘွန် (မျောက်လွှဲကျော်)	အာရှ
(ခ) အော်ရန်အူတန်	။
(ဂ) ချင်ပင်ဇီ	အာဖရိက
(ဃ) ဂေါ်ရီလာ	။
(၁) အဆင့်နိမ့်ပရိုင်းမိတ်များ (Prosimians)	

အဆင့်နိမ့် ပရိုင်းမိတ်များဟူသော စကားလုံးသည် (မျောက်များ -ပေါ်မီ) ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ ဤကမ္ဘာပေါ်တွင် မျောက်များ စတင်ဖြစ်

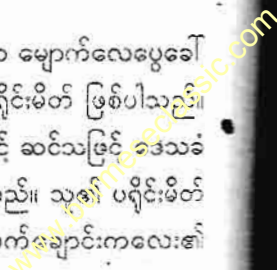

ထွန်းလာခြင်း မရှိသေးခင်ကတည်းက ရှိနှင့်နေပြီးသော ပရိုင်းမိတ်များဟု ဆိုလိုသည်။ မျောက်များထက်ပို၍ ရှေးကျသည်။ လွန်ခဲ့သော နှစ်သန်းပေါင်း ၆၅ သန်း လောက်တထွန်းက စတင်ပေါ်ပေါက်ခဲ့ကြသည်။ မျောက်များ သည်ကား လွန်ခဲ့သော နှစ်သန်းပေါင်း သန်း ၅၀ လောက်ကမှ စတင် ပေါ်ထွန်းခဲ့သဖြင့် ပရိုဆီမီယံများ ပေါ်ပေါက်ပြီး နှစ်ပေါင်း ၁၅ သန်းလောက် နောက်ကျပြီးမှ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ကြသည်။

(က) လီမာအုပ်စုများ (Lemurs)

သတ္တဗေဒပညာရှင်များက လီမာများသည် လွန်ခဲ့သော နှစ်သန်းပေါင်း ၆၅ သန်းခန့်က ကမ္ဘာပေါ်တွင် အစောဆုံး ပရိုင်းမိတ်များအဖြစ် စတင်ဖြစ် ထွန်းခဲ့၍ မျောက်များမှာမူ ယင်းတို့မှတစ်ဆင့် လွန်ခဲ့သော သန်း ၅၀ နှင့် ၄၀ အကြားလောက်မှ စတင်ပေါ်ပေါက်လာသည်ဟု ခန့်မှန်းကြသည်။ အရှေ့တောင်အာရှ၊ အရှေ့အင်ဒီးယန်း တောင်တန်းနှင့် ဗဒါဂတ်စကာကျွန်း တို့တွင် တွေ့ရှိနိုင်သည်။ သူတို့၏ အမွေးထူသောအမြီး၊ ထောင်နေသော နားရွက်၊ နှာတံ ခပ်သွယ်သွယ်၊ မျက်နှာပေါက်တို့ကြောင့် မြေခွေး အမျိုး အနွယ်နှင့် တူသယောင်ရှိသည်။ သို့သော် သူ၏ ရှေ့လက်နှစ်ဘက်တွင် ရှိသော လက်ချောင်း ငါးချောင်းမှ လက်မသည် ချင်ပင်ဖီ၏လက်မနှင့် တူသည်။ လက်မသည် ကျန်လက်ချောင်း ၄ ခု၏ ဆန့်ကျင်ဘက် အနေ အထားတွင် ရှိနေသဖြင့် လူ၏လက်များကဲ့သို့ အရာဝတ္ထုတစ်ခုခုကို စွဲမြဲစွာ ဆုပ်ကိုင်နိုင်စွမ်း ရှိနေပေသည်။ နောက်ခြေနှစ်ချောင်းသည် ရှေ့ခြေနှစ် ချောင်းထက် ပိုရှည်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် မြိတ်ကျွန်းစုတွင် တွေ့ရသော မျောက်လေပွေခေါ် မျောက်မောင်းမသည် လီမာအုပ်စုဝင် အဆင့်နိမ့် ပရိုင်းမိတ် ဖြစ်ပါသည်။ မျောက်လေပွေသည် မျောက် မဟုတ်ပါ။ မျောက်နှင့် ဆင်သဖြင့် ခေဒသခံ များက အထက်ပါအမည်များ ပေးခဲ့ကြဟန် တူပါသည်။ သူ၏ ပရိုင်းမိတ် မှတ်တူသော အထင်ရှားဆုံးလက္ခဏာမှာ ဒုတိယလက်ချောင်းကလေး၏

လက်သည်းသည် ခွေး၊ ကြောင်တို့ လက်သည်းကဲ့သို့ ချွန်နေပြီး ကျန်လက်
ချောင်းတွင်ရှိ လက်သည်းမှာမူ လူတို့၏ လက်သည်းကဲ့သို့ ပြားနေပေသည်။
ခြေလက်ကိုယ်ခန္ဓာတို့သည် သန်မာ၍ထူထဲသော အမွှေးအမျှင်များဖြင့်
ဖုံးအုပ်ထားသည်။ ခပ်လုံးလုံး ဦးခေါင်းတွင် ဝိုင်းစက်သောမျက်လုံး ပရိုင်းမိတ်
ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ညွှန်းနေပေသည်။

လိမာများသည် သစ်ပင်ပေါ်တွင်သာနေသော သတ္တဝါများဖြစ်ကြပြီး
သစ်သီးနှင့် သစ်ရွက်များကို အဓိက စားသုံးကြသည်။ သို့သော် ရံဖန်ရံခါ
အင်းဆက်ပိုးကောင်များနှင့် ငှက်ဥများကို စားသုံးကြသည်။ နေ့ဘက်တွင်
အိပ်စက်အနားယူကြပြီး ညဘက်တွင်သာ အစာထွက်ရှာ စားသောက်သော
အလေ့ရှိသည်။

လိမာအုပ်စုတွင် “အေယာ အေယာ”၊ “ဂလက်ကို” နှင့် “ပေါ့ကို”
“လောရီ” တို့ ပါဝင်ပေသည်။ သူတို့အားလုံး၏ အရွယ်အစားသည် များသော
အားဖြင့် သာမန်ကြောင်တစ်ကောင်၏ အရွယ်အစားထက် မကြီးပေး
မည်သည့်သတ္တဝါကိုမှ အန္တရာယ်မပြုဘဲ အေးဆေးစွာနေတတ်သော သတ္တဝါ
များဖြစ်ကြသည်။ သူတို့သည် အခြား နို့တိုက်သတ္တဝါများဖြစ်သော ကျွဲ၊
နွားများ၊ ခွေးများကဲ့သို့ပင် ခြေလေးချောင်းစလုံးပေါ် အမှီပြု၍ လှုပ်ရှားသွား
လာကြသည်။ တခြားအဆင့်မြင့် ပရိုင်းမိတ်များသည် ခြေလေးချောင်းဖြင့်
သွားလာလှုပ်ရှားသည်မှာ မှန်သော်လည်း နောက်ခြေနှစ်ချောင်းပေါ် အဓိက
ထား၍ လှုပ်ရှားသွားလာကြသည်။ ရှေ့ဘက်ရှိ လက်နှစ်ချောင်းသည် အကူ
အဖြစ် လှုပ်ရှားကြသည်။ ဥပမာ မျောက်များသည် နောက်ခြေနှစ်ချောင်းပေါ်
မှီ၍ နို့ထိုင်တိုက်နိုင်သည်။ မတ်မတ် ရပ်နိုင်သည်။ သို့သော် နောက်ခြေနှစ်
ချောင်းတည်းဖြင့် လူကဲ့သို့ မသွားလာနိုင်သေးပေ။ ထို့အပြင် လိမာများ၏
ဦးနှောက်သည် ရှေးကျသော သတ္တဝါများ၏ ဦးနှောက်တည်ဆောက်ထား
ပုံမျိုးပင်ဖြစ်သည်။ လူ၏ မျက်လုံးများ၏ မြင်နိုင်စွမ်းက ရှေ့လှည့်တည်ထက်
ဘေးဘက်ကို ပို၍ မြင်နိုင်စွမ်းရှိကြသည်။ လိမာများသည် ပရိုင်းမိတ်များ၏

လက္ခဏာများကို ပိုင်ဆိုင်ထားသော်လည်း အဆင့်မြင့်ဆုံး ပရိုင်းမိတ်ဖြစ်သည် လူနှင့် အလွန်ကွာလွန်းလှသဖြင့် အဆင့်နိမ့်ဆုံး ပရိုင်းမိတ်ဟု ပညာရှင် များက အသိအမှတ်ပြုထားကြပေသည်။

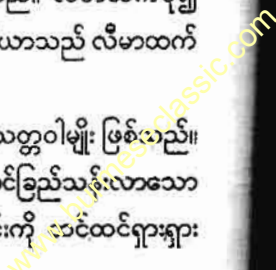
(ခ) တာဆီယာများ

တာဆီယာဟု ခေါ်ရခြင်းမှာ သူ၏ခြေထောက်တွင် ရှည်လျားသော ခြေသလုံးများကို ပိုင်ဆိုင်၍ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ ရှည်လျားသော ခြေသလုံး ကြောင့် ခြောက်ပေအကွာအဝေးရှိ သစ်ကိုင်းတစ်ခုမှ အခြားသစ်ကိုင်းတစ်ခု ဆီသို့ အလွယ်တကူ ခုန်သွားနိုင်ပေသည်။ ထိုသို့ တစ်ကိုင်းမှ တစ်ကိုင်းသို့ ခုန်ကူးရာတွင် ဘေးချော်ခြင်း မရှိပေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် တာဆီယာ များ၏ လက်များ၊ ခြေများထိပ်တွင် အရာဝတ္ထုတစ်ခုကို စွဲမြဲစွာ ဆုပ်ကိုင် နိုင်သော နူးညံ့သော ဘုကလေးများရှိသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

တာဆီယာများသည် လွန်ခဲ့သော နှစ်သန်းပေါင်း ၅၀ ကာလမှ စတင်ဖြစ်ထွန်းခဲ့သော ပရိုင်းမိတ်များ ဖြစ်ပါသည်။ သူတို့သည်လည်း သစ်ပင်ပေါ်တွင်နေသော ပရိုင်းမိတ်များ ဖြစ်ပေသည်။ တာဆီယာများကို ယနေ့တွင် အာရှတိုက်၊ အပူပိုင်း မုတ်သုန်သစ်တောများဖြစ်ကြသော ဖိလစ် ပိုင်၊ ဆူမာတြား၊ ဂျာဗား တို့တွင် တွေ့ရသည်။

တာဆီယာများသည် မျက်နှာပြားသည်။ လုံးဝိုင်း၍ ပြူးကျယ်သော မျက်လုံးကို ပိုင်ဆိုင်ကြသည်။ ကြီး၍ကားသော နားရွက်များ ရှိကြသည်။ လီမာများလောက် နှာတံမသွယ်ပေ။ လယ်ကြွက်များကဲ့သို့တို့၍ အလွန်ကျ သော အမွေးများရှိသည့် အမြီးကို ပိုင်ဆိုင်ကြပြန်သည်။ လီမာထက်ပို၍ လူနှင့် နီးစပ်သော အသွင်သဏ္ဍာန်များရှိသဖြင့် တာဆီယာသည် လီမာထက် အဆင့်ပိုမြင့်သော ပရိုင်းမိတ်ဟု ဆိုနိုင်ပေသည်။

တာဆီယာသည်လည်း လီမာကဲ့သို့ပင် ညပျော်သတ္တဝါမျိုး ဖြစ်သည်။ သူ၏မျက်လုံးသည် နေ့အခါတွင် လုံးဝမမြင်ရပေ။ မှောင်ခြည်သန်းလာသော အခါမှ သူ၏မျက်လုံး အလုပ် စလုပ်သဖြင့် မြင်ကွင်းကို သင်ထင်ရှားရှား

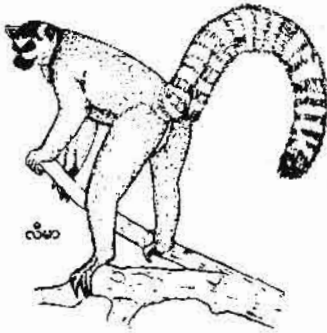

ပြတ်သားစွာ မြင်နိုင်သဖြင့် ဇီးကွက်ငှက်များကဲ့သို့ ညအခါမှသာ အပြင် ထွက်၍ အစာရှာဖွေခြင်း၊ အချင်းချင်း မျိုးပွားရန် မိတ်လိုက်ခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ကြပေသည်။

တာဆီယာသည် လီမာထက် လူနှင့်ပိုတူသော လက္ခဏာများကို တွေ့ရသည်။ လီမာ၏ ဦးခေါင်းသည် မြေခွေးကဲ့သို့ ခပ်သွယ်သွယ်ရှိသော် လည်း တာဆီယာသည် ကျွန်ုပ်တို့ လူ၏ဦးခေါင်းကဲ့သို့ ခပ်လုံးလုံးသဏ္ဍာန် ခြုံနေပေသည်။ မျက်လုံးများသည် မျက်နှာ၏ ရှေ့တည်တည်တွင် တည်ရှိ ပုံမှာလည်း လူသားနှင့် တူနေပေသည်။ ထို့ပြင် မျက်လုံးများက တည်ရှိ နေသော အရာဝတ္ထုများကို ကောင်းစွာမြင်နိုင်စွမ်း ရှိခြင်းကလည်း လူသား နှင့်ဆင်သော လက္ခဏာပင် ဖြစ်သည်။ လီမာများသည် ထိုသို့ မဟုတ်ပေ။ ဘေးသို့ ပိုမြင်နိုင်စွမ်းရှိသည်။ နောက်တစ်ချက် လူနှင့် ပိုတူသည်မှာ တာဆီယာ ၏ အပေါ်နှုတ်ခမ်းသည် သွားဖုံးများနှင့် ဆက်မနေခြင်းပင်တည်း။ ဤ အချက်အားလုံးကို ခြုံကြည့်လိုက်လျှင် တာဆီယာ မျက်နှာသွင်ပြင်သည် လူသား၏ အစောဆုံး မျက်နှာသွင်ပြင်ဟု ဆိုနိုင်သည်။

ထို့အပြင် တာဆီယာ၏ လက်များ ခြေများ၏ အမျိုးအစားများက လည်း ကျွန်ုပ်တို့ အတိုင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ သူ့တွင် လူကဲ့သို့ အလွယ်တကူ လျှင်မြန်စွာ လှုပ်ရှားနိုင်သော လက်ချောင်းများ ငါးခုစီ ပါရှိသည်။ ခြေလေး ဘက်ဖြင့် ထောက်၍သွားလာကြသော်လည်း ရှေ့လက်နှစ်ဘက်ကိုလွှတ်၍ ခပ်ကိုင်းကိုင်းနေ၍ သွားလာခြင်းကိုလည်း ပြုလုပ်တတ်ကြသည်။ သို့သော် လူကဲ့သို့ ခြေနှစ်ချောင်းတည်းဖြင့် သွားလာနိုင်စွမ်း မရှိသေးပေ။ တာဆီယာ သည် ကောင်းစွာ ထိုင်နိုင်ပြီး ဦးခေါင်းကလည်း ကျွန်ုပ်တို့ လူသားကဲ့သို့ ၁၈၀ ဒီဂရီ ဘေးဘက်ဆီသို့ ကြည့်နိုင်ပေသည်။

တာဆီယာသည် အလွန်အသန်အပြန်ကြိုက်သော ပရိုင်းမိတ် ဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် အစားအသောက်တွင် ပို၍သိသာသည်။ အခြားတိရစ္ဆာန်များ ဇီဝိတံ၊ ပဲကိုက် စားသောက်ထားသော မည်သည့် အစားအစာကိုမျှ

လိမာ

လော်ရီ

ဂါလာဂို

တာဆီယာ

တာဆီယာ

ပရိုင်းမိတ် အမျိုးအစားများ

ကမ္ဘာဟောင်းများ

ကမ္ဘာသစ်များ

ဆော်ရိုဆူတန်

လူဝံများ

စာဂိုဏ်း

ချင်ပင်ကီ

စားသောက်ခြင်း မရှိပေ။ လူကဲ့သို့ပင် အစားအသောက်ကို လက်ဖြင့်ယူပြီး မှ ပါးစပ်တွင်းသို့ ထည့်သွင်းစားသောက်သည်။ ဘယ်သောအခါမှ ခွေးကြောင်၊ ဝက်၊ ဆိတ်၊ နွား ကဲ့သို့ အစာကို ပါးစပ်ဖြင့် ဟပ်၍ မစားကြပေ။ ဤသို့ အစားအစာကို လက်ဖြင့်ယူ၍ စားသောက်တတ်သော အလေ့အထ မှာလည်း ပရိုင်းမိတ်၏ ထင်ရှားသော လက္ခဏာတစ်ရပ်ပင် ဖြစ်ပေသည်။

(၂) အဆင့်မြင့်ပရိုင်းမိတ်များ

အဆင့်မြင့် ပရိုင်းမိတ်များသည် အဆင့်နိမ့် ပရိုင်းမိတ်ထက် ကြီးမားသော ကိုယ်ခန္ဓာနှင့် ဦးနှောက်ကို ပိုင်ဆိုင်ကြသည်။ ဦးနှောက်တွင် သိသိသာသာ ကြီးမားသော အစိတ်အပိုင်းမှာ ဘယ်နှင့်ညှာ ဦးနှောက်အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်သည်။ လူသားတွင် ဦးနှောက်၏ ထိုအစိတ်အပိုင်းများက အသိဉာဏ် ဖွံ့ဖြိုးမှု၊ မှတ်ဉာဏ်ကောင်းမှု၊ ဘာသာစကားပြောဆိုမှုနှင့် အသိတရားဖြင့် တုံ့ပြန်လုပ်ကိုင်မှုတို့ကို ထိန်းချုပ်ပေသည်။

ယနေ့ သက်ရှိထင်ရှားရှိနေသော အဆင့်မြင့် ပရိုင်းမိတ်များတွင် မျောက်၊ လူဝံနှင့် လူတို့ ပါဝင်ပေသည်။

(က) မျောက်များ

မျောက်များကို တာဆီယာမှနေ၍ လွန်ခဲ့သော နှစ်သန်းပေါင်း ၄၅ လောက်မှ စတင်၍ ဆင့်ကဲတိုးတက်ပြောင်းလဲလာသည့် ပရိုင်းမိတ်များ ဖြစ်သည်။ မျောက်များကို ကမ္ဘာဟောင်းမျောက်များနှင့် ကမ္ဘာသစ်မျောက်များဟူ၍ နှစ်မျိုးနှစ်စား ခွဲခြားထားသည်။ ကမ္ဘာဟောင်းဆိုသည်မှာ အာရှ အာဖရိကနှင့် ဥရောပတိုက် ဟူသော ဒေသများ ပါဝင်သည်။ ကမ္ဘာသစ် ဒေသမှာ တောင်နှင့်မြောက် အမေရိကတိုက်တို့ ပါဝင်ပေသည်။ ဘုမ္မိဇော ပညာရှင်များ၏ အဆိုအရ ယနေ့ အတ္တလန်တိတ် သမုဒ္ဒရာကြီး ငြားနေသော တောင်အမေရိကတိုက်၊ မြောက်အမေရိကတိုက် ကုန်းမြေပြင်ကြီးနှင့် အာဖရိက၊ ဥရောပတိုက်နှင့် အာရှတိုက် အစုအဝေးကြီးတို့သည် တစ်ချိန်တည်း

တစ်ဆက်တည်း တစ်သားတည်း ဖြစ်ခဲ့ကြသည်။ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း သန်း ၅၀ ခန့်က ကွဲကွာသွားကြခြင်း ဖြစ်သဖြင့် မူလရှိပြီး ကုန်းမြေအစု အဝေး ဖြစ်သည့် အာရှ၊ အာဖရိကနှင့် ဥရောပတို့ကို ကမ္ဘာဟောင်းဟုခေါ်၍ နောက်မှအသစ်ဖြစ်လာသော တောင်နှင့်မြောက် အမေရိကတိုက်ကြီးကို ကမ္ဘာသစ်ဟု ခေါ်ဆိုကြသည်။

ကမ္ဘာသစ်မျောက်များ၏ ပြားသော နှာခေါင်းကြောင့် ၎င်းတို့ကို “ပလက်တီရိုင်း” (Platyrrhines) ဟု အမည်ပေးထားသည်။ နှာခေါင်း ပေါက်လည်း ကျယ်ဝန်းပြီး တစ်ခုနှင့်တစ်ခု အနည်းငယ် အလှမ်းကွာလှ သည်။ ပြီးနောက် နှာခေါင်းပေါက်သည် ရှေ့တည်တည်သို့ ဦးတည်နေသည်။ သူတို့တွင် ရှေ့အံသွား အရေအတွက်သည် ကမ္ဘာသစ်မျောက်များထက် ပိုများသည်။ ထို့အပြင် ကမ္ဘာသစ်ဒေသမှ မျောက်များ၏ အမြီးများသည် သစ်ကိုင်း နွယ်ပင်တို့ကို ခိုင်မြဲစွာ ရစ်ပတ်တွယ်နိုင်ပေသည်။ ကမ္ဘာသစ် မျောက်တို့သည် ရွှံ့၊ နွံ၊ ရေအိုင် ထူထပ်သော သစ်တောများတွင် အနေများ ကြသည်။ ထိုအခါ သစ်ပင်ပေါ်မှ ရေထဲသို့ ပြုတ်မကျစေရန်အတွက် အမြီး ကပါ ကူညီထိန်းပေးရန် လိုအပ်သဖြင့် အမြီးများသည် သစ်ကိုင်း၊ နွယ်ပင် တို့ကို ခိုင်မြဲစွာ ရစ်ပတ်ထားနိုင်ကြခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ကမ္ဘာသစ်မျောက် များတွင် အလွန်ရှေးကျသော မာမိုးဆက်ခေါ် မျောက် တစ်မျိုးရှိပေသည်။ မျောက်အားလုံးတွင် အရွယ်အစား အသေးဆုံး ဖြစ်သည်။ အဆင့်မြင့် ပရိုင်း မိတ်များ၏ လက်သည်း၊ ခြေသည်း ပြားနေသော်လည်း မာမိုးဆက် မျောက် များမှာမူ လုံးဝန်း၍ ချွန်သော လက်သည်း ခြေသည်းများကို ပိုင်ဆိုင်ကြ သည်။ ထို့အပြင် လီမာ၏ ခြေသည်းလက်သည်းနှင့် သဏ္ဍာန်တူသည်။

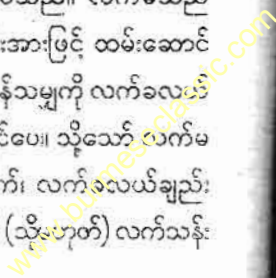
အာရှနှင့် အာဖရိကရှိ ကမ္ဘာဟောင်းမှ မျောက်များမှာ ကမ္ဘာသစ် မျောက်များထက် ပို၍ အဆင့်မြင့်ပြီး လူဝံ၊ လူတို့နှင့် ပို၍ နီးစပ်ပေသည်။ သူတို့၏ နှာခေါင်းပေါက်များသည် လူကဲ့သို့ပင် အောက်ဘက်သို့ တည်တည် စိုက်နေကြပြီး မတ်မတ်ရပ်သောအခါ ခြေဖျားများသို့ ဦးတည်သဖြင့်

ပရိုင်းစိတ်ဘဝအစမှသည် လူသားများဆီသို့

ကပ်ကာရီး (Catarrhine) မျောက်များဟု ခေါ်ကြသည်။ သွားများ၏ ခွံညှော်ထားပုံမှာလည်း ကျွန်ုပ်တို့လူသားများနှင့် အတူတူပင် ဖြစ်သည်။ သေချိုးအပေါ်တည်တည်တွင် ရှေ့သွား (၄) ချောင်း၊ စွယ်သွား (၂) ချောင်း၊ ရှေ့အံသွား (၄) ချောင်းနှင့် နောက်အံသွား (၆) ချောင်းစီ ရှိကြသဖြင့် အပေါ်နှင့် အောက်သွား (၂) ခု ပေါင်းလျှင် သွားပေါင်း လူကဲ့သို့ (၃၂) ချောင်း ရှိနေပေသည်။ အာရှ၊ အာဖရိကရှိ ကမ္ဘာဟောင်းမှ မျောက်များသည် ကမ္ဘာသစ် မျောက်များထက် လူနှင့် ပိုနီးစပ်သဖြင့် အဆင့်မြင့်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပေသည်။ ကမ္ဘာဟောင်း မျောက်များ၏ အမြီးသည်ကား သစ်ကိုင်းများနှင့် နွယ်ပင်များကို ခိုင်မြဲစွာ ရစ်ပတ်နိုင်စွမ်း မရှိပေ။

မျောက်များတွင် လူများနှင့်သိသိသာသာတူသောအချက်သည်ကား မျက်နှာ၊ လက်ချောင်းနှင့် ခြေချောင်းများပင်တည်း။ ကျွန်ုပ်တို့လက်ကို ဖြန့်ကြည့်လျှင် လက်ဗွေများ ရှိနေပေမည်။ လက်ဗွေများသည် ကျွန်တော်တို့ ပညာရေးတစ်ခုခုကို ကိုင်တွယ်ရာတွင် ချောထွက်မသွားစေရန်အတွက် ဖန်တီးထားခြင်း ဖြစ်သည်။ လက်ဗွေများကြောင့် ကိုင်စရာ၊ တွယ်စရာ တစ်ခုခုကို ခိုင်ခိုင်မြဲမြဲ ဆုပ်ကိုင်ထားနိုင်ပေသည်။ ထိုလက်ဗွေများကို မျောက်များ၏ လက်တွင်လည်းတွေ့ရသည်။

ကျွန်ုပ်တို့၏လက်တွင် ကိုယ်လိုသလို တိတိကျကျ လျင်လျင်မြန်မြန် လှုပ်ရှားနိုင်သော လက်ညှိုး၊ လက်ခလယ်၊ လက်သကြွယ်၊ လက်သန်း ဟူသော လက် (၄) ချောင်းပါရှိသည်။ ထိုလက် (၄) ချောင်းကို ထောင့်မှန်ပြုလျက် ကြီးမားတိုတုတ်သော လက်မ တည်ရှိနေပေသည်။ လက်မသည် ကျန်သော လက်လေးချောင်း လှုပ်ရှားမှုအားလုံး စွမ်းအားဖြင့် ထမ်းဆောင်နိုင်ရန် ကူညီပေးသည်။ ဥပမာ လက်ညှိုး၏ လှုပ်ရှားမှုမှန်သမျှကို လက်ခလယ် (သို့မဟုတ်) လက်သူကြွယ်နှင့် လက်သန်း မကူညီနိုင်ပေ။ သို့သော် လက်မက ကူညီပံ့ပိုးပေးနိုင်သည်။ လက်ညှိုးချည်းသက်သက်၊ လက်ခလယ်ချည်းသက်သက် (သို့မဟုတ်) လက်သူကြွယ်ချည်းသက်သက် (သို့မဟုတ်) လက်သန်း

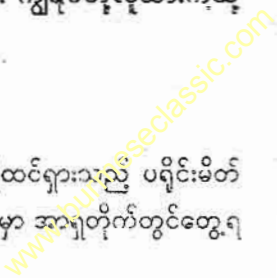

ချည်းသက်သက် လှုပ်ရှားနိုင်သော်လည်း ထိုလှုပ်ရှားမှုများသည် ထိရောက်မှု မရှိချေ။ ဆွဲမှု၊ တိုမှု၊ ဆုပ်ကိုင်မှု၊ လှည်းမှု၊ ဖိမှု၊ တွန်းမှု အားလုံးတွင် ကျန် လက်ချောင်း (၄) ချောင်းသည် သက်သက်လှုပ်ရှားမှုများသည် မထိရောက် ပေ။ လက်မ၏ အားပါလာသောအခါ ကျွန်ုပ်တို့ စာရေးမှု၊ ဆွဲမှု၊ တိုမှု၊ ဆုပ်ကိုင်မှု၊ တစ်ခုခုကိုလှည်းမှု၊ ဖိမှု၊ တွန်းမှုတို့သည် အဆပေါင်းများစွာ ထိရောက်မှုရှိလာသည်။ လက်မသည်လည်း တစ်ခုချင်းလှုပ်ရှားမှုသည် မသိ သာလှပေ။ သူသည်ကျန်လက်ချောင်းလေးချောင်းနှင့် ပေါင်းစပ်လုပ်ကိုင် လိုက်သောအခါ ထိရောက်မှုအလွန်ပင်ကောင်းလာခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့ကဲ့သို့ လက်ချောင်း (၄) ချောင်းနှင့် လက်မအနေအထားတို့ကို ကမ္ဘာဟောင်းရော ကမ္ဘာသစ်များမှ မျောက်များအားလုံး ပိုင်ဆိုင်ထားကြလေသည်။

ထို့အတူ ကျွန်ုပ်တို့၏ လက်မောင်းများကလည်း နောက်၊ အောက်၊ အထက် နေရာမျိုးစုံ ရွေ့လျားနိုင်ခြင်းကလည်း လက်ချောင်းကလေးများကို နေရာအမျိုးမျိုးရွေ့လျား၊ ဆုပ်ကိုင်၊ တွန်းမှု၊ တွယ်မှု၊ ညှစ်မှု၊ ဖိမှု၊ ဆွဲမှုတို့ကို ပြုလုပ်နိုင်ပေသည်။ တချို့သော မျောက်များနှင့် ပရိုင်းမိတ်များ၏ ခြေများ သည်လည်း သစ်ကိုင်းပေါ်တွင်တွဲလျားခိုနိုင်သည်။ မျောက်များ၏မျက်နှာ သည် ပြားနေပြီး မျက်လုံးနှစ်ခုသည် ရှေ့တူရှုရှိ အရာဝတ္ထုကို တစ်ထပ်တည်း မြင်နိုင်သည်။ ဥပမာ မြေခွေးမျက်လုံးသည် ဘေးဘက်သို့ အနည်းငယ် ရောက်နေသဖြင့် ရှေ့တည်တည်မှရုပ်ပုံကိုကြည့်ရာတွင် ညာဘက်မျက်လုံးမှ တစ်ပုံမြင်၍ ဘယ်ဘက်မျက်လုံးမှ တစ်မျိုးမြင်သည်။ မျောက်များသည် ရှေ့နောက်ဆင့်နေသောအရာဝတ္ထုများကိုလည်း ကျွန်ုပ်တို့လူသားကဲ့သို့ ကွဲကွဲပြားပြားမြင်နိုင်သည်။

(ခ) လူဝံများ

လူဝံများသည် လူနှင့်နီးစပ်သော သက်ရှိထင်ရှားသည့် ပရိုင်းမိတ် အုပ်စုများဖြစ်ကြသည်။ လူဝံ (၄) မျိုးရှိ၍ နှစ်မျိုးမှာ အာရှတိုက်တွင်တွေ့ရ

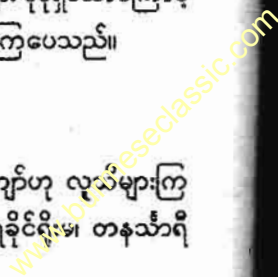
ပြီး ကျန်နှစ်မျိုးမှာ အာဖရိကတိုက်တွင် တွေ့ရသည်။ အာရှတိုက်မျိုးများမှာ ဂစ်ဘွန်နှင့် အောရန်အူတန်ဖြစ်ပြီး၊ အာဖရိကလူဝံတို့မှာ ချင်ပင်ဖီနှင့် ဂေါရီလာတို့ ဖြစ်ကြပေသည်။

လူဝံများသည် ခန္ဓာကိုယ်အရွယ်အစားကြီးမားသော ပရိုင်းမိတ်များ ဖြစ်ကြပေသည်။ မျောက်များကဲ့သို့ အမြီးမပါတော့ပေ။ လက်မောင်းလက်တံ များသည် ခြေတံများထက်ရှည်လျား၍ ကြီးမားသော ဦးနှောက်များကို ပိုင်ဆိုင် ကြသည်။ သူတို့သည်သက်ရှိပရိုင်းမိတ်အားလုံးတွင် လူနှင့်အင်မတန် နီးစပ်သောလက္ခဏာများကို ပိုင်ဆိုင်ကြသဖြင့် “လူတူပရိုင်းမိတ်များ (Hominoids) ဟု ခေါ်ဆိုကြသည်။ လူတူပရိုင်းမိတ်ဟုခေါ်ဆိုခြင်းမှာ အကြမ်းဖျင်းအားဖြင့် လူဝံတို့၏ခန္ဓာကိုယ်အရိုးစုဖွဲ့စည်းပုံသည် လူနှင့်တူ သည်။ ထို့အပြင် အရိုးအရေအတွက်သည်လည်း တူသေးသည်။ ထို့အပြင် သူတို့၏ကြွက်သားများ၊ တစ်ရှူးများ၊ သွေးရည်ကြည်များ၊ အာရုံကြောများ၊ ဓမ္မာလုံးများ၊ နှလုံး၊ ကျောက်ကပ်များနှင့် တခြားအင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းတို့သည် လူနှင့်အင်မတန်တူသည်။ သူတို့၏ဦးနှောက်သည် ကျွန်ုပ်တို့လူသားထက် ငယ်သည်မှအပ ဦးနှောက်တွင် ခေါက်ပုံမှာ လူနှင့်အတော်ဆင်ပေသည်။

လူတွင်ရှိသော သွေးအုပ်စုတစ်ချို့လူဝံများတွင်ရှိသည်။ လူဝံများတွင် ဖြစ်တတ်သောရောဂါများသည် ယနေ့လူသားများကို ကူးစက်နိုင်ပေသည်။ လူဝံတွင် တွယ်ကပ်နေသော ရောဂါပိုးမွှားများကို လူသားများအား ကုသသော ဆေးဝါးများဖြင့် နှိမ်နင်းနိုင်ပေသည်။ ဤသို့ လူဝံများနှင့် မိမိတို့ လူသား သည် အခြားပရိုင်းမိတ်များထက် တူညီသောလက္ခဏာများ ပိုမိုရှိသောကြောင့် လူတူပရိုင်းမိတ်များ (Hominoids) ဟု အမည်ပေးခဲ့ကြပေသည်။

မျောက်လွဲကျော် (Gibbon)

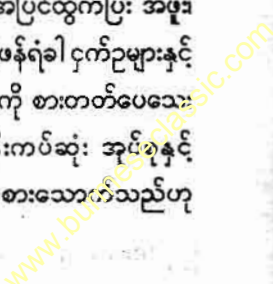
ဂစ်ဘွန်လူဝံကို မြန်မာပြည်တွင် မျောက်လွဲကျော်ဟု လူသိများကြ သည်။ ထူထဲသော သစ်တောများရှိသည့် ပဲခူးရိုးမ၊ ရခိုင်ရိုးမ၊ တနင်္သာရီ

သစ်တောများတွင် တွေ့ရတတ်သည်။ မျောက်လွဲကျော်လက်ဖြူသည် အထက်ဖော်ပြပါ ဒေသများတွင် တွေ့ရ၍ မျောက်လွဲကျော်မျက်ခုံးဖြူကို အထက်မြန်မာပြည်၊ ရခိုင်ရိုးမ တို့တွင် တွေ့ရသည်။ မျောက်လွဲကျော်ဟု ခေါ်သော်လည်း မျောက်များ မဟုတ်ဘဲ လူဝံများသာ ဖြစ်ပေသည်။ မျောက်များကဲ့သို့ အမြီး မပါပေ။

အရှေ့တောင်အာရှမုတ်သုံတောများတွင်သာ မျောက်လွဲကျော်ကို တွေ့ရသည်။ လက်တံသည် ခြေများအထိရောက်အောင်ရှည်၍ လုံးဝန်းသော ကိုယ်ခန္ဓာရှိပေသည်။ ထိုရှည်လျားသောလက်များကို အသုံးပြု၍ သစ်ကိုင်း တစ်ကိုင်းမှ တစ်ကိုင်း၊ တစ်ပင်မှ တစ်ပင်သို့ ခိုပြီး လွဲ၍ ခုန်ကူးတတ်သဖြင့် မျောက်လွဲကျော်ဟု အမည်ပေးထားခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ မျောက်လွဲကျော်သည် သုံးပေခန့်သာ ရှည်သည်။ အသားအရည်မည်းနက်၍ ထူထဲနူးညံ့သော အမွှေးအမျှင်များရှိသည်။ တခြား လူဝံများ၏ အမွှေးများနှင့် ကွာခြားလှပေသည်။ လူဝံအားလုံးထက် ကျယ်လောင်စွာ အသံပြုတတ်သော သတ္တဝါဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် နံနက်ပိုင်းတွင် အသံပြုတတ်၍ ထူထပ်သော သစ်တောကြီးများအတွင်း တစ်မိုင်ကျော်ခန့်မှ ကြားနိုင်ပေသည်။ အုပ်စုဖွဲ့၍ နေလေ့ရှိပါသည်။ တစ်အုပ်စုတွင် အထီးတစ်ကောင်၊ အမတစ်ကောင်နှင့် အငယ်သုံးကောင် စုစုပေါင်း ငါးကောင် ပါဝင်တတ်သည်။

မျောက်လွဲကျော်တို့သည် တစ်နှစ်မှတစ်ခါ မိတ်လိုက်ကြသဖြင့် နှစ်နှစ်မှတစ်ခါ သားသမီးမွေးဖွားလေ့ရှိသည်။ မျောက်လွဲကျော်သည် နေ့ဘက်တွင် အိပ်စက်နားနေတတ်၍ ညအချိန်တွင် အပြင်ထွက်ပြီး အဖူးအညွန့်၊ သစ်သီးတို့ကို ရှာဖွေစားသောက်တတ်သည်။ ရံဖန်ရံခါ ငှက်ဥများနှင့် ပတ်သင်ညို စသော ကျောရိုးရှိ အကောင်ငယ်လေးများကို စားတတ်ပေသေးသည်။ အစာရှာဖွေစားသောက်ရာတွင် မိမိနှင့် အနီးကပ်ဆုံး အုပ်စုနှင့် ဆူနယ်မြေ၊ ကိုယ်နယ်မြေ သတ်မှတ်၍ အစာရှာဖွေစားသောက်သည်ဟု ဆိုကြသည်။

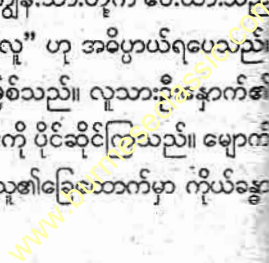

သူတို့သည် သစ်ပင်ပေါ်မှာ အိပ်ကြသည်။ သို့သော် တခြားလူဝံများ ကဲ့သို့ အသိုက်များ မဆောက်လုပ်ကြပေ။ သစ်ပင်ပေါ်မှာနေကြသော ပရိုင်းမိတ်အားလုံးသည် ကျွမ်းကျင်သော ဂျမ်းဘားအားကစားသမားများဟု တင်စားသည်။ ထိုဂျမ်းဘားသမားအားလုံးတွင် မျောက်လွဲကျော်သည် အတော်ဆုံးပင်ဖြစ်သည်။ သစ်ပင်တစ်ပင်မှ အခြားတစ်ပင်ဆီသို့ လွဲ၍ ခုန်ကူးနိုင်သော အရှိန်သည် လူတစ်ယောက်ပြေးသည်ထက် မြန်သည်။ နှစ်ခါခွဲလောက် မျောက်လွဲကျော် လွဲကူးသောနှုန်းသည် ပေ ၂၀ ခန့် ဝေးပေသည်။ ၃၅ ပေမှ ၄၀ ပေ အကွာအဝေးရှိ သစ်ပင်တစ်ပင်ကို ခုန်ကူး နိုင်စွမ်းရှိပေသည်။ မျောက်လွဲကျော်မှ မိခင်များသည် သူတို့၏ သားငယ်များအား ရင်ခွင်တွင် ပွေ့ချီလျက်ပင် သစ်ကိုင်းတစ်ခုမှ တခြားတစ်ခုဆီသို့ ကူးနိုင်စွမ်းရှိကြသည်။

သစ်ပင်ပေါ်တွင် ကျွမ်းကျင်စွာနေထိုင်နိုင်သော မျောက်လွဲကျော်သည် မြေပြင်ပေါ်တွင်လည်း လမ်းလျှောက်နိုင်သည်။ ဒူးကလေးအနည်းငယ် ညွတ်ကွေး၍ ခါးကလေး ရှေ့ကို ခပ်ကိုင်းကိုင်းဖြင့် လက်နှစ်ဘက်ကို ဘေးသို့ ဆန့်တန်းကာ မြေပြင်ပေါ်တွင် လျှောက်နေသော မျောက်လွဲကျော်ကို တစ်ခါတစ်ရံ အပင်ကျဲသော သစ်တောများတွင် တွေ့ရပေသည်။ သို့သော် ခပ်ဝေးဝေး မလျှောက်နိုင်ကြပေ။

အော်ရန်အူတန် (Orangutan)

အော်ရန်အူတန်ကိုထူထဲသော အရှေ့တောင်အာရှ သစ်တောများဖြစ်သည့် ဆူမားတြား၊ ဘော်နီယိုကျွန်း တို့တွင် တွေ့ရသည်။ အော်ရန်အူတန်၏ အမည်ကို ဒေသခံ ဆူမားတြား၊ ဘော်နီယိုကျွန်းသားတို့က ပေးထားသည့် အမည်ဖြစ်ပေသည်။ အဓိပ္ပာယ်မှာ “သစ်တောလူ” ဟု အဓိပ္ပာယ်ရပေသည်။ ဆူညံတတ်၍ ထီးတည်းနေတတ်သော လူဝံဖြစ်သည်။ လူသားဦးနှောက်၏ သုံးပုံတစ်ပုံသာရှိသော ဦးနှောက်အရွယ်အစားကို ပိုင်ဆိုင်ကြသည်။ မျောက်လွဲကျော်ထက် အရွယ်အစားအလွန်ကြီးသည်။ သူ၏ခြေလောက်မှာ ကိုယ်ခန္ဓာ

အချိုးအစားတိုလွန်းလှသဖြင့် အရပ်မှာ လေးပေထက် မကျော်ပေ။ ခါးလျား ရှည်သောအမျိုး ဖြစ်ပေသည်။ အသားညို၍ လိမ္မော်ရောင်အမွှေးများကို ပိုင်ဆိုင်ကြသည်။ အော်ရန်အူတန်ကို မြေပြင်ပေါ်ထက် သစ်ပင်ပေါ်တွင် အတွေ့ရများပေသည်။ မျောက်လွဲကျော်နှင့် မတူသည့်အချက်မှာ ဖြည်းဖြည်း နှင့် အရာရာကို စူးစမ်းလေ့လာပြီး လုပ်တတ်သောအကျင့်ရှိသည်။ ဥပမာ - သစ်ကိုင်းတစ်ကိုင်းပေါ်တွင် ထိုင်မည်၊ တွယ်မည်ဆိုလျှင် ထိုသစ်ကိုင်း ခိုင်မခိုင် သေချာစွာ စမ်းသပ်ပြီးမှ စိတ်ချပြီးဟု ယုံကြည်ရမှ ထိုင်သည်။ သစ်ကိုင်းကို တွယ်သည်။ မျောက်လွဲကျော်ကား ထိုသို့မဟုတ်ပေ။ အော်ရန် အူတန်လို သစ်ကိုင်း ခိုင် မခိုင် မစမ်းတော့ပေ။ သစ်ကိုင်းကို ဆွဲလိုလျှင် လွဲမည်။ ထိုင်လျှင် ထိုင်မည်။ ထိုသို့ စူးစမ်းပြီးမှ လုပ်ကိုင်တတ်သောအကျင့် သည်ကား လူနှင့်တူသော အဓိကအချက် ဖြစ်ပေသည်။

ချင်ပင်ဇီ (Chimpanzee)

အာဖရိက အပူပိုင်းသစ်တောတစ်လျှောက်တွင် တွေ့နိုင်သော လူဝံ နှစ်မျိုးအနက် အရွယ်ငယ်သော အမျိုးမှာ ချင်ပင်ဇီ ဖြစ်သည်။ မျက်နှာအမူ အယာ အမျိုးမျိုးလုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်း ရှိပေသည်။ ငါးပေခန့်မြင့်၍ အသားဖြူ ပြီး မည်းနက်သော အမွှေးများ ရှိသည်။ အရွယ်ရောက်သော ချင်ပင်ဇီအထီး၏ ညှမ်းမျှကိုယ်အလေးချိန်မှာ ပေါင်တစ်ရာခန့်ရှိသည်။ ဦးခေါင်းသည် ကိုယ် ခန္ဓာအချိုးအစားထက်စာလျှင် မကြီးလှပေ။ ပြေပြစ်သည်။ သို့သော် နားရွက် မှာမူ ဦးခေါင်းထက်စာလျှင် အလွန်ပင်ကြီးကြောင်း တွေ့ရသည်။ မျောက်လွဲ ကျော်နှင့် အော်ရန်အူတန်တို့၏ နားရွက်များမှာမူ ဦးခေါင်းထက်စာလျှင် အလွန်ပင် သေးငယ်ကြသည်။ ဂေါ်ရီလာ၊ အော်ရန်အူတန်နှင့် မျောက်လွဲ ကျော်တို့၏ နားရွက်သည် မျက်နှာနှင့်အလွန်နီးသော်လည်း ချင်ပင်ဇီ၏ နားရွက် မှာ ဦးခေါင်းနောက်ပိုင်းသို့ ရောက်လွန်းလှသည်။ ထူထဲမို့မောက်သော နက်ခုံးရိုး ရှိသည်။

ချင်ပင်ဇီများသည် အသီးအရွက်များကို စားသောက်ကြသည်။ အထူးသဖြင့် သဘောသီး၊ ငှက်ပျော်သီး၊ ပိန္နဲသီး၊ ဆီးသီး၊ တယ်သီး တို့ကို အားရပါးရ စားသောက်ကြသည်။ အုပ်စုလိုက်နေတတ်သော သဘောသဘာဝ ရှိသည်။ အုပ်စုတစ်စုတွင် ရှစ်ကောင်မှ ဆယ်ကောင်ခန့်အထိ ပါဝင်လေသည်။

နေ့အချိန်၌ မြေပြင်တွင် နေထိုင်သွားလာလှုပ်ရှားလေ့ရှိသည်။ သွားလာရာတွင် ခါးကိုကိုင်၍ ညွတ်သောဦးခေါင်းဖြင့် တစ်စိုက်စိုက်သွားလာကြသည်။ လူကဲ့သို့ မတ်မတ်လျှောက်နိုင်ခြင်း မရှိသေးပေ။ ရေကြည်ရာမြက်နုရာ ဆိုသကဲ့သို့ အစားအသောက်ပေါများရာဒေသသို့ ပြောင်းရွှေ့လှုပ်ရှားကြသည်။ အိပ်ချိန်တွင်သာ သစ်ပင်ပေါ်ရှိအသိုက်တွင် တက်အိပ်လေ့ရှိသည်။ အသိုက်ကိုဆောက်ရာတွင် စုပေါင်းဆောက်လေ့ရှိသည်။ ကိုယ်ဝန်ဆောင်အမများ၊ သားသည်နှင့် ယင်းတို့၏ ရင်သွေးများမှာ သားရဲတိရစ္ဆာန်တို့၏ အန္တရာယ်မှ ကင်းဝေးရာ အပင်မြင့်များရှိ အသိုက်များတွင် အိပ်စက်တတ်သည်။ ကျန်းမာသန်စွမ်း၍ အင်အားကြီးမားသော အထီးများနှင့် အုပ်စုခေါင်းဆောင်များသည် သစ်ပင်အောက်တွင် အဆောက်အအုံလုပ်၍ မိမိအုပ်စုတစ်ခုလုံးကို အကာအကွယ်ပေးရန် အိပ်လေ့ရှိသည်။ ဘေးရန်ကင်း၍ အေးချမ်းစွာ အိပ်စက်နားနေနိုင်သော အချိန်တွင်မူ ချင်ပင်ဇီများသည် ခြေဆန့်လက်ဆန့် အိပ်လေ့ရှိသည်။

အရွယ်ရောက်ပြီး ချင်ပင်ဇီအမများသည် ၃၆ ရက် တစ်ကြိမ် ဓမ္မတာပန်းပွင့်ကြသဖြင့် တစ်နှစ်ပတ်လုံး သားဖွားနိုင်သည်။ မျောက်လွဲကျော်မှာ ကား နှစ်နှစ်မှ တစ်ခါသာ မွေးဖွားနိုင်သည်။ ထိုအချက်တွင် ချင်ပင်ဇီများက လူနှင့် ပိုနီးစပ်ကြောင်း တွေ့ရပေသည်။ ထို့အပြင် သားသမီးငယ်များကို မိခင်စိတ်ဓာတ်ဖြင့် ပြုစုသည်။ ကျား၊ ခြင်္သေ့၊ တောလိုက်မုဆိုးများနှင့် ကြုံတွေ့ပါက မိခင်များက မိမိတို့၏ သားသမီးများကို ချိပိုးသယ်ဆောင်၍ ဘေးလွတ်ရာသို့ ပြေးပုန်းတတ်သော အကျင့်ကား လူသား၏ မိခင်စိတ်နှင့် တူညီသည်။

မိမိတို့အား အန္တရာယ်ပြုမည့် ကျား၊ ခြင်္သေ့၊ ဆင်၊ အဆိပ်ပြင်းသော မြွေ၊ မုဆိုးများနှင့် ကြုံတွေ့ရလျှင် တစ်ကောင်နှင့်တစ်ကောင် အချိန်းအဆက် ပြုလျက် ရန်သူ၏ အခြေအနေကို အကဲခတ်ကာ နိုင်နိုင်အောင် ဝိုင်းဝန်း တိုက်ခိုက်ကြသည်။ တိုက်ခိုက်သောအခါတွင်လည်း ဉာဏ်ကို စံနစ်တကျ သုံး၍ တိုက်ခိုက်ကြ၏။ အားခွန်ဗလကောင်းသော ခေါင်းဆောင်နှင့် အထီး ချားက ရှေ့တန်းမှ ပါဝင်တိုက်ခိုက်၍ အမများနှင့် ကလေးများက အန္တရာယ် ကင်းဝေးသောနေရာမှ ဝိုင်း၍ ကူညီကြသည်။ အကယ်၍ ရန်သူကို နိုင်မည့် အခြေမပေါ်လျှင်လည်း တစ်ကောင်နှင့်တစ်ကောင် အချက်ပြ၍ ဘေးလွတ် စာ သစ်ပင်ထက် (သို့မဟုတ်) ဂူထဲသို့ ရှောင်ပြေးပုန်းအောင်းလေ့ ရှိသည်။ ရန်သူဝေးသွားမှသာ ချိန်းချက်အော်သံပေးပြီး ပြန်လည်စုဝေးကြသည်။ ရန်သူအကဲကို စူးစမ်းခြင်း၊ စံနစ်တကျ တိုက်ခိုက်ခြင်း၊ ရန်သူဝေးမှ အချက် ပေး၍ ပြန်လည်စုရုံးခြင်း စသည်တို့မှာ လူကဲ့သို့ အသိဉာဏ် ဖွံ့ဖြိုးမှုအဆင့် မြင့်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ထိုအပြင် နံနက်ရောင်ခြည်သန်းချိန်နှင့် နေဝင်ဆည်းဆာအချိန်တို့တွင် မြေပြင်ကို သစ်ကိုင်း၊ သစ်ခက်တို့ဖြင့် ရိုက်၍သော်လည်းကောင်း၊ ကျောက်တုံး၊ ကျောက်ခဲအချင်းချင်း တီးခတ်စုဝေးပျော်ပါးမှုများကို တွေ့နိုင်သည်။ ထို အချက်သည် အာရုံခံစားမှုကို ဖော်ညွှန်းသည်။

ထို့အပြင် မိမိအုပ်စုမှ တစ်ကောင်ကောင် ပျောက်ဆုံးခြင်း (သို့မဟုတ်) သေဆုံးလျှင် ကျန်သော ချင်ပင်ဖီများသည် ဝမ်းနည်းပူဆွေးကာ နိုင်တွေငေးမောနေတတ်သည်။

စိတ်တုန်လှုပ်ချောက်ချားတတ်မှု၊ စိတ်ဝင်စားမှု၊ မနှစ်မြို့မှု၊ ကြောက်ရွံ့ စွဲဝမ်းနည်းမှုနှင့် အံ့ဩမှုစသော အမူအရာများကို ချင်ပင်ဖီများတွင် မြင်တွေ့ ရသဖြင့် အာရုံခံစားမှု မြင့်မားသော သတ္တဝါများဟု ကောက်ချက်ချနိုင် သည်။

ထို့အပြင် ချင်ပင်ဇီများသည် သစ်ခေါင်း၊ လှိုက်ခေါင်း၊ တွင်းများ၊ ခြံ
တောင်ပိုများရှိ အင်းဆက်ပိုးများကို တုတ်များ၊ သစ်ကိုင်းများဖြင့် ထိုးဆွပြီး
ထွက်လာအောင် လုပ်တတ်ခြင်းသည် လူသားများ လက်နက်ကိရိယာများ
ကိုင်တွယ်အသုံးချနိုင်ခြင်း၏ အခြေခံအကြောင်းတရား ဖြစ်ပေသည်။

ချောင်းငယ် မြောင်းငယ်များကို ဖြတ်ကူးရာတွင်လည်း တစ်ကိုယ်လုံး
ရေမစိုစေရန်အတွက် နောက်ခြေနှစ်ဘက်ကို အားကိုးကာ မတ်မတ်ရပ်၍
လျင်မြန်စွာ လမ်းလျှောက်စေခြင်းက ချင်ပင်ဇီတို့၏ အသိဉာဏ်ဖွံ့ဖြိုးမှု
မြင့်မားကြောင်းကို ဖော်ပြနေပေသည်။

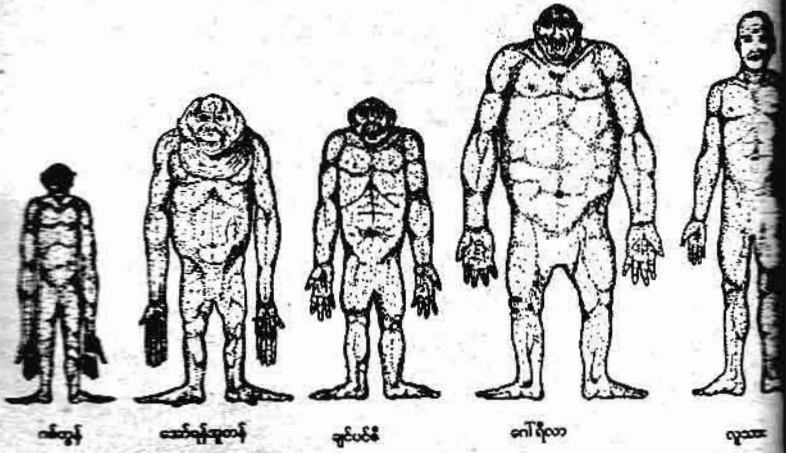
ချင်ပင်ဇီများသည် သင်ကြားလျှင် တတ်လွယ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့်
ဆပ်ကပ်များ၊ ဥယျာဉ်ခြံမြေသန့်ရှင်းရေးများတွင် ပါဝင်လုပ်ဆောင်မှုတွင်
သာမက သိပ္ပံပညာစူးစမ်းလေ့လာမှုဖြစ်သော အာကာသယာဉ် စီးနင်း
မောင်းနှင်ရေးတွင် အသုံးပြုလျက် ရှိကြပေသည်။ ဤသည်မှာ သူတို့၏ အသိ
ဉာဏ်ဖွံ့ဖြိုးမှုကို ဖော်ပြနေခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ဂေါရီလာ (Gorilla)

ဂေါရီလာများသည် ဤကမ္ဘာပေါ်တွင် အရွယ်အားဖြင့် အကြီးဆုံးနှင့်
အသန်စွမ်းဆုံးသော ပရိုင်းမိတ်များ ဖြစ်သည်။ အာဖရိကတိုက်၏ မြက်ခင်း
ပေါသော ဆာဗားနား သစ်တောများတွင် တွေ့ရပါသည်။ ဂေါရီလာသည်
အပြုအမူ အလေ့အထနှင့် ရုပ်ပိုင်းသွင်ပြင်တို့မှာ လူသားနှင့် တူပေသည်။
သူ၏ လက်ချောင်းနှင့် လက်ဖဝါးသည် လူနှင့်တူသည်။ ဂေါရီလာသည်
အခြား လူဝံများထက် မတ်မတ်ရပ်၍ လျှောက်နိုင်သည်။ သူ့အရပ်မှာ
ခြောက်ပေခန့်မြင့်သည်။ ကိုယ်အလေးချိန်မှာ ၄၅၀ ပေါင်ခန့်ရှိသည်။
မြေပြင်တွင် အနေများပြီး အိပ်ချိန်မှသာလျှင် သစ်ပင်ပေါ်တက်၍ အိပ်ကြ
သည်။ ဂေါရီလာများသည် ရှေ့လက်များကိုထောက်ပြီးသွားသည့် အလေ့
ကြသည်။ အုပ်စုဖွဲ့၍ နေလေ့ရှိသည်။ သစ်သီးများကို ရှာဖွေလာသောကောင်

တစ်နေရာမှ တစ်နေရာသို့ ရွှေ့ပြောင်းသွားလေ့ရှိသည်။ ဂေါ်ရီလာနှစ်မျိုး
တွေ့ရသည်။ တောင်ပေါ်နေ ဂေါ်ရီလာနှင့် မြေခိုမိနေ ဂေါ်ရီလာတို့ ဖြစ်ကြ
သည်။ နှစ်မျိုးစလုံးပင် သစ်သီးသစ်ရွက်ကိုသာ စားကြသည်။ ဦးနှောက်မှာ
လူ့အားလုံးတွင် အကြီးဆုံးဖြစ်၍ ၅၄၀ ကုဗစင်တီမီတာခန့် ရှိပေသည်။

ဤသို့ဖြင့် လူသားသည် မိမိ၏ သက်ရှိထင်ရှားရှိနေကြသော
အမျိုးအနွယ်များ၏ သွင်ပြင်၊ စရိုက်လက္ခဏာများနှင့် တွေ့ရှိရသော ဒေသ
အားလုံးတို့ကို လေ့လာမှတ်သားထားပေသည်။

လူတူ ပရိုင်းမိတ်များ၏ ကိုယ်ခန္ဓာ အရွယ်အစား

အခန်း (၇)

ပရိုင်းမိတ်များ၏ ကိုယ်ခန္ဓာဆင့်ကဲတိုးတက်
ပြောင်းလဲမှုများ

လူသားသည် မိမိ၏ မျိုးနွယ်စုများဖြစ်ကြသော ပရိုင်းမိတ်များသည် နို့တိုက်သတ္တဝါဖြစ်သော အပင်နေစွေ့ အုပ်စုမှ ဆင့်ကဲတိုးတက်ပြောင်းလဲလာသည်ဟု လေ့လာတွေ့ရှိခဲ့သည်။ လေ့လာစူးစမ်းမှုကြောင့် သက်ရှိသတ္တဝါအားလုံးတွင် အဆင့်မြင့်ဆုံးဘဝကို ရောက်လာရသော လူသားသည် ဤဘဝတွင် ကျေနပ်နှစ်သိမ့်မနေပေ။ လေ့လာစူးစမ်းမှု ရှိနေခြင်းသည် လူသားလောက အဆင့်မြင့်မားနေမှုအရှိန်ကို ဆက်လက် ထိန်းသိမ်းနိုင်မည်ဟု လက်ခံထားပေသည်။ ထို့ကြောင့် လေ့လာစူးစမ်းမှုကို အမြဲမပြတ် ဆက်လက်၍ အားစိုက်၊ ခွန်စိုက် လုပ်ဆောင်နေပေသည်။ လေ့လာစူးစမ်းမှုပေါင်း သန်းနှင့်ချီ၍ ရှိနေသည်အထဲတွင် မိမိတို့ လူသားမျိုးနွယ်စုများ ဖြစ်သော ပရိုင်းမိတ်များသည် တဖြည်းဖြည်း အဆင့်နိမ့်သော သက်ရှိဘဝမှသည် အဆင့်မြင့်မားသော ဘဝဆီသို့ လှမ်းတက်ခဲ့ပုံအကြောင်းလည်း ပါဝင်ပေသည်။

နို့တိုက်သတ္တဝါများဖြစ်ကြသော ပရိုင်းမိတ်များသည် ရှဉ့်၊ ကြွက်အရွယ်သာသာရှိသော အပင်ပေါ်တွင်နေကြသည် စွေ့မျိုးနွယ်များမှ တစ်ဆင့် တိုးတက်ပြောင်းလဲလာပြီး အဆင့်နိမ့် ပရိုင်းမိတ် လီမာအုပ်စု ဖြစ်

www.burmeseclassic.com

လာကြသည်။ ပရိုင်းမိတ်ဘဝရောက်သောအခါတွင် လီမာများသည် အပင်ပေါ်တွင်သာ နှစ်သန်းပေါင်းများစွာ ကောင်းစွာ အသက်ရှင်နေထိုင်ကျက်စားခဲ့ကြသည်။ ထိုသို့ နေထိုင်ကျက်စားရင်း ပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေများ၊ အစာ ကောင်းစွာရှာဖွေစားသောက်ရန်နှင့် မိမိအား ရန်ပြုသူများ၏ အန္တရာယ်များကို ကျော်လွှားပြီး ဆက်လက်အသက်ရှင်နိုင်ရန်အတွက် ခန္ဓာကိုယ် တည်ဆောက်ပုံများလည်း နှစ်သန်းပေါင်းများစွာအတွင်း တဖြည်းဖြည်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲတိုးတက်လာခဲ့သည်။

(က) ခြေလက်များပြုပြင်ပြောင်းလဲလာခြင်း

ပရိုင်းမိတ်များသည် အပင်ပေါ်တွင် အနေများကြသော သက်ရှိများဖြစ်ကြသည်။ သူတို့တွင် တခြား နို့တိုက်သတ္တဝါများလို ရန်သူကို ကာကွယ်နိုင်သော ကွဲ၊ နွား ဆိတ်၊ သမင် ကဲ့သို့ ဦးချိုများ၊ တောဝက် ကဲ့သို့ အစွယ်များ သင်္ဃာတင်ဖြူ၊ လိပ် ကဲ့သို့ မာကျောသော အကြေးခွံများ၊ ခွေးကြောင်များကဲ့သို့ ခွန်ထက်သော လက်သည်း၊ ခြေသည်းများ မပါရှိပေ။ အပင်များပေါ်တွင်လည်း အခြားအသားစားသတ္တဝါ (အထူးသဖြင့် တောကြောင်) ၏ ရန်ပြုခြင်း အစာအဖြစ် စားသောက်ခြင်းကို ခံရပေမည်။ ဦးချို၊ လက်သည်း၊ အစွယ် စသော အကာအကွယ်များကင်းမဲ့သဖြင့် ရန်သူကို ယှဉ်ပြိုင်တိုက်ခိုက်၍ နိုင်စရာအကြောင်း မရှိပေ။ ရန်သူ၏ ရန်ပြုမှုကင်းရာ နည်းလမ်းသည် ကား ရန်သူကိုတွေ့လျှင် ရှောင်တိမ်းခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ မိမိနောက်သို့ ရောက်လာသော ရှောင်တိမ်းရန် နည်းလမ်းမှာ ထိုရန်သူထက် အပြေးသန်ခြင်း၊ ရန်သူမရောက်နိုင်သော၊ မတက်လာနိုင်သော အမြင့်များသို့ တက်ရောက်၍ ပုန်းအောင်းနေခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

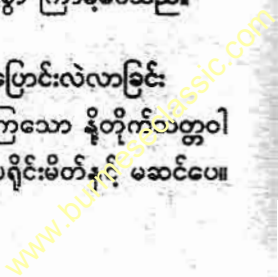
သစ်ပင်ပေါ်တွင်နေကြသော ပရိုင်းမိတ်များ အပြေးသန်ရန် တစ်ပင်မှ တစ်ပင်သို့ ခုန်ကူးနိုင်ရန်အတွက် သူတို့၏ ရှေ့လက်သည်းများသည် အသက်ရှင်ရန် သဘာဝ၏ လိုအပ်ချက်အရ တဖြည်းဖြည်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲလာရ

သည်။ ရှေ့လက်များ၏ လက်ချောင်းကလေးများသည် သစ်ကိုင်းများကို စွဲမြဲစွာ ဆုပ်ကိုင်နိုင်သည်။ အပင်မြင့်မားသော အကိုင်းဖျားတွင် လက်နှစ်ဘက်ကို အားကိုး၍ တွဲလျားခိုနိုင်သည်။ အပင်ထိပ်ဖျား၊ အကိုင်းထိပ်ဖျားတွင် တွဲလျားခိုနေသော ပရိုင်းမိတ်များဆီသို့ ခြေလက်လေးဘက်စလုံး အားထား၍ ပြေးလွှားနေသော အသားစားတောကြောင်ကြီးများသည် သေးငယ်သော သစ်ကိုင်းပေါ်တွင် လမ်းမလျှောက်နိုင်သဖြင့် မရောက်တော့ပေ။

သစ်ပင်တစ်ပင်မှတစ်ပင်သို့လွှဲ၍ ကူးနိုင်ရန်အတွက် တွဲလျားခိုထားသော လက်များဖြင့် နီးသောအကိုင်းမှ တခြားတစ်ကိုင်းသို့လှမ်း၍ ဆုပ်ကိုင်ကူးနိုင်သော်လည်း ဝေးသောအကိုင်းများကို မမီပေ။ ထိုအခါ ခြေဖြင့်လှမ်း၍ ချိတ်မှီနိုင်ရန် ကြိုးစားကြပြန်သည်။ ဤသို့အားဖြင့် ပရိုင်းမိတ်များ၏ ခြေနှစ်ဘက်သည်လည်း လက်ချောင်းများကဲ့သို့ သစ်ပင်များ သစ်ကိုင်းများကို ဖမ်းဆုပ်နိုင်စွမ်း ရှိလာသည်။ ခြေထောက်များဖြင့် သစ်ကိုင်းကို ချိတ်တွယ်၍ တွဲလွဲခိုနိုင်စွမ်းသည် လီမာများတွင်သာမက မျောက်များ ကိုယ်လုံးကိုယ်ထည်ကြီးသော၊ အော်ရန်အူတန် ကဲ့သို့ လူဝံများအထိ ပါရှိလာသည်။

ခြေနှင့်လက်တို့၏ အရာဝတ္ထုတစ်ခုခုကို စွဲမြဲစွာ ဆုပ်ကိုင်နိုင်စွမ်းရှိအောင် ပြောင်းလဲလာခြင်းသည် လျင်မြန်စွာ တိုးတက်ပြောင်းလဲလာခြင်း မဟုတ်ပေ။ သစ်ပင်ပေါ်တွင် နေထိုင်ရင်း ဆက်လက်အသက်ရှင်လှုပ်ရှား နိုင်ရန်အတွက် တဖြည်းဖြည်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲလာခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ထိုသို့ သစ်ကိုင်းကို ဆုပ်ကိုင်နိုင်ခြင်း၊ မိမိကိုယ်ခန္ဓာ အလေးချိန်ကို တွဲလျားချ၍ မထားနိုင်အောင် လက်မောင်းကြွက်သားများ သန်မာလာခြင်း စသော တိုးတက်သော ကိုယ်ခန္ဓာ ဖြစ်ထွန်းလာရန်အတွက် နှစ်သန်းပေါင်းများစွာ ကြာခဲ့ပေသည်။

- (ခ) မျက်နှာနှင့် မျက်လုံးအနေအထား တိုးတက်ပြောင်းလဲလာခြင်း
 တခြား မြေပြင်ပေါ် နေထိုင်ကျက်စားနေကြသော နို့တိုက်သတ္တဝါများ၏ မျက်နှာနှင့် မျက်လုံးအနေအထားသည် ပရိုင်းမိတ်နှင့် မဆင်ပေ။

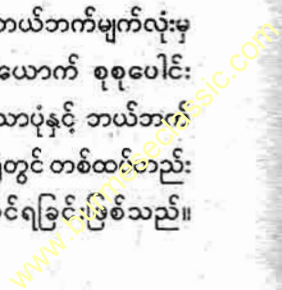
တစ်ခြား နို့တိုက်သတ္တဝါများဖြစ်ကြသော ခွေး၊ ကြောင်၊ ဆိတ်၊ ကျား၊
 ခြင်္သေ့၊ ကျွဲ၊ နွား၊ ဆင်၊ မြင်း တို့၏ ဦးခေါင်းသည် ရှည်လျားသည်။ လူကဲ့သို့
 ဦးခေါင်း မဝိုင်းပေ။ လုံးဝိုင်းသော ဦးခေါင်းမရှိသဖြင့် သူတို့၏ မျက်နှာသည်
 လည်း လူ့ မျောက်၊ လူဝံ စသော ပရိုင်းမိတ်များ၏ မျက်နှာများကဲ့သို့ မပြား
 ပေ။ မျက်နှာပေါက်သွယ်နေသည်။ ထိုအတူ မျက်စိနှစ်လုံးသည်လည်း
 မျက်နှာ၏ ရှေ့တည်တည်တွင် တည်ရှိလေ့မရှိပေ။ ဘေးသို့ ရောက်နေကြ
 သည်။ ထို့ကြောင့် ရှေ့တူရူမှ အရာဝတ္ထုထက် ဘေးမှ အရာများကို ပိုမြင်
 နိုင်သည်။ ထိုအတူ မျက်လုံးများသည်လည်း လုံးဝိုင်းသော အနေအထားမရှိ
 ပေ။ ခပ်ရှည်ရှည် ဖြစ်နေသည်။

ပရိုင်းမိတ်များ၏အထက်ပါ ဦးခေါင်းအနေအထား၊ မျက်နှာသွင်ပြင်
 နှင့် မျက်လုံးအနေအထားတို့ သစ်ပင်ပေါ်တွင် နှစ်သန်းပေါင်းများစွာ အနေ
 ကြာလာသဖြင့် ခြေလက်တို့ တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် တိုးတက် ပြောင်းလဲမှုနှင့်
 အပြိုင်ပြောင်းလဲလာခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေသည်။

ပရိုင်းမိတ်၏ မူလအဝသတ္တဝါဟု ယူဆကြသော အပင်နေစွေသည်
 ဦးခေါင်းရှည်သည်။ ဦးခေါင်းနှင့်အတူနှာခေါင်းရှည်သည်။ လုံးဝိုင်းသော
 မျက်လုံးကို ပိုင်ဆိုင်သော်လည်း မျက်နှာ၏ရှေ့တည်တည်တွင် မရှိပေ။
 လူနှင့်တူသောမျက်နှာသွင်ပြင်၊ ဦးခေါင်း၊ မျက်လုံးအနေအထားကို လီမာများ
 တွင် တွေ့ရသေးသည်။ အပင်နေ စွေမျိုးများသည် လွန်ခဲ့သော နှစ်သန်းပေါင်း
 ၆၅ သန်းမှ စတင်၍ ဤကမ္ဘာပေါ်တွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့ကြ သည်။ နောင်နှစ်
 ၁၅ သန်း (လွန်ခဲ့သောနှစ်သန်း ၅၀က) ကြာလာသောအခါ တာဆီယာ အမျိုး
 အစားပေါင်း ၂၅ မျိုးခန့် ပေါ်ပေါက်လာသည်။ တာဆီယာမှစ၍ ကျန်သော
 ပရိုင်းမိတ်များတွင် ချွန်သောဦးခေါင်း၊ နှာတံ ရှည်ရှည်၊ မျက်နှာသွယ်သွယ်၊
 ဘေးဘက်သို့ရောက်နေသော မျက်လုံးအနေ အထားတို့ကို မတွေ့ရတော့ပေ။
 ယနေ့သက်ရှိပရိုင်းမိတ်များသည် လုံးဝန်းသောဦးခေါင်း၊ ပြားသော မျက်နှာနှင့်
 ရှေ့တည်တည်ကို ကောင်းစွာမြင်နိုင် သည့် မျက်လုံးနှစ်လုံးကို ပိုင်ဆိုင်ကြသည်။

ပရိုင်းမိတ်၏မူလအစသတ္တဝါဖြစ်သည်။ စွေ့မျိုးနွယ်များသည် အပင်နေသတ္တဝါများဖြစ်ကြသည်။ ထိုအတူ လူမှလွဲ၍ ကျန်သော ပရိုင်းမိတ်များအားလုံးသည် သစ်ပင်ပေါ်တွင် နေထိုင်ကျက်စားသော သတ္တဝါများ ဖြစ်ကြသည်။ အပင်ပေါ်တွင် လေတိုက်တိုင်းလှုပ်ရှားနေသော သစ်ရွက်များ ထိုသစ်ရွက်များကြားမှ ထိုးထွက်နေသည့် မတည်ငြိမ်သည့် နေပြောက်များကြားမှ မိမိ၏ရန်သူများ၊ မိမိ၏အစာဖြစ်သော အင်းဆက်များ၊ သစ်သီးများကို ကြည့်ရာမှ မျက်စိအမြင်များ ပြောင်းလဲလာခဲ့သည်။ ပရိုင်းမိတ် မဟုတ်သော နို့တိုက်သတ္တဝါများဖြစ်သည့် ခွေး၊ ကျွဲ၊ နွား၊ မြင်း တို့၏ ညာဘက်မျက်လုံးသည် ညာဘက်ရှိ အရာဝတ္ထုကိုသာ မြင်နိုင်၍ ဘယ်ဘက်ရှိ မျက်လုံးသည် ဘယ်ဘက်ရှိ အရာဝတ္ထုကိုသာ မြင်နိုင်သည်။ ရှေ့တူရှုမှ အရာဝတ္ထုကို မမြင်နိုင်ပေ။ ဘယ်ညာမျက်လုံးတစ်ခုစီမှ တစ်ပုံစီ မြင်ရသည်။ ထို့ကြောင့် နှစ်ပုံမြင်နေသည်။ ဘယ်ညာ၊ မျက်လုံးနှစ်ခုပေါင်းမှ ရှေ့တစ်ပုံတည်း မမြင်ရပေ။ ဥပမာ - မုဆိုးတစ်ယောက်ရှေ့တွင် မြေခွေးတစ်ကောင် ရှိသည် ဆိုပါစို့။ လူက မြေခွေးကိုမြင်ရာတွင် ဘယ်ညာမျက်စိ နှစ်လုံးပေါင်းမှ မြေခွေးတစ်ကောင်တည်းကို မြင်ရသည်။ အကယ်၍ ညာဘက်မျက်စိကို မှိတ်၍ ဘယ်မျက်စိ တစ်ဖက်တည်းဖြင့် ကြည့်လျှင်လည်း မြေခွေးတစ်ကောင်တည်းပင် မြင်ရသည်။ ထိုအတူ ဘယ်ဘက်မျက်စိကို မှိတ်၍ ညာဘက်မျက်လုံး နှစ်လုံးစလုံးကို ဖွင့်၍ကြည့်လျှင်လည်း မြေခွေးတစ်ကောင်သာ မြင်ရ၍ ဘယ်ဘက်မျက်လုံးမှ တစ်ကောင်နှင့် ညာဘက်မျက်လုံးမှ တစ်ကောင် စုစုပေါင်း နှစ်ကောင် မမြင်ရပေ။

အကယ်၍ မြေခွေးက မုဆိုးကို ကြည့်ရာတွင် ဘယ်ဘက်မျက်လုံးမှ မုဆိုးတစ်ယောက်၊ ညာဘက်မျက်လုံးမှ မုဆိုးတစ်ယောက် စုစုပေါင်း နှစ်ယောက် မြင်ရသည်။ ညာဘက်မျက်လုံးမှ မြင်ရသောပုံနှင့် ဘယ်ဘက်မျက်လုံးမှ မြင်ရသောပုံတို့သည် မြေခွေး၏ အမြင်အာရုံတွင် တစ်ထပ်တည်း ကျပေ။ ထို့ကြောင့် မုဆိုးနှစ်ယောက်အဖြစ် မြင်ရခြင်းဖြစ်သည်။

လူနှင့်ပရိုင်းမိတ်တို့ ဘယ်ဘက်မှဖြစ်စေ၊ ဘယ်ဘက်နှင့်ညာဘက် မျက်လုံး နှစ်ဘက်မှမြင်ရသော ရုပ်ပုံတို့သည် အမြင်အာရုံတွင် တစ်ထပ်တည်းကျ သဖြင့် ပရိုင်းမိတ်ဖြစ်သော လူမုဆိုးက မြေခွေးတစ်ကောင်သာ မြင်ခြင်း ဖြစ်သည်။

မြေပြင်ပေါ်နေသော သတ္တဝါများသည် မြင်ကွင်းကို ကောင်းစွာ မြင်နိုင်ခြင်းထက်၊ နှာခေါင်းဖြင့် အနံ့ခံအားပိုကောင်းကြသည်။ အနံ့ခံအား ကောင်းစေရန်အတွက် ရှည်သော မျက်နှာနှင့် နှာခေါင်း ပိုင်ဆိုင်ကြသည်။ သစ်ပင်ပေါ်တွင် ကားနေသော နေပြောက်များ၊ လှုပ်ရှားနေသော သစ်ရွက် များ၊ ထူထပ်ရွပ်ထွေးနေသော အကိုင်းအခက်များကြားက ရန်သူ (သို့မဟုတ်) သားကောင်ကို သဲသဲကွဲကွဲ ထင်ထင်ရှားရှား မြင်နိုင်ရန်လိုအပ်ပေသည်။ မျက်လုံးရှိ မှန်ဘီလူး၏ သဘာဝက ဘေးဘက်မြင်ကွင်းထက် ရှေ့တည့်တည့် မြင်ကွင်းကို ပို၍ထင်ထင်ရှားရှား မြင်နိုင်စွမ်းရှိအောင် ဖန်တီးထားသည်။ ထို့အခါ စွေမျိုးနွယ်နှင့် လီမာမျိုးနွယ်စုများကဲ့သို့ မျက်နှာ၏ ဘေးဘက် ခပ်စောင်းစောင်းတွင် တည်ရှိနေသော မျက်စိနှစ်လုံးသည် နှစ် ၁၅ သန်း အတွင်း ဘေးဘက်မှ မျက်နှာ၏ ရှေ့တည့်တည့်ဘက်သို့ တဖြည်းဖြည်း ရွေ့လျား လာသည်။ တာဆီယာ လက်ထက်သို့ရောက်သောအခါ မျက်လုံးသည် ကြီးမားဝိုင်းစက်၍ မျက်နှာ၏ရှေ့တည့်တည့်သို့ ရောက်လာသည်။ ဘေး တစ်ဖက်တစ်ချက်ဆီသို့ မျက်လုံးတစ်လုံးက တစ်ပုံစီမြင်သော အခြေ အနေမှ မျက်လုံးနှစ်လုံးက အမြင်အာရုံတွင် တစ်ပုံတည်းကို ပြတ်သားစွာ မြင်ရသော အခြေအနေသို့ ပြောင်းလဲလာခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ယခင် ရှေ့ဆင့် နောက်ဆင့် အရာဝတ္ထုများကို ပြတ်သားစွာ မမြင်ရပေ။ ဆိုလိုသည်မှာ ယခင်က ရှေ့တည့်တည့် ငါးပေအကွာတွင် ခွေးတစ်ကောင် ရပ်နေသည့် ဆိုပါစို့။ ခွေး၏နောက်တွင်ရှိသော သုံးပေမှ သစ်ပင်ကို သဲကွဲစွာ မမြင်ရပေ။ ငါးပေမှ ခွေးကို အာရုံစိုက်ကြည့်နေလျှင် နောက် သုံးပေရှိ ကင်းရှားစွာ ရှိနေ သော သစ်ပင်ကို မမြင်ရပေ။ မြင်လိုလျှင် ငါးပေအကွာအဝေးရှိ ခွေးထံ

ကြည့်ရာမှ အာရုံကိုခွာ၍ ခွေးနောက် ၃ ပေ၊ စုစုပေါင်း ၈ ပေ အဝေးရှိ သစ်ပင်ဆီသို့ အာရုံစိုက်ကြည့်မှသာ သစ်ပင်ကို မြင်ရတော့သည်။ ၅ ပေ အကွာအဝေးရှိ ပစ္စည်းကို ကြည့်နေရင်း သူ့နောက်ရှိ ၃ ပေအကွာမှ နောက် သစ်ပင်ကို မမြင်နိုင်ပေ။

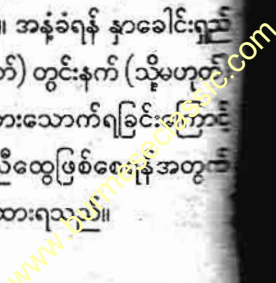
မျက်လုံးနှစ်လုံးသည် မျက်နှာ၏ရှေ့တူရူသို့ ရောက်လာပြီး ပုံရိပ်တစ်ခု ကို ပြတ်သားစွာ မြင်လာရသောအခါ လူများကဲ့သို့ ရှေ့နောက် အရာဝတ္ထု များကို တစ်ချိန်တည်း၊ တစ်ပြိုင်တည်းမြင်လာရသည်။ တိကျသောအကွာ အဝေးကို ခန့်မှန်းလာနိုင်သည်။ ထိုအခါ မိမိအားဖမ်းဆီးစားသောက်မည့် ရန်သူ၏ အကွာအဝေးကို တိတိကျကျသိရှိလာနိုင်သဖြင့် ရှောင်တိမ်းနိုင်မှု စွမ်းအားသည်လည်း မြင့်တက်လာသည်။ ထိုအခါ ပရိုင်းမိတ်များ၏ အသက်ရှင်မှုနှုန်းထားသည်လည်း ပိုမိုမြင့်တက်လာခဲ့ပေသည်။

(ဂ) ဦးခေါင်းပုံသဏ္ဍာန်နှင့် နှာခေါင်းအနေအထား ပြောင်းလဲလာခြင်း

ပရိုင်းမိတ်များသည် သစ်ပင်ပေါ်တွင်နေကြသော နို့တိုက်သတ္တဝါများ ဖြစ်သည်။ မြေပြင်ပေါ်တွင် နေထိုင်ကျက်စားသော နို့တိုက်သတ္တဝါများ၏ ဦးခေါင်းသည်ချွန်၏။ ချွန်သောဦးခေါင်းနှင့် လိုက်လျောညီထွေ ရှည်သည့် နှာခေါင်းရှိကြသည်။ မြေပြင်သည် အပင်ပေါ်မှာထက် အနံ့ခံ၍ ပိုကောင်း သည်။ အကြောင်းမှာ လေတိုက်ခတ်နှုန်း၊ လေထုရွေ့လျားနှုန်းသည် အပေါ် ဝိုင်းမှာက ပိုများ၍ မြေပြင်မှာကပိုနည်းသည်။ ထိုအခါ သတ္တဝါ၏ရနံ့၊ ဝန်း၏ မွှေးထုံမှု၊ မှည့်နေသော သစ်သီးတို့အနံ့၊ သတ္တဝါအချင်းချင်း၏ ဖိုမ ရနံ့တို့သည် လေငြိမ်တွင် ပျံ့လွင့်နေသဖြင့် အနံ့ခံရလွယ်ကူပေသည်။ ထို့ကြောင့် မြေပြင်ပေါ်တွင် ကျက်စားသွားလာကြသော နို့တိုက်သတ္တဝါ များသည် အနံ့ခံမှုကို အားကိုး၍ အစာရှာခြင်း၊ ဖိုမ ရနံ့ခံခြင်း၊ ရန်သူ အနံ့ကို ခံ၍ ရှောင်တိမ်းခြင်း စသော လုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ကြသည်။ ရနံ့ခံမှု အားကောင်းစေရန်အတွက် အနံ့ခံအာရုံဖြစ်သော နှာခေါင်းသည် အနံ့ခံမှု

အာရုံနည်းသော တခြားသတ္တဝါများထက် ပိုမိုရှည်လျားကြသည်။ အပင်ပေါ်တွင်မူ မြေပြင်ထက် လေထုရွေ့လျားမှု၊ လေတိုက်ခတ်မှု ပိုများသဖြင့် ရနံ့တစ်ခုသည် တစ်ခဏချင်း လေတိုက်ခတ်မှုနှင့်အတူ ပျောက်ကွယ်သွားပေသည်။ ထိုအခါ ပရိုင်းမိတ်များသည် သစ်သီး (သို့မဟုတ်) ရနံ့သူ (သို့မဟုတ်) အဖိုအမကို ရှာရာတွင် အနံ့ခံ၍ ရှာဖွေသည်နည်းလမ်းကို အသုံးပြု၍ မထိရောက်တော့ပေ။ ထိုအခါ အနံ့ခံအင်္ဂါဖြစ်သော နှာခေါင်းသည် ရနံ့ခံ၍ အသုံးပြုမှုနည်းလားသဖြင့် တဖြည်းဖြည်း တိုလာရပေသည်။

ပရိုင်းမိတ်များ၏ လက်ချောင်းများသည် သစ်ပင်ပေါ်တွင်ဆက်လက် အသက်ရှင်သန်နိုင်ရန်အတွက် ဆင့်ကဲတိုးတက်ပြောင်းလဲမှု ဖြစ်လာသည်။ ထိုအခါ အရာဝတ္ထုတစ်ခုခုကို လွတ်လပ်စွာ ဆုပ်ကိုင်နိုင်သော အရည်အသွေးပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။ ထိုအရည်အသွေးကြောင့်ပင် ပရိုင်းမိတ်အားလုံးသည် အစားအစာကို ပါးစပ်ဖြင့်ဟပ်၍ စားသုံးလေ့မရှိတော့ပေ။ လူကဲ့သို့ အစားအစာကို လက်ဖြင့်ယူပြီး ပါးစပ်အတွင်းသို့ ထည့်သွင်းစားသုံးကြသည်။ ခွေးကြောင်၊ ဆိတ်၊ နွား စသည်တို့၏ လက်များသည် အရာဝတ္ထုတစ်ခုခုကို ခွဲခြားဆုပ်ကိုင်နိုင်ခြင်းမရှိပေ။ ထို့ကြောင့် အစာကိုယူ၍ ပါးစပ်အတွင်းသို့ သွတ်သွင်းမစားသောက်နိုင်သဖြင့် ပါးစပ်ဖြင့်ဟပ်၍ စားသောက်ကြသည်။ ပါးစပ်ဖြင့်သာ အမြဲတမ်းဟပ်၍ စားသောက်ရသဖြင့် ခွေး၊ ကြောင်၊ ဆိတ်၊ နွား စသော နို့တိုက်သတ္တဝါတို့၏ ပါးစပ်ကို ရှည်ရှည်မျောမျောဖြင့် တည်ဆောက်ထားသည်။ ထိုပါးစပ်ပုံသဏ္ဍာန်မျိုး ပရိုင်းမိတ်မျိုး၏ မူလအစ နို့တိုက်သတ္တဝါဖြစ်သော အပင်နေစွေမျိုးနွယ်များနှင့် အဆင့်နိမ့်ပရိုင်းမိတ်များဖြစ်ကြသော လိမာများတွင် တွေ့ရသေးသည်။ အနံ့ခံရန် နှာခေါင်းရှည်ခြင်းနှင့် ပါးစပ်ဖြင့်ဝေးသော အနေအထား (သို့မဟုတ်) တွင်းနက် (သို့မဟုတ်) သစ်ခေါင်းအတွင်းမှ အစားအစာများကို နှိုက်ယူစားသောက်ရခြင်းကြောင့် ရှည်မျောမျော ပါးစပ်ရှိခြင်းတို့နှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေရန်အတွက် ဦးခေါင်းကိုလည်း ရှည်မျောမျော တည်ဆောက်ထားရသည်။

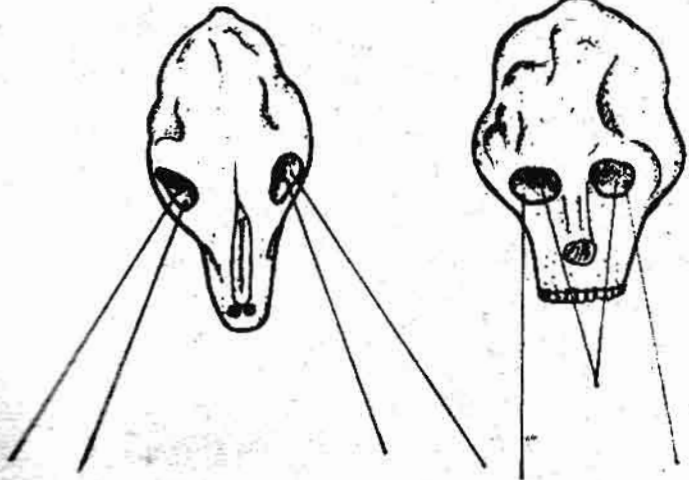
တာဆီယာ ပရိုင်းမိတ်အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိလာသောအခါ သစ်ပင်ပေါ်တွင် အနံ့ခံဖို့ထက် သဲကွဲစွာမြင်ရန် ပိုလိုသဖြင့် အနံ့ခံအင်္ဂါဖြစ်သည့် နှာခေါင်းရှည်ရန် မလိုတော့ပေ။ ထို့အတူ အစာကို လက်နှစ်ဘက်ဖြင့် ကိုင်တွယ်၍ ပါးစပ်အတွင်းသို့ ထည့်သွင်းစားသောက်လာနိုင်သည်။ ထိုအခါ တွင်းနက်၊ သစ်ခေါင်း၊ ဝေးသောအနေအထားတွင်ရှိကြသော အစာကို ပါးစပ်ဖြင့် လိုက်ဟပ်၍ စားရန်လည်း မလိုတော့သဖြင့် ပါးစပ်သည်လည်း ချွန်၍ ရှည်ရန် လိုအပ်ခြင်းမရှိပေ။ အစာအားလုံးကို လက်ဖြင့် လှမ်းယူနှိုက်ယူနိုင်သဖြင့် ချွန်၍ရှည်သော ပါးစပ်ကို အသုံးချမှုမရှိသဖြင့် နှစ်သန်းပေါင်းများစွာ ကြာလာသောအခါ ပါးစပ်သည်လည်း ချွန်၍ရှည်ရာမှ တဖြည်းဖြည်း တိုလာတော့သည်။ ထိုသို့ နှာခေါင်းနှင့် ပါးစပ်တို့ တိုသွားသောအခါ နဂိုက ချွန်၍ရှည်နေသော ဦးခေါင်းအနေအထားသည်လည်း တဖြည်းဖြည်း လုံးသောပုံသဏ္ဍာန်သို့ ပြောင်းလဲလာခဲ့သည်။

(ဃ) ပြားသောမျက်နှာပေါက်ဖြစ်လာခြင်း

ပရိုင်းမိတ်များသည် သစ်ပင်ပေါ်တွင် အနေများသည်အတွက် အနံ့ခံအာရုံများ ဖွံ့ဖြိုးခြင်းထက် အမြင်အာရုံများ ဖွံ့ဖြိုးရန်လိုအပ်လာသည်။ ထိုအခါ မျက်လုံးနှစ်လုံးမှ မြင်ရသော ပုံရိပ်ကို အမြင်အာရုံတွင် တစ်ထပ်တည်းကျရန်အတွက် မျက်လုံးအနေအထားသည်လည်း ပြောင်းလဲလာရသည်။ ထိုသို့ ပြောင်းလဲရာတွင် ဦးခေါင်း၏ ဘေးလက်တွင်တည်ရှိသော မျက်လုံးများသည် မျက်နှာရှေ့တည်တည်သို့ ရောက်ရုံနှင့် မပြီးသေးပေ။ မျက်စိအတွင်းရှိ မှန်ဘီလူးက ရှေ့တည်တည်ရှိအရာဝတ္ထုမှ ထုတ်လွှတ်သောအလင်းရောင်ကို ကောင်းစွာဖမ်းနိုင်၍ ပုံရိပ်ဖော်နိုင်သည့် အနေအထားရှိရန်လည်းလိုအပ်ပေသည်။ မှန်ဘီလူး၏သဘာဝတွင် ရှေ့တည်တည်မှလာသော ပုံရိပ်ကို ပြတ်သားစွာ ဖမ်းယူနိုင်သော သဘောရှိ၍ ဘေးဘက်မှ ပုံရိပ်များ မသိမကဲ့ဖမ်းယူနိုင်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် မျက်စိအတွင်းရှိ မှန်ဘီလူးသည် ရှေ့တည်

မြေ ခွေး

လူသား

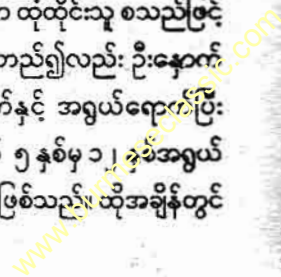

ပရိုင်း မိတ် များ ကာပိုကိုတစ်ထပ်တည်း မြင်ရပုံ

တည်မှလာသော ပုံရိပ်ကို ကောင်းစွာဖမ်းယူနိုင်မည့် အနေအထားသည် မှန်ဘီလူးကို ရှေ့တည်တည်၌ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုအနေအထားဖြစ်သော ဦးခေါင်းပုံသဏ္ဍာန်ကလည်း ပြောင်းလဲပေးရသည်။ အကယ်၍ ဦးခေါင်းသည် ဘောလုံးကဲ့သို့ လုံးဝိုင်းသည် ဆိုပါစို့။ မျက်စိရှိ မှန်ဘီလူးသည် ရှေ့တည်တည်ရှိ ရုပ်ဝတ္ထုမှလာသော ပုံရိပ်ကို ဖမ်းနိုင်သည့် အနေအထားမျိုး ထားနိုင်ရန် ခက်ခဲသည်။ မျက်လုံးရှိ မှန်ဘီလူးကိုယ်တိုင်က နှစ်ဘက်စလုံး ခုံးနေသည် အနေအထားရှိသဖြင့် မျဉ်းတစ်ပြေးတည်း ညီညာမှုမရှိသော ခုံး၍နေသော ဦးခေါင်းအလုံးပေါ်တွင် မျက်စိနှစ်လုံးစလုံး ညီညီညာညာ တင်ထားရန် မဖြစ်နိုင်ပေ။ မျက်စိနှစ်လုံး မျဉ်းတစ်ပြေးတည်း တင်ထားနိုင်ရန် အတွက်မူ မျက်စိထားမည့် ဦးခေါင်း၏ မျက်နှာပြင်တစ်နေရာသည် လုံးဝညီ အနေအထားအစား ပြားပေးရပေမည်။ ထို့ကြောင့် လီမာ ပရိုင်းမိတ်လက်ထက်က ချွန်၍ ကျွဲ၊ ခွေး၊ မြင်း ကဲ့သို့ ခပ်ခုံးခုံးလေးဖြစ်နေသော မျက်စိနှစ်လုံးတည်ရှိရာ မျက်နှာပေါက်သည် တာဆီယာမှစကာ မျောက်၊ လူဝဲ၊ လူသားအထိ ပြား၍နေပေသည်။

(c) ဦးနှောက်ဖွံ့ဖြိုးလာခြင်း

ယနေ့ သက်ရှိများတွင် ဦးနှောက်သည် သက်ရှိအားလုံး၏ ပြုမူလှုပ်ရှားမှုအားလုံးကို ထိန်းချုပ်သည်။ သက်ရှိလောကတွင် အဆင့်အမြင့်ဆုံးဖြစ်သော လူသားအချင်းချင်းသည်ပင်လျှင် ဦးနှောက်ဖွံ့ဖြိုးမှုပေါ် မူတည်၍ ဉာဏ်ရည်၊ ဉာဏ်သွေး အလွန်ထက်မြက်သူ၊ တော်သူ၊ ပုံမှန်အဆင့်တွင်ရှိသူ၊ ဉာဏ်ရည်နိမ့်သူ၊ ဦးနှောက်ဖွံ့ဖြိုးမှု အညံ့ဆုံးဖြစ်သော ထုံထိုင်းသူ စသည်ဖြင့် ကွဲပြားသွားသည်။ ထို့အပြင် အသက်အရွယ်ပေါ်မူတည်၍လည်း ဦးနှောက်ဖွံ့ဖြိုးမှု မတူညီပေ။ မွေးကာစကလေး၏ ဦးနှောက်နှင့် အရွယ်ရောက်ပြီး လူသား၏ ဦးနှောက် ဖွံ့ဖြိုးမှုသည် မတူပေ။ အသက် ၅ နှစ်မှ ၁၂ နှစ်အရွယ်အထိ ဦးနှောက်ဖွံ့ဖြိုးမှု အားအကောင်းဆုံးအချိန်ပင် ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်တွင်

ကလေး၏ ဦးနှောက်အရွယ်အစားသည် ပုံမှန် ပမာဏသို့ မရောက်သေးပေ။
 အရွယ်ရောက်ပြီးနောက်တွင် ဦးနှောက်သည် ကောင်းစွာဖွံ့ဖြိုးပြီးဖြစ်သည်။
 လူသားအားလုံးသည် ပုံမှန်အားဖြင့် ဦးနှောက်အရွယ်အစား အတူတူပင်
 ဖြစ်သည်။ အရွယ်အစား အတူတူဖြစ်သော လူသားသည်ပင် ဦးနှောက်ဖွံ့ဖြိုး
 မှုကို မူတည်၍ ဉာဏ်ရည်ဉာဏ်သွေး အနိမ့်အမြင့် ကွာခြားသေးလျှင် အခြား
 သတ္တဝါများထက် အဆင့်မြင့်သော ပရိုင်းမိတ်များ၏ ဦးနှောက်ဖွံ့ဖြိုးမှုက
 လည်း ကွာခြားပေမည်ဟု လူသား လေ့လာစူးစမ်းမှုအရ သိရှိခဲ့ပေသည်။

ဦးနှောက်ဖွံ့ဖြိုးမှုတွင် ဦးနှောက်၏အရွယ်အစား ကြီးလာခြင်းလည်း
 ပါဝင်ပေသည်။ အဆင့်နိမ့် ပရိုင်းမိတ်များမှအစ အဆင့်မြင့်သော လူသား
 အထိ ဦးနှောက်၏ အချိုးကျအရွယ်အစားသည် တခြားသတ္တဝါထက်
 စာလျှင် ကြီးမားနေသည်။ ထို့ကြောင့် တွဲလျားခိုနိုင်အောင်၊ လွှဲနိုင်အောင်၊
 ခိုင်ခံ့စွာ ဆုပ်ကိုင်နိုင်သည့် ခြေလက်အနေအထား ပြောင်းလဲခြင်း၊ မျက်နှာ
 နှင့် ဦးခေါင်းအသွင်ပြောင်းလဲခြင်း၊ မျက်စိ၏ အမြင်အာရုံသန်စွမ်းလာခြင်း၊
 ဖော်မတ်ရပ်၍ လမ်းလျှောက်နိုင်ခြင်းနှင့် တခြားသတ္တဝါအချင်းချင်း ကူးလူး
 ဆက်ဆံသည့် အပြုအမူများ တိုးတက်လာမှု အားလုံးသည် ဦးနှောက်ဖွံ့ဖြိုး
 မှုနှင့် ဦးနှောက်အရွယ်အစားကြီးမှုအပေါ် အမှီသဟ်ပြုနေပေသည်။ ပရိုင်း
 မိတ်များ၏ ဦးနှောက်သည် ကြီးမားရုံသာမက ဦးနှောက်အတွင်းရှိ အာရုံ
 ကြောအရေအတွက်များပြားခြင်းနှင့် ဖွံ့ဖြိုးခြင်း၊ ထိုသို့ ဖွံ့ဖြိုးနေသော အာရုံ
 ကြောများပြားခြင်းကြောင့် သက်ဆိုင်ရာပြုမှုလုပ်ရားမှု တစ်စုံစီအတွက်
 သီးသန့်အာရုံကြောများကသာ လုပ်ဆောင်သည်။ လူတစ်ယောက် အလုပ်
 တွေ အများကြီးတတ်ပြီး တတ်သည့်အလုပ်အားလုံးကို လိုက်လုပ်လျှင် မထူး
 ချွန်နိုင်ပေ။ တတ်သည့်အလုပ်တစ်ခုကို စောက်ချပြီး ပိုမို ကောင်းသည်ကက်
 ကောင်းအောင် လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြင့် ထူးချွန်သူဘဝကို ရောက်ပေမည်။ ထို
 သဘောအတိုင်းပင် ပရိုင်းမိတ်များတွင် သက်ဆိုင်ရာပြုမှုလုပ်ရားမှု တစ်ခုစီ
 ကို လုပ်ဆောင်ရန်အတွက် သီးသန့်အာရုံကြောများ ရှိပေသည်။ ထိုသီးသန့်

ပရိုင်းမိတ်များ၏ ကိုယ်ခန္ဓာဆင့်ကဲတိုးတက်ပြောင်းလဲမှုများ ၆၇

အာရုံကြော တစ်ခုစီက မိမိအလုပ် တစ်ခုတည်းကိုသာ လုပ်ရသဖြင့် သက်ဆိုင်ရာလုပ်ငန်းဖြစ်သည့် ပြေးခြင်း၊ ခုန်ခြင်း၊ အာရုံစိုက်၍ ကြည့်ခြင်း၊ မတ်မတ်လမ်းလျှောက်ခြင်း၊ ကြားခြင်း၊ အသံထွက်ခြင်း၊ အစာစားခြင်း၊ စွဲမြဲစွာ ဆုပ်ကိုင်ခြင်း၊ အာရုံခံစားခြင်း၊ စူးစမ်းခြင်း တို့သည် နှစ်ပေါင်း သန်းနှင့်ချီကာ လာသောအခါ တဖြည်းဖြည်း ကောင်းမွန်တိုးတက်လာခဲ့သည်။ ဤသို့ဖြင့် ဦးနှောက်အရွယ်အစားကြီးမားမှု၊ ဖွံ့ဖြိုးမှုပေါ်မူတည်၍ ပရိုင်းမိတ်များ၏ ကျန်သော ကိုယ်ခန္ဓာအစိတ်အပိုင်းများနှင့် ပြုမူလှုပ်ရှားမှု၊ အာရုံခံစားမှုများ သည် တိုးတက်လာခဲ့ကြောင်း လူသား၏ လေ့လာမှုများအရ သိရှိလာခဲ့သည်။

(စ) သွားများပုံစံပြောင်းလားခြင်း

ပရိုင်းမိတ်များသည် မိမိတို့စားသော အစားအသောက်များပေါ် မူတည်၍ သွားများ၏ ပုံသဏ္ဍာန်သည်လည်း ပြောင်းလဲလာခဲ့သည်။ အခြား နို့တိုက်သတ္တဝါများ၏ သွားများသည် လုံးသွယ်ပြီး ချွန်နေလေ့ရှိသည်။ ထို့ပြင် ၄၄ ချောင်းရှိသည်။ ရှေးကျသော ပရိုင်းမိတ်များတွင် နို့တိုက်သတ္တဝါ များ၏ သွားများ ဖွဲ့စည်းပုံကဲ့သို့ ရှိခဲ့ကြသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ပရိုင်းမိတ်များ သည် အသီးနှင့်အရွက်များ စားပါများလာသောအခါ သူတို့၏ နောက်ဘက်ရှိ သွားများ (အံသွား) သည် လုံးပြီး သွယ်နေရာမှ လုံးဝန်းကျယ်ပြန့်လာခဲ့သည်။ သွားများ၏ မျက်နှာပြင်သည်လည်း ပြားလာခဲ့သည်။ ထို့အတွက်ကြောင့် အစာကို အသီးအရွက်အမျိုးမျိုးနှင့် အသားကို ညက်ညက်ဝါးစားနိုင်သော အလေ့အကျင့်များ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။ အစုံစားသတ္တဝါ ဖြစ်လာခဲ့သည်။ သွားများသည်လည်း ၄၄ ချောင်း မရှိတော့ဘဲ ၂၈ ခု ဖြစ်လာခဲ့သည်။ သွားများသည်လည်း ၄၄ ချောင်းသာ ရှိတော့သည်။ ထို့အပြင် သွားများသည် အဆင့်မြင့်လာသည်နှင့် အတူ အရွယ်အစားသေးငယ်လာသည်။ အထူးသဖြင့် လူနားပိုခန်းကပ်လာ လေလေ၊ သေးလာလေလေ ဖြစ်ပေသည်။

၆၈

ပရိုင်းမီတ်ဘဝအစမှသည် လူသားများဆီသို့

ဤသို့လျှင် ပရိုင်းမီတ်များသည် မိမိ၏ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ကြုံတွေ့ရ
သော အနေအထားအားလုံးကို ရင်ဆိုင်ကျော်လွှားပြီး ယနေ့အထိ ဆက်လက်
အသက်ရှင်သန်နိုင်ရန်အတွက် နှစ်သန်းပေါင်းများစွာ တဖြည်းဖြည်း ပြုပြင်
ပြောင်းလဲလာခဲ့သည်ဟု လူသား၏ စူးစမ်းလေ့လာမှုအရ သိရသည်။

အခန်း (၈)

အပင်ပေါ်မှသည် မြေပြင်ဆီသို့

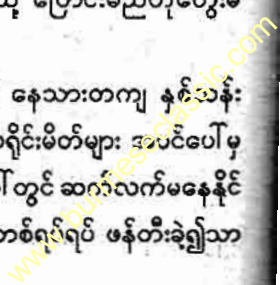
ပရိုင်းမိတ်များသည် ကျွန်း၊ ပျဉ်းကတိုး၊ သရက်၊ ပိတောက် စသော သစ်ပင်ကြီးများပေါ်တွင် ရှင်သန်ကျက်စားနေကြသော သက်ရှိသတ္တဝါများ ဖြစ်ကြပေသည်။ သစ်ပင်ပေါ်တွင် ကောင်းစွာ အသက်ရှင်နေထိုင်ရန် အတွက် လိုအပ်သော ခြေလက်ဖွံ့ဖြိုးမှု၊ မျက်စိအနေအထားနှင့် မြင်တွင် ကောင်းစွာ မြင်နိုင်မှု၊ ဦးခေါင်းအနေအထား၊ ဦးနှောက်ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် ကိုယ်ခန္ဓာ လှုပ်ရှားမှုများ၊ ဥပမာ - လျင်မြန်စွာပြေးနိုင်မှု၊ မတ်မတ်ထိုင်နိုင်မှု၊ လက်နှစ် ဘက်ဖြင့် တွဲလျားခိုနိုင်ခြင်း၊ ဂျမ်းဘားသမားများကဲ့သို့ တွဲလျားခိုထားသော ကိုယ်ခန္ဓာကို လွှဲ၍ သစ်ကိုင်းတစ်ကိုင်းမှ တစ်ကိုင်း၊ တစ်ပင်မှတစ်ပင်ဆီသို့ ကူးသန်းနိုင်ခြင်း စသော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ပြောင်းလဲမှုများသည် နှစ်သန်းပေါင်း များစွာအတွင်း တဖြည်းဖြည်း ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သည်။ ဤသို့ဖြင့် သစ်ပင်ပေါ် တွင် ကောင်းစွာနေသားတကျဖြစ်၍ ဆက်လက်အသက်ရှင်လာခဲ့ကြသည်။

သစ်ပင်ပေါ်မှာ နေသားတူကျ နှစ်သန်းပေါင်းများစွာ အသက်ရှင်နေ ထိုင်လာသော ပရိုင်းမိတ်များသည် အဘယ်ကြောင့် လူဝံများအဖြစ်နှင့် မြေပြင်ပေါ်သို့ ဆင်းသက်လာခဲ့သနည်းဟု လူသား၏ စူးစမ်းစိတ်တွင် မေးခွန်းပေါ်ထွက်လာသည်။ ယနေ့တွေ့ရှိနေရသော သက်ရှိသတ္တဝါ အားလုံးတွင် အစာရေစာလုံလောက်ခြင်း၊ သားရဲတိရစ္ဆာန်တို့၏ အန္တရာယ် ကင်းခြင်းတို့နှင့် ပြည့်စုံလျှင် တစ်နေရာမှ တစ်နေရာသို့ ပြောင်းရွှေ့လေ့မရှိ

www.burmeseclassic.com

ပေ။ သစ်ပင်အမြင့်ပေါ်မှာထက် မြေပြင်မှာက သားရဲတိရစ္ဆာန်တို့၏ အန္တရာယ်ပိုများသည်။ ထို့အပြင် အစာရေစာပေါများသော သစ်ပင်ပေါ်မှ သူတို့အတွက် အစာရေစာရှားပါးသော မြေပြင်ပေါ်သို့ ဆင်းလာရန်အကြောင်း မမြင်ပေ။ ထိုအခါ လူသားသည် မိမိကိုယ်နှင့်ယှဉ်၍ စဉ်းစားမိပြန်သည်။ အကယ်၍ မိမိသည် ဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက် တောင်ယာလုပ်ကိုင်စားသောက် သည့် မိသားစုတစ်စု ဆိုပါစို့၊ မိမိလုပ်ကိုင်သော တောင်ယာလုပ်ကိုင်ရာတွင် အသီးအနှံ့ကောင်းစွာ ဖြစ်ထွန်းသည်ဆိုလျှင် မိမိအတွက် အသက်ရှင်သန် ရေးအတွက် အစားအစာလုံလောက်၍ ထိုဒေသတွင် နေထိုင်နိုင်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံတော့ ဓားပြ၊ သားရဲ၊ တိရစ္ဆာန်တို့၏ ရန်ရှိသည်။ သို့သော် စားသောက်စရာပေါများ၍ တစ်ခါတစ်ရံမှ အန္တရာယ်ရှိသည်ဆိုလျှင်လည်း ဤအရပ်တွင် မိမိဆက်လက်နေနိုင်သေးသည်ဟု လူသားက တွေးမိသည်။ ဆင် တွား ဝက်ဝံ တို့က မိမိစိုက်ခင်းကိုလည်း မကြာခဏ ဖျက်ဆီးမည်၊ ထို့အပြင် မိမိ အသက်အန္တရာယ်နှင့် မိမိ နေအိမ်ပါ ဝင်ရောက်ဖျက်ဆီးသဖြင့် နေရာမဲ့သောအဖြစ်မျိုး၊ အသီးအနှံ့ ဖျက်ဆီးခဲ့ရ၍ အငတ်ဘေးကြုံရမှုများ ခဏခဏဖြစ်သည်ဆိုလျှင် ထိုအရပ်တွင် ဆက်လက်နေထိုင်ရန် စဉ်းစားလာရ သည်။ ထိုသို့ အခြေအနေဆိုးများ ကြုံတွေ့နေရာမှ သဘာဝဘေးအန္တရာယ် ဖြစ်သည့် လေပြင်းတိုက်ခြင်း၊ မိုးခေါင်ခြင်း၊ တောမီးလောင်ခြင်း တို့ကလည်း ကံဆိုးမသွားရာ မိုးလိုက်လို့ရွာဦးမည်ဆိုလျှင် ဤအရပ်၊ ဤဒေသတွင် ဆက်လက်အခြေစိုက်ရန် မသင့်ဟု ဆုံးဖြတ်မည်၊ ဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက် နေခဲ့ ရာမှ မြေကို စွန့်ခွာရတော့မည်၊ တခြားဒေသသို့ ပြောင်းမည်ဟု တွေးမိ ပြန်သည်။

ဤသဘောအတိုင်းပင် သစ်ပင်ပေါ်တွင် နေသားတကျ နှစ်သန်း ပေါင်းများစွာ အသက်ရှင်သန်ကျက်စားခဲ့သော ပရိုင်းမိတ်များ ဒေသပေါ်မှ မြေပြင်ပေါ်သို့ ဆင်းလာခြင်းမှာ သစ်ကြီးပင်ပေါ်တွင် ဆက်လက်မနေနိုင် လောက်အောင် အခြေအနေဆိုး၊ ဘေးဒုက္ခဆိုး တစ်ရပ်ရပ် ဖန်တီးခဲ့၍သာ

ဖြစ်ပေမည်ဟု လူသားက ကောက်ချက်ချခဲ့သည်။ မည်သို့သော အခြေအနေ ဆိုးမျိုးနှင့် ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ခဲ့ရသနည်း၊ အစာရေစာငတ်မွတ်ခေါင်းပါးမှု ကြုံရ၍လားဟု တွေးမိသည်။ အပင်ရှိလျှင် သစ်သီး၊ သစ်ဥ၊ အညွန့်၊ အဖူးကို စားသုံးနိုင်မည်။ ထို့အပြင် အပင်ရှိနေလျှင် ပုတ်သင်ညို စသော အင်းဆက် များကို စားသည့်အကောင်များ နေတတ်သဖြင့် သူတို့ကိုလည်း ဖြည့်စွက် စားသောက်နိုင်သေးသည်။ အားလုံးခြုံကြည့်လျှင် သစ်ကြီးပင် ရှိနေသမျှ ကာလမတ်လုံး အစားအစာအလုံအလောက် ရနိုင်သည်။ ဒါဆို မြေပြင်တွင် ဒီထက်ကောင်းသည့် အစာရှိ၍လော။ သို့တည်းမဟုတ် အစာပိုပေါ့၍လော။ မြေပြင်တွင် မြက်ပင်များသာ များပေသည်။ ယနေ့ သက်ရှိထင်ရှား ရှိနေကြ သော ပရိုင်းမိတ်များသည် ကျွဲ၊ နွား၊ မြင်း၊ ဆိတ်၊ ယုန် ကဲ့သို့ မြက်စား သတ္တဝါများ မဟုတ်ပေ။ မြက်ဟူသော အစားအစာတစ်မျိုးတည်းကြောင့် မြေပြင်ပေါ်သို့ ဆင်းလာခြင်းတော့ မဟုတ်နိုင်ပေ။

သစ်ပင်ရှိလျှင် အစာရနိုင်သည်ဆိုလျှင် အပင်ပေါ်တွင် အစာမရနိုင်ခြင်း ကား အဘယ်ကြောင့်နည်းဟု လူသားက ဆက်လက်လေ့လာသောအခါတွင် သစ်ကြီးပင်မရှိလျှင် ပရိုင်းမိတ်ကဲ့သို့ အသီးအရွက် အဓိကထားစားသော သက်ရှိများအတွက် အစာမရနိုင်ဟူသော လွယ်ကူသည့်အဖြေကို သွားတွေ့ သည်။ အပင်မရှိလျှင် အစာတွင်သာမက ဘေးရန်၊ နေစရာပါ မရှိနိုင်တော့ ပေ။ အကယ်၍ လူသားသာ ဆိုပါက စားသောက်စရာရော၊ ဘေးကင်း ရန်ကင်းမှုမရှိ၊ လုံခြုံမှုမရှိသည်ဒေသတွင် မနေအပ်ပေဟု ကောက်ချက်ချမိ ပေလိမ့်မည်။ ထိုကောက်ချက်က မမှားပေ။ သက်ရှိသတ္တဝါ အားလုံးသည် မိမိအတွက် အစာမရှိပါက အသက်ဆက်လက်ရှင်သန်ရန် လိုအပ်သော အစားအစာ ရှိရာအရပ်သို့ ပြောင်းရွှေ့လာသည်မှာ ဓမ္မတာပင်တည်း။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ရာသီဥတုဆိုးဝါးသောအရပ်၊ အစာရေစာ နားပါးသောအရပ်တွင် ဆက်နေပါက အသက်သေရုံ၊ မျိုးပြုစေရုံသာ ရှိတော့

www.burmeseclassic.com

မည်ကို သိလာရသဖြင့် တခြားအစာပေါရာ၊ ရာသီဥတုသင့်တင့်မျှတရာ အရပ်သို့ ပြောင်းရွှေ့သွားလေ့ရှိကြသည်။

အစာမရှိခြင်းမှာလည်း သစ်ကြီးပင်များ မရှိခြင်းဟုဆိုလျှင် မူလက ထူထပ်စွာ ပေါက်ရောက်ခဲ့သော ထိုအပင်များ ဘာကြောင့် မရှိသည့် အဖြစ် မျိုး ဆိုက်ရောက်ခဲ့ရသနည်းဟု ဆက်လက်စူးစမ်းမိပြန်သည်။ ပရိုင်းမိတ်များ မြေပြင်ပေါ်သို့ စတင်ဆင်းသက်လာသောအခါ ကာလကို ဆက်လက် လေ့လာ ပြန်သည်။ လွန်ခဲ့သောနှစ်သန်းပေါင်း ၂၅ မှ ၁၅ ခန့်အတွင်းက စတင်ခဲ့ ပေသည်။ ထိုကာလတုန်းက သစ်ကြီးပင်ကြီးများ ပျောက်ကွယ်သွား လောက်အောင် ဆိုးဝါးသော ရာသီဥတုအခြေအနေရှိခဲ့မှု ရှိမရှိကို လေ့လာ ပြန်သည် “လေ့လာလေ သိရှိလေ” ဆိုရိုးစကားအတိုင်း အဖြေကို ရှာဖွေ တွေ့ရှိခဲ့သည်။ ထိုအချိန်က ဤကမ္ဘာကြီး၏ ရာသီဥတု ရုတ်တရက် လွန်စွာ အေးခဲ့ကြောင်း သိရှိခဲ့သည်။ ဘယ်လောက် အေးခဲ့သနည်းဆိုလျှင် နှစ်ပေါင်း သန်းနှင့်ချီ၍ ရေများ ခဲရလောက်အောင် အေးခဲ့သဖြင့် ယနေ့ လူသားများက ရေခဲခေတ်ဟုပင် ခေါ်ဆိုခဲ့ကြသည်။ ဤမျှ အေးလွန်းသော ရာသီဥတု အအေးဒဏ်ကို မခံနိုင်သော အပူပိုင်းသစ်တောကြီးများ ပြုတ်ပြုတ်ပြုန်းရ လောက်အောင် သေကြေပျက်စီးခဲ့ကြသည်။

အအေးဒဏ်ကြောင့် သစ်တောကြီးများ ပျက်သုဉ်းပြီးနောက် အမြန် ဆုံး ပြန်လည်ဖြစ်ထွန်းလာသော အပင်များကား ရာသီဥတု ဆိုးဝါးမှုဒဏ် ခံနိုင်ရည်ရှိသော မြက်ပင်များ ဖြစ်ပေသည်။ မြက်များပေါက်သော ဧရိယာ သည် ကျယ်ပြန့်လွန်းသဖြင့် ဆာဗားနားမြက်ခင်းလွင်ပြင် ခေါ်ဆိုကြသည်။ ထို့နောက် မြက်ခင်းပြင်အလယ်တွင် ကြိုကြားကြိုကြား ရှား၊ ထနောင်း၊ ကန္တာရဆူးပင် ကဲ့သို့ ခြောက်သွေ့ရပ်ဝန်းဒေသပေါက် အပင်များ ပေါက်လာ ခဲ့သည်။

မြက်ခင်းသာရှိ၍ အပင်ကြီးများ ကျနေသော ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ပရိုင်း မိတ်များသည် သစ်ကြီးပင်ပေါ်တွင်သာ ဆက်လက်အသက်ရှင် နေထိုင်

ကျက်စားခြင်းဖြင့် လုံလောက်သော အစာမရနိုင်တော့ပေ။ အပင်ကျဲလာ သဖြင့် တစ်ပင်မှတစ်ပင်သို့ ယခင်ကလို ကျွမ်းဘား သမားကဲ့သို့ လွဲ၍ မကူး နိုင်တော့ပေ။ ကူးလိုလျှင် တစ်ပင်မှ မြေပြင်သို့ဆင်း၍ နောက်တစ်ပင်သို့ မြေပြင်ပေါ်လျှောက်သွားပြီးမှ အပင်ပေါ် ဆက်တက်ရသည်။ ဤသို့ဖြင့် အပင်ပေါ်တွင် အခြေတကျ ကျက်စားနေထိုင်ခဲ့သော ပရိုင်းမိတ်များသည် လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၁၅ သန်း ခန့်က ဤကမ္ဘာပေါ်တွင် ရာသီဥတု အအေးလွန်ကဲ၍ သစ်ကြီးပင်များ သေကြေပျက်စီးသည့်အတွက် အပင် ပေါ်တွင် နေထိုင်သည်။ ပင်မြင့်စံသူများ ဘဝမှ မြေပြင်သို့ဆင်း၍ နေရသော အနိမ့်စံဘဝသို့ ကူးပြောင်းခဲ့ကြောင်း လူသားက မိမိ၏ လေ့လာမှုများမှ သိရှိ ခဲ့ရလေသည်။

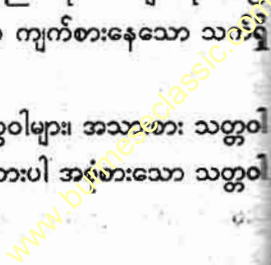
အခန်း (၉)

မြေပြင်တွင် အသက်ရှင်နိုင်ရန် ပြောင်းလဲမှုများ

လူသားသည် သက်ရှိအကြောင်းလေ့လာစဉ်က သက်ရှိဟူသည် ပြောင်းလဲလာသော ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကိုလိုက်၍ လိုက်လျောညီထွေ ပြောင်းလဲနိုင်စွမ်းရှိရမည်ဟူသော လက္ခဏာတစ်ရပ်ကို သိရှိခဲ့ရသည်။ ယခုလည်း သစ်ပင်ကြီးများပေါ်တွင် နှစ်သန်းပေါင်း ၄၀ ခန့်ကြာအောင် အခြေတကျ နေထိုင်အသက်ရှင်ခဲ့ကြသော ပရိုင်းမိတ်များသည် အပင်ကြီးများ သေကျေပျက်စီးမှုကြောင့် သစ်ပင်ပေါ်တွင် ဆက်လက်နေထိုင်ရန် ခြေစံတော့သဖြင့် မြေပြင်ပေါ်သို့ ဆင်းလာခဲ့ကြသည်။ နေသားကျနေသော အခြေအနေတစ်ခုမှ မတူညီသော ပတ်ဝန်းကျင်အသစ်တစ်ခုသို့ ရောက်လာကြသော သတ္တဝါဟူသမျှသည် ထိုအသစ်ဖြစ်သော ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်အောင် နေထိုင်နိုင်ရန်အတွက် အခက်အခဲများစွာကို ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းကြရသည်မှာ ဓမ္မတာဖြစ်သည်။ ပရိုင်းမိတ်များသည် မြေပြင်ပေါ်သို့အရောက်တွင် မည်သို့သော အခက်အခဲများကို ရင်ဆိုင်ကျော်လွှားပြီး ဆက်လက်အသက်ရှင်ခဲ့သည်။ ထိုအခက်အခဲများကား မည်သည်တို့နည်း။ ယင်းတို့ကို မည်သို့ ကျော်လွှားခဲ့ကြသနည်း။ ထိုအမေးများကို အဖြေရှာရန် လူသားသည် မြေပြင်ပေါ်တွင် မူလက ကျက်စားနေသော သက်ရှိများကို လေ့လာမိသည်။

သက်ရှိများတွင် အသီးအရွက်စား သတ္တဝါများ၊ အသားစား သတ္တဝါများ ယနေ့ လူကဲ့သို့ အသီးအရွက်ကော အသားပါ အစားစားသော သတ္တဝါ

များကို တွေ့ရသည်။ အသီးအရွက် စသော အပင်စား သတ္တဝါများက ပရိုင်းမိတ်များကို ရန်မပြုပေ။ ပရိုင်းမိတ်များကလည်း သစ်သီးသစ်ရွက်တို့ သာ စားသဖြင့် သူတို့အတွက် ရန်သူမဟုတ်ပေ။ ပရိုင်းမိတ်များကို ရန်ပြုမည် သူကား ကျားသစ်၊ ခြင်္သေ့၊ ကျား၊ ခွေးအ၊ မြေခွေး၊ စသော အသားစား သတ္တဝါများ ဖြစ်ကြသည်။ ပရိုင်းမိတ်များသည် မိမိ၏ အစာပေါပေါများများ ရရှိရေးထက် ပထမဦးဆုံး ဘေးရန်ကင်းရှင်းစွာ နေနိုင်ရန်လိုသည်။ ပရိုင်းမိတ် များသည် သစ်ပင်ပေါ်တွင် နေထိုင်ကျက်စားခဲ့သဖြင့် အနံ့ခံမကောင်းပေ။ ထို့ကြောင့် အနည်းငယ် အလှမ်းကွာနေလျှင် ရန်သူ၏အနံ့ကို မသိနိုင်ပေ။ နီးကပ်မှသာ သိနိုင်သည်။ ပရိုင်းမိတ်များသည် မြေပြင်ပေါ် ရှိနေကြပြီးသော အသားစား အကောင်များလောက် အပြေးမသန်ပေ။ သို့ဖြစ်၍ အနီးအနား ကြမှ ရန်သူရှိမှန်းသိလျှင် ပြေးမလွတ်နိုင်တော့ပေ။ အသားစား သားရဲ တိရစ္ဆာန်များ၏ အစာအဖြစ် သေကြေပျက်စီးရပေတော့သည်။

ပရိုင်းမိတ်များသည် အနံ့ခံမကောင်းသော်လည်း အပင်ပေါ်တွင် နေခဲ့ ရသောအကျိုးကြောင့် အမြင်အာရုံတွင် လွန်စွာထက်မြက်ပေသည်။ ခပ်ဝေး ဝေးမှ အရာဝတ္ထုကိုပင် သဲကွဲစွာ မြင်နိုင်စွမ်းရှိသည်။ သို့ဖြစ်၍ ရန်သူကို အဝေးမှပင် စောစောစီးစီး တွေ့မြင်နိုင်ပြီး ရှောင်တိမ်းနိုင်ပေလိမ့်မည်။ သို့သော် ပရိုင်းမိတ်များသည် ဆင်၊ ကျွဲ၊ နွား၊ မြင်း၊ ကျား၊ သစ်ကုလားအုပ်များ ကဲ့သို့ အကောင်ကြီး၍ အရပ်မြင့်သော သက်ရှိများ မဟုတ်ကြပေ။ ခြေလက် လေးချောင်းကို အားပြုလျက် လေးဘက်ထောက်သွားလျှင် သုံးပေခွဲထက် ပိုမမြင့်ပေ။ ယနေ့ တွေ့နေရသော ဆေးနားမြက်ခင်းပြင်ရှိ မြက်များသည် လည်း ထူထပ်သည့်အချိန်တွင် အတော်အတန်မြင့်ကြသည်။ ထိုမြက်ခင်း ပြင်တွင် နေထိုင်ကျက်စားကြကုန်သော အသားစားသတ္တဝါများဖြစ်သည့် ခြင်္သေ့၊ ကျားသစ်၊ ခွေးအ၊ မြေခွေး၊ တောခွေး စသော အသားစား သတ္တဝါများသည်လည်း ပရိုင်းမိတ်တို့၏ အရွယ်နှင့်မကွာသဖြင့် မြက်ပင် များကြားတွင် အလွယ်တကူ နစ်မြုပ်သွားနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ပရိုင်းမိတ်

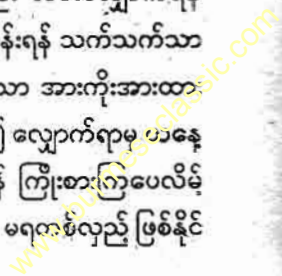
များ၏ အမြင်အာရုံ မည်မျှပင် ဖွံ့ဖြိုးကောင်းမွန်စေကာမူ မြက်ပင်များ
ကြောင့် မိမိကို ဖမ်းဆီးစားသောက်ကြမည့် ရန်သူများကို အလွယ်တကူ
မမြင်ရပေ။

ပရိုင်းမိတ်များတွင် ကြောင်ကဲ့သို့ ချွန်ထက်သော ခြေသည်းလက်
သည်းများ မရှိခြင်း၊ နွားဆိတ်များကဲ့သို့ ဦးချိုမဲ့ကာ မြင်းကဲ့သို့ ကန်နိုင်သော
ခွာ ကင်းမဲ့ခြင်း၊ ဝက်ကဲ့သို့ အစွယ်မရှိခြင်း၊ မြွေကဲ့သို့ အဆိပ်များထုတ်နိုင်စွမ်း
ကင်းမဲ့ခြင်း၊ လိပ်၊ သင်းခွေချပ် ကဲ့သို့ ထူထဲသော အကြေးခွံများ မပါခြင်း
စသော ရန်သူကို ကာကွယ်နိုင်သော အင်္ဂါရပ်များလည်း မပိုင်ဆိုင်ကြပေ။
သို့ဖြစ်၍ ရန်သူကို ပြန်လည်၍ ရင်ဆိုင်တိုက်ခိုက်ရန်လည်း မဖြစ်နိုင်ပေ။

မြေပြင်ပေါ်သို့ရောက်လာသော ပရိုင်းမိတ်များသည် အနံ့ခံမကောင်း
ခြင်း မြေပြင်တွင် အပြေးမသန်ခြင်း၊ အကာအကွယ်အင်္ဂါများ မရှိခြင်းတို့
ကြောင့် ရန်သူ၏ အစာဖြစ်သွားနိုင်သည်။ ထို့ပြင် ရန်သူ၏အစာ ဖြစ်သွားခဲ့ရ
သည်။ ပရိုင်းမိတ်များ၏ အမြင်အာရုံသည်ကား ဖွံ့ဖြိုးသဖြင့် ရန်သူ၏လက်မှ
လွတ်မြောက်ရန်နည်းမှာ ရန်သူကို အရင်မြင်၍ ရန်သူက မိမိကို မမြင်ခင်
ကတည်းက ဝေးဝေးရှောင်ပြေးသည့် နည်းပင် ဖြစ်သည်။ သို့သော် ပရိုင်း
မိတ်များကိုယ်တိုင်နှင့် သားရဲတိရစ္ဆာန်များ၏ အရပ်သည်ကား ဆာဗားနား
မြတ်များကြားတွင် ပျောက်သွားနိုင်သဖြင့် ရန်သူကို လွယ်ကူစွာမမြင်နိုင်ပေ။
ပရိုင်းမိတ်များတွင် ဖော်ပြခဲ့သလို အသားစား တိရစ္ဆာန်များထက် သာသော
တစ်ခြားအင်္ဂါရပ်များလည်း မရှိတော့သဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုအားကောင်းသော မျက်စိ
နှစ်ကွင်းကိုသာ အားကိုးရပေလိမ့်မည်။ မျက်စိနှစ်လုံးဖြင့် မြင်ကွင်း ပိုမြင်
နိုင်အောင် ကြိုးစား၍ ကြည့်ခြင်းဖြင့် ရန်သူကို အရင်မြင်နိုင်ရန်ပင် ဖြစ်သည်။
ရှေ့တည့်တည့်မှ မြင်ကွင်းကို ကန်လျန်ကာနေသော အရာဝတ္ထုကို ကျော်၍
ပိုမြင်အောင် ကြည့်နိုင်မှသာလျှင် ကြည့်လိုသော အရာကို သဲသံကွဲကွဲ
မြင်နိုင်ပေလိမ့်မည်။ ထိုသဘောအတိုင်းပင် ပရိုင်းမိတ်များသည် မြက်ပင်
များကြားမှ မိမိအား ဖမ်းဆီးစားသောက်မည့် ရန်သူကို ဦးစွာ မြင်ရန်အတွက်

ပထမတွင် လည်တန်ကို ဆန့်၍ မျှော်ကြည်မိကြပေလိမ့်မည်။ ထိုထက် မြင်ကွင်းကို ပိုမိုမြင်နိုင်ရန်အတွက် နောက်ခြေနှစ်ဘက်ကိုသာ အားပြုပြီး ရှေ့လက်နှစ်ဘက်ကို မြေပြင်မှကြွ၍ ကြည့်မိပြန်သည်။ ရှေ့လက်နှစ်ဘက်ကို မြေပြင်မှကြွကာ စတွင် ခပ်နိမ့်နိမ့် နှင့် ခဏတဖြုတ်သာ ကြွ၍ ရပေလိမ့်မည်။ ထိုသို့ပြုပါများ၍ အကျင့်ရလာသောအခါတွင် ကိုယ်ခန္ဓာ အလေးချိန်ကို နောက်ခြေနှစ်ဘက်ပေါ်တွင် အားပြု၍ အရှေ့ဘက်ရှိ လက်နှစ်ဘက်ကိုလွှတ်ကာ ကြာကြာ ကြည့်လာနိုင်သည်။ နှစ်သန်းပေါင်းများစွာ ကြာလာသောအခါ မြေပြင်နှင့် ကိုယ်ခန္ဓာ အလျားလိုက်ပြိုင်၍ ခြေလေး ချောင်းဖြင့် ခွေး၊ နွား၊ မြင်း၊ ဆိတ်များ ကဲ့သို့ သွားလာသော အခြေအနေမှ ကိုယ်ခန္ဓာကို မြေပြင်နှင့် ကန့်လန့်ဖြတ် အနေအထားအတိုင်း ခြေနှစ်ဘက် တည်းဖြင့် ယနေ့လူသားများကဲ့သို့ မတ်မတ်ရပ်နိုင်သော အနေအထားသို့ ပြောင်းလဲခဲ့ပေသည်။ ထိုသို့ ကိုယ်ကို မတ်မတ် ရပ်နိုင်သောကြောင့် ရန်သူ များကို ပိုမိုမြင်လာနိုင်သဖြင့် ဘေးရန်မှ ရှောင်တိမ်းနိုင်သည်တို့အတွက် ပရိုင်းမိတ်များ၏ အသက်ရှင်မှုနှုန်း ပိုမိုများပြားလာခဲ့သည်။

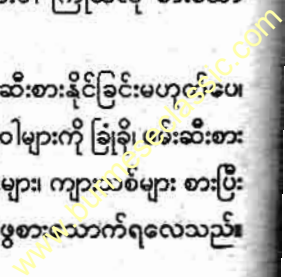
ပရိုင်းမိတ်များသည် နောက်ခြေနှစ်ဘက်ပေါ်ကို ကိုယ်ခန္ဓာအား တင်၍ မတ်မတ်ရပ်လာနိုင်သော အဆင့်သို့ရောက်သောအခါ ထိုခြေနှစ်ချောင်းဖြင့် လမ်းလျှောက်နိုင်အောင် ကြိုးစားခဲ့ပေလိမ့်မည်။ သို့သော် ပထမတွင် လျှောက်၍ မရခဲ့ပေ။ ထို့ကြောင့် ရှေ့လက်နှစ်ဘက်ကို ထောက်၍ သွားလာသည်။ ရှေ့လက်နှစ်ဘက်အပေါ်သို့ ကိုယ်ခန္ဓာ၏အလေးချိန် ယခင်ကလို မကျရောက်တော့ပေ။ ရှေ့လက်နှစ်ချောင်းမှာလည်း လမ်းလျှောက်ရန် အဓိကမဟုတ်တော့ဘဲ ကိုယ်ခန္ဓာ၏ ဟန်ချက်ကို ထိန်းရန် သက်သက်သာ ဖြစ်ခဲ့သည်။ အဓိကအားဖြင့် နောက်ခြေနှစ်ဘက်ကိုသာ အားကိုးအားထား ဖြစ်သော လမ်းလျှောက်ခဲ့ကြသည်။ လက်ကိုထောက်၍ လျှောက်ရာမှ ယနေ့ လူသားကလေးငယ်များလို လက်လွှတ်၍လျှောက်ရန် ကြိုးစားကြပေလိမ့်မည်။ လွှတ်ကာစတွင် မရခဲ့ပေ။ နောက်တွင် ရတစ်ခါ မရတစ်လှည့် ဖြစ်နိုင်

သည်။ နောက်ဆုံးတွင် လူသားကလေးငယ်များသည် အကြိမ်များလာသော အခါ လက်လွှတ်၍ လျှောက်လာနိုင်ခဲ့သည်။ ပရိုင်းမိတ်များ လက်လွှတ်၍ ခြေနှစ်ချောင်းဖြင့် လျှောက်နိုင်ရန်ကား လူသားကလေးငယ်များကဲ့သို့ လွယ်လွယ်ကူကူ မြန်မြန်မဖြစ်ခဲ့ပေ။ နှစ်သန်းပေါင်းများစွာ ကြာခဲ့ပေသည်။

ပရိုင်းမိတ်များသည် သစ်ပင်ပေါ်တွင် နေထိုင်ကြစဉ်က အဓိကအား ဖြင့် အသီးအရွက်များ စားသုံးကြသော သက်ရှိများဖြစ်၍ တစ်ခါတစ်ရံတွင် ငှက်ဥများနှင့် ပုတ်သင်ညို စသော အကောင်များကို စားတတ်ကြသည်။ သို့သော် မြေပြင်ပေါ်သို့ ဆင်းသက်လာသောအခါ မြေပြင်တွင် သစ်ပင်ပေါ်လောက် ပရိုင်းမိတ်များအတွက် အစာမပေးများကြောင်း တွေ့လာရသည်။ ထိုအခါ အချို့သော ပရိုင်းမိတ်အပါအဝင် တိရစ္ဆာန်များသည် အပင်ပေါ်မှာနေစဉ်ကဲ့သို့ အစားအသောက် ရွေးကြသည်။ သစ်သီးစားသူများက အသီးသာ ဆက်လက်စားချင်ကြသည်။ သစ်ရွက်စားသူများကလည်း အရွက်သာ စားချင်ကြသည်။ အသားစားသူ ခြင်္သေ့၊ ကျားများက အသီးအရွက်၊ မြက် မစားပေ။ ထိုအခါ လိုချင်သောအစာ မရသဖြင့် သေဆုံးကုန်သည်။ တစ်ချို့ သက်ရှိများသည် အသက်ရှင်နေနိုင်ရေးအတွက် အစာမရွေးတော့ပေ။ ကြုံသလိုရရာစား၊ အစုံစားသတ္တဝါများဖြစ်ကြသည်။ မိမိကြိုက်နှစ်သက်သော အစာကိုသာ အရသာခံစားသော ဘဝမှသည် အသက်ရှင်ရေးသာ အဓိကဖြစ်၍ အရသာမခံဘဲ ရရာစားကြသည်။ ထိုအထဲတွင် ပရိုင်းမိတ်များလည်း ပါဝင်ပေသည်။ မူလက အပင်ပေါ်တွင် နေသဖြင့် သစ်ဥသစ်ဖုသာ အဓိက စားသောဘဝမှ အသားပါ ကြုံသလို စားသော အစုံစား သတ္တဝါ ဖြစ်လာသည်။

အသားစားရာတွင် လွယ်လွယ်ကူကူ ဖမ်းဆီးစားနိုင်ခြင်းမဟုတ်ပေ။ အပြေးသန်ခြင်းမရှိသဖြင့် မိမိနိုင် နိုင်သော သတ္တဝါများကို ခြုံခို၊ ဖမ်းဆီးစားသောက်ရသည်။ ထို့အပြင် ခြင်္သေ့များ၊ တောခွေးများ၊ ကျားသစ်များ စားပြီး ကျန်သော အသားစ အကြွင်းအကျန်များကို ရှာဖွေစားသောက်ရလေသည်။

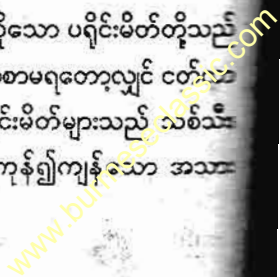

ဤသို့ဖြင့် လူသား၏မျိုးနွယ်ဖြစ်သော ပရိုင်းမိတ်များသည် အပင်ပေါ်မှ မြေပြင်ပေါ်ဆင်းလာရာတွင် မြေပြင်ပေါ်ရှိ ပတ်ဝန်းကျင်အနေအထားနှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်အောင် အကောင်းဆုံး ပြုပြင်ပြောင်းလဲလာခဲ့ကြပြီး ဆက်လက်အသက်ရှင်ခဲ့ကြပေသည်။

အခန်း (၁၀)

သက်ရှိများကိုမှတ်တမ်းတင်သူ

တစ်ချိန်က ကမ္ဘာကြီးတွင် အအေးလွန်ကဲမှု ဖြစ်ခဲ့သဖြင့် သစ်တောကြီးများ သေကြေပျက်စီးခဲ့သည်။ ပရိုင်းမိတ်များ၏ အိုးအိမ်ဖြစ်သော သစ်တောကြီးများ ပျက်စီးခဲ့လျှင် ပရိုင်းမိတ်များသည် သစ်ပင်ပေါ်တွင် ဆက်လက်နေထိုင်ရန် မဖြစ်တော့ပေ။ အပင်ပေါ်တွင် နေထိုင်ရှာဖွေစားသောက်ရန် ခက်ခဲလာသောအခါ မြေပြင်ပေါ်သို့ ဆင်းလာကြသည်။ ထိုအခါ ပတ်ဝန်းကျင်အသစ်ဖြစ်သော မြေပြင်ပေါ်တွင် ဆက်လက်အသက်ရှင်နိုင်ပြီး လှုပ်ရှားသွားလာနိုင်ရန်နှင့် အစာရှာဖွေရန်၊ ရန်သူအန္တရာယ်မှ ရှောင်တိမ်းနိုင်ရန်တို့ လိုအပ်သည်။ အထက်ပါ လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရန် အတွက် ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေမည့် ကိုယ်ခန္ဓာ တည်ဆောက်ပုံလည်း ပြောင်းလဲလာရသည်။ ပရိုင်းမိတ်များသည် အပင်ပေါ်တွင် နေစဉ်က သစ်သီး၊ သစ်ရွက်ကို အဓိက စားသောက်သူများ ဖြစ်ခဲ့ကြသည်။ မြေပြင်သို့ရောက်သောအခါ သစ်သီး သစ်ရွက်တို့သည် အပင်ပေါ်မှာလောက် မပေါတော့ချေ။ မြက်များသာ ပေါများသည်။ မိမိ စားနေကျ အစားအသောက် မရသည်မှာ သေချာပြီ။ ထိုအခါတွင် အစားအသောက် ဇီဝကြောင်သော ကိုယ်စားနေကျ အစာကိုသာ စားလိုသော ပရိုင်းမိတ်တို့သည် သေကြေကြသည်။ သစ်ပင်ပေါ်တွင် စားနေကျ အစာမရတော့လျှင် ငတ်သောသောအခါ ကြုံရာစားသော၊ ချေးမများသော ပရိုင်းမိတ်များသည် သစ်သီး သစ်ရွက်သာမက အသားစား သားရဲများ စားမကုန်၍ကျန်သော အသား

အကြွင်းအကျန်များပါစား၍ ဆက်လက်အသက်ရှင်ကြသည်။ ထို့အပြင် မြေပြင်ရှိ ပတ်ဝန်းကျင်အနေအထားနှင့် လိုက်လျောညီထွေနေနိုင်ကြသော ပရိုင်းမိတ်များသည် ဆက်လက်အသက်ရှင်ကြပြီး လူဝံများ၊ လူသားများ အဖြစ် ယနေ့ ကမ္ဘာကြီးတွင် တွေ့ရှိနေသည်။

အပင်ပေါ်မှ မြေပြင်ပတ်ဝန်းကျင်အသစ်ကို ဆင်းလာရာတွင် မြေပြင် အနေအထားနှင့် လိုက်လျောညီထွေစွာ မနေနိုင်၍ သေဆုံးသွားကြသော ပရိုင်းမိတ်များလည်း မုချမသွေ ရှိခဲ့ရမည်ဟု လူသား စိတ်က တွေးမိပြန်သည်။ မည်သူတွေ ဖြစ်ကြမည်နည်း။ သူတို့ကား ယနေ့ မြေပြင်ပေါ်တွင် နေကြသော လူဝံတွေပဲလား။ ယနေ့ လူဝံတွေလောက် လူနှင့်နီးစပ်သော အဆင့်မြင့် လက္ခဏာတွေ ပိုင်ဆိုင်ကြပြီလား။ ဖြစ်နိုင်သည်တော့ မဟုတ်ပေ။ လွန်ခဲ့သော နှစ်သန်းပေါင်းများစွာကာလမှ ယနေ့အထိ ဆက်လက်အသက်ရှင် နိုင်ရန် ပရိုင်းမိတ်များသည် နောက်ထပ် ကိုယ်ခန္ဓာပြောင်းခဲ့မှုများ မလွဲမသွေ ရှိရမည်။ ဤသို့ဆိုလျှင် ယနေ့ လူဝံတွေတော့ မဖြစ်နိုင်သေးပေ။ လူဝံ မဟုတ်လျှင် ဘယ်သူတွေနည်း။ ဘယ်မှာ ရှာရမည်နည်း။ မည်သူ့ဆီမှာ ထိုမှတ်တမ်းတွေ ရှိမည်နည်း။ စာရေးခြင်း၊ မှတ်တမ်းပြုစုထားရှိခြင်းသည် လူသားများသာ လုပ်နိုင်သောအလုပ် ဖြစ်ပေသည်။ လူသားများပင်လျှင် လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ခြောက်ထောင်လောက်ကမှစပြီး အုတ်ခွက်၊ မြေခွက် တွေပေါ်မှာ စာကို စတင်ရေးသားခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ရှေးနှစ်ပေါင်း ၂၅ သန်းလောက်ဆီက လူဆိုတာ မပေါ်သေး။ မျောက်တွေသာရှိသောခေတ်၊ ယနေ့ သက်ရှိ ဘယ်မျောက်မှ စာရေးနိုင်တာ မတွေ့ရပေ။ သည်လိုဆိုလျှင် မည်သူမှတ်တမ်းရေးနိုင်မှာလဲ၊ ရေးနိုင်ခြင်း မရှိသေးလျှင် တစ်ခြား ပုံစံနဲ့များ ခွတ်တမ်းတင်ထားတာ ရှိလေမလား ဟူသော လူသား၏ စူးစမ်းသေး အတွေးဖြင့် လိုက်ရှာသည်။ ယနေ့ မှတ်တမ်းတင်ခြင်းမျိုး မဟုတ်သေး ပုံစံ ဖြင့် ပြုစုထားသော မှတ်တမ်းကို တွေ့ရသည်။ တိုးတက် အံ့ဩစရာကောင်း သည်ကား မှတ်တမ်းပြုစုသည် သက်ရှိများ မဟုတ်ပေ။ ထို့အတူ ကျွန်ုပ်တို့၏

တစ်စိမ်းတစ်စုံစာလည်း မဟုတ်ပေ။ ယနေ့ အသက်ရှင်နေကြသော သက်ရှိ အားလုံးမှီတင်းနေထိုင်ကြသော ကမ္ဘာမြေကြီးပင်တည်း။

တစ်ချိန်က အသက်ထင်ရှားရှိခဲ့ကြသော သက်ရှိများကို ကျွန်ုပ်တို့၏ ကမ္ဘာမြေကြီးက မှတ်တမ်းပြုထား၍ သိမ်းဆည်းထားခဲ့ပါသည်။ ဤ မှတ်တမ်းများက သက်ရှိတို့၏ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းများတည်း။ ထိုမှတ်တမ်း အထဲမှ သစ်ပင်ပေါ်မှ မြေပြင်ပေါ်သို့ဆင်းလာသော ပရိုင်းမိတ်များ မှတ်တမ်း ကို ဖတ်ရာတွင် ယင်းတို့၏ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းကို ရှာနိုင်မှသာ ဖတ်နိုင် မည်။ ထို့ကြောင့် ပရိုင်းမိတ်၏ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းများကို လူသားသည် လိုက်ရှာကြသည်။ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းသာ မရှိခဲ့လျှင် လူသား၏ မိမိ ချီတက်ရာ ခရီးလမ်းကြောင်း (သို့) လူသားအစ ရှာပုံတော်သည် အချည်းနှီး ဝင်ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

Fossil (ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်း) ဟူသော စကားလုံးမှာ လက်တင် စကားလုံး (Fossilis) မှ ဆင်းသက်လာ၍ မြေကြီးထဲမှ တူးဖော်ရရှိသော မည်သည့်အရာဝတ္ထုဟု ဆိုလိုပေသည်။ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းဟူသည်မှာ “သမိုင်းမတင်မီ အချိန်များက မပျက်မစီး ကျန်ရှိခဲ့သော သက်ရှိအကြွင်း အကျန်ဖြစ်သည့် အရိုးများ၊ အခွံများ၊ အကောင်များ၊ အပင်များ၊ မစင်များ၊ သွားများ၊ ရွှေ့လျားရာလမ်းကြောင်းများ” ကို ခေါ်ဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်း အများစုသည် ကျောက်သားပကတိဖြစ်နေကြသော် လည်း ကျောက်သားဖြစ်မနေသော ရုပ်ကြွင်းများကိုလည်း ကျောက်ဖြစ်ရုပ် ကြွင်းဟု ခေါ်ဆိုနိုင်သည်။

ဥပမာအားဖြင့် ဆိုက်ဘေးရီးယားနှင့် အလာစကာဒေသရှိ လူနို့ခဲ သောနှစ် နှစ်သန်းက (Mammoths) ခေါ် အမွေးထူ ရှေးဆင်ကြီးများသည် အကောင်လိုက် ပကတိအတိုင်း ရေခဲထဲတွင် ကျန်ရစ်ခဲ့ကြသည်။ ယင်းတို့ သည် ကျောက်မဖြစ်၊ နှစ်သန်းပေါင်းများစွာ ရေခဲစိမ်လာသော အကောင် များပင် ဖြစ်သည်။ ထိုဆင်ကြီးကိုလည်း ကျောက်ဖြူရုပ်ကြွင်းဟု ခေါ်သည်။

ထို့ကြောင့် ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းဟု အဓိပ္ပာယ်သတ်မှတ်ရာတွင် ကျောက်
သားဖြစ်နေရန်ကား မလိုအပ်ပေ။ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းများသည် သာမန်
ရုပ်ကြွင်းထက် ပိုမိုလေးလံကျစ်လျစ်သိပ်သည်းသည်ကို တွေ့ရှိနိုင်သည်။

ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းများ၏ အရွယ်အစားမှာ အရှည် ၈၅ ပေနှင့်
တန်ချိန် ၄၅ တန်ရှိ ခိုင်ခံ့ဆောများ၏ အရွယ်မှ အလွန်သေးသော သဲမှုန်
အရွယ်ထိ ရှိနိုင်ပေသည်။

ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်း ဖြစ်ပေါ်စေရန် အဓိက လိုအပ်ချက်မှာ သက်ရှိ
အကြွင်းအကျန်တို့၏ အပေါ်သို့ အနည်များ၊ မီးတောင်ပြာ၊ သဘာဝကတ္တရာ၊
ပယင်း၊ ရေခဲ စသည် ခြပ်ဝတ္ထု တစ်ခုခုက ထိုသက်ရှိများ မပျက်စီးမီ အလျင်
အမြန်ဖုံးအုပ်မိစေရန် လိုအပ်ပေသည်။ သို့မှသာ ပျက်စီးမှုကင်းသော ရုပ်ကြွင်း
အဖြစ် ကျန်ရှိနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းများ ကျန်ရစ်ရန် အခြေအနေပေးမှုမှာ ကုန်းပေါ်
မှာထက် မြေသားအနယ်အနှစ် ဖုံးအုပ်မှု အလွန်မြန်ဆန်သော ရေအောက်
နှင့် အနည်ကျမှုများသော ချောင်း၊ မြစ်ကမ်းဘေး၊ အင်း၊ အိုင် တို့တွင် ပို၍
လွယ်ကူသည်။ ရုပ်ကြွင်းရှိ အရိုးမာများမှာ မပျက်မစီးဘဲ ကျန်ရစ်ခြင်းဖြင့်
လည်းကောင်း၊ ရုပ်ကြွင်းရှိ သေးငယ်သောဆဲလ်များအတွင်း ဆီလီကာများ
စိမ့်ဝင်ပို့ချပြီး ကျောက်သားပကတိ ဖြစ်သွားခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊
ရုပ်ကြွင်း၏ နေရာများသို့ တွင်းထွက်များနေရာ အစားဝင်ခြင်းကြောင့်လည်း
ကောင်း၊ ဇီဝဓာတ်များထွက်သွားပြီး ကာဗွန်အနည်အနှစ်များ တင်ကျန်ခြင်း
ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အနည်ကို မြေသားများပေါ်တွင် အကောင်၏
ပုံသဏ္ဍာန် အရာထင်ကျန်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်း
များ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ပေသည်။

ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းများသည် ကမ္ဘာတည်စမှစ၍ သက်တမ်းအမျိုး
မျိုးရှိ ကျောက်လွှာစဉ်တို့တွင် အဓိကကျသော အထောက်အထားအဖြစ်

www.burmeseclassic.com

တည်ရှိနေပေသည်။ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းများဖြင့် ကမ္ဘာပေါ်ရှိ မြေလွှာ အသီးသီး၏ သက်တမ်း (ဘူမိသက်တမ်း) ကို သတ်မှတ်နိုင်သည်။

ထို့အပြင် ထိုဘူမိသက်တမ်းအလိုက် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော ကျောက်ဖြစ် ရုပ်ကြွင်းများသည် သက်ရှိများ တဖြည်းဖြည်း ပြောင်းလဲတိုးတက်လာပုံကို ဖော်ပြနေသည်။ ဘူမိခေတ်အလိုက် ရှိခဲ့သည့် ထင်ရှားသော သက်ရှိမျိုး အချို့ကို ဖော်ပြထားသည်။ ဘူမိအချိန်ကို ကပ်၊ ယုဂ်နှင့် အဏုယုဂ် ဟူသော ဘူမိအချိန်ပိုင်းများဖြင့် ပိုင်းခြားထားသည်။ သက်ဦးအကြိုကပ် (လွန်ခဲ့သော နှစ်သန်းပေါင်း ၄၆၀၀ မှ ၅၇၀) အတွင်း၌ ဆဲလ်တစ်ခုတည်းသာပါသော အကောင်ငယ်များ၊ ပိုးမွှားများ စတင်ပေါ်ပေါက်ခဲ့ကြောင်း ကျောက်ဖြစ်ရုပ် ကြွင်းများက သက်သေပြနေသည်။

သက်ဦးကပ် (လွန်ခဲ့သော နှစ်သန်းပေါင်း ၅၇၀ မှ ၂၂၅) အရှေ့ပိုင်း၌ တက္ကသိုလ်လယ်များတွင် ကျောရိုးမဲ့ သတ္တဝါအမျိုး အများအပြား ပေါ်ပေါက် ခဲ့သည်။ သက်ဦးကပ်နောက်ပိုင်း၌ ပင်လယ်များတွင် ကျောရိုးရှိ သတ္တဝါ မျိုးများ ပေါများခဲ့ကြသည်။ သက်ဦးကပ်အဆုံး၌ ကုန်းနေ၊ ရေနေ၊ သတ္တဝါမျိုးစုတစ်စုမှ ရှေးဦး တွားသွားသတ္တဝါများ ဆင်းသက်ခဲ့ကြသည်။ သက်လယ်ကပ် (နှစ်သန်းပေါင်း ၂၂၅ မှ ၆၅) တွင် တွားသွားသတ္တဝါများ စိုးမိုးခဲ့ကြပြီး ဒိုင်နိုဆောများ ထင်ရှားခဲ့သည်။ သက်နှောင်းကပ် (နှစ်သန်း ပေါင်း ၆၅ မှ နောက်ပိုင်း) သည် နို့တိုက်သတ္တဝါတို့ ကြီးစိုးသောခေတ် ဖြစ်သည်။ သက်နှောင်းကပ်နောက်ပိုင်းဖြစ်သည့် လွန်ခဲ့သော နှစ်သန်းပေါင်း ၆၅ သန်းမှ စတင်၍ သက်ရှိများတွင် အမြင့်ဆုံး နို့တိုက်သတ္တဝါများဖြစ်သော ပရိုင်းမိတ်များ စတင်ခဲ့သည်။ ပြီးနောက် အဆင့်ဆင့်တိုးတက်ပြောင်းလဲလာ ခြင်းဖြင့် လူဝံများ၊ လူတူသတ္တဝါ တစ်မျိုးပြီးတစ်မျိုး ပေါ်ထွက်ခဲ့ပြီး နောက်ဆုံးတွင် ရှေးဦးလူသားမှတစ်ဆင့် ယနေ့ ခေတ်သစ်လူအဖြစ် အဆင့်ဆင့် တက်လှမ်းခဲ့ကြသည်။ ရှေးဦး လူသားများ ဤကမ္ဘာပေါ်တွင် စတင်ပေါ်ခဲ့သည်မှာ နှစ်ပေါင်း နှစ်သန်းကျော်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

ကျောက်လွှာများတွင် ပါဝင်နေသည့် ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းများကို လေ့လာ၍ ထိုဒေသတွင် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော တစ်ချိန်က အနည်ကျ ပတ်ဝန်းကျင် ရာသီဥတုနှင့် ပထဝီဝင်ကို ခန့်မှန်းနိုင်သည်။ ပတ်ဝန်းကျင်၏ ကုန်းပိုင်း၊ ရေပိုင်း၊ ရေချို၊ ရေငန်၊ အပူအအေး၊ အခြေအနေ စသည်တို့ကို ဖော်ထုတ်နိုင်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ရှမ်းပြည်နယ်တွင် သန္တာကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းများ တွေ့ရှိခြင်းကြောင့် လွန်ခဲ့သော နှစ်သန်းပေါင်း ၂၂၅ မှ ၃၅၀ ကာလအတွင်း က ယနေ့ ရှမ်းပြည်နယ် ကုန်းမြေမြင့်သည် ပူနွေးသော ပင်လယ်ရေအောက်တွင် ရောက်ခဲ့ဖူးသည်။ သို့သော် ပင်လယ်ရေတိမ်ပိုင်း ဖြစ်ခဲ့ဖူးသည်ကို သိရှိနိုင်ပေသည်။

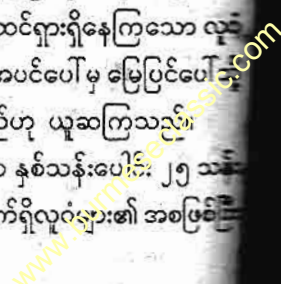
အစောဆုံး မြေပြင်ပေါ်သို့ ဆင်းလာသော ပရိုင်းမိတ်၏ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းကို လူသားများ တွေ့ရသည်။ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်း ရှာဖွေကြသော ယနေ့ လူသားသည် ပရိုင်းမိတ်များ၏ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းကို ရှာဖွေတွေ့ရှိခြင်းသည် အလွန်ပင် ကံကောင်းသူများ ဖြစ်ပေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ပရိုင်းမိတ်များသည် ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းဖြစ်ရန် အလွန်ခဲယဉ်းပေသည်။ အကြောင်းမှာ -

(၁) ပရိုင်းမိတ်များသည် အပင်ပေါ်တွင် နေကြသော သက်ရှိများ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ယင်းတို့ သေဆုံးသောအခါ သစ်တောကြမ်းပြင်ပေါ်သို့သာ ကျရောက်တတ်သည်။ သစ်တောကြမ်းပြင် ကုန်းမြေသည် သေဆုံးနေသော ပရိုင်းမိတ်များ၏ ကိုယ်ခန္ဓာပေါ်သို့ အမြန်ဆုံး ဖုံးအုပ်မိရန် ခက်ခဲသည်။ ရေအိုင်များ၊ စမ်းချောင်းများ၊ မြစ်များ၊ ပင်လယ်ကြမ်းပြင်များသာ အနည်ကျမှုနှုန်းမြန်၍ ပရိုင်းမိတ်များကို အမြန်ဆုံး ဖုံးအုပ်မှသာ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်း ဖြစ်သွားမည်။ ကုန်းပေါ်တွင်ကား သေဆုံးသူ ပရိုင်းမိတ်များ ချွန်စီးမီ ဖုံးအုပ်မိရန် အလွန်ခက်ခဲပေသည်။ ထို့ကြောင့် ပရိုင်းမိတ်များ၏ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းကို တွေ့ရခဲပေသည်။

(၂) ပရိုင်းမိတ်များ၏ အရိုးများသည် အခြားသတ္တဝါများဖြစ်သော ဒိုင်နိုဆော၊ ဆင်း၊ ကြံ့ စသည် သတ္တဝါများ၏ အရိုးထက်စာလျှင် အလွန်ပျော့ သဖြင့် အသားစား ခြင်္သေ့၊ ကျားသစ် တို့က အရိုးပါ ချေဖျက်စားသောက် ကြသဖြင့် အရိုးများ ကျောက်ဖြစ်ရန် အခြေအနေ နည်းပါးလာသည်။

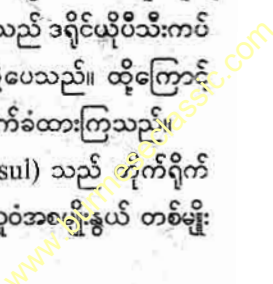
(၃) ပရိုင်းမိတ်များ၏ အရေအတွက်သည် အလွန်နည်းပါးသည်။ ယနေ့ လူသားတစ်မျိုးသာလျှင် များပြားသည်။ တစ်ခြား မျောက်၊ လူဝံ များ တို့သည် အလွန်နည်းပါးသဖြင့် ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းဖြစ်ရန် အခွင့်အလမ်း နည်းပါးပေသည်။ နှစ် သန်း ၃၀ ခန့် သက်တမ်းရှိသည့် ပရိုင်းမိတ်ကျောက် ဖြစ်ရုပ်ကြွင်း၏ မေးရိုးကို အီဂျစ်ပြည် ကိုင်ရိုမြို့အနီးရှိ ပေယွန်ကျောက်လွှာ အတွင်းမှ ၁၉၀၆ ခုနှစ်တွင် အမေရိကန် ပညာရှင် အိုလ်ဆွန် (Oison) နှင့် အဖွဲ့က တွေ့ရှိခဲ့ပေသည်။ ထိုနောက် ၁၉၆၄ - ၆၆ ခုနှစ်တွင် ယေးလ် တက္ကသိုလ်က ဆိုင်မွန် (Simons) နှင့် အဖွဲ့က ဦးခေါင်းခွံ၊ မေးရိုးနဲ့သွား အပြည့်အစုံနှင့် အရိုးတွေကို ထပ်မံတွေ့ရှိခဲ့ကြသည်။ လူတို့သည် လူဝံများ မဟုတ်ကြပါ။ လူဝံအဆင့်သို့ မရောက်သေးပေ။ သူ့အမည်မှာ အီဂျစ်တိုပီသီးကပ် (Aegyptopithecus) ဟု ခေါ်သည်။ အီဂျစ်ပြည်မှ လူဝံ ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ ထိုသို့ လူဝံဟု အဓိပ္ပာယ်ရသော်လည်း လူဝံအဆင့် မရောက်သေးပေ။ လူဝံနှင့် မျောက် ကြားအဆင့်သာရှိသေးသည့် သတ္တဝါ ဖြစ်သည်။ သူ၏ အရွယ်အစားမှာ အိမ်မွေး ကြောင် အကြီးစားအရွယ်လောက် ရှိသည်။ သူသည် ကမ္ဘာသစ်မှ အရွယ်သေးငယ်သော မျောက်များနှင့်ဆိုင် သော လက္ခဏာများကို တွေ့ရသည်။ အထူးသဖြင့် ဦးနှောက်နှင့် ခြေလက် များ ပိုတူပေသည်။ သွားများမှာမူ ယနေ့ သက်ရှိထင်ရှားရှိနေကြသော လူဝံ များနှင့် တူပေသည်။ ကမ္ဘာဟောင်းမျောက်များ အပင်ပေါ်မှ မြေပြင်ပေါ်သို့ ဆင်းသက်လာပြီး တိုးတက်ပြောင်းလဲလာခဲ့သည်ဟု ယူဆကြသည်။

အစောဆုံး လူဝံများသည်ကား လွန်ခဲ့သော နှစ်သန်းပေါင်း ၂၅ သန်း ခန့်ကမှ စတင်ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။ ယနေ့ သက်ရှိလူဝံများ၏ အစဖြစ်ပြီး

ပျောက်ကွယ်သွားသော လူဝံမှာ ဒရိုင်ယိုပီသီးကပ် (Dryopithecus) ဖြစ်သည်။ ဒရိုင်ယိုပီသီးကပ် အဓိပ္ပာယ်မှာ “သစ်တောနေလူဝံ” ဖြစ်သည်။ လွန်ခဲ့သော နှစ်သန်းပေါင်း ၂၅ သန်းမှ ၁၅ သန်းအတွင်း ဤကမ္ဘာပေါ်တွင် အသက်ရှင်သန်ခဲ့ကြပြီး အပူပိုင်းသစ်တောများတွင် ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့သည်။ ကမ္ဘာဟောင်းမှ မျောက်များနှင့် ပို၍သဏ္ဍာန်တူသည်။ သူ၏ မျက်ခုံးရိုးသည် ယနေ့သက်ရှိ လူဝံများလောက် မပေါ်ပေ။ သို့သော် သွားများ၏ ပုံသဏ္ဍာန်နှင့် တည်ဆောက်ထားပုံမှာမူ လူဝံများနှင့်တူသည်။ မြေပြင်နှင့် သစ်ပင်နှစ်မျိုးစလုံးပေါ်တွင် ပြေးလွှားနိုင်သည်။ ခုန်နိုင်သည်။ ထို့အတူ နောက်ခြေထောက်နှစ်ခုကို အသုံးပြု၍ တည်တည်မတ်မတ် ရပ်နိုင်သည်။ ယနေ့ သက်ရှိထင်ရှား လူဝံများနှင့် ကွာခြားသောအချက်မှာ ဒရိုင်ယိုပီသီးကပ်တွင် ရှည်လျားသန်မာသော ရှေ့လက်များ မရှိခြင်းပင်တည်း။ လူဝံများ ဖြစ်သည့် ဂစ်ဘွန်၊ ချင်ပင်ဇီ တို့၏ လက်များသည် သူတို့၏ ခြေများထက် ပိုရှည်ကြသည်။ ဒရိုင်ယိုပီသီးကပ်၏ ရှေ့လက်များသည် ခြေထောက်များထက် ပိုရှည်လွန်ခြင်း မရှိပေ။ ဒရိုင်ယိုပီသီးကပ်သည် နောက်ခြေနှစ်ချောင်းဖြင့် လမ်းလျှောက်နိုင်သော်လည်း လုံးဝ လွတ်လွတ်လပ်လပ် မလျှောက်နိုင်သေးပေ။ ရှေ့လက်နှစ်ချောင်းကိုထောက်၍ သွားလာလှုပ်ရှားနေကြသည်။ သို့သော် ကျွဲ၊ နွား၊ ခွေး များကဲ့သို့ ရှေ့လက်နှစ်ချောင်းပေါ် ကိုယ်ခန္ဓာ၏ အလေးချိန် မကျရောက်တော့ပေ။ သို့သော်လည်း ယနေ့သက်ရှိထင်ရှား၍ ကိုယ်ခန္ဓာကြီးမားသော လူဝံများသည် ဒရိုင်ယိုပီသီးကပ်က တစ်ဆင့်တိုးတက်ပြောင်းလဲခဲ့သည်။ ထို့အတူ ပျောက်ကွယ်သွားသော လူဝံများ၊ လူနှင့် အလွန်နီးကပ်စွာတူသော လူဝံများနှင့် လူများသည် ဒရိုင်ယိုပီသီးကပ်မှတစ်ဆင့် တစ်ဖြည်းဖြည်း ဆင့်ကဲပြောင်းလဲလာခဲ့ပေသည်။ ထို့ကြောင့် “လူနှင့် လူဝံ အစဟု ဒရိုင်ယိုပီသီးကပ်က” ဟု လက်ခံထားကြသည်။

ဒရိုင်ယိုပီသီးကပ်မှ ပရိုကွန်ဆူးလ် (Proconsul) သည် တိုက်ရိုက်တိုးတက်ပြောင်းလဲလာပြီး ပျောက်ကွယ်သွားသော လူဝံအစဦးနွယ် တစ်မျိုး

ဖြစ်ပေသည်။ ပရိုကွန်ဆူးလ်ကို လူးဝစ်လီကီမှ ၁၉၃၁ ခုနှစ်တွင် အာဖရိက အရှေ့ပိုင်း ကင်ညာနှင့် ယုဂန္ဓာမှ စတင်တွေ့ရှိခဲ့သည်။ လွန်ခဲ့သော နှစ်သန်း ပေါင်း ၂၅ သန်းမှ ၂၀ သန်းအတွင်း အာဖရိကအရှေ့ပိုင်းအတွင်း ရှင်သန် ကျက်စားခဲ့သည်။ ကိုယ်ခန္ဓာတွင် အမွေးအမှင်များ ထူထဲစွာရှိသည်။ မတ်မတ်ရပ်နိုင်သည်။ ချင်ပင်ဇီ၏ ဦးနှောက် အရွယ်အစားထက် ပရိုကွန်ဆူးလ်၏ ဦးနှောက်က ပိုငယ်သည်။ သို့သော် သူ၏ ဦးနှောက် အထူး သဖြင့် သွားများမှာ လူနှင့် လူသားတို့ထက် ပိုနီးသည်။ အပင်မှာရော မြေပြင်မှာပါ သွက်လက်ပျော်ရွှင်စွာ နေနိုင်သည်ဟု ယူဆကြသည်။

လွန်ခဲ့သော ၁၅ သန်းခန့်က သက်ရှိထင်ရှားခဲ့သော ရာမာပီသီးကပ် (Ramapithecus) လို့ ခေါ်တဲ့ ရှေးဦး လူဝံရဲ့ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းကို အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဆီဝါလစ်တောင်တန်းပေါ်မှ တူးဖော်ရရှိခဲ့ပါသည်။ သူ၏ အောက်မေးဆိုးများမှာ လူနှင့်ဆင်တူခြင်း၊ သွားဖွဲ့စည်းထားပုံမှာ မတူသော် လည်း သေးငယ်သော စွယ်သွား ပါဝင်မှုသည် လူနှင့်တူပေသည်။ မနုဿ ဗေဒပညာရှင်များက ရာမာပီသီးကပ်မှတစ်ဆင့် အော်ရန်ကူတန်၊ ချင်ပင်ဇီ စသော သက်ရှိ လူဝံများနှင့် ပျောက်ကွယ်သွားသော လူဝံများထက် လူနှင့် ပိုမိုနီးစပ်သည့် လူနှင့် အနီးစပ်ဆုံး သတ္တဝါတစ်မျိုး (Australopithecus) နှင့် လူတို့ ဆင်းသက်လာသည်ဟု လက်ခံထားကြပေသည်။

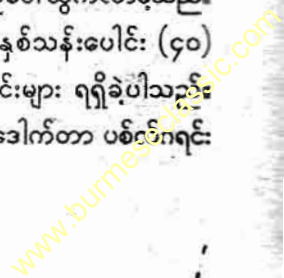
ဤသို့ဖြင့် မျောက်နှင့် ယနေ့ သက်ရှိ လူဝံများအကြားတွင် ပျောက်ကွယ်သွားသော အစောဆုံး လူဝံများ ရှိခဲ့ကြောင်း လူသား၏ စူးစမ်း လေ့လာမှုအရ သိရှိခဲ့ပေသည်။

အခန်း (၁၁)

မြန်မာ့မြေပေါ်မှ လူသားမျိုးနွယ်များရှာပုံတော်

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဘူမိဗေဒ တိုင်းတာမှုလုပ်ငန်းများကို ဒုတိယကမ္ဘာစစ် မဖြစ်မီ အချိန်က အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဘူမိဗေဒ တိုင်းတာရေးဌာနက ဆောင်ရွက် ခဲ့ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် နှစ်သန်း ၆၀၀ မှ နှစ်တစ်သန်းအတွင်းရှိ ကျောက်လွှာများ အနည်ထိုင် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ကြောင်း သိရပေသည်။ ထိုဌာနက ဘူမိဗေဒပညာရှင် ဒေါက်တာ ကော့တာ (Cotter) က ၁၉၁၆ ခုနှစ်တွင် ပုံတောင်ဒေသကို ကွင်းဆင်းလေ့လာခဲ့ကြသည်။ ပုံတောင်ဒေသသည် လွန်ခဲ့သော နှစ်သန်း ၄၀ ခန့်က ကုန်းတွင်း ရေအိုင်ကြီးများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ အဆိုပါ ရေအိုင်ကြီးအတွင်း မိချောင်း၊ လိပ်၊ ငါး တို့ ကျက်စားခဲ့ကြပြီး ရေအိုင်ကမ်းနံဘေးရှိ နေရာများတွင် နို့တိုက်သတ္တဝါများ၊ အသားစား သတ္တဝါများနှင့် ပရိုင်းမိတ်များ ကျက်စားခဲ့ဟန်တူပေသည်။ အဆိုပါ ကုန်းတွင်းရေအိုင်ကြီးအတွင်းသို့ စီးဝင်ပို့ချခဲ့သော အနည်အနှစ်များသည် ယခုအခါတွင် ရွှံ့စေးတောင်အဖြစ် တည်ရှိနေကြသည်။ ထိုဒေသရှိ လူများ က “ကျစ်ချောင်း” ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းများသည် ထိုကျစ်ချောင်းအတွင်းမှ မိုးရေတိုက်စားသဖြင့် နှစ်စဉ်ပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။

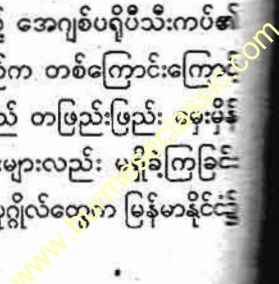
ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်း အမျိုးအစားစုံထဲမှ နှစ်သန်းပေါင်း (၄၀) သက်တမ်းရှိသော ပရိုင်းမိတ်ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းများ ရရှိခဲ့ပါသည့် ထိုရုပ်ကြွင်းများကို ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းပညာရှင် ဒေါက်တာ ပစ်ဖော်ရင်း

(Pilgrin) က အမျိုးအစားခွဲပြီး ရုပ်ကြွင်းတစ်ခုကို “ပုံတောင်ဂျီးယားကော့တာရိုင်း” (Pondaungia cotteri) ဟု အမည်ပေးပြီး ၁၉၂၇ ခုနှစ်တွင် ပထမဦးဆုံး ဖော်ထုတ်ခဲ့ခြင်းဖြင့် ရှာပုံတော်လောကသို့ မြန်မာပုံတောင်ဒေသ စတင်ထိုးဖောက်ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။

ထိုသို့ မဖော်ထုတ်ခင် ၁၉၂၃ ခုနှစ်တွင် အမေရိကန် သဘာဝသမိုင်းပြတိုက်က ဘူမိဗေဒပညာရှင် ဒေါက်တာဘာနမ်ဘရော့ခ် (Barnum Brown)ကလည်း မုံရွာမြို့မှ ချင်းတွင်းမြစ်အတွင်း မြစ်တစ်ဖက်ကမ်း ပုလဲမြို့နယ် မိုးကောင်းရွာအနီးတွင် ပရိုင်းမိတ်ရုပ်ကြွင်းများ ထပ်ပြီး တွေ့ခဲ့ကြသည်။ ထိုရုပ်ကြွင်းများကို ၁၉၃၇ ခုနှစ်တွင် အမေရိကန် ပညာရှင် ဒေါက်တာ ကိုလ်ဘတ် (Colbert)က အမျိုးအစားခွဲပြီး မျိုးစိတ်အသစ်တစ်ခုအနေနှင့် “အမ်ဖီပီသီးကပ်မိုးကောင်းဂျင်းနစ်” (Amphipithecus mogoungensis)ဟု အမည်ပေး ဖော်ထုတ်ဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။ ဤသို့ဖြင့် ပုလဲမြို့နယ်မှ မြန်မာ့မိုးကောင်းရွာကလေး၏ အမည်သည် လူသားရှာပုံတော်ခရီးတွင် ထင်ရှားခဲ့သည်။

သို့သော် တွေ့ရှိခဲ့ကြသော ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းများ၏ ရှေးအံ့သွားများမှာ ၃ ချောင်းဖြစ်နေခြင်းကြောင့် အင်သရိုပိုင်း (Anthropoid) အဆင့်ဖြင့် ပရိုင်းမိတ် မဟုတ်ဟု ပညာရှင်များက ငြင်းပယ်ခဲ့ကြသည်။ ထို့နောက်ပိုင်း မြန်မာမြေပေါ်က ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းများနှင့် ပတ်သက်ပြီး သုတေသနများ ဆက်လက်ရှာဖွေ လေ့လာခြင်း မလုပ်ခဲ့သည့် နှစ် ၅၀ ခန့် ကြာခဲ့ပါသည်။ နှစ်ကြာသည်ကလည်း တစ်ကြောင်း၊ ၁၉၆၄ - ၆၆ ခုနှစ် အီဂျစ်နိုင်ငံတွင် နှစ်သန်း ၃၀ သက်တမ်းရှိသည့် အေဂျစ်ပရိုပီသီးကပ်၏ ပြည့်စုံသော ရုပ်ကြွင်းများကို တွေ့ရှိလိုက်ရသည်က တစ်ကြောင်းကြောင့် အထက်ပါ ပညာရှင်နှစ်ဦး၏ တွေ့ရှိချက်များသည် တဖြည်းဖြည်း မှေးမှိန်သွားသလို ဖြစ်ခဲ့သည်။ ထပ်မံစုံစမ်းရှာဖွေခြင်းများလည်း မရှိခဲ့ကြခြင်းကြောင့် ကိုးနစ်ဘာလ် (Koenigswald) တို့လို ပုဂ္ဂိုလ်တွေက မြန်မာနိုင်ငံ

တွေ့ထားသည် ပရိုင်းမိတ်တွေ၏ အမျိုးအစားခွဲခြားမှုသည် မှန်ကန်ခြင်း မရှိဟု ၁၉၆၆ ခုနှစ်က ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခဲ့သည်အထိ မျက်နှာငယ်ခဲ့ရသော အဖြစ်မျိုးနှင့် ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။

သို့နှင့် မြန်မာ့ပရိုင်းမိတ်တွေကို ဆက်လက်လေ့လာခြင်း မရှိခဲ့သည် မှာ ကြာခဲ့သည်။ ၁၉၇၈ ခုနှစ်တွင် ပရိုင်းမိတ်ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းများ စုဝေးရာ ပုံတောင်ဒေသမှာ ပြန်လည်ခေါင်းမော့လာခဲ့ပါတော့သည်။ ကမ္ဘာ့ ပညာရှင်များ သမင်လည်ပြန်၊ ပြန်လည်ကြည့်လာရုံသာမက ကမ္ဘာ့ စာနယ်ဇင်းများကပါ အုတ်အော်သောင်းနင်းထုတ်ဖော် ကြေညာခဲ့ကြပါသည်။

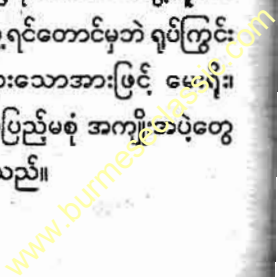
မန္တလေးတက္ကသိုလ်၊ ဘူမိဗေဒဌာနမှ ၁၉၇၆ ခုနှစ်တွင် မြိုင်နှင့် ပုလဲမြို့နယ်တွင်းက ပုံတောင် တောင်တန်းတစ်လျှောက်တွင် အလျင်က တွေ့ရှိ ချက်များအပေါ် မူတည်ပြီး ဘူမိဗေဒလေ့လာရေးနှင့် ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်း ရှာဖွေမှုများ စတင်ခဲ့ကြသည်။ ၎င်းနှစ်က ထူးထူးခြားခြားဆို၍ ဘာမှ မတွေ့ ခဲ့ရပေ။

၁၉၇၈ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင် မန္တလေးတက္ကသိုလ် ဘူမိဗေဒဌာန ကထိက ဦးဘမော်နှင့် အဖွဲ့သည် ပုံတောင်ဒေသ မိုးကောင်းရွာအနီး သဲသောင်အရပ်မှာ ပုံတောင်ဂျိုးယား ကော်တာရိုင်နှင့် အမ်ဖီပီသီးကပ်မိုးကောင်းဂျင်းနစ် ရုပ်ကြွင်းများကို ထပ်မံတွေ့ရှိကြသည်။ ထိုနှစ် ဧပြီလ ၁၂ ရက်နေ့တွင် ပုံတောင်ဂျိုးယား ရုပ်ကြွင်းအံသွားကို တွေ့ခဲ့ပြီး ဧပြီလ ၁၃ ရက်နေ့တွင် မိုးကောင်းဂျင်းနစ် ရုပ်ကြွင်းအံသွားကို တစ်ဆက်တည်း တွေ့ခဲ့ရသည်။ မြန်မာ့နှစ်သစ်ကူးကာလ သင်္ကြန်ရက်တွင်းတွင် တွေ့ခဲ့ရခြင်းဖြစ်ပြီး အစော ဆုံး တွေ့ခဲ့ကြသော ပညာရှင်နှစ်ဦးဖြစ်သည့် ကော့တာနှင့် ဘာနမ်ဘရောင်း တို့ တွေ့ခဲ့သည့် မေးရိုးထက်ပို၍ ပြည့်စုံကြောင်းသိရသည်။ ထို့အပြင် ပရိုင်းမိတ်များ ကိုက်စားဆဲ သစ်ရွက်အစအနကလေးများပင် သည်းတိုင်း ကျောက်ဖြစ်နေသေးကြောင်း သိရသည်။

၎င်းနှစ် စက်တင်ဘာလမှာလည်း မန္တလေးတက္ကသိုလ်၊ ဘူမိဗေဒဌာန ကထိက ဦးသော်တင့်ကလည်း ပုံတောင်ဂျီးယားမေးရီးအပိုင်း ၃ ခု ထပ်မံ တွေ့ခဲ့ပါသည်။

ရုပ်ကြွင်းများက အီယိုဆင်းသက်တမ်းမှ မြေလွှာတွင် တွေ့ခဲ့ခြင်းဖြစ် ၍ နှစ်သန်းပေါင်း ၄၀ ရှိပြီဟု ပညာရှင်များက သတ်မှတ်ထားကြသည်။ လောလောဆယ် ကမ္ဘာက လက်ခံထားကြသော အီဂျစ်ပြည် ဖေရွန် ကျောက်လွှာအတွင်းမှ တွေ့ရှိရသော သက်တမ်းအရင့်ဆုံး အဆင့်မြင့် ပရိုင်း မိတ် အေဂျစ်ပတိုကီးသီးကပ်သည် နှစ်သန်းပေါင်း ၃၀ မျှသာ ရှိသောကြောင့် ပုံတောင်ရုပ်ကြွင်းများသည် ထိုကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းများထက် နှစ်သန်း ၁၀ သန်း စောနေသည်။ ထိုဆယ်သန်း ပိုစောမှုက မနုဿဗေဒ ပညာရှင်လောက ကို တုန်လှုပ်စေခဲ့သည်။ ပုံတောင်ဒေသကို ပညာရှင်များ ပြန်လည်စိတ်ဝင် စားလာကြသည်။

“အမှန်တော့ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းတစ်ခု တွေ့ရဖို့ဆိုတာက အင်မတန် ခဲယဉ်းတဲ့ ကိစ္စပါ။ ဘယ်နေရာမှာ ရှိနေမှန်းမသိရတဲ့ အရိုးစုကို မိုင်များစွာ ကျယ်ဝန်းတဲ့ဒေသတစ်ခုမှာ လိုက်ရှာရတာဟာ တွေးကြည့်ရုံနဲ့ သွေးပျက်စရာကြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအလုပ်က ကောက်ရိုးပုံထဲက အပ်ကို ရှာရသလိုမျိုးပါဗျာ၊ ကံကလည်းလိုတယ်” ဟု ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်အငြိမ်းစား ဘူမိဗေဒပါမောက္ခ ဒေါက်တာဦးသိန်းက ပြောဖူးသည်။ သူက ဆက်လက် ၍ “ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းတစ်ခု တွေ့ရဖို့ဆိုတာ ရုပ်ကြွင်းဖြစ်ဖို့ အခြေအနေ (Formation) လည်း ပေးဦးမှ၊ ရုပ်ကြွင်းဖြစ်ရင်တောင် မြင်သာတဲ့နေရာမှာ ပေါ်နေဦးမှ ပေါ်နေရင်တောင် တွေ့ပါဦးမှ၊ တွေ့ရင်တောင် တွေ့သူဟာ ကျွမ်းကျင်သူပညာရှင် ဖြစ်ပါဦးမှ၊ ပညာရှင်က တွေ့ရင်တောင်မှဘဲ ရုပ်ကြွင်း ကို အပြည့်အစုံရဖို့ အလွန်ခဲယဉ်းပါတယ်၊ များသောအားဖြင့် မေးရိုး၊ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း၊ ခေါင်းခွံ တစ်ခြမ်းစသည်ဖြင့် မပြည့်မစုံ အကျိုးအပဲ့တွေ ကိုသာ တွေ့ရတတ်လေ့ ရှိကြောင်း” ပြောပြဖူးသည်။

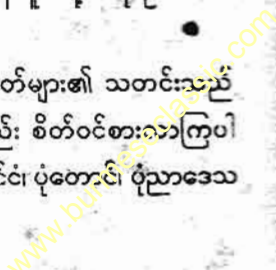

သဘာဝ၏ မျက်နှာသာပေးမှုကြောင့် ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းများသည် သဲသောင်ကမ်းဘေး၊ မြစ်ဘေးများတွင် တွေ့ရတတ်သည်။ ပုံတောင်ပရိုင်း မိတ်များဆိုရင် ယမားချောင်းဘေးနားက တွေ့ခဲ့ရတာပါ။ ရုပ်ကြွင်းရှာဖွေ တယ်ဆိုတာ ဘူမိဗေဒအခြေခံနဲ့ ရှာဖွေကြတာပါပဲဗျ။ ကျွန်တော့်အတွေ့ အကြုံအရတော့ မြန်မာအခေါ် “ကျစ်ချောင်” လို့ခေါ်တဲ့ မြေနေရာမျိုး တွေမှာ တွေ့ရတတ်တယ်” ဟု ဦးဘမော်က ရှင်းပြခဲ့သည်။

သို့သော်လည်း ပုံတောင်ပရိုင်းမိတ်တွေကို ပညာရှင်အားလုံးက တစ်ညီတစ်ညွတ်တည်း လက်မခံခဲ့ကြပေ။ ပညာရှင်များသည် လုံလောက် သော အထောက်အထားများမရရှိဘဲ လက်ခံလေ့မရှိကြပေ။ အမေရိကန် ပညာရှင်တွေက ပုံတောင်ဟာ အစောဆုံး ပရိုင်းမိတ်ဆိုတာကို လက်ခံကြ သော်လည်း ဥရောပ အထူးသဖြင့် ပြင်သစ်ပညာရှင်များက သိပ်လက်မခံ ချင်ကြပါ။ အခုထိရသည့် ရုပ်ကြွင်းတွေကို သူတို့ အားမရလှသေးပါ။ မေးခွ်း ဆိုပါကလည်း တစ်ခုလုံးရတာမျိုး မဟုတ်ဘဲ၊ အစိတ်အပိုင်းကလေးတွေ ဖြစ်ရာ နောက်ထပ်အထောက်အထားတွေ သူတို့လို့ချင်ကြသည်။ ဤဘာသာရပ်မှာ ပြင်သစ်ပညာရှင်တွေဟာ အလွန် အစဉ်အလာကြီးမားကြသူ၊ သြဇာကြီးကြသူများ ဖြစ်ကြပါသည်။

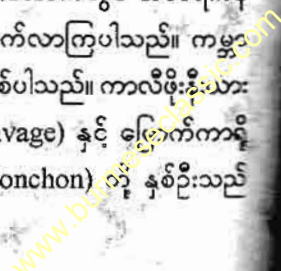
“ပုံတောင်ပရိုင်းမိတ်တွေမှာ အဆင့်နိမ့်ပရိုင်းမိတ်လက္ခဏာတွေနဲ့ အဆင့်မြင့် ပရိုင်းမိတ် လက္ခဏာတွေနှစ်မျိုးစလုံးပါဝင်နေကြောင်း သိရှိ ရသည်။ အဆင့်နိမ့်မှ အဆင့်မြင့် ပရိုင်းမိတ်ဘဝသို့ ကူးပြောင်းနေဆဲ သတ္တဝါ များဖြစ်နိုင်သည်။ အံသွား (၃) ခေါင်းပါ၍ အဆင့်နိမ့်သတ္တဝါပဲဖြစ်တယ်။ အင်သရိုပျိုက်ပရိုင်းမိတ်မဟုတ်ဘူးလို့ ယူဆကြဟန်တူပါရဲ့” ဟု ဦးဘမော် က ရှင်းပြခဲ့ပါသည်။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေကာမူ၊ ပုံတောင်ပရိုင်းမိတ်များ၏ သတင်းသည် ကမ္ဘာသို့ ပျံ့နှံ့သွားခဲ့တာ ပုံတောင်ဒေသကိုလည်း စိတ်ဝင်စားလာကြပါ သည်။ ၁၉၇၈ နှစ်ကုန်ပိုင်းလောက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၊ ပုံတောင်၊ ပုံညာဒေသ

နှင့် ပခုက္ကူဘက်တစ်ဝိုက် ရှေးလူအရိုးများ ရှာဖွေစုဆောင်း သုတေသနပြုလို သည့် အကြောင်း ပြင်သစ်နှင့်အမေရိကန်ပညာရှင်အဖွဲ့နှစ်ဖွဲ့ ကမ်းလှမ်းလာ ပါတော့သည်။ ပြင်သစ်အဖွဲ့က ပုံတောင်ပုံညာတွင် (၃) လမျှ လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ပြီး ရရှိခဲ့သည့် ရုပ်ကြွင်းများကို အသေးစိတ်လေ့လာရန် ပြင်သစ် သို့ ယူသွားမည်။ လေ့လာပြီးလျှင် မြန်မာနိုင်ငံကို ပြန်လာပြီးအပ်မည်ဟု အဆိုပြုခဲ့ပါသည်။ အမေရိကန်အဖွဲ့က ပုဂံ၊ ပခုက္ကူနှင့် ရခိုင်ပြည်နယ် အရှေ့ ပိုင်းများတွင် တစ်ကြိမ် (၆) လနှင့် နှစ်ကြိမ် လာရောက်လိုသည့်အကြောင်း ရုပ်ကြွင်းများရခဲ့လျှင် အမေရိကန်သို့ယူသွားပြီး မူရင်းရုပ်ကြွင်းများ၏ ပုံသွန်း (Plaster Cast) များကို ပြန်ပေးမည်။ ပြီးနောက် ၎င်းတို့တွင် ရှိပြီး ဖြစ်သည့် တခြားရုပ်ကြွင်းများကိုလည်း မြန်မာနိုင်ငံအတွက်ပေးဦးမည်ဟု ထမ်းလှမ်းခဲ့ကြသည်။ ထိုကမ်းလှမ်းသော အဖွဲ့များအား စမစ်ဆိုနီယံအင်စ တီကျု လီကီဖောင်ဒေးရှင်း အစရှိသော လူသားအစ ရှာပုံတော်မှာ နာမည် အလွန်ကြီးကြသော အဖွဲ့ကြီးများက ကမ္ဘာ့ကထာပြုပြီး ရန်ပုံငွေ ထောက်ပံ့ကြ စီသည်။ သို့သော် ထိုအချိန်က ချမှတ်ထားသည့် မြန်မာ့သုတေသန လုပ်ငန်းများဆိုင်ရာ မူဝါဒအရ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ရုပ်ကြွင်းများ ရှာဖွေ လေ့လာခြင်းကိစ္စကို မြန်မာနိုင်ငံကသာ ဆောင်ရွက်ကြမည်ဟု ချမှတ်ပြီး ဖြစ်နေပါသည်။ ဆောင်ရွက်ရန် အစီအစဉ်များကိုလည်း ရေးဆွဲခဲ့ကြပါ သည်။ သို့အတွက် ပုံတောင်ဒေသကို နိုင်ငံတကာပညာရှင်များ လာရောက် လေ့လာရန် အခွင့် မသာခဲ့ပေ။ ထို့အတူ မြန်မာပညာရှင်များ သွားရောက်၍ လေ့လာဖို့လည်း အခွင့်မသာဘဲ ဖြစ်သွားပြန်သည်။

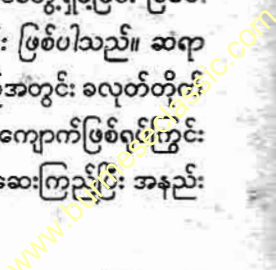
သို့သော်လည်း ၁၉၇၉ ခုနှစ် နှစ်ဆန်းပိုင်းလောက်တွင် အမေရိကန် မနုဿဗေဒပညာရှင်နှစ်ဦး မြန်မာနိုင်ငံသို့ ရောက်လာကြပါသည်။ ကမ္ဘာ့ လှည့်ခရီးသည်များအဖြစ် ရောက်လာကြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကာလီဖိုးနီးယား တက္ကသိုလ်မှပါမောက္ခ ဒေါက်တာဆာဗေ (Savage) နှင့် ငြောက်ကာရီ လိုင်းနား တက္ကသိုလ်မှ ဒေါက်တာစီကွန်း (Cionchon) ဝ့် နှစ်ဦးသည်

မန္တလေးသို့ ရောက်လာကြပြီး ဦးဘမော်အား တွေ့ဆုံကြပါသည်။ ပြီးနောက် ပုံတောင် ပရိုင်းမိတ်များအား လေ့လာကြည့်ရှုခဲ့ကြသည်။ ပြီးနောက် ပုံတောင်ဒေသသို့ ရက်အနည်းငယ် သွားရောက်လေ့လာခဲ့ကြပါသည်။ ရုပ်ကြွင်းများမရခဲ့သော်လည်း ပုံတောင်ပရိုင်းမိတ်များအကြောင်းကို ဦးဘမော် နှင့် ပူးတွဲကာ စာတမ်းပြုစု ရေးသားနိုင်ခဲ့ကြပါသည်။ ထိုစာတမ်းသည် ၁၉၇၉ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလထုတ် နေချား (Nature) မဂ္ဂဇင်းတွင် ပါရှိခဲ့သည်။

ပါမောက္ခနှစ်ဦး အမေရိကန်ပြန်ရောက်သောအခါ စာနယ်ဇင်းများ ရုပ်မြင်သံကြားအစီအစဉ်များမှနေပြီး မြန်မာ့ပုံတောင် ပရိုင်းမိတ်များ အကြောင်း အသေးစိတ် ဆွေးနွေးကြပါသည်။ မြန်မာ့ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်း များသည် ကမ္ဘာတွင် တွေ့ခဲ့သမျှထဲမှ အစောဆုံးပရိုင်းမိတ်များဖြစ်ကြောင်း လူမျိုးနွယ်သည် မြန်မာနိုင်ငံထဲမှ အစပြုပြီး အာရှ အနောက်ပိုင်းဒေသက တစ်ဆင့် အာဖရိကသို့ ရောက်သွားခြင်း ဖြစ်နိုင်ကြောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံမှ ပုံတောင်မြေလွှာမျိုးတွင် ရှေးကျသည့် ပရိုင်းမိတ်တွေ ပေါများကြွယ်ဝသည့် အခြေအနေမျိုးရှိသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာ့ပညာရှင်များနှင့်အတူ လေးနှစ် လျှောက် စူးစမ်းလေ့လာအလုပ်လုပ်ချင်သည့်အကြောင်း ပြောဆိုရေးသား ခဲ့ကြသည်။

၁၉၈၁ ခုနှစ် ဧပြီလထွက် မုံရွာခရိုင်၊ ရွှေမြင်တင်တောင်တန်းအနားမှ ရှေးဦးလူသားဟု ယူဆသော မေးရိုးတစ်ခုကိုလည်းတွေ့ရသည်။ တွေ့ရှိသူ မှာ ၁၉၇၈ ခုနှစ်က ပုံတောင်ပရိုင်းမိတ်များကို စတင်တွေ့သည့် ဆရာ ဦးဘမော်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ချောင်းဦးမြို့နယ်၊ ရွှေမြင်တင်တောင်တန်းအနီး နွယ်ခွေကျေးရွာပတ်ဝန်းကျင်ရှိ ယာကွက်ထဲမှ စတင်တွေ့ရှိခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါ သည်။ တွေ့ရှိပုံမှာလည်း မတော်တဆ တွေ့ရှိခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာ ဦးဘမော်သည် ယာကွက်ထဲသို့ ဖြတ်လျှောက်သွားစဉ်အတွင်း ခလုတ်တိုက် မိပေသည်။ ထိုတိုက်မိသည်ငုတ်ကို ကြည့်လိုက်ရာ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်း မေးရိုး ဖြစ်နေပါသည်။ ၎င်းမေးရိုးအသွားများကို စစ်ဆေးကြည့်ပြီး အနည်း

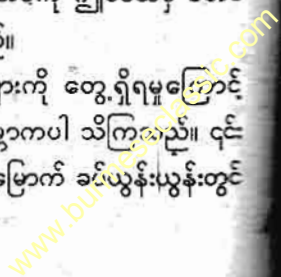
ဆုံး နှစ် (၂) သိန်း သက်တမ်းရှိသည့် (Homo Erectus) ၏ အရိုး ဖြစ်ကြောင်း သိရှိခဲ့ရသည်။ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများတွင် တွေ့ခဲ့ကြပြီးဖြစ်သည် ဝီကင်းလူနှင့်ဂျာဗားလူဆိုသည့် (Homo erectus) တွေနှင့် အဆက်အစပ်ရှိနိုင်သည်ဟု ယူဆပြီး ၎င်းတွေ့ခဲ့သည့် အရိုးကို (Burma man) မြန်မာလူဟု အမည်ပေးလိုက်ပါသည်။

မြန်မာပညာရှင်အချို့က “မြန်မာလူ” အဆိုကို လက်မခံကြပေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းရုပ်ကြွင်းသည် လုံးဝကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းမဟုတ်သေးဘဲ တစ်ဝက်တစ်ပျက် ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်း (Semi Fossil) သာ ဖြစ်နေသောကြောင့်ပင်တည်း။ ကျောက်မဖြစ်သေးသော ရုပ်ကြွင်းသည်။ သက်တမ်းမှာ နှစ်ပေါင်း သောင်းဂဏန်းလောက်သာ ဖြစ်နိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် (Homo erectus) မဖြစ်နိုင်ဘဲ ယနေ့ခေတ် အစောဆုံးလူသား (Homo sapiens) ရုပ်ကြွင်းသာ ဖြစ်နိုင်သည်ဟု ယူဆကြပါသည်။

ဦးဘမော်သည် သူ၏ မြန်မာလူအကြောင်းစာတမ်းကို ဟောင်ကောင် တက္ကသိုလ်ထုတ် (The East Asian Tertiary/Quaternary/News Letter) စာစောင်ကို ပေးပို့လိုက်သောအခါ ၁၉၉၃ ခုနှစ်ထုတ် စာစောင်တွင် ပါရှိလာပါသည်။

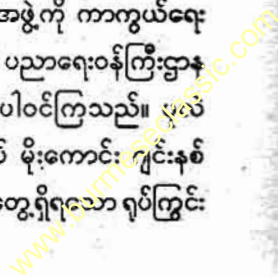
မြန်မာလူ၏ တန်ဖိုးအစစ်အမှန်ကို တညီတညွတ်တည်း မဆုံးဖြတ်နိုင်သေးသော်လည်း ၎င်းတွေ့ရှိချက်များကို မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ပါတီ သုတေသနဌာနက ဒုတိယအကြိမ် ပြင်ဆင်ရိုက်နှိပ်သည့် အခြေပြ မြန်မာနိုင်ငံရေးသမိုင်း၊ ပထမတွဲတွင် ရေးသားဖော်ပြခဲ့ကြသည်။ ထို့ပြင် မုံရွာမြို့ ရာပြည် ကျောက်စာ၌လည်း မြန်မာလူ၏ မူလအစကို ဤဒေသမှ စတင် တွေ့ရှိခဲ့သည်ဟု မော်ကွန်းတင်ထားကြပေသည်။

အထက်ပါကဲ့သို့ ပရိုင်းမိတ်ရုပ်ကြွင်းများကို တွေ့ရှိရမှုကြောင့် ညံ့တောင်ဒေသကို မြန်မာနိုင်ငံတွင်သာမက ကမ္ဘာကပါ သိကြသည်။ ၎င်းဒေသသည် မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်း၊ အနောက်မြောက် ခပ်ယွန်းယွန်းတွင်

တည်ရှိပြီး တောင်မြောက်တန်းနေသော တောင်တန်းကြီးနှစ်သွယ်၍
 အနောက်ဘက်မှတောင်တန်းသည် ပုံတောင်ဖြစ်၍ အရှေ့ဘက်မှတောင်
 တန်းသည် ပုံညာတောင်တန်းဖြစ်သည်။ အဆိုပါဒေသသည် စစ်ကိုင်းတိုင်း
 နှင့် မကွေးတိုင်းတို့ ထိဆုံရာ ဒေသလည်းဖြစ်သည်။ နယ်ခြားမှတ်တိုင်ကို
 ပုံတောင် တောင်ထိပ်တွင် တွေ့ရှိနိုင်သည်။ ပုံတောင်တောင်တန်း၏ အရှေ့
 ဘက်တွင် မင်းကင်းမြို့နယ်၊ ကန္တီမြို့နယ်၊ ပုလဲမြို့နယ်၊ မြိုင်မြို့နယ်နှင့်
 ပေါက်မြို့နယ်များ တည်ရှိကြသည်။ ပုံတောင် တောင်တန်း၏ အနောက်
 ဘက်မှစ၍ ပုံညာတောင် အပါအဝင် ဒေသများသည် ကလေးမြို့နယ်၊
 ဂန့်ဂေါမြို့နယ်နှင့် ထီးလင်းမြို့နယ်များ တည်ရှိကြသည်။ ပုံတောင်နှင့်
 ပုံညာတောင် တောင်ညီနောင် တောင်မြောက်သွယ်တန်းနေကြသည်ဖြစ်ရာ
 လေယာဉ်ပေါ်မှ ကြည့်လျှင် နဂါးကြီးနှစ်ကောင် လဲလျောင်းနေသယောင်
 ထင်ရတော့သည်။ ပုံတောင်ဒေသရှိ ကျောက်လွှာများမှာ ဘူမိဗေဒ
 သက်တမ်းအားဖြင့် အီအိုစင် အထက်ပိုင်း (လွန်ခဲ့သည့် နှစ်သန်း ၄၀ ခန့်)
 ရှိ ကျောက်လွှာများဖြစ်ကြပြီး အများအားဖြင့် သဲကျောက်များဖြင့်
 တည်ဆောက်ထားကြကာ အချို့နေရာများတွင် ရွှံ့စေးကျောက်လွှာများ
 ပါဝင်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

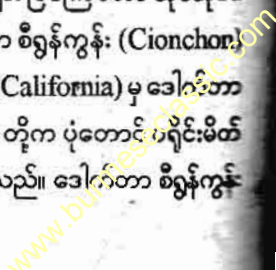
(အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သကဲ့သို့ အိန္ဒိယနှင့် အမေရိကန်ပညာရှင်များ
 က တွေ့ရှိပြီးနောက် မြန်မာနိုင်ငံ ပုံတောင်ဒေသမှ ပရိုင်းမိတ်ရုပ်ကြွင်းများ
 ကို ၁၉၇၈ ခုနှစ်တွင် မြန်မာပညာရှင်များက လည်းကောင်း၊ ၁၉၉၇ မတ်လ
 နှင့် ဧပြီလ ပုံတောင်ဒေသမှ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်း ရှာဖွေ လေ့လာရေး
 အဖွဲ့က လည်းကောင်း ထပ်မံတွေ့ရှိခဲ့ကြသည်။ ထိုအဖွဲ့ကို ကာကွယ်ရေး
 ဝန်ကြီးဌာန၊ စစ်မဟာဗျူဟာလေ့လာရေးအဖွဲ့ရုံးနှင့် ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန
 လက်အောက်ရှိ တက္ကသိုလ်မှ ပညာရှင် ဆရာများပါဝင်ကြသည်။ ပုလဲ
 မြို့နယ်၊ မိုးကောင်းကျေးရွာအနီးမှ အမ်ဖီပီးသီးကပ် မိုးကောင်း ဂျင်းနစ်
 ပရိုင်းမိတ်၏ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းကို တွေ့ရသည်။ တွေ့ရှိရသော ရုပ်ကြွင်း

မှအံသွား အမှတ် (၁) နှင့် အမှတ် (၂) တို့ပါရှိသော ဘယ်ဘက်အောက်
 မေးရိုးဖြစ်သည်။ မေးရိုးနှင့် သွားများ၏ဖွဲ့စည်းပုံမှာ အဆင့်မြင့် ပရိုင်းမိတ်
 များ၏ ဖွဲ့စည်းပုံဖြစ်သည်။ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းတွင် ရှေ့အံသွား ၂ ချောင်း
 သာ တွေ့ရှိရသော်လည်း နောက်ထပ်အံသွား (၁) ချောင်းရှိကြောင်း
 အရာများ တွေ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် ရှေ့အံသွား (၃) ချောင်းပါရှိနေသဖြင့်
 အမ်ဖီပီသီးကပ်၊ မိုးကောင်းဂျင်းဆစ်တွင် အဆင့်နိမ့် ပရိုင်းမိတ်တို့၏
 လက္ခဏာများကိုပါ တွေ့ရှိရသည်။ အဆင့်မြင့်သော လက္ခဏာများ၊ အဆင့်
 နိမ့်သော လက္ခဏာများကိုပါ တွေ့ရှိရသဖြင့် အဆင့်နိမ့်ပရိုင်းမိတ်ဘဝမှ
 အဆင့်မြင့်သော ပရိုင်းမိတ်များဘဝသို့ ကူးပြောင်းနေဆဲ ပရိုင်းမိတ်ဟု
 ယူဆကြသည်။

ထိုလေ့လာရေးအဖွဲ့ကပင် မြိုင်မြိုင်နယ် ဗဟင်းကျေးရွာအနီးတွင် အမ်ဖီ
 ဝီသီကပ် (Amphipithecus) ပရိုင်းမိတ်ရုပ်ကြွင်းကို ထပ်မံတွေ့ရှိခဲ့သည်။
 ထိုရုပ်ကြွင်းတွင် အောက်မေးရိုး ဘယ်ညာ အပြည့်အစုံ ပါရှိသည်။ တွေ့ရှိရ
 သော ပရိုင်းမိတ်ရုပ်ကြွင်းများကို ပုံတောင်ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်း ရှာဖွေ
 လေ့လာရေးအဖွဲ့မှ ပဏာမ လေ့လာစစ်ဆေးပြီးနောက် အမ်ဖီပီသီးကပ်
 ဗဟင်းနှင့်စစ် (Amphipithecus bahenesis) ဟု ယာယီအားဖြင့် တွေ့ရှိ
 ရသော ဗဟင်းကျေးရွာကို ဂုဏ်ပြု၍ အမည်ပေးခဲ့ကြသည်။

ထိုကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းများကို တိကျစွာ အမျိုးအမည် ဖော်နိုင်ရန်
 အတွက် နိုင်ငံခြားမှ ပညာရှင်များကို ဖိတ်ကြားခဲ့သည်။ အဆိုပါ ဖိတ်ကြားခံ
 ရသူများအနက်မှ ၁၉၅၇ ခု၊ အောက်တိုဘာလ (၂၆) ရက်နေ့တွင် အမေ
 ရိကန် ပရိုင်းမိတ်ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းပညာရှင်များ ဖြစ်ကြသော အိုင်အိုဝါ
 တက္ကသိုလ် (University of Iowa) မှ ဒေါက်တာ စီရွန်ကွန်း (Cionchon)
 နှင့် ကယ်လီဖိုးနီးယားတက္ကသိုလ် (University of California) မှ ဒေါက်တာ
 ပက်ထရစ်ရှာဟိုလ်ရွိုက် (Patricia Holroyol) တို့က ပုံတောင် ပရိုင်းမိတ်
 များအား လေ့လာရန် ရန်ကုန်မြို့သို့ရောက်ရှိလာကြသည်။ ဒေါက်တာ စီရွန်ကွန်း

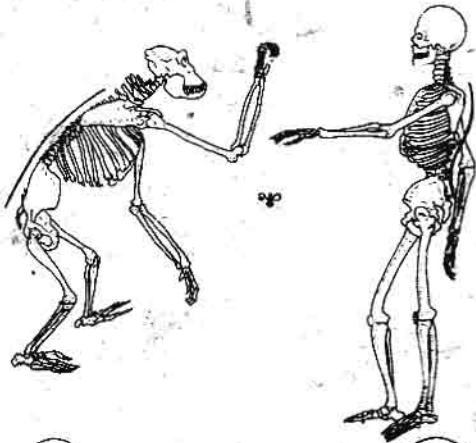

သည် ၁၉၇၉ ခုနှစ်လောက်က မြန်မာနိုင်ငံ ပုံတောင်ပရိုင်းမိတ်များကို ဆရာ ဦးဘမော်နှင့်အတူ လေ့လာပြီး ပုံတောင် ပရိုင်းမိတ် အကြောင်း စာနယ်ဇင်း များ၊ တီဗွီများမှတစ်ဆင့် ကမ္ဘာက သိအောင် ဖြန့်ခွဲသူ ဖြစ်ပါသည်။

ပုံတောင်ပရိုင်းမိတ်ရုပ်ကြွင်းများကို နှစ်နိုင်ငံပညာရှင်များက ပူးပေါင်း လေ့လာခဲ့ကြရာ မြန်မာနိုင်ငံဘက်မှ ပုံတောင်ဒေသ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်း များ ရှာဖွေလေ့လာရေးအဖွဲ့ဝင် တောင်ကြီးတက္ကသိုလ် ဘူမိဗေဒပါမောက္ခ ဒေါက်တာတင်သိန်းနှင့် လှိုင်ကောလိပ်မှ ဦးအောင်နိုင်စိုးတို့ ပါဝင်ခဲ့ကြ သည်။ ဤသို့ ပူးပေါင်းလေ့လာခဲ့ကြရာတွင် ၁၉၇၈ ခုနှစ်က တွေ့ရှိခဲ့ကြ သော ပုံတောင်ဂျီးယား (Pondaungia) မျိုးစိတ်မှာ အံ့သွားနှစ်ချောင်းစီသာ ပါဝင်သော အောက်မေးရိုးနောက်ပိုင်းများကိုသာ တွေ့ရှိရသေးသည်ဖြစ်၍ အဆင့်မြင့်လူတူပရိုင်းမိတ် ဟုတ်မဟုတ် မသေချာသေးပါ။ အမေရိကန် ပညာရှင်များကမူ ပုံတောင်ဂျီးယားသည် အဆင့်မြင့်လူတူပရိုင်းမိတ် ဖြစ်နိုင် ကြောင်း၊ သို့သော် ပိုမိုခိုင်လုံစေရန် မေးရိုး၏အရှေ့ပိုင်းကို တွေ့ရှိရန်လိုအပ် သေးကြောင်း ပြောပြကြသည်။ ၁၉၉၇ ခုနှစ် ဧပြီလအတွင်းက မြိုင်မြို့နယ်၊ ဗဟင်းကျေးရွာအနီးမှ တွေ့ရှိရသော အမ်ဖီပီသီးကပ် (Amphipithecus) မျိုးရင်းမှာမူ အောက်မေးရိုး ဘယ်ညာ အပြည့်အစုံတွေ့ရှိရသည်ဖြစ်၍ မေးရိုး၏ အရှေ့ပိုင်း အင်္ဂါရပ်များအရ အဆင့်မြင့်လူတူပရိုင်းမိတ် သေချာ သည်။ သို့သော် ကာတာရီပရိုင်းမိတ် မဟုတ်သေးပါ။ အကြံ ကာတာရီနီ (Precata-rrhini) ပရိုင်းမိတ် ဖြစ်သည်။ နှစ်သန်း (၄၀) ခန့် သက်တမ်း ကိုလည်း အမေရိကန် ပညာရှင်များက အတည်ပြုကြသည်။ မည်သို့ဆိုစေ အဆင့်မြင့် လူတူပရိုင်းမိတ် သေချာသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအပြင် အာရှတိုက်တစ်လွှားတွင်လည်း တွေ့ရှိခဲ့ရသည်။ ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်တွင် တရုတ်ပြည် အီအိုဆီမီးယား (Eosimia) တွေ့ရှိသည်။ နှစ်သန်းပေါင်း ၅၀ မှ ၄၅ ခန့်ရှိသည်။ ထို့နောက် ၁၉၉၅ ခုနှစ်တွင် သိုင်းနိုင်ငံ ဆီယာမီပီသီးကပ် (Siamopithecus) ကို ကျောက်မီးသွေးကြောမှ တွေ့ရ

မြန်မာ့မြေပေါ်မှ လူသားမျိုးနွယ်များရှာပုံတော်

နွယ်ငယ်

သွားတည်ဆောက်ထားပုံ

တင်ပဆုံပုံ

မျှင်ပင်မီ

မြေပေါ်နှင့်မြေအောက်များ

လူသား

ချင်ပင်မီနှင့် လူသားတို့ ခန္ဓာကိုယ်တည်ဆောက်ထားပုံ

www.burmeseclassic.com

အခန်း (၁၂)

လူတူလူဝံများ (သို့) လူသားဘဝသို့
တက်လှမ်းနေသူများ (Hominids)

ယနေ့ သက်ရှိထင်ရှားရှိကြသော ပရိုင်းမိတ်များတွင် လူနှင့်နီးကပ်
 သောသွင်ပြင်စရိုက်လက္ခဏာများကိုပိုင်ဆိုင်သောပရိုင်းမိတ်များမှာလူဝံများ
 ဝင် ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် လူဝံများဖြစ်ကြသော ချင်ပင်စီ၊ ဂေါ်ဇီလာ၊
 အော်ရန်အူတန်၊ မျောက်လွဲကျော်ခေါ် ဂစ်ဘွန်စသည်တို့မှ လူသည်
 တို့က်ရိုက်ဆင့်ကဲတိုးတက်လာခဲ့၍ လူသားဖြစ်လာခဲ့သလော။ သို့တည်း
 မဟုတ် အဆင့်မြင့်ပရိုင်းမိတ်တစ်မျိုးစီမှ လူဝံကတစ်လမ်း၊ လူသားက
 တစ်လမ်းစီခွဲထွက်ပြောင်းလဲ လာခဲ့ကြသလော။ စသည်မေးခွန်းပေါင်းများ
 စွာ လူသား၏စိတ်တွင် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပေသည်။ ယနေ့သက်ရှိ လူဝံများ
 သည် လူသားနှင့် အကြမ်းဖျင်းခန္ဓာ တည်ဆောက်ပုံသည် တူကြပေသည်။
 ဥပမာ ချင်ပင်စီ၏ ဦးနှောက်၊ ပခုံး၊ သွား၊ လက်မောင်း၊ လည်ချောင်း၊ လက်
 နှင့်ခြေတို့တွင် အတော်တူပေသည်။ ထိုသို့ အကြမ်းဖျင်းတူသော်လည်း
 တကယ်တမ်းမတူသည်ကိုတွေ့ရမည်။ လူနှင့် ချင်ပင်စီတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်
 ဖွဲ့စည်းပုံမတူသည်ကိုပင်ကြည့်လျှင် ဦးခေါင်း၊ လည်ပင်းရိုး၊ နံရိုး၊ လက်မောင်း
 ရိုး၊ လက်ချောင်းများ၊ ကျောရိုး၊ တင်ပဆုံရုံး၊ ပေါင်ရိုး၊ ခြေသလုံးရိုးနှင့်
 ခြေဖဝါးရိုးတို့ အရေအတွက်ပါဝင်ပုံတူကြသည်။ သို့သော် အသေးစိတ်
 အချက်များတွင် လုံးဝကွဲပြားခြားနားလာသည်ကို တွေ့ရပေသည်။

ချင်ပင်ဇီတွင် ခြေတံများက လက်တံများထက်တိုနေသည်။ သို့သော် လူတွင်မူ လက်တံများက ခြေတံထက် ပိုတိုနေသည်။ ထို့အတူ လူ၏ခြေမသည် ကျန်ခြေချောင်းကလေးများကို လက်မကဲ့သို့ ကန့်လန့်ဖြတ် တည်ရှိမနေပေ။ ချင်ပင်ဇီ၏ ခြေမသည် ကျန်ခြေချောင်းကလေးများကို ကန့်လန့်ဖြတ် အနေအထားတွင်တည်ရှိနိုင်သည်။ ချင်ပင်ဇီ၏ ကျောရိုးမကြီးသည် တဖြောင့်တည်း တည်ရှိနေချိန်တွင် လူ၏ကျောရိုးများသည် အင်္ဂလိပ်စာလုံး (S) ပုံသဏ္ဍာန် တည်ရှိနေပေသည်။ ကြီးမား၍ ရှေ့သို့ငေါထွက်နေသော မေးရိုးကို ချင်ပင်ဇီတွင် တွေ့ရသော်လည်း လူတွင် သေးငယ်သော မေးရိုးသာပါရှိသည်။ ထို့အတူ စွယ်သွားကြီး၍ ယင်းနှင့်ရှေ့သွားကြားတွင် ကွက်လပ်ကလေးရှိခြင်းကို ချင်ပင်ဇီတွင် တွေ့ရသော်လည်း လူတွင် သေးငယ်သော စွယ်သွားသာရှိ၍ ကွက်လပ်ကလေး မရှိပေ။ လူ၏မျက်ခုံးသည် မိုးမောက်ခြင်း မရှိပေ။ သို့သော် ချင်ပင်ဇီ၏ မျက်ခုံးကမူ သိသာထင်ရှားစွာ မိုးမောက်နေကြောင်း တွေ့ရသည်။ အဓိကခြားနားသော အရာမှာ လူ၏ဦးနှောက်က ချင်ပင်ဇီ၏ ဦးနှောက်အရွယ်အစားထက် (၃) ဆ ခန့် ကြီးနေခြင်းပင်တည်း။

ဤမျှ များပြားလှသော လက္ခဏာများ လူဝံနှင့်လူအကြား ကွဲပြားခြားနားမှုများ ရှိနေခြင်းကြောင့် လူဝံမှတစ်ဆင့် လူသား တိုက်ရိုက်ဆင်းသက်လာခဲ့ခြင်းတော့ မဟုတ်တန်ရာ။ လူဝံနှင့်လူကြားတွင် ကြားခံအဆင့်များ ရှိနိုင်သည်ဟူသော အတွေးများ ယနေ့လူသား၏ စူးစမ်းစိတ်တွင် ပေါ်လာခဲ့သည်။

၁၉၂၄ ခုနှစ်တွင် ဩစတြေးလျလူမျိုး မနုဿဗေဒပညာရှင် ပါမောက္ခ ရေမွန်ဒတ်က တောင်အာဖရိကနိုင်ငံ ကင်ဘာလီမြို့အနီးမှ ငယ်ရွယ်သော လူဝံ၏ဦးခေါင်းဟု ယူဆရသော ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းကို စတင်တွေ့ခဲ့ရသည်။ ထိုဦးခေါင်းကို ပါမောက္ခဒတ် တွေ့ရှိမှုသည် လူသား၏ သံသယတွေ့စွန်းကို အဖြေပေးခဲ့သည်။ လူသည် ချင်ပင်ဇီကဲ့သို့သော လူဝံများနှင့် အနီးကပ်ဆုံး

တူသူဟူသော အယူအဆသည် မမှန်တော့ကြောင်း စတင်သိရှိခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုဦးခေါင်းသည် ယနေ့ သက်ရှိလူဝံများ ထက် လူနှင့် ပို၍ နီးကပ်စွာတူနေကြသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။ မနုဿဗေဒပညာရှင် လူသားများ၏ စူးစမ်းလေ့လာမှုများ၏ ရလဒ်သည်ကား ယနေ့ သက်ရှိထင်ရှားရှိနေကြသော လူဝံများထက် လူနှင့်ပိုတူသော သက်ရှိများ ဤကမ္ဘာပေါ်တွင် ရှိခဲ့ဖူးသည်။ သို့သော် သူတို့ကား ယခုအခါတွင် ဤကမ္ဘာပေါ်မှ လုံးဝ ပျောက်ကွယ်ခဲ့သွားခဲ့ပြီဖြစ်ကြောင်း လူသားများ သိရှိလာခဲ့သည်။ အောက်မေးရိုးကြီးမားထူထဲခြင်း၊ နှာခေါင်းရိုး ပြားနေခြင်း၊ ဦးခေါင်းခွံအပေါ်ပိုင်းသည် လူဝံများကဲ့သို့ ခုံးမနေဘဲ ညီညာနေခြင်း စသော အချက်များကိုတွေ့ရသဖြင့် ယနေ့ သက်ရှိထင်ရှားရှိနေသော သာမန် လူဝံတို့နှင့် နှိုင်းစာခြင်းဖြင့် ဤသို့ဆိုလျှင် နောက်ထပ် လူဝံမျိုးနွယ်အသစ်လောဟု ထင်မှတ်စရာ ရှိပေသည်။

ပါမောက္ခရေမွန်ဒတ်သည် ပရိုင်းမိတ်များ ရုပ်သွင်လက္ခဏာကို အထူးစူးစူးရှရှု ဖြစ်ပေသည်။ ယနေ့တွေ့နေရသော သာမန်လူဝံမျိုးနွယ်များ မဖြစ်နိုင်ကြောင်း တစ်ခြားလက္ခဏာများကို တွေ့လာရသည်။ ယနေ့ သက်ရှိထင်ရှားရှိနေသော ချင်ပင်ဇီ၊ ဂေါ်ရီလာတို့၏ စွယ်သွားသည် ကြီး၍ ရှည်သော်လည်း သူတွေ့ရသော ပရိုင်းမိတ်၏ ဦးခေါင်းရှိစွယ်သွားသည် တိုနေသည်။ ထို့အပြင် စွယ်သွားနှင့် ရှေ့သွားကြားတွင် လူဝံများသည် ကွက်လပ်ကလေး ရှိတတ်သည်။ လူတွင် ထိုကွက်လပ် မရှိပေ။ ယခုတွေ့ရသော ဦးခေါင်းခွံ၏ သွားများသည် လူကဲ့သို့ ကွက်လပ်များမရှိပေ။ နောက်အံသွားများကလည်း လူ၏အံသွားများထက် အနည်းငယ်ကြီးနေသည်။ သို့သော် ကျန်သွားများ၏ ပုံသဏ္ဍာန်သည် လူ၏သွားပုံသဏ္ဍာန်နှင့် တူနေပေသည်။ အောက်မေးရိုးနှင့် ယနေ့သက်ရှိလူဝံများ၏ သွားများထက် တိုနေခြင်းကို ကြည့်ခြင်းဖြင့် ထိုပရိုင်းမိတ်သည် အစာကို လူများကဲ့သို့ ကြေညက်အောင် ဝါးစားတတ်ကြောင်း ပါမောက္ခဒတ်က ကောက်ချက်ချခဲ့သည်။

ယနေ့ သက်ရှိထင်ရှားရှိနေသော လူဝံများတွင် ရှည်လျားသောစွယ်သွားများ ရှိနေခြင်းကြောင့် ကြေညက်အောင် မဝါးနိုင်ပေ။ ထိုရှည်နေသော စွယ်သွားများက အပေါ်နှင့်အောက်သွား နှစ်ခုကြားတွင် ခံနေ၍ ကြေညက်အောင် မဝါးစားနိုင်ပေ။ သွားများ၏တည်ဆောက်ထားပုံမှာလည်း လူဝံများကဲ့သို့ အင်္ဂလိပ်စာလုံး (U) ပုံသဏ္ဍာန် မရှိပေ။ လူများကဲ့သို့ ပစောက်အက္ခရာ (v) ပုံသဏ္ဍာန် ရှိနေသဖြင့် ယနေ့သက်ရှိလူဝံများထက် လူဘက်သို့ ပို၍နီးစပ်လာပြီး အဆင့်မြင့်လာကြောင်း တွေ့ရပေသည်။

ဦးနှောက်အရွယ်အစားမှာမူ ၅၂၀ စီစီသာရှိသဖြင့် ယနေ့ သက်ရှိထင်ရှားရှိနေသော ဂေါ်ရီလာလူဝံ၏ ဦးနှောက်အရွယ်အစားနှင့် အတူတူပင် ဖြစ်သည်။ ကိုယ်ခန္ဓာအရွယ်အစားမှာမူ ဂေါ်ရီလာထက် သေးငယ်သည်ဟု ယူဆရသည်။ ထို့ကြောင့် ကိုယ်ခန္ဓာအရွယ်ကိုမှီ၍ ဦးနှောက်အရွယ်အစား ကြီးမားမှုကို ဂေါ်ရီလာထက် နှိုင်းယှဉ်သော ပါမောက္ခ ဒတ် တွေ့ရှိရသော ပရိုင်းမိတ်က ပိုကြီးနေသည်။ ထို့ကြောင့် ဦးနှောက်ဖွံ့ဖြိုးမှုမှာ ဂေါ်ရီလာထက် သာနိုင်ပေသည်။

ယနေ့ သက်ရှိထင်ရှားရှိ၍ ကိုယ်ခန္ဓာအကြီးမားဆုံး လူဝံများထက် လူနှင့် ပိုမိုနီးကပ်စွာ တူကြသော အဆင့်မြင့်ပရိုင်းမိတ်များ (Hominids) ကို အောစထရောလိုပီသီးကပ် (Australopithecus) ဟု ပါမောက္ခ ရေမွန် ဒတ်က အမည်ပေးလိုက်လေသည်။ “တောင်ပိုင်လူဝံ” ဟု အဓိပ္ပာယ် ရပေသည်။

ပါမောက္ခ ဒတ်၏ နောက်ပိုင်းတွင် အာဖရိကတောင်ပိုင်းတွင်သာမက အရှေ့ပိုင်းတွင်ပါ အလားတူ ပရိုင်းမိတ်များကို တူးဖော်ရရှိခဲ့သည်။ ကိုယ်ခန္ဓာနှင့် သွားများ၏ အရွယ်အစားတို့ အနည်းငယ် ကွာခြားသည်မှလွဲ၍ အားလုံးသည် ပါမောက္ခ ဒတ် တွေ့ရှိသော ပရိုင်းမိတ်၏ အမျိုးအနွယ်များသာ ဖြစ်ပေသည်။ ယနေ့ထက်ထိ လူသားများတူးဖော်ရရှိထားသော အော်စထရောလိုပီသီးကပ် အမျိုးအစားပေါင်း (၅) မျိုးကို တွေ့ရှိရလေသည်။ ယင်းတို့မှာ . . .

(၁) ရာမီးဒတ် (Ramidus)

ရာမီးဒတ်ကို အမေရိကန်နိုင်ငံ ကယ်လီဖိုးနီးယားတက္ကသိုလ်မှ ပညာရှင် (White) ဦးဆောင်သောအဖွဲ့မှ တွေ့ရှိခဲ့သည် ဝိုက်သည် “လူစီ” ကို ဂျီဟန်ဆင် တွေ့စဉ်က အဖွဲ့ဝင်အဖြစ်လိုက်ပါခဲ့သည်။ သူနှင့်အတူ အီသီယိုပီးယားမှ မနုဿဗေဒပညာရှင် အက်ဖော (Asfew) ၊ ဂျပန်နိုင်ငံ (တိုကျိုတက္ကသိုလ်) မှ ပညာရှင် စုဝါ (Suwa) တို့ ပါဝင်သည်။ ၁၉၉၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် ရာမီးဒတ်၏ ပထမဦးဆုံး ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းကို ဂျပန်ပညာရှင် စုဝါက ရှာဖွေတွေ့ရှိခဲ့သည်။ တွေ့ရှိခဲ့သော ထိုပရိုင်းမိတ်၏ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းတွင် သွား၊ ဦးခေါင်းခွံ၊ ကလေး တစ်ယောက်၏ အောက်မေးရိုး အပိုင်းအစတစ်ခုနှင့် ပြည့်စုံသော လက်ဝဲလက်မောင်းရိုးတို့ ပါဝင်သည်။ သက်တမ်း ၄၄ သန်းခန့်ရှိပြီးဟု ခန့်မှန်းထားကြသည်။ ထိုကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းများကို ယခုအခါ အက်ဒစ်အဘာဘာမြို့ရှိ အီသီယိုပီးယား အမျိုးသားယဉ်ကျေးမှုပြတိုက်တွင် သိမ်းဆည်းထားရှိသည်။

ရာမီးဒတ်သည် အရွယ်ရောက်ခဲ့ပါက ကိုယ်အလေးချိန် ၆၅ ပေါင်ခန့် ရှိ၍ လေးပေခန့် မြင့်ပေမည်ဟု ခန့်မှန်းကြသည်။ သက်တမ်းအားဖြင့် ၄.၄ သန်းခန့်ရှိပြီးဖြစ်သည်။ ရာမီးဒတ် (ramidus) ဟူသည်မှာ ထိုဒေသတွင် နေထိုင်ကြသော အီသီယိုပီးယားနိုင်ငံ တိုင်းရင်းသားတစ်မျိုးဖြစ်သော အေဖာ (Afar) လူမျိုးတို့၏ စကားဖြစ်၍ “မူလအစ” ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ အေဖာလူမျိုးတို့ နေထိုင်သည့်ဒေသတွင် စတင်တွေ့ရှိခဲ့သည်ကို အမှတ်ရစေရန် ရည်ရွယ်၍ သုတေသီများက ထိုအမည်ကို ပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အီသီယိုပီးယားနိုင်ငံ မြို့တော်အက်ဒစ်အဘာဘာမြို့၏ အရှေ့မြောက်ဘက် မိုင် (၈၀) ခန့်အကွာအရ မစ်ရွာငယ်အနီးတွင် ထိုကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းကို တွေ့ရှိခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ထို ရာမီးဒတ်တွေ့ရှိရာနေရာကို လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၂၀ ခန့်က “လူစီ” ဟု ချစ်စနိုး အမည်ပေးထားသော ကျော်ကြားသည့် အရိုးစု အစိတ်အပိုင်း တွေ့ရှိခဲ့သည်။ ဟတ်ဒါဒေသ၏ တောင်ဘက်

၄၆ မိုင်ခန့် အကွာတွင် တည်ရှိသည်။ လူစီ၏ အမည်ရင်းမှာ “အေဖာနင်စစ်” ဖြစ်သည်။ အေဖာနင်စစ် (သို့) လူစီနှင့် ကွာခြားချက်မှာ ရာမီးဒတ်တွင် ငယ်သော ရှေ့အံသွားနှင့် နောက်အံသွား ရှိခြင်း၊ လူစီထက် ပိုကြီးသော သွားအစွယ်ရှိခြင်း၊ သွားများတွင် ပါးလွှာသောအပေါ်ယံကြောလွှာများရှိခြင်း လူစီထက်စာလျှင် ပို၍ ရှေးကျသော ဦးခေါင်းခွံ၏ အခြေရှိခြင်းနှင့် ချန်ပန်စီ ကဲ့သို့ ယာယီရှေ့အံသွား ရှိခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။ ထိုသော ဦးခေါင်း အခြေရှိခြင်း လူနှင့်အနီးကပ်တူသူများ (hominid) ကဲ့သို့ သွားစွယ်နှင့် တံတောင်ဆစ် ရှိခြင်းတို့ကြောင့် ရာမီးဒတ်သည် လူဝံအမျိုးနွယ်မှ လုံးဝ ခွဲထွက်နေပြီ ဖြစ်သည်။ ရာမီးဒတ်သည် ရှေးဦး လူသား (Homo) စတင်ဖြစ်ပေါ်ရန် ဦးတည် လျှောက်လှမ်းနေပြီဖြစ်သည်။

အမေရိကန် နယူးမက္ကဆီကိုပြည်နယ်ရှိ လော့စ်အားလမို အမျိုးသား သုတေသနဌာနမှ သုတေသီများက ရာမီးဒတ်သည် သစ်တောကြီးများထဲ တွင် နေထိုင်သည်ဟု ယူဆကြသည်။ ထိုအယူအဆ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းမှာ ရာမီးဒတ်၏ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းနှင့်အတူ သက်တမ်းတူသော သစ်တော နေမျောက်များ၊ သမင်၊ ကြံ၊ ဆင်များ၊ ငှက်၊ လင်းနို့၊ ရှဉ့် နှင့် ဝက်ဝံကြီး တို့၏ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းများကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ လေ့လာပြီးမှ ထွက်ပေါ် လာခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ဤအထောက်အထားများကြောင့် အီသီယိုးပီးယား ဒေသတွင် တစ်ချိန်က ရေလွှမ်းမိုးသည့် မြေနိမ့်လွင်ပြင် သစ်တောကြီးများ ဖုံးလွှမ်းနေခဲ့သည်ဟု သုတေသီများက ယူဆကြသည်။

သက်ရှိသတ္တဝါများ၏ နှီးနွယ်ပုံကို လေ့လာရာတွင် ခန္ဓာကိုယ်၏ ပြင်ပရုပ်သွင်သာမက ခန္ဓာကိုယ်ကို တည်ဆောက်ထားသော ဆဲလ်များ အတွင်းရှိ မော်လီကျူးများအထိ လေ့လာကြသည်။ ထိုမော်လီကျူးအဆင့် အထိ အသေးစိတ်လေ့လာသော ပညာရှင်များ၏ အဆိုအရ ရာမီးဒတ်မှ နေ၍ ယနေ့ သက်ရှိထင်ရှားရှိနေကြသော အာဖရိကမှ လူဝံများဖြစ်ကြ သည့် ချင်ပင်စီနှင့် ဂေါ်ရီလာတို့ ဆင်းသက်လာခဲ့သည်။ ထိုသို့ ရာမီးဒတ် သည်လည်း လူ၏ ဘိုးဘေးဘီဘင် ဖြစ်နိုင်ပေသည်။

(၂) အင်နာမင်းစစ် (Anamensis)

၁၉၇၄ ခုနှစ်တွင် ကင်ညာနိုင်ငံရှိ တာကားနားရေအိုင်အနီးတွင် ကမ္ဘာကျော် မနုဿဗေဒပညာရှင် မိသားစုဖြစ်ကြသော လီကီးမိသားစု (Leakey family) မှ မိခင်ဖြစ်သူက အင်နာမင်းစစ်၏ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းကို စတင်တွေ့ရှိခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ထိုမိသားစုတွင် ဖခင် လူးဝစ် (Lewis)၊ မိခင် မေရီ (Mary) နှင့် ၎င်းတို့၏ သားဖြစ်သူ ရစ်ချတ် (Richard) တို့ သုံးဦးစလုံးပင် ထင်ရှားသော မနုဿဗေဒပညာရှင်များ ဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းတို့မှာ ရှေးကျသော ပရိုင်းမိတ်၏ အပေါ် မေးရိုးတစ်ဝက်ကို စတင်တွေ့ရှိခဲ့သည်။ ကျန်သော အပေါ် မေးရိုးတစ်ဝက်ကို တစ်ပတ်အတွင်း၌ပင် အနည်ကျ ကျောက်တုံးများထဲမှ ရရှိခဲ့သည်။ မတ်မတ်လမ်းလျှောက်နိုင်အောင် ပြုပြင်ထားတဲ့ ညိုသန့်ကျည်းအဖိုးသိက္ခာတို့ ချန်ပန်ဇီရဲ့ မေးရိုးနဲ့ မေရီတို့ ရှာဖွေရရှိသော ပရိုင်းမိတ်၏ မေးရိုးတို့နဲ့ ဆင်တူသည့်အတွက် ဒီ မေးရိုးပိုင်ရှင်ဟာ ယခုခေတ် လူသားကဲ့သို့ မြေပြင်နှင့် ကိုယ်ခန္ဓာကို ထောင်မှန်ကျအောင်ထောင်၍ မတ်မတ်လမ်းလျှောက်နိုင်လိမ့်မည်ဟု ယူဆရသည်။ တွေ့ရှိခဲ့သမျှသော ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းများတွင် ယခု သူမတို့ တွေ့ရှိသော ပရိုင်းမိတ် ၏ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းသည် လူသားအစများ၏ ရှေးအကျဆုံး ဖြစ်နိုင်သည်။

လီကီး၏ လူ့အမျိုးအနွယ်အစ ရှာဖွေရေးအဖွဲ့သည် အရိုးစုပေါင်း ၂၁ ခုကို တွေ့ရှိခဲ့သည်။ ၎င်းအရိုးများ လွန်ခဲ့သော နှစ်သန်းပေါင်း ၃.၉ - ၄.၂ ထိ အသက်ရှင်တည်ရှိခဲ့သော သတ္တဝါတို့၏ အရိုးများဖြစ်သည်။ အင်နာမင်းစစ်သည် လူနှင့် ပို၍တူသည်။ လူစီနှင့် မတူညီပေ။ ရာမီးဒတ်ထက်စာလျှင် ၎င်းသည် လူစီနှင့် ပို၍တူသည်။ အပေါ် မေးရိုးပုံသဏ္ဍာန်၊ စွယ်သွားကြီးမားမှု၊ နားပေါက်သေးခြင်း တို့သည် ချန်ပန်ဇီနှင့်တူသော်လည်း ၎င်းသတ္တဝါသည် အံသွားကျယ်ခြင်း၊ သွားများ၏ အပေါ်ယံ ကြွေလွှာထူခြင်း တို့သည် လူစုများထက် လူသား အဆင့်မြင့်ပြီး အစောဆုံး လူသားဟုလင် ဆိုနိုင်သည်။ ရာမီးဒတ်နှင့် မတူသောအချက်မှာ ခြေနှစ်ချောင်းဖြင့် လမ်းလျှောက်နိုင်ခြင်း

ဖြစ်သည်။ အင်နားမစ်၏ ခြေသလုံးရှိ ခြေဖျံရိုးသည် ယခု လူသားထက် ပိုကြီးသည်။ သို့သော် ကြွက်သားကို ထောက်ကန်ပေးရန် လုံလောက်တဲ့ သန်စွမ်းမှုမရှိပေ။ လူဝံတစ်ကောင်ဟာ သူ့ရဲ့ လက်ချောင်းတွေကို လက်မ ကဲ့သို့ အသုံးပြုနိုင်သည်။ ၎င်း၏ ညှိသကျည်း အစွန်း နှစ်ဘက်လုံးသည် ထူထဲသန်မာသည့်အတွက် ကိုယ်အလေးချိန်ကို မတ်မတ်ပြုလျှက် ဖျတ်လတ်စွာ လှုပ်ရှားနိုင်သည်။ ဤအကြောင်းအရာများကြောင့် ယခုတွေ့သော အင်နားမစ်သည် ရာမီးဒတ်နှင့် အောဖာရင်းဝစ်တို့၏ ကြားအဆင့်တွင် ရှိသေးသော ပရိုင်းမိတ်ဖြစ်ပါသည်။

(၃) အောဖာရင်းစစ် (Afarensis)

၁၉၇၄ ခုနှစ်တွင် ရှာဖွေတွေ့ရှိခဲ့သော “လူစီ” ၏ အရိုးစုများသည် ၄၀ % ခန့် ပြည့်စုံသည်။ လူနှင့် နီးကပ်စွာ တူသတ္တဝါများ (Hominid) ၏ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းများတွင် ဤကဲ့သို့ ပြည့်စုံသော ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းကို ရရှိသည်မှာ အလွန်ရှားပါးလှသည်။ နောက်တစ်နှစ်တွင် ယင်းဒေသ တစ်ခုတည်းမှပင် အရိုးအမြောက်အများကို စုဆောင်းနိုင်ခဲ့သည်။ ရှာဖွေမှုများကို ကလဲမီးလန်း အမျိုးသားသမိုင်းပြတိုက်မှ ပညာရှင် ဂျီဟန်ဆင် (Johanson) နှင့် အဖွဲ့က ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် မေရီလီကီနှင့်အဖွဲ့ကလည်း တန်ကနီးယားနိုင်ငံမှ အောဝါရင်းစစ် အမျိုးအစား ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းကို ထပ်မံ တွေ့ရှိခဲ့ရပေသည်။

ဂျီဟန်ဆင်သည် ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းများကို လေ့လာနေစဉ် ဘီတဲလ်အဖွဲ့၏ သီချင်းဖြစ်သော “ကောင်းကင်ပြာထဲက စိန်ပွင့်တွေနဲ့လူစီ” သီချင်းကို ဖွင့်ထားသဖြင့် ထိုကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းကို “လူစီ” ဟု လှူဒါန်း အမည်ပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ လူစီသည် အရပ် ၁ မီတာ (၃ ပေကျော်ကျော်) ခန့် မြင့်၍ မတ်မတ်လမ်းလျှောက်သည်။ ဂျီဟန်ဆင်က ဤကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းများကို တွေ့ရှိခဲ့ရာ ဒေသဖြစ်သည့် အီသီယိုးပီးယား၏ အာဖာဒေသကို

အစွဲပြု၍ “အေဖာရင်းစစ်” ဟု တရားဝင်အမည်ပေးခဲ့လေသည်။ လူစီတွင် လူနှင့် လူဝံတို့၏ လက္ခဏာများ ရောပါနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဦးခေါင်း ခွံသည် လူဝံနှင့်တူသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မျက်ခုံးရိုးထူထဲမောက် နေခြင်းနှင့် ဦးနှောက်အရွယ်အစား ၄၅၀ စီစီသာ ရှိသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထိုဦးနှောက်အရွယ်အစားသည် ချင်ပင်ဇီအရွယ်ထက် အနည်းငယ် ကြီးနေသည်။ ချင်ပင်ဇီတွင် ၄၀၀ စီစီအရွယ်သာရှိသည်။ လူတွင် ပျမ်းမျှ ဦးနှောက်အရွယ်အစား ၁၄၀၀ စီစီ ရှိသဖြင့် လူဦးနှောက်၏ ၃ ပုံ ၁ ပုံခန့်သာ ရှိပေသည်။ အောက်မေးရိုးနှင့် သွား တည်ဆောက်ထားပုံမှာလည်း ချင်ပင်ဇီ ကဲ့သို့ အင်္ဂလိပ်စာလုံး ယူ (U) ပုံသဏ္ဍာန် ရှိနေသည်။ လူကဲ့သို့ ပစောက် (၁) ပုံသဏ္ဍာန် မရှိပေ။

လူစီ၏ လက်တံနှင့် ပခုံးတို့ တည်ဆောက်ထားပုံအရ သစ်ပင်ကို တွဲလျှားခိုနိုင်သည့်အတွက် လူဝံနှင့်ဆင်သည်။ သို့သော် လက်ဖဝါးများက လူနှင့် တူသည်။ လက်ချောင်းများက လူကဲ့သို့တို့ပြီး လူဝံကဲ့သို့ မရှည်ပေ။ တင်ပဆုံရိုးတည်ဆောက်ထားပုံမှာတော့ လူဝံများနှင့် လုံးဝ ကွဲပြားသွား သည်။ သူ၏ တင်ပဆုံရိုးသည် လူများကဲ့သို့ ခြေနှစ်ချောင်းဖြင့် လမ်းလျှောက် ရန်နှင့် လူဝံများကဲ့သို့ သစ်ပင်ပေါ်တွင် နေထိုင်နိုင်ရန် တွဲလျှားခိုနိုင်ရန် အထူး ပြုလုပ်ထားသည်။

လူ၏ တင်ပဆုံရိုးသည် ခြေနှစ်ချောင်းဖြင့် လမ်းလျှောက်နိုင်အောင် တည်ဆောက်ထားသကဲ့သို့ “လူစီ” ၏ တင်ပဆုံရိုးကလည်း လူကဲ့သို့ တည်ဆောက်ထားသဖြင့် “လူစီ” သည် ခြေနှစ်ချောင်းဖြင့် ကောင်းစွာ လမ်းလျှောက်တတ်ခဲ့ပြီဟု ယူဆရသည်။ သူ၏ ခြေချောင်းများနှင့် လက်ချောင်းများသည် တစ်ခြား ပရိုင်းမိတ်များကဲ့သို့ သစ်ကိုင်းကို ဆုပ်ကိုင် နိုင်ခြင်း၊ လွှဲခိုနိုင်ခြင်း ရှိသေးကြောင်း သိရသည်။ “လူစီ” ဟိုးနွယ်များ (အေဖာရင်းစစ်) လမ်းလျှောက်နိုင်ကြောင်းကို မေရီလီကီ၏ တွေ့ရှိချက်က ထောက်ခံခဲ့သည်။ မေရီလီကီသည် တန်ကနီးယားနိုင်ငံ မလတိုလီ (Laetoli)

လူတူလူဝံများ (သို့) လူသားဘဝသို့ တက်လှမ်းနေသူများ ၁၁၁

အရပ်တွင် ခြေနှစ်ချောင်းဖြင့် လမ်းလျှောက်သွားခဲ့သော ခြေရာကျောက်ဖြစ် ရုပ်ကြွင်းများကို တွေ့ရှိခဲ့သည်။ ထိုခြေရာများသည် လူစီ၏ မျိုးနွယ်များ (အေဖာရင်းစစ်) ၏ ခြေရာဖြစ်ကြောင်း သိရှိခဲ့ရသည်။

ထို့အပြင် လူစီသည် ၃.၅ ပေမှ ၄.၅ ပေ အထိ အရပ်မြင့်ပြီး ပေါင် ၄၀ မှ ၅၀ အတွင်း ကိုယ်ခန္ဓာအလေးချိန်ရှိသည်။ လူစီသည် အမဲလိုက်ခဲ့သည် (သို့) အသား စားကြွင်းစားကျန်စားသော သတ္တဝါလားဟူသော အထောက်အထား မတွေ့ရပေ။ ထို့အတူ လက်နက်ကိရိယာများကို ပြုပြင်သုံးစွဲခဲ့သည် ဟူသော အထောက်အထားလည်း မတွေ့ရသေးပေ။

အားလုံးကိုခြုံကြည့်လျှင် “လူစီ” ၏ မျိုးနွယ်စုများသည် လူဝံများထက် လူနှင့် ပိုမိုနီးစပ်တူသော လက္ခဏာများကို ပိုင်ဆိုင်ကြသည်ဟု မနုဿဗေဒ ပညာရှင်များက လက်ခံထားကြသည်။

ထို့ကြောင့် ဂျီဟန်ဆင်က ရှေးဦးလူသားများ (Homo) ဖြစ်သော ဟာဗေးလစ်လူသားနှင့် အီရေးတပ်လူသားနှစ်မျိုးစလုံးသည် “လူစီ” မျိုးနွယ် စုများမှတစ်ဆင့် ဆင်းသက်လာသည်ဟု ယုံကြည်သည်။

(၄) အာဖရိကနပ်စ် (Africanus)

ဩစတြေးလျနိုင်ငံသား မနုဿဗေဒပါမောက္ခ ရေမွန်ဒတ်က ၁၉၂၄ ခုနှစ်တွင် တွေ့ရှိခဲ့သည်အတွက် အစောဆုံး သိရှိရသော လူနှင့် နီးကပ်စွာ တူသည့် ပရိုင်းမိတ်တွဲဖြစ်သည်။ အာဖရိကနပ်စ်သည် အသက် ၅ နှစ်ခန့်ရှိ ငယ်ရွယ်သော လူဝံကဲ့သို့ သတ္တဝါ၏ မပြည့်စုံသော ဦးခေါင်းခွံ ဖြစ်သည်။ ဦးခေါင်းခွံ၊ သွားတည်ဆောက်ပုံနှင့် အခြားသော လက္ခဏာများက ယင်းသည် အစောဆုံး လူသားနှင့် အတော်ကလေး နီးနွယ်မှုရှိသည်ဟု ယူဆ ရသည်။ နောက်ထပ်ရှာဖွေတွေ့ရှိသော ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းများတွင် လူသားနှင့်တူသည့် မေးရိုးနှင့် ဦးခေါင်းခွံ၊ လက်မောင်းရိုးတို့အပြင် ခြေထောက်နှင့် ခြေချောင်းရိုး အပိုင်းအစတို့ ပါဝင်သည်။

အာဖရိကနပ်စ်သည် ခြေနှစ်ချောင်းဖြင့် ထမ်းလျှောက်နိုင်သူဖြစ်ပြီး အမြင့် ၅ ပေထက် မကျော်ပေ။ အကြမ်းအားဖြင့် မတ်မတ်ရပ်နိုင်ပုံရသည်။ သူ့တွင် လှုပ်ရှားတူသော ဦးခေါင်းရှိုသော်လည်း သန်စွမ်းသည့် မေးရိုးများနှင့် သွားများရှိခြင်းက ကျွန်ုပ်တို့လူသားနှင့် အတော်ဆင်တူသည်။ လူ၏ မျက်နှာပေါက်နှင့် ဆင်သည်။ ဦးနှောက်အရွယ်အစားမှာ ၄၅၀ မှ ၅၀၀ စီမီအတွင်း ရှိနေပေသည်။ ယင်း ဦးနှောက်သည် ယနေ့ သက်ရှိထင်ရှား လှုပ်ရှားသည့် ဂေါ်ရီလာကြီးရဲ့ ဦးနှောက်ထက် အတော်အတန် ငယ်နေသေးသည်။ အာဖရိကနပ်စ်သည် အစာစားသည်အချိန်၊ အိပ်စက်ချိန်နှင့် ရန်သူများ၏ အန္တရာယ်ကို ပုန်းကွယ်ရန်အတွက် သစ်ပင်ပေါ်တွင်နေသေးကြောင်း တွေ့ရသည်။ အစာများကို ညက်ညက်ဝါးစားနိုင်ရန် လိုအပ်သော သွားများ ဆေးနှင့် ကြွက်သားများဖြင့် တည်ဆောက်ထားသည်။ ထိုအချက်များသည် လူနှင့် ပိုတူသည်။

(၅) ရိုဘတ်စတပ် (Robustus)

ရိုဘတ်စတပ်ကို ၁၉၅၉ ခုနှစ်တွင် ဖခင်ဖြစ်သူ လူးဝစ်လီကီက ရှာဖွေတွေ့ရှိခဲ့သည်။ အာဖရိက အရှေ့ပိုင်း တန်ဇန်နီးယားနိုင်ငံရှိ အိုဒူမိုဝ်ဂျောဒေသမှ စုဆောင်းရရှိခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤရှေးကျသည့် လူသားကို “အခွံမာအသီးများ ခွဲစားသူ” “Nut cracker Man” ဟုခေါ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သူတို့တွင် ပုံမှန်မဟုတ်ဘဲ ကြီးနေသော သွားများ၊ မေးရိုးများ ရှိသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။ သာမန်ထွားကြိုင်းသော ကိုယ်ခန္ဓာကိုယ်ကို ပိုင်ဆိုင်ကြသဖြင့် ရိုဘတ်စတပ် ဟူသော အမည်ကို ပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ရိုဘတ်စတပ် လူသားသည် အမျိုးမျိုးသော ကျောက်လက်နက်ကိရိယာများကို အသုံးပြုရန်နှင့် ပြုလုပ်နိုင်ရန် လုံလောက်သော အသိဉာဏ်ရှိသည်။ ကိရိယာအကြမ်းထည်များနှင့်အတူ ကျောက်တူတစ်ခုနှင့် ကိရိယာများ ပြုလုပ်ရာမှ စွန့်ပစ်ထားသည် များစွာသော ကျောက်ချင်းများကို တွေ့ရသည်။

ထိုအကြောင်းအကျွန်ကျောက်ချပ်များနှင့်အတူ ပြည်စုံသော ဦးခေါင်းခွံ တစ်ခုကိုပါ တွေ့ရှိရသည်။ အသက် ၁၈ နှစ်ခန့် အမျိုးသားတစ်ယောက်၏ ဦးခေါင်းခွံဟု ယုံကြည်ရသည်။ သူသည် ရှည်လျားသော မျက်နှာရှိပြီး အလွန် ကျဉ်းသော နဖူးရှိခြင်းသည် ထောင်မတ်၍ ရပ်နိုင်ခဲ့သည်ကို ဖော်ပြနေသည်။ သူ၏ အံသွားမှာ ကြီးနေသည်ကလွဲ၍ လူ၏ သွားကဲ့သို့ တိကျစွာရှိသည်။ ရိုဘတ်စတပ်၏ ဦးခေါင်းခွံသည် ဖား၊ ကြွက်၊ ဝက်ငယ်နှင့် အာဖရိက သမင် တို့၏ အရိုးတို့နှင့်အတူ တွေ့ရသည်။ သတ္တဝါငယ်များ၏ အကြွင်းအကျန် တို့ကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် အရှေ့အာဖရိက လူမျိုးနွယ်တို့သည် သတ္တဝါငယ် များကိုသာလျှင် သတ်စားနိုင်ပြီး အဓိကအားဖြင့် အသီးအရွက်များကို ပို၍ စားကြသည်။ ဤယူဆချက်ကို ထပ်မံဖြည့်စွက်ပေးသောအချက်မှာ ၎င်းတို့၏ သွား တည်ဆောက်ပုံမှာ ကြမ်းတမ်းသော အရွက်အသီးများကို စားသည်ဟု ညွှန်ပြနေသည်။

နောက်ဆုံးပေါ်နည်း ရေဒီယိုသတ္တိကြွသက်တမ်း သတ်မှတ်နည်း အားဖြင့် ရရှိသော အချက်အလက်များအရ ရိုဗတ်စတပ်၏ သက်တမ်းကို လွန်ခဲ့သော နှစ်သန်းပေါင်း ၁.၇၅ ဟု ခန့်မှန်းထားသည်။

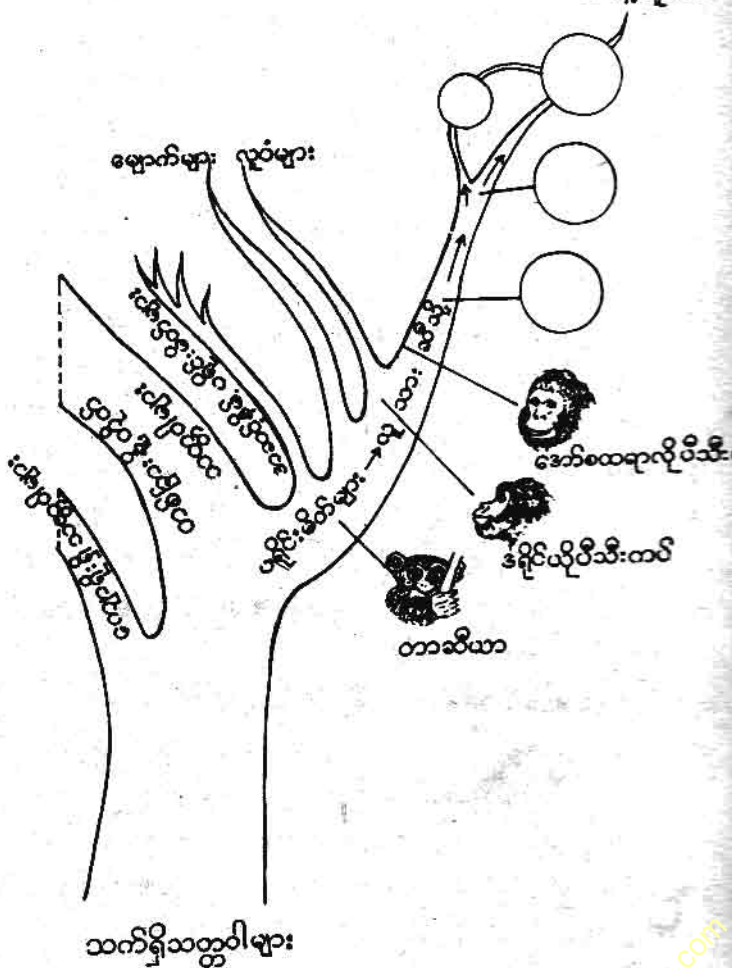
ရိုဘတ်စတပ်သည် လူသားအဖြစ် ဆက်လက် ချီတက်ရာ လမ်းကြောင်း တွင် ပါဝင်ခြင်းမရှိတော့ဘဲ ရပ်တန့်သွားသည့် သတ္တဝါများ ဖြစ်ပေသည်။

(၆) ဘွိုင်ဆိုင်: (Boisei)

ဘွိုင်ဆိုင်၏သက်တမ်းသည် လွန်ခဲ့သော နှစ် ၂.၅ သန်းမှ ၂.၀ သန်း ခန့် ရှိမည်ဟု ခန့်မှန်းကြသည်။ ၎င်းသက်တမ်းသည် ရိုဗတ်စတပ် ပေါ်ပေါက် ခဲ့သော သက်တမ်းနှင့် ခေတ်ပြိုင်ဖြစ်သည်။ ဘွိုင်ဆိုင်နှင့် ရိုဗတ်စတပ်တို့ သည် အာဖရိကနပ်စ်မှ ဆင်းသက်လာသည့် အမျိုးမျိုး ဖြစ်ကြသည်။ ဘွိုင်ဆိုင်ကို အာဖရိကအရှေ့ပိုင်းမှပင် ဖခင်လီကီက တွေ့ရှိခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေ သည်။ သူ၏ သုတေသနခရီးစဉ်အတွက် ဘွိုင်ဆိုင် (Boisei) ဆိုသူက

ငွေကြေးထောက်ပံ့ခဲ့သည်။ သူ့အား ဂုဏ်ပြုသဖြင့် ထိုအမည်ကို ပေးခဲ့သည်
မှာ ပညာရှင်များ၏ လက်ခံထားချက်အရ ဘွိုင်ဆိုင်နှင့် ရိုဗတ်စတပ်တို့သည်
လူသားအဖြစ် ဆင့်ကဲ တိုးတက်ရေးလမ်းကြောင်းပေါ်တွင် မရှိကြပေ။
ဆိုလိုသည်မှာ သူတို့မှထပ်ဆင့်၍ လူနှင့် နီးစပ်သူများရော၊ လူသားပါ ထပ်မံ
မဆင်းသက်လာခြင်း မရှိကြပေ။

ယနေ့လူသား

အခန်း (၁၃)

ရှေးဦးလူသားများ

ယနေ့ သက်ရှိထင်ရှားရှိနေသော မိမိတို့ လူသားနှင့် ချင်ပင်ဇီကဲ့သို့ လူဝံများအကြားတွင် မိမိတို့ လူနှင့် ပိုမိုနီးကပ်စွာတူသော ပရိုင်းမိတ် (Australopithecus) များရှိခဲ့ကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိခဲ့သည်။ ထိုပရိုင်းမိတ် များသည်ကား ယနေ့ကမ္ဘာကြီးတွင် သက်ရှိထင်ရှား မရှိတော့ပေ။ သက်ရှိ ထင်ရှား မရှိသော်လည်း မိမိတို့လူသားနှင့် အလွန်နီးကပ်စွာတူသဖြင့် လူသားသည် ထိုပရိုင်းမိတ်များမှ အသက်ရှင်ကျန်၍ ဆင်းသက်လာရမည်ဟု လူသား၏ စူးစမ်းလိုစိတ်က တွေးမိပြန်သည်။ ဤသို့ဆိုလျှင် ယနေ့သိရှိပြီး သော မိမိတို့လူသားနှင့် နီးကပ်စွာတူသည့် ပရိုင်းမိတ် (Australopithecus) ၅ မျိုးအနက် မည်သည့်အမျိုးမှစတင်၍ လူသား ခွဲထွက်ခဲ့ပေသနည်း။ ထိုစတင်ခွဲထွက်ခဲ့သော လူသား (Homo) သည် မည်သူနည်း။ စသော မေးခွန်းများသည် အမြဲတမ်း စူးစမ်းတတ်သော ယနေ့လူသား၏ စိတ်တွင် ထပ်မံပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။ မေးခွန်း၏အဖြေကို သိရှိနိုင်ရန် ယနေ့ မနု သမဗေဒပညာရှင်ဟူသော လူသားတစ်စုက ရှာဖွေကြပြန်သည်။ ထိုအတွက် အထင်ရှားဆုံး ပညာရှင်ဖြစ်သော အင်္ဂလိပ်လူမျိုး လူးဝစ်လီကီက မေးခွန်း၏ အဖြေကို တိကျစွာ ဖြေဆိုနိုင်ခဲ့သည်။

www.burmeseclassic.com

(၁) ကိရိယာများ စတင်ပြုလုပ်သုံးစွဲသူလူသား (ဟာဗေးလစ်လူသား) (Homo habilis)

လူ့ဝစ်လီကီနှင့်အဖွဲ့က အာဖရိက အရှေ့ပိုင်း တန်ဇန်နီးယားနိုင်ငံ အိုဒူဗိုင်းဂျော့ ဒေသမှ အစောဆုံး ရှေးဦးလူသား၏ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းကို တူးဖော်ရရှိခဲ့သည်။ သူ၏သား ရစ်ချတ်နှင့် အဖွဲ့ကလည်း ကင်ညာနိုင်ငံ အရှေ့ တာကာနားဒေသမှ ထပ်မံတူးဖော်ရရှိခဲ့သည်။ လူ့အဖြစ်ကို ကုန်းရုန်းပြီး လျှောက်လှမ်းခဲ့သည့် ဖြစ်စဉ်ကြီးများ ပါဝင်သူတွေ အများကြီးရှိခဲ့ရာမှ ဘာကြောင့် ဟာဗေးလစ်ကျမှ လူသားဟု သတ်မှတ်ရသလဲ၊ အဖြေကတော့ သူက လက်နက်ကိရိယာများ ဖန်တီးတတ်လို့ပါ။ ထိုတူးဖော်ရရှိသော အစောဆုံးလူသားသည် လက်နက်ကိရိယာများကို ကိုင်တွယ်အသုံးချတတ်သူဖြစ်သောကြောင့် ကိရိယာများအသုံးချတတ်သူဟု အဓိပ္ပာယ်ရသော ဟာဗေးလစ် (Habilis) ဟူ၍ အမည်ပေးခဲ့ကြပေသည်။ ဟာဗေးလစ်သည် လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း ၂ သန်းခန့်က ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ နှစ်ပေါင်း ၅ သိန်းခန့် ဤကမ္ဘာပေါ်တွင် နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ ဟာဗေးလစ်လူသားကို အပေါ်ယံကြောအားဖြင့်ကြည့်လျှင် အောစထရာလိုပီသီးကပ်နှင့် တူသည်ဟု ထင်ရသည်။ သို့သော် အသေအချာ လေ့လာကြည့်သောအခါ ကွဲပြားခြားနားသော အချက်များကို တွေ့ရသည်။

ဟာဗေးလစ်လူသားသည် အော်စထရာလိုပီသီးကပ်များထက် ၂၅ ရာခိုင်နှုန်း ကိုယ်ခန္ဓာအရွယ်အစားကြီးသည်။ အရပ် ၅ ပေခန့်မြင့်သည်။ ကိုယ်အလေးချိန် ၄၅ ကီလို ရှိသည်။ ဦးနှောက်အရွယ်အစား ၇၅၀ စီစီ (ကုဗစင်တီမီတာ) ရှိသဖြင့် အော်စထရာလိုပီသီးကပ်ထက် ၅၀ ရာခိုင်နှုန်း ပိုမိုကြီးမားပေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အော်စထရာလိုပီသီးကပ်များ၏ ပျမ်းမျှဦးနှောက်အရွယ်အစားမှာ ၄၀၀ မှ ၅၀၀ စီစီ အတွင်းသာ ရှိကြသည်။ ဦးနှောက်အရွယ်အစားကြီးလာသဖြင့် ဦးနှောက်ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် အသိဉာဏ်ကြွယ်ဝမှုလည်း ပိုများလာသည်။ ဦးနှောက် အရွယ်ကြီးလာသလို ဦးနှောက်အတွင်း

ရှိ အတွန်အခေါက်များလည်း ပိုများလာသဖြင့် အာရုံကြောများ ပိုမိုများပြားလာသည်ဟု ယူဆသည်။ ထိုအတွန်အခေါက်များကို ယနေ့ သက်ရှိထင်ရှားလူသားများတွင် တွေ့ရှိရပြီး လူနှင့် အလွန်နီးကပ်စွာတူသည့် ပရိုင်းမိတ်ဖြစ်သော အော်စထရာလိုပီသီးကပ်တွင် မတွေ့ရပေ။ ဤသို့ ဦးနှောက်အရွယ်အစားကြီးခြင်းနှင့် ဦးနှောက်အတွန်အခေါက်များခြင်းတို့သည် လူသားတွင်သာရှိသည့် စကားပြောနိုင်ခြင်းဟူသော အလေ့အထကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။

ဟာမေးလစ်လူသားသည် မည်သည့် အော်စထရာလိုပီသီးကပ်မှ ခွဲထွက်လာခဲ့သနည်းဟူသော မေးခွန်းကို ဖြေဆိုရန်အတွက် ပညာရှင်များအကြား ကွဲပြားသောအယူအဆများ ရှိနေဆဲဖြစ်ပေသည်။ သို့သော် အများစုက လက်ခံထားကြသည်မှာ အော်စထရာလိုပီသီးကပ်တစ်မျိုးဖြစ်သော အော့ရင်းစစ် (လူစီ) မှ ဆင့်ကဲတိုးတက်ပြောင်းလဲလာသည်ဟု ယူဆပေသည်။

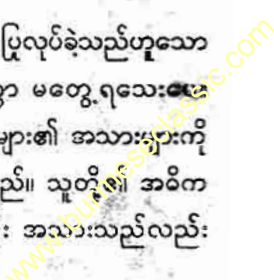
အချို့သော အော်ထရာလိုပီသီးကပ်များသည် လက်နက်ကိရိယာများကို အသုံးပြုနိုင်သည်မှာ မှန်သော်လည်း ကျောက်လက်နက်များကို ဖန်တီးပြုလုပ်သုံးစွဲခဲ့သည် မဟုတ်ပေ။ အနားမှ တွေ့ရသော တုတ်များ၊ ဦးချိုများနှင့် အရိုးများကိုသာ အသုံးပြုခဲ့ကြသည်။ မိမိကိုယ်တိုင် လက်နက်ကိရိယာများဖြစ်အောင် ဖန်တီးပြုလုပ်နိုင်သော အရည်အသွေးများကို ပိုင်ဆိုင်ခြင်း မရှိကြသေးပေ။ ယနေ့ အသက်ရှင်နေသော ချင်ပင်ဇီများသည်လည်း ထိုလက်နက်ကိရိယာများကို သုံးစွဲပြီး တူးဆွတတ်ကြသည်။ တုတ်ချောင်းကိုသုံးပြီး တွင်းထဲက ပုရွက်ဆိတ်များထွက်လာအောင် လုပ်တတ်သည်။ ထိုချင်ပင်ဇီ အော်ထရာလိုပီသီးကပ်တို့နှင့် ကွာခြားသည့်မှာ ဟာမေးလစ် လူသားသည်ကား လက်နက်ကို သုံးစွဲတတ်ရုံသာမက မဟုတ်ပေ။ ကြီးမားဖွံ့ဖြိုးလာသော အသိဉာဏ်ကို ရှေ့ဆောင်ပြီး လက်နက်ကိရိယာတွေကို ကိုယ်တိုင်တီထွင်ဖန်တီးလုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ကျောက်တုံးတွေကို ထုရိုက်ခဲ့ပြီး ကိုယ်လိုချင်သလို အသုံးချလို့ရအောင် ပုံဖော်တတ်လာသည်အချက်များသည် ယနေ့ မည်သည့် တိရစ္ဆာန်မှ မလုပ်နိုင်သော အလုပ်ပင်ဖြစ်သည်။ ယနေ့လူသားသာ လုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်းရှိသဖြင့် ဟာမေးလစ်ကို “လူ” စာရင်းသို့ သွင်းထားခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ကြောင့် လူသားအစရှာပုံတော်ကို ရှာဖွေကြသော ပညာရှင် လူသား တစ်စု၊ ဟာမေးလစ်ကို တခြား ပရိုင်းမိတ်တွေနှင့် ကွဲပြားသွားအောင် ရှေးက ဟိုမို (Homo) တပ်ပြီး ဟိုမိုဟာမေးလစ် (Homo habilis) ဟု တရားဝင်အမည်ပေးခဲ့ကြသည်။ ဟိုမို (Homo) ၏ အဓိပ္ပာယ်မှ “လူ” ဟု အဓိပ္ပာယ်ရပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဟိုမိုဟာမေးလစ်ဟူသော အမည်သည် “လက်နက်ကိရိယာများကို တီထွင်ဖန်တီးနိုင်သူ လူသား” ဟု အဓိပ္ပာယ် ဖော်ဆောင်ပြီး ဤကမ္ဘာကြီးတွင် စတင်ဖြစ်ထွန်းလာသော “ပထမဦးဆုံး လူသား” ပင်ဖြစ်ပါသည်။

တန်ဇန်နီးယား၊ ကင်ညာ၊ အီသီယိုပီးယား တို့မှ တူးဖော်ရရှိသော ကျောက်လက်နက်များ၏ ပုံသဏ္ဍာန်အားလုံးသည် တူညီနေကြသဖြင့် မတော်တဆရရှိသော ကျောက်ခဲအကွဲ၊ အကျိုးအစများကို ကောက်ယူသုံးစွဲခြင်းမဟုတ်ပေ။ လူသားများ အသုံးပြုရန် ရည်ရွယ်၍ အများအပြား ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်နိုင်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုကျောက်လက်နက်များကို “အိုဒိုမစ် လက်မှုလုပ်ငန်း” ဟု တင်စားခေါ်ဝေါ်ခဲ့ပေသည်။ အာဖရိကတိုက်ရှိ တန်ဇန်နီးယားနိုင်ငံ အိုဒိုမိုင်း ဒေသမှ တွေ့ရှိရသဖြင့် ထိုအရပ်ကို တင်စားဂုဏ်ပြု၍ အမည်ပေးထားခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ဟာမေးလစ်လူသားတို့သည် အမဲလိုက်ခြင်းကို ပြုလုပ်ခဲ့သည်ဟူသော အချက်ကိုမူ ယနေ့အထိ ပညာရှင်များ သေချာစွာ မတွေ့ရသေးပေ။ သို့သော် လက်နက်ကိရိယာများကိုမူ သားကောင်များ၏ အသားများကို လှီးဖြတ်ရာတွင် အသုံးပြုခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိရပေသည်။ သူတို့၏ အဓိက အစားအစာသည် သစ်သီးသစ်ရွက်ဖြစ်သော်လည်း အသားသည်လည်း

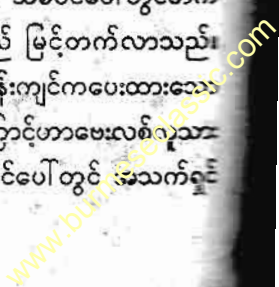

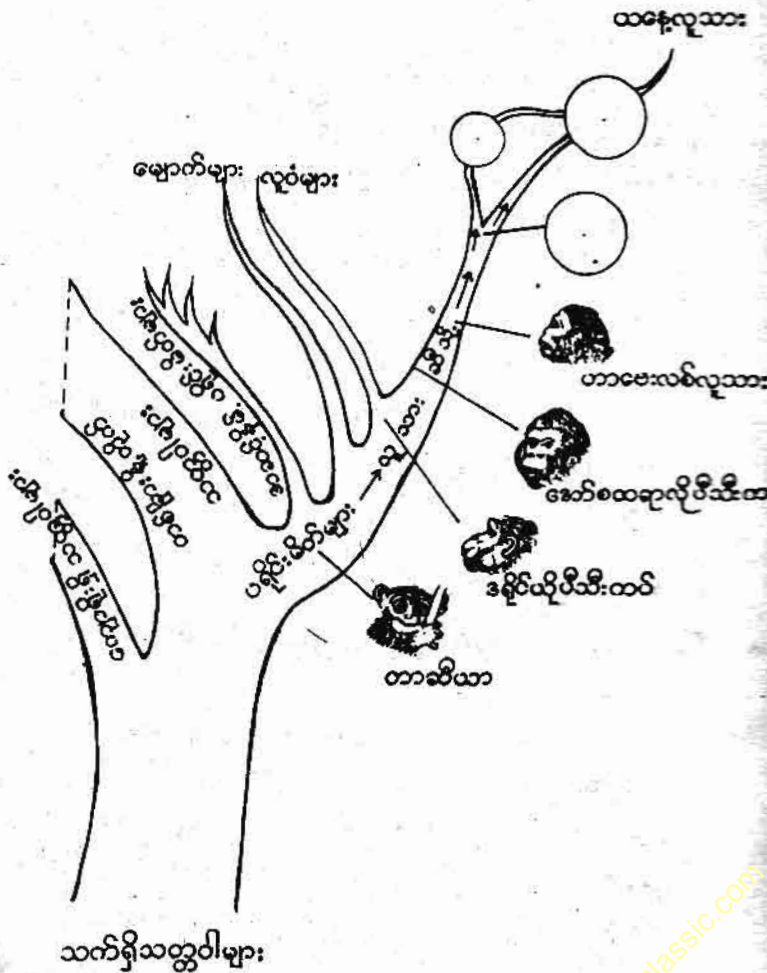
အဝိက ဖြည့်စွက်အစာပင် ဖြစ်ပေသည်။ ဤကဲ့သို့ အသားကို ဖြည့်စွက်အစာ အဖြစ် စားသုံးသော အကျင့်သည် အော်စထရာလိပီသီးကပ်မှ ဆင်းသက် လာသော အကျင့်ဖြစ်နိုင်ပေသည်။

အော်စထရာလိပီသီးကပ်စသော ပရိုင်းမိတ်များသည် ခြင်္သေ့များ၊ ကျားသစ်များကဲ့သို့ သားကောင်ကို သတ်နိုင်စွမ်းမရှိပေ။ ထိုအခါ အသားစား မှုဆိုးများဖြစ်သည့် သတ္တဝါတို့ သတ်ပြီးစားပြီးသော အသားအကြွင်းအကျန် ကို စားသောက်ရာတွင် အလွယ်တကူ ရယူစားသောက်ခြင်း မဟုတ်ပေ။ သူတို့လို စားကြွင်းစားကျန် လိုက်ရှာစားကြသည့် တောခွေး၊ ခွေးအ စသည့် သူတို့ထက် ပို၍သန်စွမ်းသော အကောင်များ၏ အလစ်တွင် လူယူစားသောက် ကြရသည်။ သူတို့နှင့် ရင်ဆိုင်တိုးလျှင် ထိုသားရဲတိရစ္ဆာန်များ၏ သတ်ဖြတ် ခြင်း ရန်ပြုခြင်းကိုလည်း ခံကြရသည်။

ဟာမေးလစ်လူသားသည်ကား ဦးနှောက်ဖွံ့ဖြိုးလာပြီဖြစ်၍ အသိ ဉာဏ်ကို အသုံးချတတ်သူများ ဖြစ်လာကြသည်။ ထိုအခါ သားစားတိရစ္ဆာန် များဖြစ်ကြသော ခြင်္သေ့၊ ကျားသစ်၊ ခွေးအ တို့၏အပြုအမူနှင့် လှုပ်ရှားမှုများ ကို အမြဲမပြတ်လေ့လာအကဲခတ်ကြည့်နေ၍ ထိုအကောင်များလစ်သည် နှင့် လက်နက်ကိရိယာများကိုအသုံးပြု၍ အသားများကို လှီးဖြတ်သည်။ ပြီးနောက်အသားများကိုယူဆောင်၍ အန္တရာယ်ကင်းရာအရပ်သို့ ပြန်ပြေး လာပြီး စားသောက်သည်။ သူတို့နှင့်ရင်ဆိုင်တိုက်ခိုက်ပြီးမှ အစားအစာများ ကို ရယူစားသောက်လေ့မရှိ။ ရှောင်လေ့ရှိသည်။

ဟာမေးလစ်များသည် နေ့အခါတွင် မြေပြင်တွင်နေထိုင်ကြ၍ ညအခါတွင် မြေပြင်မှအသားစားရန်သူကင်းဝေးရာ သစ်ပင်ပေါ်တွင်တက် နေကြသည်။ ထိုအခါ အသက်ရှင်သန်မှုနှုန်းသည် မြင့်တက်လာသည်။ ဤသို့လျှင် မြေပြင်တွင် အသက်ရှင်သန်ရန် ပတ်ဝန်းကျင်ကပေးထားသော အခြေအနေပေါ်မှိုပြီး ပြုပြင်ပြောင်းလဲလာနိုင်မှုကြောင့်ဟာမေးလစ်လူသား များသည် နှစ်ပေါင်း ငါးသိန်းခန့် အာဖရိကမြေပြင်ပေါ်တွင် အသက်ရှင် လှုပ်ရှားနေထိုင်ခဲ့သည်။

(၂) မတ်မတ်ရပ်နိုင်သည့်လူသား: (Homo eretus)

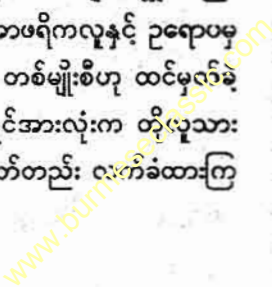
လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း တစ်သန်းခွဲခန့် (၁.၆) သန်းခန့်တွင် ဟာဗေးလစ်လူသားမှ အုပ်စုတစ်စုသည် ပတ်ဝန်းကျင်အနေအထားပေါ်တွင်မှီပြီး ပြုပြင်ပြောင်းလဲကာ ဆက်လက်အသက်ရှင်သန်လာခဲ့သည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် ပိုမိုသန်မာထွားကြိုင်းလာသည်။ ပိုမိုအရပ်ရှည်လျားလာပြီး၊ ပုံသွင်ပိုပြီးပြေပြစ်လာခဲ့သည်။ မတ်မတ်လျှောက်နိုင်သော ရှေးဦးလူသားအုပ်စုတစ်ခုအဖြစ် တိုးတက်ပြောင်းလဲလာခဲ့သည်။ ယင်းလူသားအုပ်စုသည် ယနေ့လူသားကဲ့သို့ ကိုယ်ခန္ဓာကို မတ်မတ်ရပ်နိုင်၊ လမ်းလျှောက်နိုင်သဖြင့် မတ်မတ်လျှောက်နိုင်ခြင်းအဓိပ္ပာယ်ကိုဖော်ညွှန်းသော အီရေတပ်လူသား (Eretus) အမည်ပေးခဲ့ကြသည်။

အီရေတပ်လူသားသည် ပျမ်းမျှအားဖြင့် ၅ ပေ ၆ လက်မ ခန့်မြင့်သည်။ ယနေ့သက်ရှိထင်ရှားရှိနေသော ကျွန်ုပ်တို့လူသားနှင့် အလွန်တူပေသည်။ သို့သော် ဦးခေါင်းပိုင်းတွင်ကား လှုပ်ရှားမှုနှင့်တူသော စရိုက်လက္ခဏာများကို တွေ့ရသေးသည်။ မိုမောက်သောမျက်ခုံးရိုးရှိခြင်း၊ နိမ့်ကျသောနဖူးရိုးခြင်း၊ ရှေ့မျက်နှာခြမ်း ပြားလွန်းနေခြင်းနှင့် အောက်မေးရိုး ရှေ့ဘက် ပိုင်းသည် မြင့်လွန်းနေခြင်းများသည် ချင်ပင်ဖီနှင့် တူနေသဖြင့် ယနေ့လူသားနှင့် ကွာခြားသော အချက်များပင် ဖြစ်ပါသည်။

ဦးနှောက်အရွယ်အစားမှာ ကလေးဘဝမှ အရွယ်မရောက်မီအထိ တဖြည်းဖြည်း ကြီးထွားလာသည်။ သို့သော် အရွယ်ရောက်ပြီးသော အီရေတပ်လူသား၏ ဦးနှောက်အရွယ်အစားသည် ကျွန်ုပ်တို့ ယနေ့ သက်ရှိလူသား၏ (၄)နှစ်သား ကလေးငယ်၏ ဦးနှောက်အရွယ်အစားနှင့် အတူတူပင်ဖြစ်သည်။ ယခုခေတ် လေးနှစ်သားအရွယ် လူသား၏ဦးနှောက်ဖြင့် ဘဝတစ်လျှောက်လုံး နေထိုင်သွားလာသူများ (အရပ်စကားဖြင့် ကျပ်မပြည့်သူများ) ကို တွေ့ရပေသည်။ ချင်ပင်ဖီ၊ ဂေါ်ရီလာ၊ မျောက်ဝံ တို့ထက် သူတို့၏ ခေါင်းခြင်တုံတရာနှင့် တီထွင်လုပ်ကိုင်မှု တို့သည် များစွာသာလွန်နေပြီ ဖြစ်သည်။

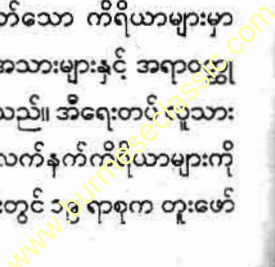
အီရေးတပ်လူသားသည် အခြားရှေးဦးလူသားများထက် ခရီးထေးထေး
ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ကြသူများ ဖြစ်ပေသည်။ အခြားလူသားများကို အာဖရိက
တိုက်တွင်သာ တူးဖော်ရရှိနေချိန်တွင် ကမ္ဘာ၏ နေရာအနှံ့အပြားတွင်
အီရေးတပ်လူသားကို တူးဖော်ရရှိခဲ့ပေသည်။

ပထမဦးဆုံး အီရေးတပ်လူသားကို ဟော်လန်နိုင်ငံသား ဆရာဝန်
(Dubois) ၁၈၉၀ ခုနှစ်တွင် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၊ ဂျာဗားကျွန်းအလယ်ပိုင်းရှိ
မီးတောင်ချော်မြေများပေါ်ကြွယ်ဝရာ ဆိုလို (Solo River) မြစ်ကမ်းအနီး
မှ တူးဖော်ရရှိသည်။ သစ်တောတွင်းတွင် နေထိုင်ကြသည်။ ဂျာဗားလူ
ဟူသော အမည်ဖြင့် လူသိများခဲ့ပေသည်။ ဂျာဗားလူသည် အသားစားသော
သားရဲတိရစ္ဆာန်များကို ခုခံကာကွယ်လေ့မရှိပေ။ ဘေးလွတ်ရာသို့သာ ရှောင်
တိမ်းလေ့ရှိကြသည်။ တစ်နေရာမှနေ၍ အားနည်းသော အကောင်ကလေး
များကို စောင့်ဖမ်း စားသောက်လေ့ရှိကြသည်။ ပြီးနောက် ဂျာဗားလူနှင့်
မိုင်ပေါင်းများစွာကွာဝေးသော တရုတ်ပြည်မြို့တော် ပီကင်း၏ အနောက်
တောင်ဘက် (၃၇) မိုင် အကွာအဝေးရှိ ရွာကလေးမှ အီရေးတပ် လူသား၏
အရိုးစုကို ထပ်မံတွေ့ရှိရပြန်သည်။ ထိုရှေးဦးလူသားသည် ပီကင်းလူအဖြစ်
နာမည်ကျော်ကြားပေသည်။ ယင်းကို ကနေဒါနိုင်ငံသား ခန္ဓာဗေဒ ပညာရှင်
ဒေါက်တာ ဘလက် (Black) က ၁၉၂၇ ခုနှစ်တွင် တူးဖော် ရရှိခဲ့ပြန်သည်။
ထို့နောက် အီရေးတပ်လူသားကို ၁၉၅၅ ခုနှစ်တွင် အာဖရိက၊ အယ်ဂျီးရီးယား
နိုင်ငံတွင် ထပ်မံတူးဖော်ရရှိခဲ့ပြန်သည်။ ၁၉၀၇ ခုနှစ် ဂျာမနီနိုင်ငံ၊ ဟိုင်ဒဲလ်
ဘတ်မြို့ အနီးတွင်လည်း တူးဖော်ရရှိခဲ့ကြောင်း မှတ်တမ်းများ ရရှိခဲ့သည်။
တူးဖော်ရရှိစဉ်အချိန်က ဂျာဗားလူ၊ ပီကင်းလူ၊ အာဖရိကလူနှင့် ဥရောပမှ
ဟိုင်လဲလ်ဘတ်လူတို့သည် လူသားအမျိုးအစား တစ်မျိုးစီဟု ထင်မှတ်ခဲ့
ကြသည်။ သို့သော် ယနေ့ခေတ်တွင်မူ ပညာရှင်အားလုံးက တို့လူသား
လေးဦးသည် အီရေးတပ်လူသားဟု တညီတညွတ်တည်း လက်ခံထားကြ
ပေသည်။

ထိုအထဲတွင် ၁၉၅၅ ခုနှစ်တွင် အာဖရိကတိုက်ရှိ အယ်ဂျီးရီးယား နိုင်ငံမှ တူးဖော်ရရှိသော အီရေးတပ်လူသားသည် တခြား ဂျာဗားလူ၊ ပီကင်းလူ၊ ဟိုင်ဒဲလ်ဘတ်လူသားတို့ထက် ပိုမိုရှေးကျသော လက္ခဏာများ ပါရှိသည်။ ထို့အပြင် အာရှတိုက်တွင် တူးဖော်ရရှိသော ဂျာဗားလူနှင့် ပီကင်း လူတို့၏ အစောဆုံးသက်တမ်းမှာ နှစ်တစ်သန်းခန့်သာ ရှိသေးသည်။ သို့သော် အာဖရိကတိုက်မှ အီရေးတပ်လူသားမှာမူ နှစ်သန်းပေါင်း (၁.၈) သန်း ရှိနေပေသည်။ ထိုရှေးကျသော သွင်ပြင်များနှင့် သက်တမ်းတို့ကြောင့် အီရေးတပ်လူသားသည် အာဖရိကတွင် စတင်ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ပြီးမှ ကမ္ဘာ့အနှံ့အပြားသို့ ပြောင်းရွှေ့သွားကြသည်ဟု ယူဆခဲ့သည်။ ထိုသို့ ကမ္ဘာ့အနှံ့ ပျံ့နှံ့နိုင်မှုကြောင့် ခရီးအလွန်သွားနိုင်သော လူသားဟု ယူဆကြသည်။

အဘယ်ကြောင့်များ အီရေးတပ်လူသားသည် မိမိစတင်ပေါက်ဖွားရာ နယ်လေးအာဖရိကမှနေ၍ တခြားကမ္ဘာ့အနှံ့အပြားသို့ ခြေဦးတည်ရာ သွားခဲ့ကြပါသနည်းဟူသော မေးခွန်းကို မနုဿဗေဒပညာရှင် လူသားများ ၏ ဇုန်စိတ်တွင် ထပ်မံပေါ်ပေါက်လာပြန်သည်။ ဤအခြေကို လိုက်ရှာ ကြသောအခါတွင် ပိုမိုကောင်းမွန်သော ကိရိယာများကို ပိုင်နိုင်စွာ ကိုင်တွယ် အသုံးပြုနိုင်ခြင်းသည် အီရေးတပ်လူသားများအတွက် ခရီးသွား လက်မှတ် ပိုင်ဆိုင်ထားခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။ ဟာဗေးလစ်လူသားများ၏ ကျောက်ပုဆိန် သည် အသွားတစ်ဘက် (သို့) နှစ်ဘက်သာ ပါသည်။ အီရေး တပ်လူသား များ၏ ကျောက်ပုဆိန်သည်ကား မျက်နှာပြင်မျိုးစုံတွင် အသွားအမျိုးမျိုး ပါဝင်သော ပုဆိန်ဖြစ်ပေသည်။ ထိုအတူ လှီးဖြတ်သော ကိရိယာများမှာ လည်း ပိုမိုပါးလွှာ၍ အသွားအလွန်ထက်သဖြင့် အသားများနှင့် အရာဝတ္ထု များကို လှီးဖြတ်ရာတွင် လွန်စွာထိရောက်မှု ရှိလာသည်။ အီရေးတပ် လူသား များ ကိုင်ဆောင်ခဲ့သော အထက်ပါကဲ့သို့သော လက်နက်ကိရိယာများကို ပြင်သစ်ပြည် စန်အေချိုင် (St. Acheul) မြို့အနီးတွင် ၁၉ ရာစုက တူးဖော်

ရရှိခဲ့သည်။ ထိုမြို့ကို အစွဲပြုလျက် အီရေးတပ်လူသားများ ထုတ်လုပ်ခဲ့သော လက်နက်များကို “အေချိုင်းလီယန်လက်မှုလုပ်ငန်း (Ach-eulian Industry) ဟု အမည်ပေးခဲ့ကြသည်။

ဤလက်နက်ကိရိယာများဖြင့် အခြားသားရဲတိရစ္ဆာန်များနှင့် ရန်သူများကို တွန်းလှန်နိုင်သဖြင့် ယခင်ကလို အပြင်ထွက်လျှင် အသက်အန္တရာယ်ကို စိုးရိမ်ကြောင့်ကျနေရသောဘဝမှ ကင်းလွတ်လာကြသည်။ ဟာဗေးလစ်လူသားဘဝကဆိုလျှင် အသားများကို ကိုယ်တိုင်ရှာဖွေ မစားသောက်နိုင်ပေ။ တခြား အသားစား သားရဲတိရစ္ဆာန်သတ္တဝါများဖြစ်ကြသည့် ခြင်္သေ့၊ ကျား သစ်တို့ စားသောက်ပြီး ကျန်သည့်အသားကြွင်းအသားကျန်များကို ရှာဖွေ စားသောက်ကြသည်။ ထိုသို့ စားသောက်ရာတွင်လည်း သူတို့လို စားကြွင်းစားသည့် ခွေးအများ စသော သူတို့ထက် သန်မာသူများနှင့် ယှဉ်ပြိုင်ရသည့် အတွက် အစာရရန် မလွယ်ကူပေ။ ထို့အပြင် ထိုစားကြွင်းစားကျန်စားသော တိရစ္ဆာန်တို့၏ ရန်ပြုခြင်း၊ သတ်ဖြတ်ခံရခြင်းကိုပင် ကြုံရသေးသည်။

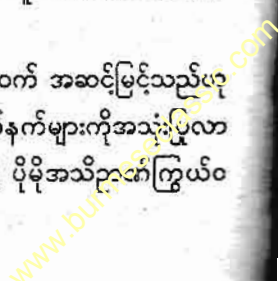
ယခုအခါတွင်မူ အီရေးတပ်လူသားသည် ဩစတြောလိုပီသီးကပ်၊ ဟာဗေးလစ်လူသားတို့ထက် ဦးနှောက်ကြီးပြီး အသိဉာဏ်ပိုမိုဖွံ့ဖြိုးကြသဖြင့် ထိုကျောက်လက်နက်များကို အားကိုး၍ ရန်သူကို တွန်းလှန်နိုင်ခြင်း မိမိကိုယ်တိုင် အစုအဝေးဖြင့် အမဲလိုက်ခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်နိုင်သဖြင့် အသားနှင့် တခြားအစားအစာများကို လွယ်ကူစွာရှာဖွေ စားသောက်လာနိုင်ပြီဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ရှေးယခင်ကလို သားရဲတိရစ္ဆာန်များ၏ ရန်ကို အချိန်တိုင်း ကြောက်နေစရာ မလိုတော့ပေ။ အန္တရာယ်တွေ့လျှင်လည်း လက်နက်အားကိုးဖြင့် တွန်းလှန်နိုင်သည်။ အစာတွေ့လျှင် လက်နက်ကို အသုံးပြု၍ ပစ်ခတ်နိုင်သည်။ ထိုးခုတ်ဖမ်းဆီးစားသောက်နိုင်သဖြင့် ယခင်ကလို ဘေးအန္တရာယ်လုံခြုံရာနေရာ တစ်နေရာတည်းတွင် နေထိုင်ရန်မလိုတော့ပေ။ ကြီးမားဖွံ့ဖြိုးလာသော ဦးနှောက်ကြောင့် ကြွယ်ဝလာသော အသိဉာဏ်တို့ဦးဆောင်၍ ပိုမိုကောင်းမွန်သော လက်နက်တို့ပေါင်းစပ်

အသုံးချလိုက်သောအခါ အီရေးတပ်လူသားသည် ဤကမ္ဘာပေါ်တွင် ဆက်လက်
အသက်ရှင်သန်ရန် အခွင့်အလမ်း ပိုများလာခဲ့သည်။ ခြေသလုံးအိမ်တိုင်
သွားလိုရာသွားနိုင်သည်။ ထိုသို့ လက်နက်အားကိုးဖြင့် ကိုယ်လိုရာ သွားတတ်
ကြသည်အတွက် လက်နက်သည် အီရေးတပ်လူသားများအဖို့ ယနေ့ခေတ်
ခရီးသွားလက်မှတ်သဖွယ်ပင် ဖြစ်နေသည်ဟု တင်စားခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။

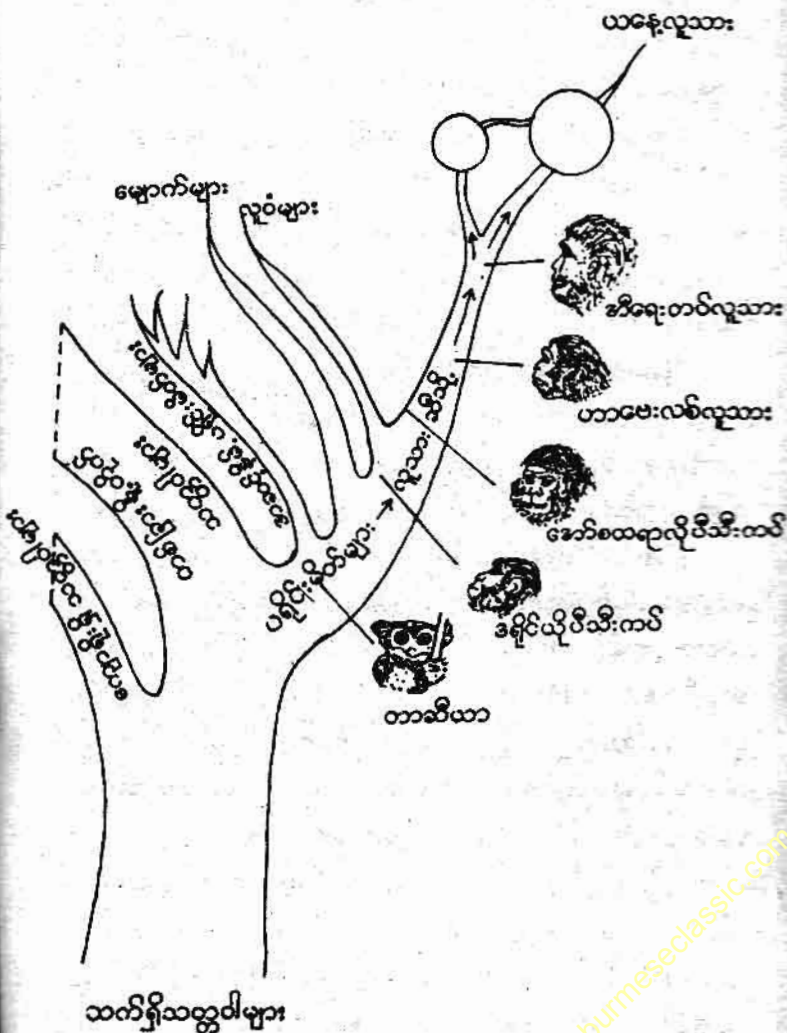
ဤသို့ဖြင့် အီရေးတပ်လူသားများသည် လူတို့၏ခရီးသွားလက်မှတ်
ဖြစ်သော ပိုမိုကောင်းမွန်သော ပုဆိန်နှင့် အသွားထက်သော လှီးဖြတ်စရာ
များကို အသုံးပြု၍ ခြေသလုံးအိမ်တိုင် လှည့်လည်ခဲ့ရာ သူတို့၏ ဇာတိချက်
မြှုပ်ဒေသ အာဖရိကကို ဖြတ်ကျော်ခဲ့ကြသည်။ ပထမဆုံး အရှေ့အလယ်
ပိုင်းဒေသတွင် နေထိုင်ခဲ့ပြီးနောက် ဥရောပသို့ ပျံ့နှံ့ခဲ့ကြသည်။ လွန်ခဲ့သော
နှစ်တစ်သန်းလောက်ကမှ အာရှတိုက်သို့ ပျံ့နှံ့ခဲ့သည်ဟု ယူဆကြသည်။
အာရှတိုက်သို့ရောက်သောအခါ အာဖရိကမှာကဲ့သို့ ကျောက်တုံးလက်နက်
ဗျာဏာမက ဝါးဖြင့်ပြုလုပ်ထားသော ကိရိယာများကိုလည်း တွင်ကျယ်စွာ
ပြုလုပ်သုံးစွဲခဲ့ကြကြောင်း တွေ့ရှိရပေသည်။

အီရေးတပ်လူသားများ၏ ထူးခြားချက်တစ်ခုမှာ မီးကို စတင်သုံးစွဲ
နေပြီဟု ယူဆရသည်။ မီးသည် အအေးဒဏ်ကို ကာကွယ်နိုင်ခြင်း၊ သားရဲ
တိရစ္ဆာန်များကို မောင်းထုတ်နိုင်ခြင်းနှင့် ညအချိန်တွင် အလင်းရောင်ကို
ပေးနိုင်ခြင်းတို့ကို သိရှိခဲ့သည်။ ထို့အပြင်အသားများကို မီးကင်စားသုံးခြင်း
ဖြင့် ပိုမိုအရသာရှိကြောင်း သိရှိလာခဲ့သည်။ အီရေးတပ်လူသားများ မီးကို
သုံးစွဲခဲ့သည်ဟု ယူဆရခြင်းမှာ ပီကင်းလူသားနှင့်အတူ မီးလောင်ထားသော
အရိုးများကို တွေ့ရှိရခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

အီရေးတပ်လူသားကို ဟာမေးလစ်လူသားထက် အဆင့်မြင့်သည်ဟု
ပြောဆိုနိုင်ခြင်းမှာ (၁) ပိုမိုကောင်းမွန်သောလက်နက်များကိုအသုံးပြုလာ
နိုင်ခြင်း၊ (၂) မီးကို အသုံးပြုတတ်လာခြင်း၊ (၃) ပိုမိုအသိဉာဏ်ကြွယ်ဝ
လာခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

ဤသို့အားဖြင့်လူသားသည် မိမိ၏ ရှေးဦးလူသားများ၏ ဘဝကို လေ့လာဆန်းစစ်ခဲ့ပေသည်။

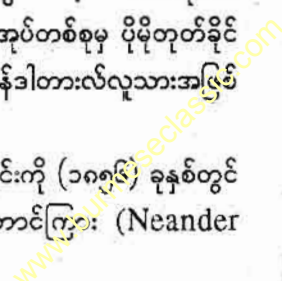
(၃) နီအန်ဒါတားလ်လူသား (Neandertals)

ကမ္ဘာဟောင်းတွင် ဟာဗေးလစ်လူသားအဖြစ် စတင်ပေါ်ထွန်းခဲ့သည်။ ပြီးနောက် အီရေးတပ်လူသားအဖြစ် ပြောင်းလဲလာခဲ့သည်။ အီရေးတပ်လူသားအဖြစ် နှစ်တစ်သန်းခန့် အသက်ရှင်နေစဉ်အတွင်း သူတို့၏ မျက်နှာသည် တဖြည်းဖြည်း သေးငယ်လာခဲ့သည်။ ထိုအတူ သွားများသည်လည်း အရွယ်အစားသေးလာသည်။ ထိုသို့ သွားနှင့် မျက်နှာအရွယ်အစား သေးလာချိန်တွင် ဦးနှောက်၏ အရွယ်အစားကမူ တဖြည်းဖြည်း ကြီးမားလာခဲ့သည်။ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်းတစ်သန်းခွဲက ၈၀၀ စီစီ အရွယ်အစားရှိခဲ့သော ဦးနှောက်အရွယ်အစားသည် လွန်ခဲ့သော နှစ်ငါးသိန်း ရောက်လာသောအခါ ၁၂၀၀ စီစီ သို့ ပြောင်းလဲလာခဲ့သည်။

ဤသို့ နှစ်တစ်သန်းအတွင်း မျက်နှာသွင်ပြင်နှင့် သွားအရွယ်အစား သေးလာမှုနှင့် ဆန့်ကျင်လျက် ဦးနှောက်အရွယ်အစားတို့ ဖြည်းညင်းစွာ ကြီးသွားလာမှုတို့သည် အီရေးတပ်လူသားဘဝမှ နီအန်ဒါတားလ်လူသားအဖြစ် ပြောင်းလဲလာခဲ့ပေသည်။

အီရေးတပ်လူသားများဖြစ်ကြသော ပီကင်းလူ၊ ဂျာဗားလူတို့ထက် ယနေ့လူသားနှင့် ခွဲခြားမရအောင် ပိုတူသောလူသားများဖြစ်သည်။ သူတို့သည်ကား လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်းလေးသိန်းမှ သုံးသောင်းတွင် ဥရောပနှင့် အရှေ့ပိုင်း နားလောက်အထိ နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ သို့သော်လည်း ယနေ့တွင်မူ လုံးဝပျောက်ကွယ်သွားခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာတစ်လွှားသို့ ခရီးသွားလက်မှတ်ဖြစ်သော ပိုမိုကောင်းမွန်သည့်လက်နက်ကို အားကိုးသွားလာခဲ့သော အီရေးတပ်လူသားများထဲမှ ဥရောပသို့ ရောက်ရှိလာသော အုပ်တစ်စုမှ ပိုမိုတုတ်ခိုင်သန်မာ၍ ဦးခေါင်းကြီး၍ မျက်နှာသေးသော နီအန်ဒါတားလ်လူသားအဖြစ် ဆင့်ကဲတိုးတက်လာခဲ့ကြသည်။

နီအန်ဒါတားလ်လူသား၏ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းကို (၁၈၅၆) ခုနှစ်တွင် ဂျာမနီနိုင်ငံ ဒူးဆယ်ဒေါ့မြို့အနီးရှိ နီအန်ဒါတောင်ကြား (Neander

Valley) ရှိ ထုံးကျောက်ဂူအတွင်းမှ စတင်တူးဖော်တွေ့ရှိခဲ့သည်။ ဂျာမန်လို "Tal" ဟူသော စကားလုံးမှာလည်း အင်္ဂလိပ်စာလုံး "Valley" တောင်ကြားလမ်းဟု အဓိပ္ပါယ်ရသည်။ နီအန်ဒါးတောင်ကြားတွင် တွေ့ရသဖြင့် နီအန်ဒါးကားလ် (Neandertals) လူသားဟု အမည်ပေးခဲ့ကြသည်။

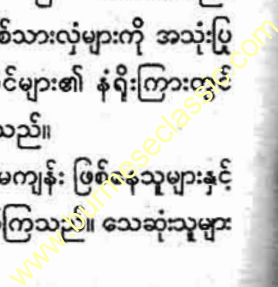
နောက်ပိုင်းတွင် နီအန်ဒါးကားလ်လူသား၏အရိုးစုများကို ဘယ်လ်ဂျီယံ၊ အထူးသဖြင့် ပြင်သစ်နိုင်ငံအနွံအပြားတွင်လည်း တူးဖော်ရရှိခဲ့ပေသည်။ နီအန်ဒါးတားလ်လူသားသည် အီရေးတပ်လူသားမှ ဆင်းသက်လာခဲ့သည်ဟု ယူဆခဲ့ကြသည်။ အီရေးတပ်လူသားထက် ကိုယ်ခန္ဓာနှင့် ခြေလက်များ အထူးသန်မာထွားကြိုင်းကြသည်။ မျက်နှာမှာလည်း ကြီးမား၍ မျက်ခုံးသိသိသာသာမောက်နေသည်။ ပုပုကွကွ အနေအထားရှိသည်။ တုတ်ခိုင်သည်။ သန်မာသော လည်တိုင်ကိုလည်း ပိုင်ဆိုင်ကြသည်။ ရင်အုပ်ကားသည်။ အမွှေးအမျှင်မရှိနိုင်ဟု ယူဆကြသည်။ အဘယ့်ကြောင့် ဆိုသော် ယနေ့ အအေးဆုံးဒေသတစ်ခုဖြစ်သော တောင်အမေရိကတိုက်၏ အစွန်းဆုံးရေခဲပြင်တွင် နေထိုင်ကြသော ပါကာဂိုနီးယား (Patagonia) လူသားများသည် အမွှေးထူခြင်း မရှိပေ။ ကမ္ဘာကျော် သဘာဝသိပ္ပံပညာရှင်ကြီး ချားလ်စ်ဒါဝင်၊ ထိုအရပ်ကို ၁၈၃၄ ခုနှစ်တွင် ရောက်ခဲ့စဉ်က သူနှင့်အတူ အခြားလိုက်ပါလာသော သုတေသနပညာရှင်များက ထူထဲသော အဝတ်များကိုဝတ်၍ မီးဖိုပြီးလှုံနေစဉ် အဝတ်မလုံမလဲ ဝတ်ထားသော ပါတာဂိုနီးယား လူသားများက ရေခဲပြင်ပေါ် ဖြတ်လျှောက်နေကြသည်ကို တွေ့ရ၍ အံ့သြနေကြသည်ဟု ရေးသားထားခဲ့သည်။ ဤအချက်က အလွန်အေးသော ဥရောပတစ်ခွင်တွင် နေထိုင်အသက်ရှင်ခဲ့သော နီအန်ဒါးတားလ် လူတို့တွင် ဝင်ရိုးစွန်း ဝက်ဝံကဲ့သို့ အမွှေးထူကြီးများ ရှိနိုင်သည်ဟူသော ထင်မြင်ချက် မမှန်ခဲ့ကြောင်း သက်သေပြမှုပင်တည်း။ နီအန်ဒါးတားလ်လူတို့တွင် အမွှေးရှည်များမရှိပေ။ နီအန်ဒါးတားလ်လူသားသည် တိရစ္ဆာန်များ၏ သားရေများ

ကို ကိုယ်တွင်ကပ်၍ အဝတ်ဝတ်တတ်ပြီး ဖြစ်သည်။ ကျန်အချက်များမှ အီရေးတပ်၏ လက္ခဏာများနှင့် ဆင်နေပေသည်။ သို့သော် ဦးနှောက်အရွယ် အစားနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံမျက်နှာသွင်ပြင်တို့မှာမူ ယနေ့ခေတ် လူသားဖြစ်သော ကျွန်ုပ် တို့နှင့် ဆင်တူသည်။ နီအန်ဒါးတားလ် လူသား၏ ကိုယ်ခန္ဓာသည် ကြွက်သားအားကိုးဖြင့် အလုပ်လုပ်သည်ထက် ပတ်ဝန်းကျင်အနေအထား ကို လေ့လာခြင်းနှင့် ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့သော အပြုအမူများ စတင်ရရှိလာပြီ ဟူသော အချက်ကို တွေ့ရသည်။

လက်နက်အသုံးအဆောင်များ၏ အရည်အသွေးမှာလည်း အလွန် တိုးတက်ကောင်းမွန်လာကြောင်း တွေ့ရသည်။ လက်နက်အများအပြားကို ပြင်သစ်နိုင်ငံ မောက်စကီးယားမြို့အနီးမှ တွေ့ရှိရသဖြင့် “မောက်စတီးရီး ယန်းလက်မူလုပ်ငန်း” ဟု အမည်ပေးခဲ့ကြသည်။ ထိုလက်မူလုပ်ငန်းမှ ထုတ်လုပ်သော ကိရိယာများသည် အီရေးတပ်လူမျိုးများ အသုံးပြုသော အေချိုင်းလီးယန်း လက်မူလုပ်ငန်းမှ ထုတ်လုပ်သော ကိရိယာများထက် အမျိုးအစားပိုများသည်။ ထို့အပြင် သီးခြားသုံးကိရိယာများလည်း ပါလာ သည်။ ဥပမာ - အမဲလိုက်ရန်အတွက် သစ်သားလှံများ၊ ဓားများ၊ စူးများ၊ ဆောက်သွား ကဲ့သို့ ကိရိယာများ ပါလာသည်။

နီအန်ဒါကားလ်လူများသည် လိုအပ်လျှင် အကာအကွယ်အတွက် တဲများ ဆောက်လုပ်လာတတ်ကြသည်။ အမဲလိုက်ကြရာတွင် သေးငယ် သည့် သားကောင်ငယ်များသာမက အမွှေးရှည်၍ ထူသော မန်းမောက်ဆင် ကဲ့သို့ အကောင်ကြီးများအထိ စုပေါင်းဖမ်းဆီး သတ်ဖြတ်လာတတ်သည်။ ထိုသို့ အကောင်ကြီးများကို အမဲလိုက်ရာတွင် သစ်သားလှံများကို အသုံးပြု တတ်ကြကြောင်းကို ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်း ဆင်များ၏ နံရိုးကြားတွင် သစ်သားလှံများ ရှိနေခြင်းက သက်သေခံနေပေသည်။

နီအန်ဒါးလ်လူသားသည် ကြာရှည်စွာ မမာမကျန်း ဖြစ်နေသူများနှင့် အသက်ကြီးသူများကို ဂရုစိုက် စောင့်ရှောက်တတ်ကြသည်။ သေဆုံးသူများ

ကိုလည်း ဒီအတိုင်းပစ်မထားဘဲ စနစ်တကျ မြေမြှုပ်သင်္ဂြိုဟ် ပစ်တတ်ကြသည်။ သူတို့တွင် အသက်အကြီးဆုံးမှာ နှစ် ၅၀ ပင် ဖြစ်သည်။ အများစု၏ အသက်ရှည်သော ပျမ်းမျှသက်တမ်းမှာ ၃၅ နှစ်ပင် ဖြစ်သည်။ သေဆုံးသူများကို မြေမြှုပ်ရုံတွင်မက သေဆုံးသူ၏ ခန္ဓာကိုယ်ကို အလှပြုပြင်ခြင်းနှင့် သင်္ဂြိုဟ်သည့် အခမ်းအနားသဘောမျိုးကိုလည်း ပြုလုပ်ဖွယ်ရာ ရှိပေသည်။ ရှေးဦးလူသားများတွင် သေဆုံးသူကို လေးစားသမှုဖြင့် အခမ်းအနားဖြင့် သင်္ဂြိုဟ်ခြင်းကို ပထမဦးဆုံးအကြိမ် တွေ့ရခြင်းဖြစ်ပေသည်။

နီအန်ဒါတားလ်လူသားတို့သည် ယနေ့ကျွန်ုပ်တို့ကဲ့သို့ သေဆုံးမှုကို မြေမြှုပ်သင်္ဂြိုဟ်ကြ၍သာ သူတို့၏ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်း အပြည့်အစုံကို ရရှိနိုင်ခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့မဟုတ်ပါက မတ်မတ်ရုပ်နိုင်သော လူသားဖြစ်သည့် အီရေးတပ်လူသားမှ ယနေ့သက်ရှိလူသားအဖြစ် တိုးတက်ရပ်တည်ခဲ့မှု ကွင်းဆက်ပြတ်သွားနိုင်ပေသည်။ နီအန်ဒါတားလ်လူသားတို့သည် ဦးနှောက်အရွယ်အစား ပျမ်းမျှအားဖြင့် ၁၆၀၀ စီစီ ရှိကြသည်။ ယနေ့လူသား၏ ဦးနှောက်အရွယ်မှာ ၁၄၂၅ စီစီကျော်ကျော်ရှိသဖြင့် သူ့အကြောင်း လေ့လာနေသော ကျွန်ုပ်တို့၏ မနုဿဗေဒပညာရှင်ထက် ပိုဉာဏ်ကောင်းပုံ၊ အသိဉာဏ်ကြွယ်ဝပုံရသည်။ အကြောင်းမှာ ဦးနှောက်အရွယ်အစားကြီးမှုသည် ဦးနှောက်ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် တိုက်ရိုက်ဆက်စပ်နေသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။ အကောင်ကြီးသော ဒိုင်နိုဆောကြီးများတွင် ပဲစေ့လောက် ဦးနှောက်သာရှိသည်။ နို့တိုက်သတ္တဝါများထဲတွင် အဆင့်မြင့်ကြသော ဝေလငါးများနှင့် ဆင်တို့သည် ကြီးမားသောဦးနှောက်ကို ပိုင်ဆိုင်ကြသည်။ ထိုအတိုင်း ဆိုလျှင် နီအန်ဒါတားလ်လူသားသည် ကျွန်ုပ်တို့ကဲ့သို့ အသိဉာဏ်ဖွံ့ဖြိုးမှု အဆင့်သို့ ရောက်နေပြီဟု ဆိုနိုင်သည်။

နီအန်ဒါတားလ်လူသားသည် မန်းမောက်ကဲ့သို့ အမွှေးတူသော ဆင်ကြီးများကို အမဲလိုက်ရန် တစ်ဦးတစ်ယောက်တည်းဖြင့် မဖြစ်နိုင်ပေ။ လူစုလူဝေးဖြင့် ညီညီညွတ်ညွတ်လုပ်မှသာ ကြီးမားသောဆင်ကြီးကို ဖမ်းနိုင်

မည်။ ထို့ကြောင့် အစုအဝေးဖြင့် ညီညီညွတ်ညွတ် လုပ်တတ်ပြီဆိုသော အကျင့်ကို နီအန်ဒါတားလ်လူသားများ ရပြီဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် စုပေါင်း လုပ်ရန်၊ ညီညွတ်မှုရရန် မည်သို့ ပစ်မည်၊ ခတ်မည်၊ ဖမ်းဆီးမည်ကို တစ်စုံ တစ်ယောက်က ညွှန်ကြားသည်အတိုင်း လုပ်ရပေမည်။ ဤသို့ဖြင့် ခေါင်းဆောင်နှင့် နောက်လိုက်တို့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု အဆင့်အဆင့်သို့ တက်လှမ်းခဲ့ပေသည်။

ဤသို့ လူသား၏ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် လူနေမှုဘဝ မြင့်တက်လာခဲ့သော နီအန်ဒါတားလ်လူသားသည် အေးလွန်းသော ရာသီဥတုအတွင်း နေထိုင်ရန် အလွန်ကျင့်သားရ၍ အသက်ရှင်နေခဲ့သည်။ သို့သော် ရာသီဥတု ယနေ့ အခြေအနေကဲ့သို့ ပူနွေးလာသောအခါတွင် အပူဒဏ်ကို မခံနိုင်ဖြစ်ပြီး လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်းသုံးသောင်းခွဲမှ သုံးသောင်းအတွင်း ဤကမ္ဘာပေါ်မှ ပျောက်ကွယ်ခဲ့ကြသည်။

တကယ်ပင် ပျောက်ကွယ်ခဲ့သလား ဟူသော မေးခွန်းနှင့် နီအန်ဒါ တားလ်လူသား၏ မျိုးရိုးဗီဇများ၊ ဤကမ္ဘာတွင် ကျန်ရှိနေသေးသလော ဟူ သော မေးခွန်းများသည် မနုဿဗေဒပညာရှင်များဖြစ်ကြသော ယနေ့လူ သားများအတွင်း စိတ်ဝင်တစားမေးနေကြသော မေးခွန်းပင်ဖြစ်ပါသည်။

နီအန်ဒါတားလ်လူသားသည် အာဖရိကတွင် စတင်ပေါက်ဖွားသော ယနေ့ခေတ် ကျွန်ုပ်တို့လူသားများနှင့် မျိုးစပ်ပြီး ဥရောပတွင် နှစ်ပေါင်းများ စွာ လက်ဆက်အသက်ရှင်နေခဲ့သည်ဟု ယူဆကြသည်။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော ရှေးကျသော ဥရောပတိုက်သားများ၏ ရုပ်သွင်သည် နီအန်ဒါ တားလ်လူသားတို့၏ ပုံသဏ္ဍာန်အတိုင်းပင် ဖြစ်နေသောကြောင့် ဖြစ်ပါ သည်။

ရှေးဦးလူသားများ

ဟင်္ဂေလူသား

နီဆန်ဒါတားလ်
လူသား

မျောက်များ
လူဝံများ

ခရီးရေတပ်လူသား

တာဗေးလစ်လူသား

အော်စတရာလိုပီသီးထပ်

ဒရိုက်ယိုပီသီးကပ်

တာဆီယာ

ပရိုတိုဆိုင်များ

ပရိုတိုဆိုင်များ
ပရိုတိုဆိုင်များ
ပရိုတိုဆိုင်များ

သက်ရှိသတ္တဝါများ

(၄) ခရိုမက်ဂန္ဓန်လူသား (Cro - Magnon)

သူတို့၏ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းများ စတင်တွေ့ရှိခဲ့သော ကျောက်ဂူ အနီးရှိ မြစ်ကမ်းနံဘေးမှ ခရိုမက်ဂန္ဓန် ရွာကလေး၏ အမည်ကို အစွဲပြု၍ ပေးထားခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ၁၈၆၈ ခုနှစ်တွင် ပြင်သစ်ပြည်အနောက် တောင်ပိုင်း မီးရထားလမ်းဖောက်လုပ်ရန် မြေတူးရာမှ အမျိုးသားနှစ်ဦး၊ အမျိုးသမီးနှစ်ဦးနှင့် ကလေးငယ် တို့၏ အရိုးစုများကို စတင်တွေ့ရှိခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ချက်ကိုစလိုဗေးကီးယား၊ အင်္ဂလန်၊ ဂျာမနီ၊ အီတလီ တို့တွင် ဆက်လက်တူးဖော်ရရှိခဲ့သည်။

ခရိုမက်ဂန္ဓန်လူသားသည် ယနေ့ခေတ် လူသားနှင့် ခွဲမရအောင် တူပေ သည်။ တချို့သည် ယနေ့ အက်စကီးမိုးလူမျိုးနှင့်တူ၍ တချို့မှာကား အာဖရိကရှိ နီဂရိုးလူမျိုးများနှင့် ဆင်ကြောင်း တွေ့ရသည်။

ခရိုမက်ဂန္ဓန်လူသားသည် နီအန်ဒါတားလ်လူသား ဥရောပတွင် ပေါ်ပေါက်သည့်အချိန်ထက် နောက်ကျစွာ ပေါ်ပေါက်လာကြသည်။ သူတို့ သည် အာဖရိကတိုက်ရှိ ဆဟာရဆန်သောအရပ်မှ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၇ သောင်းခွဲခန့်က စတင်ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် အာဖရိက မြောက်ပိုင်းမှတစ်ဆင့် အာရှ ဥရောပဆက်စပ်ရာ ဒေသနှင့် အရှေ့ပိုင်းဒေသ ဖြစ်သည့် အာရှတိုက်ဆီသို့ ပျံ့နှံ့သွားသည်ဟု ယူဆရသည်။ ဥရောပတွင်မူ ယခင်ရှိပြီးသား နီအန်ဒါတားလ်လူသားများနှင့် ခေတ်ပြိုင် နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ ထိုသို့ ခေတ်ပြိုင်နေထိုင်လာကြရာမှ နီအန်ဒါတားလ်မျိုးနွယ်များနှင့် မျိုးစပ် ကာ ဆက်လက်ပေါက်ဖွားလာကြသည်ဟု ယူဆကြသည်။

ခရိုမက်ဂန္ဓန်လူသားသည် နီအန်ဒါတားလ်လူသားထက် မျက်နှာသေး ငယ်သည်။ ပို၍လည်း ပြားသည်။ နီအန်ဒါတားလ် ကဲ့သို့ မိုမောက်သော မျက်ခုံးမရှိပေ။ ခရိုမက်ဂန္ဓန် ဦးခေါင်းခွံသည် ပိုမြင့်၍ လုံးဝန်းလာသည်။ နီအန်ဒါတားလ်၏ ဦးခေါင်းခွံမှာမူ နိမ့်၍ ဘဲဥကဲ့သို့ ထိပ်ဖျားတွင် အနည်း ငယ်ချွန်သဖောင်ယောင် ရှိနေသည်။ ခြေလက်များသည် ပို၍လုံးဝန်းသော

သဏ္ဍာန်ရှိလာသည်။ သွားများကလည်း နီအန်ဒါတားလ်ထက် သေးငယ်လာသည်။

ခရိုမက်ဂန္ဓန်လူသားများ အာဖရိကမှ ပေါက်ဖွားလာမှုကို ဆန်းစစ်ရာတွင် လူ၏ ရုပ်သွင်ခန္ဓာကိုယ်တည်ဆောက်ထားပုံသာမက လူ၏ ဆဲလ်အတွင်းရှိ မျိုးရိုးဗီဇကိုထိန်းချုပ်သည့် ဒီအင်အေကိုပါ လေ့လာသည်။ ဒီအင်အေ (DNA) သည် ဒြပ်ပေါင်းတစ်မျိုးဖြစ်၍ သက်ရှိအားလုံး၏ မျိုးရိုးဗီဇကို ထိန်းချုပ်သည်။ ဒီအင်အေကြောင့် လူမှာ လူသားဆက်လက်မွေးဖွားသည်။ ပဲပင်မှ ပဲပင်ပေါက်၊ ခွေးမှ ခွေးသားလေး စသည်ဖြင့် မိဘများ၏ အမျိုးတူဗီဇပါသည့် သတ္တဝါများကို မွေးထုတ်ပေးသည်။ ထိုအထဲတွင် စွမ်းအင်ထုတ်လုပ်သည့် လုပ်ငန်းကို လုပ်ဆောင်သော မိုက်ကိုခွန်ဒရီးယား၏ ဒီအင်အေကို လေ့လာဆန်းစစ်ကြသည်။ အားလုံးသော ယနေ့ သက်ရှိထင်ရှားရှိနေကြသော လူဖြူ၊ လူမဲ၊ အမေရိကန်၊ မြန်မာ၊ တရုတ်၊ အိန္ဒိယ၊ ဂျပန်၊ မလေးရှား စသော လူမျိုးအသီးသီး၏ မိုက်ကိုခွန်ဒရီးယားအတွင်းရှိ ဒီအင်အေသည် လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း နှစ်သိန်းခန့်က အာဖရိကတွင် ရှိသော အမျိုးသမီးများမှ ဆင်းသက်လာခဲ့သည်။ အမျိုးသမီးတွင်ရှိကြသော မိုက်ကိုစွမ်းအင်ဒရီးယား၏ ဒီအင်အေသည် မပြောင်းလဲပေ။ အမြဲတမ်း မျိုးဆက်တစ်ခုမှ တစ်ခုသို့ လက်ဆင့်ကမ်းခဲ့သည်။ ထိုအချက်ကြောင့် ခရိုမက်ဂန္ဓန်လူသားသည်လည်း အာဖရိကမှ စတင်ပေါက်ဖွားလာခဲ့သည်ဟု ဆိုနိုင်ပေသည်။

ခရိုမက်ဂန္ဓန်တို့၏ အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းထုတ်လုပ်မှုတွင် တခြားသော ရှေးဦးလူသားများထက် သာလွန်ပေသည်။ သူတို့သည် တိရစ္ဆာန်သားရေများကို ချုပ်၍ အဝတ်စတင် ဝတ်တတ်လာသည်။ ယာယီတဲများနှင့် တဲအိမ်များကို ဆောက်တတ်ကြသည်။ တိရစ္ဆာန်များ၏ သွားများ၊ ခုခွံများအပင်မှ အင်တွဲကဲ့သို့ သစ်စေးများကိုသုံး၍ လက်ဝတ်ရတနာများ လုပ်ဆောင်ကြသည်။ သို့သော်လည်း သူတို့သည် စိုက်ပျိုးခြင်း၊ တိရစ္ဆာန်များကို အိမ်တွင်မွေးမြူသောဝလေးကိုမူ မတွေ့ရပေ။ ခရိုမက်ဂန္ဓန်လူသားတို့သည်

အမြဲတမ်း အမဲလိုက်မုဆိုးများအဖြစ် နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ သူတို့၏ အမဲလိုက်
သော ဓလေ့ကို ပုံရေးဆွဲ၍ မှတ်တမ်းတင်ခဲ့သည်။

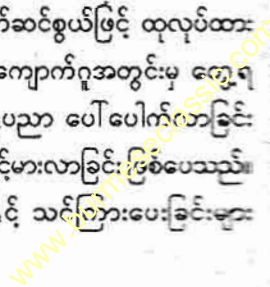
နီအန်ဒါတားလ်လူသားတို့သည် အမွေးအမှင်ထူသော မန်းမောက်
ဆင်ကြီးများ၊ နွားကြီးများ၊ ကြံကြီးများ တို့ကို သတ်ဖြတ်ဖမ်းဆီးကြသည်။
ခရိုမက်ဂန္ဓန်လူသားတို့မှာမူ ယနေ့ခေတ် ဆင်များ၊ နွားရိုင်းများ၊ နွားနောက်
များနှင့် မြင်းရိုင်းများကိုသာ အမြဲလိုက်လေ့ရှိသည်။ ခရိုမက်ဂန္ဓန်လူသားတို့
သည် မြင်းသားကို ပိုမို နှစ်သက်သည်ဟု ယူဆကြသည်။ အဘယ်ကြောင့်
ဆိုသော် ယခုအခါ ပြင်သစ်ပြည် လွန်စ် (Lyons) ဂူအနီးမှ မြင်း အရိုးစုပေါင်း
တစ်သိန်းကျော်ကို တွေ့ရှိရသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ခရိုမက်ဂန္ဓန်လူသား ယဉ်ကျေးမှုသည် နီအန်ဒါတားလ်လူသားများ
ထက် ပိုမိုအဆင့်အတန်းမြင့်လာသည်။ ပိုမိုရှုပ်ထွေးလာသည်။ သူတို့၏
ကိရိယာများသည်ကား ကျောက်သားကိုသာမက အရိုးများ၊ ဆင်စွယ်များကို
ပါ အသုံးချလာကြပြီ ဖြစ်သည်။ ထိုအရိုးများ၊ ဆင်စွယ်များကို အသုံးပြု၍
ဓားများ၊ သေးသွယ်ချွန်ထက်သော လှံသွားများ၊ ပုဆိန်များ၊ စူးများ ပြုလုပ်
လာကြသည်။ ဝိစီများ၊ မီးခွက်များလည်း ပါဝင်သည်။ အလှဆုံးသော
လက်နက်မှာမူ ၁၄ လက်မခန့်ရှည်၍ သေးသွယ်သော လှံသွားပင် ဖြစ်သည်။
ဤသည်ကိုကြည့်၍ လှံသွားကို ပစ်နိုင်ပြီဟု ယူဆသည်။ ထိုအပြင် နီအန်ဒါ
တားလ်တို့ မလုပ်နိုင်ခဲ့သော နံရံဆေးရေးပန်းချီများကိုလည်း ရေးဆွဲလာတတ်
ကြသည်။ ရုပ်ထုများ ထုလုပ်ခြင်းနှင့် နံရံတွင် ရုပ်လုံးကြွများ ရေးထွင်းခြင်း
တို့ကို ပြုလုပ်နိုင်ပြီဖြစ်သည်။ ထိုအချက်များသည် မိမိဆန္ဒ၊ ခံစားချက်ကို
ထုတ်ဖော်နိုင်သည့်သဘော၊ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ဆက်သွယ်နိုင်ပြီ ဟူသော
သဘောကို ဆောင်သည်။ ထိုဆက်သွယ်နိုင်မှုနှင့်အတူ စကားပြောဆိုခြင်း
ဟူသော အရည်အသွေးပါ တိုးတက်မြင့်မားလာသည်ဟု ယူဆကြသည်။

ခရိုမက်ဂန္ဓန်လူသားတို့၏ နံရံဆေးရေးပန်းချီများကို ဥရောပတိုက်ရှိ
ကျောက်ဂူအနှံ့အပြားတွင် တွေ့ရှိရသည်။ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း နှစ်သောင်း

ကိုးထောင်ခန့်ကဟု ယူဆကြသည်။ သူတို့၏ အထင်ရှားဆုံး နံရံဆေးရေး ပန်းချီမှာ ပြင်သစ်ပြည်တောင်ပိုင်းရှိ လာ့စ်ကော့က် (Lascaux) ဂူအတွင်းမှ တွေ့ရှိခဲ့ရခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ထိုပန်းချီကားတွင် နွားပုံနှင့် ပြေးနေသော မြင်းပုံများ ပါဝင်သည်။ စပိန်ပြည် အာတာမီရား (Altamia) ဂူအတွင်းမှ ခရိုမက်ဂန္ဓန်တို့၏ ပန်းချီလက်ရာကိုပင် ပထမဆုံး တွေ့ခဲ့ကြသည်။ ထိုမှ တွေ့ရှိရသော ပန်းချီလက်ရာတွင် ဘိုင်ဆွန်နွားရိုင်းရုပ်၏ ရုပ်အား အနက်၊ အနီရောင်၊ အဝါရောင်နှင့် ခရမ်းရောင် စသည့် အရောင်စုံပါသဖြင့် အရောင်များကို ကောင်းစွာသုံးတတ်နေပြီဖြစ်ကြောင်း သိခဲ့ရသည်။ ယနေ့ခေတ် အခါတွင် ပန်းချီကားများကို ရေးဆွဲကြရာတွင် တခြားသူများအား ပြသရန် ရေးဆွဲကြသည်က များသည်။ သို့သော် ခရိုမက်ဂန္ဓန်လူသားတို့သည်ကား မိမိတို့ ရေးဆွဲထားသော ပန်းချီကားများကို တခြားလူများ မမြင်စေရန် ဖုံးကွယ်ထားကြသည်။ ဘာကြောင့်များ အခြားလူသိမှာ စိုးရိမ်ကြသနည်း။ မည်သူမှ တတ်အပ်မပြောနိုင်သော်လည်း ယနေ့သက်ရှိထင်ရှား ရှေးကျသော သူများက ပန်းချီရေးဆွဲခြင်းသည် မှော်အတတ်တစ်မျိုးဟု ထင်နေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ ပန်းချီရေးဆွဲနိုင်လျှင် မိမိက အမဲကောင်များအပေါ်တွင် လွှမ်းမိုးထားနိုင်ပြီး အမဲများများ ပိုရလိမ့်မည်ဟု ထင်နေကြသည်။ ထိုကဲ့သို့ သော အတွေးမျိုးဖြင့် ခရိုမက်ဂန္ဓန်လူသားက ပန်းချီကားများကို အလွန်နိမ့်သော ဂူနံရံများ၊ မြင့်လွန်းသော နံရံအမိုးများတွင် ရေးဆွဲခြင်းဖြင့် တခြားလူများ မမြင်စေရန် ရည်ရွယ်ရေးဆွဲခဲ့သည်ဟု ယူဆကြသည်။

သက်တမ်း နှစ်သောင်းခွဲခန့်ရှိ မန်းမောက်ဆင်စွယ်ဖြင့် ထုလုပ်ထားသော ဗီးနပ်စ်ရုပ်ကို ပြင်သစ်ပြည် လက်စ်ပူစူးကျောက်ဂူအတွင်းမှ တွေ့ရသည်။ ထိုသို့ ခရိုမက်ဂန္ဓန်လူသားအတွင်း အနုပညာ ပေါ်ပေါက်လာခြင်းသည် အချင်းချင်း ဆက်သွယ်မှုအရည်အသွေး မြင့်မားလာခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် သိစိတ်ထားသမျှကို ကီလက်နှင့် သင်္ကြားပေးခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။

ခရိုမက်ဂန္ဓန်လူသားများသည် နီအန်ဒါတားလ်ထက် ပိုမိုကောင်းမွန်၍ ကြီးမားသော တဲများကို ဆောက်လုပ်လာတတ်ကြသည်။ သေဆုံးသူအား နီအန်ဒါတားလ်မှ စခဲ့သော အခမ်းအနားဖြင့် မြေမြှုပ်သင်္ဂြိုဟ်သော ဝလေ့ ပိုမိုထွန်းကားလာသည်။ ထိုသို့ စုစုရုံးရုံးဖြင့် သေဆုံးသူများအား မြေမြှုပ် သင်္ဂြိုဟ်သော ဝလေ့သည်ကား ဘာသာရေး၏ အစပျိုးခြင်းဟု အထင်ရှိ ကြသည်။

ဤသို့ဖြင့် ခရိုမက်ဂန္ဓန်လူသားသည် ပန်းချီဆွဲခြင်း၊ ပန်းပုထုခြင်း၊ နံရံထွင်းရုပ်ထုများနှင့် ပိုမိုကောင်းမွန်သော လက်နက်ကိရိယာများ စသော ယဉ်ကျေးမှုအဆင့်အတန်း ပိုမြင့်လာခြင်းဖြင့် နီအန်ဒါတားလ်လူသားထက် အဆင့်မြင့်၍ ယနေ့ လူသားအဆင့်နီးပါး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာပြီ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်ပင် အချို့ပညာရှင်များက ခရိုမက်ဂန္ဓန်လူသားကို ယနေ့ လူသားဖြစ်သော ဟိုမိုဆက်ပီရင်း (Homo Sapien) ၏ အစောဆုံး လူသား (Early Form) ဟုပင် သတ်မှတ်ထားကြသည်။

အခန်း (၁၄)

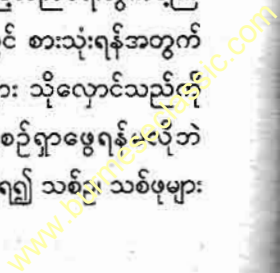
ယနေ့ခေတ်လူသား (Homo sapien)

ခရီးမက်ကန္တန်လူသားသည် ပန်းချီရေးဆွဲခြင်း၊ အရောင်များ အသုံးပြု
 တတ်လာခြင်း၊ ရုပ်တုများ ထုလုပ်လာတတ်ခြင်း၊ ပိုမိုကောင်းမွန်သည့်
 လက်နက်များ အသုံးပြုလာနိုင်ခြင်း၊ သားရေများကို ချုပ်လုပ်၍ အဝတ်များ
 ဝတ်တတ်လာခြင်း၊ သေဆုံးသူကို အခမ်းအနားဖြင့် သင်္ဂြိုဟ်တတ်လာခြင်း
 စသည်ဖြင့် ယဉ်ကျေးမှု အဆင့်အတန်းတိုးတက်လာခဲ့သည်။ ထိုပစ္စည်း
 ကိရိယာများကို သုံးစွဲနိုင်မှုကြောင့် ယဉ်ကျေးမှုအဆင့်အတန်းမြင့်မားလာ
 ခြင်းသည် လူသားများကို ကမ္ဘာအနှံ့အပြားသို့ ပျံ့နှံ့စေခဲ့သည်။ အဘယ်
 ကြောင့်ဆိုသော် လူသားများသည် ကောင်းမွန်သော လက်နက်များကို အသုံး
 ချ၍ အမဲလိုက်ခြင်းကို ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ကြသည်။ အမဲလိုက်ရင်း
 ခြေသလုံး အိမ်တိုင်ဘဝဖြင့် လျှောက်သွားကြသည်။ ဆိုးဝါးသော ရာသီဥတု
 တွေ့လျှင် အနီးဆုံးဂူများတွင် ဝင်ရောက်နေထိုင်ကြသည်။ ဤသို့ဖြင့်
 အမဲလိုက်ရင်း ခြေဆန့်ခဲ့ကြသည်မှာ ဥရောပ၊ အာရှဥရောပ ဆုံရာအရပ်
 အာတိတ်ဒေသသို့ ရောက်ခဲ့သည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် ဘာရင်း ရေလက်ကြားကို
 ဖြတ်၍ မြောက်နှင့် တောင်အမေရိကသို့ ရောက်ရှိသွားကြသည်။ ထိုအတူ
 ဖောင်များပြုလုပ်၍ အင်ဒိုနီးရှား၊ နယူးဂီနီ တို့မှတစ်ဆင့် ဩစတြေးလျတိုက်သို့
 ရောက်ရှိသွားသည်ဟု ယူဆခဲ့ကြသည်။ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း နှစ်သောင်းမှ
 တစ်သောင်းခွဲလောက်တွင် တစ်ကမ္ဘာလုံးသို့ လူသားအားလုံး ပျံ့နှံ့ခဲ့ပြီး
 ဖြစ်သည်။

ကမ္ဘာအနှံ့အပြားတွင် တောနက်ကြီးများအတွင်း၌ လူရိုင်းဆန်ဆန် လူသားများကို ယနေ့တိုင် တွေ့နေရဆဲဖြစ်သည်။ သူတို့သည် အမဲလိုက် ကျွမ်းကျင်ကြသူများ ဖြစ်ကြသည်။ သူတို့သည် ခရိုမက်ဂန္ဓန်မှ ဆက်လက် ပေါက်ဖွားလာကြသော ယနေ့လူသားများ၏ အစောဆုံး လူသားများပင် ဖြစ်ပါသည်။ သူတို့၏ တဲအိမ်များ၊ အမဲလိုက်ရာတွင်သုံးသော ကိရိယာများ နှင့် အဝတ်အစားများမှာ ခရိုမက်ဂန္ဓန်တို့၏ အသုံးအဆောင်များနှင့် နှီးနွယ် သောသဏ္ဍာန်ရှိသည်။ ကျောက်လက်နက်အစား သစ်သားများ၊ တိရစ္ဆာန်နှင့် အပင်တို့၏ အဆိပ်များကို အသုံးပြုလာကြသည်။

ယနေ့ခေတ် လူသားမျိုးနွယ်များကို ဟိုမိုဆက်ပီရင်း (Homo sapien) ဟု ခေါ်ကြသည်။ ဟိုမိုဆက်ပီရင်းလူသားသည်လည်း ခရိုမက်ဂန္ဓန်ကဲ့သို့ပင် အာဖရိကမှ စတင်ပေါက်ဖွားခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ သူ၏ မိုက်တိုခွန်ဒရီးယား ဒီအင်အေကို လေ့လာရာတွင်လည်း ယခုခေတ် လူသားများသည်လည်း အာဖရိကတိုက်မှ လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း နှစ်သိန်းကရှိခဲ့သော အမျိုးသမီး၏ မိုက်တိုခွန်ဒရီးယားနှင့် အတူတူပင်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ယနေ့ ကမ္ဘာအနှံ့ အပြားရှိ ကျွန်ုပ်တို့လူသားအားလုံးတို့သည် အာဖရိကမိခင်မှ တစ်ဆင့် ဆင်းသက်လာသူများ ဖြစ်ပေသည်။

လူသားတို့သည် သစ်သီးသစ်ဥ ရှာဖွေခြင်း၊ ငါးဖမ်းခြင်း၊ အမဲလိုက်ခြင်း စသည်တို့ဖြင့် အသက်မွေးခြင်းဖြင့် ခြေသလုံးအိမ်တိုင် နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ အစားအစာတစ်နပ်စာအတွက် မိုင်ပေါင်းများစွာ လှည့်လည်ခရီးထွက်ခဲ့ကြ သည်။ ထိုသို့ နေထိုင်ရင်း ဆိုးဝါးသော ရာသီဥတုတွင် စားသုံးရန်အတွက် ရှဉ့် စသော အကောင်ကလေးများက သစ်ဥသစ်ဖုများ သိုလှောင်သည်ကို သတိထားမိကြသည်။ ထိုအခါတွင် အစာကို နေ့စဉ်ရှာဖွေရန်မလိုဘဲ သိုလှောင်သိမ်းဆည်းထားနိုင်သည် ဟူသော အသိကိုရ၍ သစ်ဥ၊ သစ်ဖုများ ကို သိုလှောင်သိမ်းဆည်းခဲ့ကြသည်။

သို့လျှောင့်သိမ်းဆည်းထားသော အစေ့များနှင့် စားပြီးသော သစ်စေ့များကို မိမိတို့ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် အလွယ်တကူ လွှင့်ပစ်ကြသည်။ ထိုသစ်စေ့များမှ အခြေအနေပေးသောအခါ အပင်သစ်များ ပြန်ပေါက်လာသည်ကို သတိထားမိကြသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် မည်သည့်အချိန်၊ မည်သည့်အစေ့များ အပင်ပေါက်သည်ကို ဂရုပြုမိကြသည်။ ထိုအစေ့တစ်စေ့မှ ပေါက်လာသော အပင်က အသီးအများကြီးရလာသည်ကို တွေ့ခဲ့ရသည်။ အချိန်အနည်းငယ်အတွင်း ပြန်လည်အပင်ပေါက်သည့်အစေ့များကို ကြဲဖြန့်ထားကြသည်။ ထိုသို့ ကြဲဖြန့်ရာတွင် ကျောက်တုံး ကျောက်ခဲများပေါ်တွင် ကြဲဖြန့်ထားသော သစ်စေ့များက အပင်ပြန်ပေါက်မှုနည်းပါး၍ မြေကြီးပေါ်ရှိ အပင်များက အပင်ပြန်ပေါက်မှု များသည်ကိုလည်း လေ့လာသတိထားမိခဲ့ပြန်သည်။ ဤသို့ဖြင့် မြေဩဇာဓာတ်ကောင်း၊ မကောင်း စသည်ဖြင့် မြေဆီလွှာ၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုကို စတင်ဂရုပြုမိကြသည်။

သစ်စေ့များကို မြေပေါ်တွင် ကြဲဖြန့်ရာတွင် ရှဉ့်၊ ငှက် စသော အကောင်ကလေးများ လာရောက်စားသောက် ဖျက်ဆီးကြသည်ကို သတိထားမိပြန်သည်။ မြေကို တုတ်၊ စူး၊ ကျောက်စား၊ လှံသွား တို့ဖြင့် ထိုးဆွပြီးမှ အစေ့ကို မြေဖြင့်ဖုံးအုပ်လိုက်ကြသည်။ ထိုအခါမှသာ ဖုံးအုပ်ထားသော အစေ့များ အန္တရာယ်ကင်းရှင်းစွာဖြင့် အပင်ပေါက်လာကြကြောင်း တွေ့ရလေသည်။ ဤသို့ဖြင့် သစ်စေ့အနည်းငယ်ကို အပင်ပေါက်စေပြီး မကြာမီ ရင့်မှည့်လာသောအခါ အစာအတွက် သစ်သီးသစ်စေ့ပေါင်း မြောက်မြားစွာ ရရှိလာခဲ့ကြောင်း သိရှိလာခဲ့သည်။ ဤသည်ကား လူသားများအတွင်း စိုက်ပျိုးမှုလုပ်ငန်း စတင်ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ဤသည်မှာ လွန်ခဲ့သော နှစ်တစ်သောင်းကျော်ကပင် ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်ထိ လူသားများသည် ကျောက်ခေတ်လူသားအဖြစ် ဂူအောင်းနေထိုင်ကြဆဲ ဖြစ်ပေသည်။

အရိုင်းပေါက်သစ်စေ့များကို အယဉ်အဖြစ် စိုက်ပျိုး၍ရမန်သိလာသော အသိဉာဏ်နှင့်ယှဉ်၍ လူသားသည် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များကို သတိ

ဖြတ်စားသောက်ရန် ဖမ်းဆီးရာတွင် အကောင်ငယ်များ ပါလာပါက မသတ်တော့ပေ။ ထိုအတူ အကောင်ကြီးများကိုလည်း အသေဖမ်းဆီးမည့်အစား အရှင် ဖမ်းဆီးလာကြသည်။ ပြီးနောက် ဂူအတွင်း ယဉ်ပါးအောင် မွေးမြူထားကြသည်။ ထိုသို့ ယဉ်ပါးလာသော တိရစ္ဆာန်များဆီမှ နို့၊ အသားတို့ကို စားသုံးကြသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့်တက်လာသောအခါ မြင်း၊ နွား၊ ကျွဲ၊ ခွေး စသည်တို့ကို စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းတွင် အသုံးချရန်အတွက်ပါ မွေးမြူလာကြသည်။

စိုက်ပျိုးမှုလုပ်ငန်း အတတ်ပညာတတ်မြောက်လာခြင်းသည် လူ့ဘောင်သမိုင်း ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုတွင် ကြီးမားသော တိုးတက်ပြောင်းလဲမှုတစ်ရပ်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ခြေသလုံးအိမ်တိုင် ငါးရှာ၊ အမဲလိုက်၊ သစ်သီးသစ်ဥ ရှာစားသော ဘဝမှ အခြေတကျ အိုးအိမ်တည်ထောင်ကာ ကျေးရွာအဖြစ် နေထိုင်သောဘဝဆီသို့ တက်လှမ်းခဲ့ပေသည်။ မိမိတို့ စိုက်ပျိုးထားသော အသီးအနှံတို့ကို တိရစ္ဆာန်များ စားသုံးခြင်းဖြင့် ဖျက်ဆီးမှုခံရသည်။ မိမိတို့ သီးနှံခင်းများ တိရစ္ဆာန်များ စားသုံးမှုမှကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန်အတွက် စိုက်ခင်းနှင့် မလှမ်းမကမ်းအရပ်တွင် အိုးအိမ်ထူထောင် နေထိုင်ကြတော့သည်။ ဤသို့ဖြင့် လူသားတို့သည် ခြေသလုံးအိမ်တိုင် လှည့်လည်သွားလာနေသောအခါမှ မြို့ပြတည်ထောင်နေထိုင်သော ဘဝကို တက်လှမ်းလာခဲ့ကြသည်။

စိုက်ပျိုးမှုလုပ်ငန်းကို လုပ်ကိုင်လာနိုင်သဖြင့် မြေပြင်နေရာ ရွေးတတ်လာသည်။ အပင်ကောင်းစွာဖြစ်ထွန်းမည့် မြေနေရာနှင့် အပင်များအတွက် ရေလုံလုံလောက်လောက်ရမည့်နေရာတို့ကို ရွေးချယ်တတ်လာသည်။ ထို့အပြင် စိုက်ပျိုးရန်အတွက် လိုအပ်သော ကိရိယာများ အဖြင့် တူးစရာများ ထည့်စရာ တောင်းများ အိုးများကိုလည်း ပိုမိုကောင်းမွန်သည့်ထက် ကောင်းမွန်အောင် လုပ်ဆောင်လာကြသည်။ ထိုကိရိယာများကို တီထွင်ထုတ်လုပ်သူများက ကိရိယာများ ထုတ်လုပ်မှုတွင်သာ အချိန်ကုန်နေသဖြင့်

အစားအစာအတွက် စိုက်ပျိုးရန် အချိန်မရတော့ပေ။ ထိုအခါ စိုက်ပျိုးသူများ ထံမှ အစားအစာများနှင့် စိုက်ပျိုးရေးတွင်သုံးသော ကိရိယာများ လဲလှယ်မှု စနစ်ထပ်မံ ဖြစ်ထွန်းလာခဲ့ပြန်သည်။ ဤသည်မှာ လယ်ယာထုတ်လုပ်သူနှင့် လယ်ယာသုံးကိရိယာ ထုတ်လုပ်သူအကြား စတင်ခဲ့သည် ကုန်သွယ်မှုနည်းလမ်းပင် ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ကုန်သွယ်မှု ပေါ်ပေါက်လာသောအခါ မှတ်သားခြင်း ဟူသော အရေးအသားနှင့် တွက်ချက်ခြင်း ဟူသော သင်္ချာပညာရပ် ပေါ်ထွန်းလာခဲ့သည်။ လယ်ယာသုံးကုန်ပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်သူတို့အထဲမှ အမျိုးအစားညံ့သူများ၏ ပစ္စည်းကို မလဲလှယ်လိုကြ၊ မသုံးလိုကြပေ။ ထိုအခါတွင် လယ်ယာသုံးကုန်ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်သူတို့က ပိုမိုကောင်းမွန်သော တံဇဉ်၊ ထယ်သွား၊ ပေါက်ပြား၊ စူး၊ ခက်ရင်း စသည်တို့ကို ပြုလုပ်လာကြပေသည်။

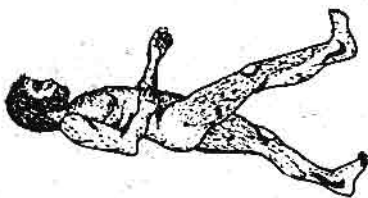
ကိရိယာများကို ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ ထုတ်လုပ်တတ်သော ကျွမ်းကျင်မှုနှင့် အသိပညာကို မျိုးဆက်တစ်ခုပြီးတစ်ခု လက်ဆင့်ကမ်းလာမှုကို “ယဉ်ကျေးမှုပြောင်းလဲဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာခြင်း” (Cultural evolution) ဟုခေါ်ဆိုပေသည်။ ဤ “ယဉ်ကျေးမှုပြောင်းလဲဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာခြင်း” ကြောင့် လူသားတို့တွင် အစားအစာလုံလောက်စွာ ထုတ်လုပ်လာနိုင်ခြင်း ရောဂါများကို ခံနိုင်ရည်ရှိလာခြင်း ဖြစ်ပွားလျှင် ကုသနိုင်ခြင်း၊ ထုံထိုင်သူများ၏ မျိုးရိုးများ ပပျောက်ခဲ့ပြီး ဉာဏ်ရည်မြင့်သူများသာ ဆက်လက်အသက်ရှင်လာခြင်း၊ မျိုးကောင်းမျိုးသန့် အိမ်ဇွေးတိရစ္ဆာန်များကိုသာ ဆက်လက်မွေးမြူခြင်း စသည်ဖြင့် လူ့ဘောင်လောကသည် တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် တိုးတက်ခဲ့ပေသည်။

လူသားသည် ယနေ့ သက်ရှိထင်ရှား ရှိနေကြသော အခြား ပရိုဗီးမိတ်များနှင့်အတူတူ ခရီးကြမ်းကြီးကို ရင်ဆိုင်ဖြတ်သန်းခဲ့ကြရသည်။ ထိုခရီးကြမ်းကို လူသားချည်းသက်သက် ဖြတ်သန်းခဲ့သည် မဟုတ်ပေ။ တခြား ပရိုဗီးမိတ်များနှင့်အတူတူ ဖြတ်သန်းလာခဲ့ပေသည်။ သူတို့ကား လူသားသာ

သို့ မရောက်ခဲ့ကြပေ။ သူတို့နှင့်ကွာသော အဓိကအချက်သည် ကြုံတွေ့နေရသော ပတ်ဝန်းကျင်ပြဿနာများကို ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းရင်း တစ်စထက်တစ်စ ဦးနှောက်အရွယ်အစား ကြီးလာခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ထိုကြီးလာသော ဦးနှောက်၏ ဖွံ့ဖြိုးလာသော အသိဉာဏ် ဦးဆောင်လျက် “ယဉ်ကျေးမှု ပြောင်းလဲဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာခြင်း” ဟူသော အချက် ပါဝင်ပေသည်။ ဤ အချက်ကြောင့်ပင် အခြား ပရိုင်းမိတ်များ မရောက်နိုင်သော လူသားဘဝသို့ တက်လှမ်းခဲ့ပေသည်။

ဤသို့ဖြင့် လူသားသည် မိမိ လျှောက်လှမ်းခဲ့သော နှစ်သန်းပေါင်း ၆၅ သန်းခန့် ကြာညောင်းခဲ့သည့် ခယောင်းကြမ်းခရီးရှည်ကြီးကို ပြန်ပြောင်း လေ့လာဆန်းစစ်ခဲ့သည်။ တစ်ဆက်တည်း ဆန်းစစ်မိသည်မှာ ဤကမ္ဘာကြီး စတင်ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်မှာ ၂၄ နာရီ တစ်ရက်ဟုဆိုလျှင် မိမိတို့ လူသား သည် ညသန်းခေါင်အချိန်သို့ မရောက်မီ ၁၁ စက္ကန့်အလိုတွင်မှ ဤကမ္ဘာကြီး ပေါ်ခြေချမိကြသူများ ဖြစ်ကြောင်း လူသား၏ စူးစမ်းစိတ်က သိလာရပေ သည်။ လူသားသည် ဤကမ္ဘာကြီးပေါ်သို့ အတော်နောက်ကျ၍ ရောက်လာ သော သက်ရှိဖြစ်ပေသည်။

ယနေ့ခေတ်လူသား

ယနေ့လူသား

နီအန်ဒါဏားလ်

ဆီရေးတပ်

ဟာမေးလစ်

အာရှတထရဂလို

ပီဆီးကပ်

လူသားဖြစ်ပေါ်ပြောင်းလဲလာပုံ

အော်ရော့လိုပီးစ်၊ တစ်

ဇီရော့ တစ်လူသား

အာပေးလစ်လူသား

ယနေ့လူသား

ရှေးဦးလူသားမှ ယနေ့လူသားသို့ မျက်နှာသွင်ပြင် ပြောင်းလဲလာပုံ

ယနေ့ခေတ်လူ

နီအိန်ဒေါနီ

ဟူးဒေါ့လ်ဒေါ့

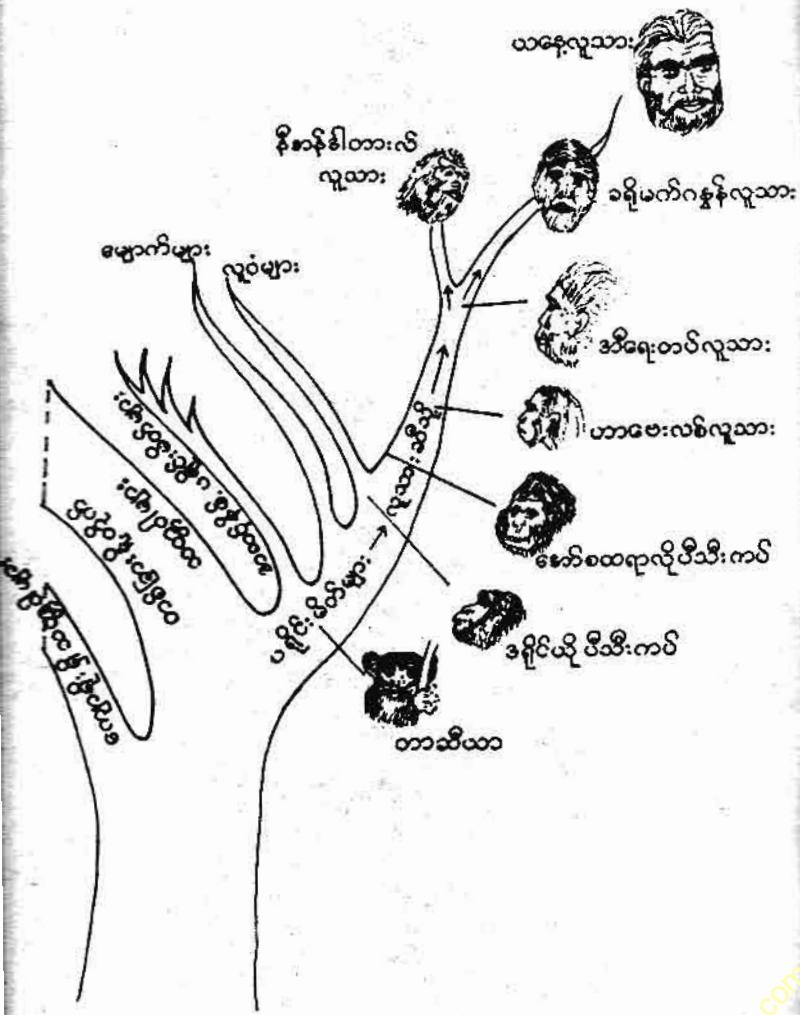

ပီကင်လူ

ဆော်ထော့လို့ ပီသီးကပ်

ဦးနှောက်အရွယ်အစားပြောင်းလဲလာပုံအဆင့်ဆင့်

အခန်း (၁၅)

လူသား၏ ရှေ့ခရီးစဉ်

လူသားသည် မိမိ၏ဘဝကို ပြန်ပြောင်းလေ့လာရာတွင် ဤဘဝသို့ အလွယ်တကူရရှိလာခဲ့ခြင်းမဟုတ်ပေ။ နှစ်သန်းပေါင်း (၆၅) သန်းအတွင်း သဘာဝတရား၏လှိုင်းဂယက် ရိုက်ခတ်မှုဒဏ်ကိုအလူးအလဲခံရင်း ဘဝမျိုးစုံ ကျင်လည်ဖြတ်သန်းကာ လူသားဟူသောပန်းတိုင်သို့ ရောက်ခဲ့ကြသူများ ဖြစ်ပေသည်။ တခြားသက်ရှိများထက် ကျော်လွန်၍ ရတောင့်ရခဲသော ဘဝမျိုးကို ရရှိခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤကမ္ဘာကြီးပေါ်ရှိ “ဆင့်ကဲဖြစ်ပေါ် ပြောင်းလဲတိုးတက်ခြင်း” စမ်းသပ်ချက်တွင် အောင်မြင်ဝင်ကြွားရပ်တည်နေ သည့် တစ်ဦးတည်းသောသက်ရှိသတ္တဝါလည်းဖြစ်ပေသည်။ ကန္တာရခရီး ကြမ်းကြီးကို ဖြတ်သန်းလာပြီးနောက် သက်ရှိအားလုံး၏ အရှင်သခင် ဖြစ်လာခဲ့တော့သည်။

နှစ်သန်းပေါင်းများစွာ အသိဉာဏ်သတိကြီးစွာဖြင့် ကျော်ဖြတ်ခဲ့၍ ယခုဘဝရောက်နေသော လူသားသည် ရှေ့ဆက်လက်လျှောက်လှမ်းရမည့် ခရီးတွင်လည်း အသိဉာဏ်ဦးဆောင်လျက် ဆက်လက်လျှောက်လှမ်းဖို့ လိုသည်။ မိမိဖြတ်သန်းလာရသော ဘဝတစ်လျှောက်တွင် အသိဉာဏ် ဦးဆောင်မှုနောက်ကို မလိုက်ခဲ့ကြသော မိမိ၏အမျိုးတူ ပရိုင်းမိတ်များဖြစ် သည့် အမ်ဖီပီးသီးကပ်၊ အီဂျစ်တိုပီးသီးကပ် အော်စထရာလီပီးသီးကပ် တို့နှင့် ရှေးဦး လူသားများဖြစ်ကြသည့် ဟာဗေးလစ်၊ အီရေးတပ်တို့ ပျောက်ကွယ် ခဲ့ကြသည်။

www.burmeseclassic.com

မိမိကိုယ်တိုင်လည်း သမိုင်းတင်ပြီးကာလဖြစ်သည့် အသိတရား ဦးဆောင်မှုကင်း၍ စစ်ပွဲများ များပြားလှသောကာလတွင် ကြမ်းတမ်းသော ဘဝခရီးကို ဖြတ်သန်းရင်းနှီးပြီးမှ ရခဲ့သော လူသား၏ လူ့ဘောင်သမိုင်းသည် တိုးတက်မှုမရှိပေ။ လူအများသေကြေပျက်စီးမှုနှင့်သာ ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည်။

လူသည်သူ၏ ကျော်လွန်ခဲ့သော ဘဝကို သိသကဲ့သို့ ဆက်လက် လျှောက်ရမည့် ခရီးစဉ်ကိုလည်း သိပေသည်။ လူတွင် အနာဂတ်ရှိသည်။ ထိုအနာဂတ်သည် ကောင်းမွန်သော အနာဂတ်ဖြစ်ဖို့ လိုပေသည်။ ကောင်းမွန်သော (သို့) ဆိုးဝါးသော အနာဂတ်ကိုလည်း ဖန်တီးမည့်သူမှာ လူသားပင်ဖြစ်ပေသည်။ လူသား၏အနာဂတ်ကံကြမ္မာသည် မိမိပေါ်တွင် သာ လုံးဝမှီနေပေသည်။

ဖွံ့ဖြိုးလာသော စူးစမ်းတတ်သော အသိဉာဏ်ဦးဆောင်၍ ယခုကဲ့သို့ အံ့မခန်းသည့် သာယာလှပသော လူ့ဘောင်လောကကြီးကို တည်ဆောက် နိုင်သူ၊ လူသားသည် အနာဂတ်တွင်လည်း သတိတရား၊ အသိဉာဏ်ဦးဆောင် ၍ ဆက်လက်တည်ဆောက်သွားမည်ဆိုလျှင် မိမိလူသားဘဝရောက် သည်အထိ ရုန်းကန်ခဲ့ရသော နှစ်သန်းပေါင်း ၆၅ သန်းမက ဤကမ္ဘာကြီး ပေါ်တွင် ဆက်လက်ရှင်သန် နေထိုင်နိုင်ပေလိမ့်မည်။

ကိုးကားသောစာအုပ်များ (အင်္ဂလိပ်)

- ၁။ Postlethwaid, J.H. and Hopson, J.L. (1989) Nature of life.
- ၂။ Das Baste (1996) Das grosse Bush des allgemeinsisens Nature.
- ၃။ Andreose, M.(ed). (1991) Geheimisse der Urzeit, Tiere and Menschen.
- ၄။ Spektrum (1985) Evolution.
- ၅။ Moore, R. (1964) Evolution.
- ၆။ Wessells and Hopson (1988) Biology, Pandom House, New York.
- ၇။ Audesirk and Audesirk (1989) Biology Life on Earth. Macmillion, London
- ၈။ Feibel, C.S. (1997) Debating the enfirinmental factors in Hominid evolution, G A A Today, Vol. 7. No.3 1-7
- ၉။ Begley, S, (1994) Out of Arica, a missing link Newsweek, Oct.
- ၁၀။ Gregor Arthur S. (1966) The Adventure of Man, The Macmillan Company
- ၁၁။ Lemonick, M. (1994) How man began Time, March.14
- ၁၂။ Dorting Kindersley (1995) Science Encyclopedia

ကိုးကားသောစာအုပ်များ (မြန်မာ)

၁။ ဒေါက်တာတင်သိန်း၊ ပုံတောင်မှသည်၊ ၁၄-၁၁-၉၇၊ မြန်မာ့အလင်း

၂။ ဒေါက်တာ အေးကိုအောင် (ဘူမိဗေဒ)၊ ပုံတောင်မှအောင်မြင်မှုများ
၁၉ - ၅ - ၉၇၊ ကြေးမုံ

၃။ ဒေါက်တာတင်သိန်း၊ ပုံတောင်ပရိုင်းမိတ်များနှင့်ပုံတောင်ကျောက်
လွှာ ၂၅ - ၅ - ၉၇

၄။ ဒေါက်တာတင်သိန်း၊ ဗုဒ္ဓေါဇိနောလိဏ်ဂူမှ ကျောက်ခေတ်လူသား၊
၁၉-၁၀-၉၇၊ မြန်မာ့အလင်း

၅။ ဦးခင်မောင်သန်း (ဘူမိဗေဒ)၊ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းများကို ပေးအပ်
လွှဲဒါန်းကြခြင်းဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အမျိုးဂုဏ်၊ ဇာတိဂုဏ်ကို မြှင့်တင်
ဖော်ထုတ်၊ ၇-၉-၉၇၊ မြန်မာ့အလင်း

၆။ ဒေါက်တာတင်သိန်း၊ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ကျောက်ရိုးရှိသတ္တဝါ ကျောက်ဖြစ်
ရုပ်ကြွင်းများ၊ ၂၀-၅-၉၇၊ ကြေးမုံ

၇။ ဒေါက်တာအေးကိုအောင် (ဘူမိဗေဒ)၊ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်း
အကြောင်း သိကောင်းစရာများ၊ ၂၆-၁၀-၉၇၊ မြန်မာ့အလင်း

၈။ မောင်သစ်ဆင်း၊ အံသွားနှစ်ချောင်း၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ သင်ဘဝမဂ္ဂဇင်း၊
၁၉၉၅

၉။ အိုမောင်၊ လိုက်ကြမလား လူစဖြစ်တဲ့နေရာ၊ သင်ဘဝမဂ္ဂဇင်း၊ ၁၉၉၅

၁၀။ ကလေးများအတွက် သုတရတနာသိုက် ကမ္ဘာဦးသက်ရှိများ၊
အဆင့်မြင့်ပညာဦးစီးဌာန၊ ၁၉၈၄

၁၁။ အခြေပြမြန်မာနိုင်ငံရေးသမိုင်း (ပထမတွဲ)၊ မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်
လမ်းစဉ်ပါတီ၊ ပါတီစည်းရုံးရေးဗဟိုကော်မတီဌာနချုပ်၊ ၁၉၇၀

www.burmeseclassic.com

- ၁၂။ ဦးအောင်သော်၊ ပြဒါးလင်းဂူ၊ ကျောက်ခေတ်ယဉ်ကျေးမှု၊ တက္ကသိုလ်
ပညာ ပဒေသာစာစောင်၊ အတွဲ - ၆၊ အပိုင်း - ၁၊ ၁၉၇၁
- ၁၃။ ဦးဖေမောင်သန်း၊ ပြဒါးလင်းဂူနှင့် ဘူမိဗေဒအမြင်၊ တက္ကသိုလ်ပညာ
ပဒေသာစာစောင်၊ အတွဲ - ၆၊ အပိုင်း - ၁၊ ၁၉၇၁
- ၁၄။ ဦးစိန်ထွန်း၊ ပြဒါးလင်းဂူနှင့် မနုဿဗေဒအမြင်၊ တက္ကသိုလ်ပညာ
ပဒေသာစာစောင်၊ အတွဲ - ၆၊ အပိုင်း - ၁၊ ၁၉၇၁
- ၁၅။ ဦးမြမောင်၊ ပြဒါးလင်းဂူနှင့် သတ္တဗေဒအမြင်၊ တက္ကသိုလ်ပညာ
ပဒေသာစာစောင်၊ အတွဲ - ၆၊ အပိုင်း - ၁၊ ၁၉၇၁။

